Opus: Ioannis Scolaſtici : Quod Clímax: Sceu Scala Paradíſí Nuncupatur.



S. Marię in Portica

PREFATIO AMBROSII Monachi i trãſlationem Iohannis ſcolaſtici in eum librum: q climax dicitur.
Vita ioannis ſcolaſtici sub compendio a daniele monacho ſcripta.
Epiſtola Iohannis abbatis Raitu ad iohannem abbatem montis ſynai scolaſticum cognominatum.
Prephatio iohannis scolaſtici i librum qui climax dicitur renunciatione.
Sermo primus de inanis uite.
De uacuitate affectionum Sermo secũdus
De peregrinatione tertius sermo i quo de somniis que rudes adhuc sequi solent.iii.
De btã sẽperq; memorabili obediẽtia. iiii.
De sollicita & accurata penitentia. v.
De memoria mortis.Gradus. vi.
De luctu gaudii opifice.Gradus. vii.
De ire uacuitate & mãſuetudine.Gra.viii.
De memoria iniuriarum. Gradus ix
De detractione.Gradus x
De loquacitate.Gradus. xi
De mendatio.Gradus xii
De accidia.Gradus xiii
De famoſiſſima ac neq; domina gulla. Gradus xiiii
De incorruptibili pudicitia ex caſtitate q̃

mortales atq; corruptibiles laboribus sibi ac sudoribus querunt Gradus. xv
De auaritia uit de nuditate rerum omnium Gradus. xvi
De insensibilitate uidelicet mortificatiōe anime & morte mentis ante mortem corporis. Gradus xvii
De somno & oratione & psalmodia in cōuentu. Gradus. xviii
De corporalibus uigiliis qualiter arripiende & exercende sint. Gradus. xviiii
De ignauia formidine. Gradus. xx
De multi formi concordia. Gradus xxi
De superbia. Gradus. xxii
De ineffabilibus cogitationibus blassemie Gradus. xxiii
De mansuetudine & inocentia quesitis nō naturaliter de nequitia. Gradus. xxiiii
De uictrice passionum omnium altissima humilitate. Gradus xxv
De discretione cogitationum uiciorumq;. Gradus. xxvi.
De discretōe ad discernēdū facili. Gra. xxvii
De compendiosa supradictorum omniū recapitulatione. Gradus. xxviii.
De sacra corporis & aīe quiete. Gra. xxix.
De differētia & discretiōe quietis. Gra. xxx.

De sacrarum uirtutum matre beata oratione utq; in ea sensibiliter ac actualiter assistatur. Gradus. xxxi.

De terrestri celo beata tranquilitate & perfectiōe & resurrectione anime ante communē resurrectionem. Gradus xxxii

De uinculo trium principalium uirtutū fidei spei & caritatis. Gradus. xxxiii

Eiusdem sermo ad pastorem in quo docetur qualis esse debeat rationaliū ouiū pastor.

Comendatio eiusdem Johannis scolastici libriq; a se editi a Johanne abbate Raitensis monasterii: ubi liber fere totus breuissime ac mistice exponitur laudaturq; scribens.

PREFATIO AMBROSII MONACHI IN TRANSLATIONEM IOHANNIS SCOLASTICI IN EVM LIBRVM: QVI CLIMAX DICITVR.

d OMINO Amatiſſimo & merito. Venerabili patri Matheo Ambroſius. Hortatus es domine amantiſſime & merito Venerabilis pater: ut fratrū noſtrorum commodis cōſulens Beatiſſimi uiri Iohannis cui ob inſignem puto eruditionē ſcolaſtici cognomen fuit: opus illud egregium in quo totius monaſtice perfectionis norma rectiſſime traditur: meo labore & ſtudio in latinum noua traductione conuerterem. Aiebas enim priorem illam iterpretationem tibi parum ſatiſfacere. uideriq; ad itelligendum difficilimam. Difficultatis ipſius cauſam prudentiſſime coniiciens ꝙ is. ſ. q prior tranſtulit quicunque tandem ille fuerit. (Nam temere id diffinire nō audeo) nimium iuheſiſſet littere: atq; contra ueterum eruditorum precepta de uerbo ad uerbum trāſtuliſſet. Expectabaſq; a me ut ſenſum illius uiri aptius atq; lucidius promerem id ego nego

clum & si preterq̃ erat laboriosum: plurimotũ etiam patere morsibus nõ ignorabam(. Neq; enim deerunt qui me superfluum quendam & q̃ grauius sonat arrogãtem & temerarium insimulent)qui post priorem illum interpretem quem afflatum spiritu sancto id opus trã stulisse pertinatius fortasse q̃ consideratius asseuerabunt: denuo transferre ausus sim. Ne tamen reluctãdo diu criminis uite finẽ reus. neue fratrum nostroum qui id tecum auidissime expectabãt. quiq; mihi uita mea cariores sunt uotis deessem fretus orationibus atq; au ctoritate tua me totum ad obtemperandum cõtuli. ipsumq; opus ex integro conuerti prioris illius interpretis uestigia omnino deserens sensum eius lucide quantum pro ingenii tenuitate licuit exprimere conatus: Sane istiusmodi hominibus: qui laborem hũc nostrum sine charitatis instinctu mihiq; a uanitate metuentes sine stomacho suo seruientes inutilẽ & minime necessarium dicturi sunt p me ipse respondebis. Equissimum enim meo quidem iudicio uident. ut tibi curam hanc totam respõdẽdi permittam qui me ad id opus uel iubentis imperio: uel affectu blandientis hortatus es ut scelus maximum existimarem uotis tuis diutius reluctari. Sciant tamen q

erunt ad uituperãdum proniores: me nõ sine
ratione hoc fecisse. cum enim sim (quod inge
nue ac libenter confitebor) iuris tui quid mi-
hi minus integrum esse potuit q̃ non dicam
iussioni: sed uel uoluntati tue contradicere?
Aut igitur isti quid sit uirtus obedientie igno
rant. Aut calumpniari irrationabiliter uiden-
tur. Preterea traductionem illam esse ob-
scurissimam ne ipsi quidẽ negabũt. Quod er-
go crimen meum est si quod ille obscurius trã
stulit apertius ipse & aliquanto etiam latinius
conuertere conatus sum? Porro q̃ fuerit il
le interpres eruditus quid attinet dicere. Con
tendant isti peritissimum illũ i utraq; lingua
extitisse. Ego ab illis longe dissentiens. in
neutra satis plenum fuisse ueraciter asseuera-
bo. Nam greca pleraq; non recte itellexisse
cuilibet eius lingue uel mediocriter perito fa-
cile cõstabit & latina posuisse qui affirmat se
se imperitissimum esse. haud obscure signifi-
cat. Sanctissimum uirum illum fuisse hi as-
serant. Facile ac perlibenter cõsentiam. Nõ
tamen quia sanctus fuerit eruditum etiam fu
isse sequitur atq; idoneum ad transferẽdum.
Aliud enim sanctitas est atq; aliud eruditio

Imo uero si sanctus fuit ne id quidem tẽp-
tare debuit quod commode implere nõ pos-

ſet.neq; id onus ſubire quod numerum ſuaru uirium
excederet modum. Facit enim iniuriã doctiſ-
ſimo uiro qui illum imperite ac ruſtice loquẽ
tem reddit. Sed hec fortaſſe liberius q̃ ue-
recundie mee conueniebat. Neceſſario tamẽ
ut reor a me dicta ſunt. ne ſine cauſa me tran-
ſtuliſſe homines exiſtimẽt. Habes pater op
time quid huiuſmodi hominibus quantũ ego
arbitror recte reſpondere poſſis. Tibi enĩ ut di
xi curam iſtam delegaui. Reliquum eſt ut
nos ſicut uerbis inſtruis ita oratõnibus iuues.
quo pelagus iſtius ſeculi undoſum: ac procel-
lis ſeuientibus inuium: precum tuarũ remigio
tuto traiicere poſſimus. ſanctam uenerandã-
q; caniciem tuam Chriſtus dominus noſter
euo longiore trãquillam tueatur. Domine ue
nerabilis ac merito deſiderabilis.

VITA Iohannis Scholaſtici ſub compen
dio a Daniele ſcripta.

q VE NAM Hunc uirum diuinũ
ciuitas tulerit atq; ante celeſtis
militie glorioſam exercitationẽ
educauerit non facile dixerim
cum id mihi nõ ſatis diligenter
exploratũ ſit. Que nam uero modo ipſum

ferat eternisq; & immortalibus delitiis pascat longe ante nos Paulus expressit. Est enim: & ipse penitus celestis illius Ierusalem effectus municeps in qua ecclesia primitiuorum est quorum inquit conuersatio in celis est ubi spiritu purgatissimo atq; ab omni materia remoto diuina insatiabiliter hauriens: pulchritudinesq; inuisibiles cõtemplans: digna sudorum premia recipit: laborumq; mercedem quietissimam refert. Nam celestis regni hereditate potitus cum illis. Iã in eternum tripudiat iungitq; letitiam quorum pes stetit in directo.

Quonã uero modo beatitudinem istam sibi comparauit iam dicere istituã. Hic cum per etatem corporeã sexdecim ferme esset annorum seipsum obtulit Christo sacrificiũ gratũ atq; acceptabile: monastice uite iugo colla subiiciens in monte syna eo puto consilio ut ipsa uisibilis loci commoratione admonitus ad inuisibilem deũ facilius dirigetur & aptius pduceretur. Atq; peregrinationem ut intellectualium adolescentularum magistram in primis adamauit per quam turpi: & noxia confidentia omni reiecta humilitateque honestissima assumpta demonem illum a quo nonnunquã ut nobis ipsis placeamus nobisq; confidamus inducimur a se penitus elimi

nans ipso quoq; cordis aditu reiecit. Incli-
nans uero ducem & confidens i domino: ac
ei qui se susceperat patri ueluti optimo cuidã
gubernatori se totum permittens: altissimos
atq; seuissimos uite presentis fluctus sine peri-
culo traiciebat. Adeo uero perfecte mun-
do propriisq; uoluntatibus mortuus erat: ut
inexpertem rationis: ac uoluntatis animam
quandam habere uideretur: atq; proprietate
naturali omnino liberatam. Idq; cum ante
hanc celestem simplicitatẽ mundane sapien-
tie fuerit non imperitus? quod sane mirabi-
lius ẽ. Philosophie enim tumor a christi hu
militate ut plurima alia longe remotus est.
Decem igitur & nouem annis ita conuer-
satus est ac beate subiectionis exẽplar omni-
bus factus: cum is qui se exercuerat senior san
ctus migrasset ad christum. Et ipse ad uite soli
tarie studium egreditur illius orationibus ut
armis potentissimis fretus ad destructionem
munitionũ sathane Quinto autem ab eccle
sia lapide: palestre sue domicilium constituit
loco cui tholas nomen est. Ibique quadragin
ta annos summa animi magnamitate & ala-
critate transegit. Ardentissimo amore ac diui-
ne charitatis igne semper estuans. Iam ue-

ro quis possit quantos illic pertulit labores di
gne aut uerbis aut plausibus psequi? Quo-
modo enim id afferri in luces poterit: cũ om-
nis eius labor clam & sine arbitris exactis sit.
Verum tamen ex primitiis quibusdam; &
uelud preuiis occasiõis beatissimi uiri sanctũ
uite istitutum audiamus. Edebat quidem
ex omnibus que sibi per professionis sue uo-
tũ edere licebat sed modice omnino; ut & ex
hoc fastum atq elationis cornu sapientissime
deiceret: breuitate quidem uictus insanam gu
le rabiem põntus affligens. atq illi per mediã
clamans: tace: obmutesce: & ex omnibus mo
dice gustando tyrannidem inanis glorie sub
iugum mittens. Solitudine preterea & ra-
rò hominum congressu fornacis huius fla-
mã: luxuriam: scilicet adeò extinxit, ut omnino
obstructa sedaretur, nullasq molestias irroga-
ret. Cupiditatem uerò, quam ydolorum uene-
ratiõem apostolus esse diffiniuit, misericordia
dei, rerumq exiguitate fortissime fortis iste su
perauit. Accidiam uerò, animiq desidiam,
quam merito lugem anime mortem dixerim
mortis memoria: iugique pietatis exercitatio-
ne deuitauit. Cumq nullius mortalis rei affe-
ctione teneretur eternorumq solum sensu pa

ſceretur:noxie triſtitie liber euaſit. Iracūdie uero tyrannidem in ſeipo per obedientie gla dium occiderat. Raro preterea congreſſu corporis rarioreq; ſermonis inanis glorie ſan guiſugam aranee ſimilimam mortificauit.

Quid octaui uicii ſuppremam diligentiſſi mamq; emundationem ſuperbie.ſ.proſequar quam cepit quidem per obedientie manſuetu dinem:nonus hic beſeleel Perficit uero cę leſtis Ieruſalem dominus pręſentia ſua adue niens,humilitatemq; aduerſus illam exaltans, qua ſine diabolum,eiuſq; cōformem claſſem deſtrui poſſibile non eſt. Vbi uero in huius coronę contextu ponam lachrimarum illius fontem rem quidem rarā & quę in multis nō facile īuenitur quarum hodie quę ſupereſt ſe creta officina,ſpelunca breuiſſima in extremi tate quadam: ad radicem montis poſita,tan tumque ab illius:atq; omni alia celula remota, quātum ad obſerandas glorię inanis aures ſa tis eſſe uidebatur. Ad celum uero uſq; gemi tibus,ſuſpiriis,ſingultibus,precibuſque, & eiuſ modi reliquis:quę ab hiis fieri ſolent: qui gla diis,cauteriiſq; punguntur. & quibus effodi untur oculi pertingens:ſomniq; tātum capie bat:quantum ſufficere poſſe arbitrabatur: ad ſeruandam animi, intellectuſq; ſubſtantiam.

ne per enormitatem uigiliarum cõtabesceret. Ante somnum uero ut plurimum oratiõibus uacans libellos etiam conscribere solitus erat quo solo opere accidie langorem ab se fugabat. Porro cursus eius omnis perpetua erat oratio amorq; incomparabilis ad deum húc enim die noctuq; mundissimo castitatis speculo intuẽs satietatem ullam capere nolebat: ymo uero ut magis proprie eloquar: non poterat. Huius aliquãdo diuini patris uitam imittari cupiẽs eiusq; disciplinis ibui atq; ab eo uere philosophie elemẽta pcipe. quidã ex his q uitam solitariam delegerat. Moyses noie plerosq; scõꝝ patrum precatores exhibuit, per quos ut se i discipulum susciperet: summis precibus orauit. Igitur illorum precibus fretus a sancto uiro, ut optauerat susceptus ẽ. Huic aliquãdo sanctus pater preceperat: ut quodam ex loco pinguis glebe materiam conueheret pro letiori ortuli, olerumq; cultura. Perueniẽs igitur Moyses ad denotatum sibi locũ, q iussus fuerat impigre exequebatur. Sed cum iam meridianum tempus adesset, & solis incendio fornacis in morem locus ille ignesceret (erat enim mensis augustus) uictus Moyses: & ex transuectione fatigatus aliquantula requie opus sibi esse decernit. Atque sub imanis saxi

umbra seipsum dimittens obdormire cępit. Sed clemētissimus deus fideles seruos suos in nullo contristari permittens. Cum iam iā periclitaretur moyses cōsueta illum misericordia hoc modo pręoccupat. Magnus hic pater noster Iohannes cum in celula sua degeret: sibiipsi & deo, ut consueuerat, uacans in somnum quendam tenuissimum incidit: uiditq; per uisum uirum quēdā augustiore facie & habitu se excitantem, somnosq; sibi exprobrantem: ac dicentem. Tu ne Iohannes ita secure obdormis & Moyses periculo pximus est? Citius itaq; euigilās oratione statim armatur intentissime pro discipulo supplicans. Quē postmodū ad uesperum reuertentem interrogat non aliquid sibi aduersum, atq; insperatum cōtigisset? Tunc ille. Saxum, inquit, mirę magnitudinis parum abfuit qui me demoliretur. & penitus contereret. Cum sub illo profunde obdormirem, nisi uocem tuā me audire existimans: ex loco concito saltu: timore plenus desiliissem. Quo facto continue Saxum illud e ripa euulsum, ac terrę affixū conspexi. Quo audito uir dei uere mente humilis, nihilq; ex his, quę uiderat, & audierat discipulo annucians, occultis clamoribus, & intimę caritatis uocibus hymnum dicens gratias uberimas retulit deo.

Erat ẽt uir sanctus occultorum uulnerum medicus. Monachus enim quidam ysaach nomine cum aliquando graui carnis extuaret incendio: cursu ad illum peruenit undiq; merore circũfusus itestinumq; bellum singultibus & lachrimis utens patefecit. Eius itaq; fidem & humilitatem uir dei: admiratus blande his uocibus consolabatur dicens. stemus inquit ambo ad orationem fili & omnino clemens & misericors dominus preces nõ despiciet nostram. Quod cum factum fuisset: nec dum oratione completa adhuc prono in faciem infirmo fratre prostrato uolũtatem serui sui dominus fecit. ut ex hoc prophetam suum uera dixisse ostenderet. Serpensq; carnis effugit flagellis intentissime orationis edomitus. Porro is qui actenus fuerat eger liberatum se egritudine conspiciens omnique iam huiusmodi p turbatione curatum obstupuit ualde: deoque & inclito eius famulo gratias retulit. Cum uero preterea hic uenerãdus pater uerbo gratie ad se uenientes affatim exaciaret ac doctrine fluenta largissime profunderet maligni q dam homines inuidie facibus iflamati tantã q; frugẽ q̃ta ex illius doctrĩa gignebat cohibere moliẽtes. loq̃cẽ illũ ac nugacẽ uocare cepũt. q̃d ille aiaduertẽs cũctaq; i eo q se cõfortabat

Christo posse edoctus nec solum per sermõis exhortationem eos qui ad se utilitatis sue cau sa ueniebant erudise uolens: sed multo poti us per scilenium & per operum philosophiã: ut sicut scripum est abscideret querẽtium oc- casionem: usq ad certum tempus tacere insti- tuit: mellifluumq doctrine fluuinm compesce re. Satius esse & melius existimas hoc interim detrimento affici studiosos bonorum amato res qbus fortasse p silentiũ amplius p̃ futurus erat q̃ nigratos illos indices ãplius irritari ne ulterius eorũ malitia & maliuolẽtia exerceret. Quo circa & illi reueriti humilitatẽ ac mode stiã uiri cõsciiq sibi eiusmodi utilitatis fontẽ obturauerant quantiq detrimenti cum om- nibus extiterant. Ad uirum supplices adueni- unt doctrineq sermonem cõmuni uoto cum aliis exposcunt: Cessit igitur statim ut qui con tradicere non norat & denuo prioris status ar ripuit normam. Cum igitur ita bonis omni bus excelleret ut similis illi inueniri nõ posset uno simul omnes uoto unoq affectu tanquã nouum quendam moysem inuitum illum ad fratrum magisterium & regimen assumpserũt lucernam ut ita dixerim super principatusq̃ delabrum eleuantes: optimi sane talium iudi ces. Nec spe sua frustrati sunt. Ascẽdit enim

& ipse ad montem sacratamq; caliginem subiens dei manibus conscriptam legem suscipit deiq; contemplatione fruẽs & intellectualibus gradibus scandens uerbo dei aperuit os suum: & spiritum attrahens eructauit uerbũ bonum de bono thesauro cordis sui. Sic igitur impleuit finem uisibilis uite in principatu ysraelitarum monachorum in hoc solum a Moyse differens q̃ supernam Jerusalem summa facilitate conscendit. Ille enim nescio quo modo etiam terrena frustratus sit. Attestãtur autem hisq; diximus quotquot per eũ spiritus sancti eloquiis & gratia potiti sunt plurimiq; ex his eius gratia saluati sunt: hodieq; saluatur. Testis optimus sapiẽtis huius salutis simulq; sapiẽtie nouus Dauid. Testis itẽ & pastor noster optimus Iohannes a quo magnus ille exoratus de sinay monte ad nos usq; anime cognitione descendens ueluti nouus alius dei speculator suas a deo tabulas inscriptas ostendit nobis extrinsecus quidem actiue uite intrinsecus uero contẽplatiue doctrinam continentes.

EPISTOLA Io. abbatis RAytu ad Joh. ab. mõtis Synai cognominatum Scholasticum.

OMINO. Singulariter mirabili e-quali angelis patri patrum & do-ctori eximio Iohanni abbati Mō-tis synai Iohannes peccator abbas Raytu in domino salutem. Agnoscentes nos a perfectione longius remoti tuam discussio-nis gnaram singularē q ac uirtutibus ceteris ornatam obedientiam in ea presertim parte in qua te cum talento tibi adeo tradito lucrari conuenit huiusmodi supplicatione utimur. p phetici. illius dicti memores: Interroga pa-trem tuum & ānuntiabit tibi seniores tuos & dicēt tibi. Quo circa tibi ueluti cōmuni omni um patri cunctisq i exercitationis lucta senio ri: mentisq acumine ac uirtutibus omnibus & perfectionē doctrine p̄dito: per nostras litte ras procidimus uirtutumq tuarū culmen exo ramus ut nobis iperitis ac rudibus: ea perscri-bas: que in diuina speculatione sicut ille olim Moyses in hoc ipso monte uidisti: ac ueluti ta bulas quasdam diuinitus: scriptas librum ad nos: a te dimittas atq in doctrinā nouo ysrae-li proponas eis. s. qui perfecte atq integre de spirituali egypto: atq uite huius mari exierūt. Sicut igitur dei loqua lingua instar uirge fre-tus mirabilia in mari gessisti ita nunc exoratus quoq ne quis declines monastice perfectōnis

continentia: ut re uera summe magister impi gre summaq; cum moderatione describere in salutem & consolationem omnium qui sanctam hanc atque angelicam conuersationem eligere. Neq; assentandi gratia istud a nobis dici arbitreris. Nosti quippe o sanctum caput istiusmodi adulationes alienissimas esse a proposito atque istituto nostro. Sed illud nos dicere existima quod certissime omnes & uident: & intelligunt: & dicunt. Idcirco confidimus in domino cito suscipere: atq; complecti quos speramus insculptos tabulis uenerādos apices quibus hi ueraciter ducantur: qui sine errore sequi eos cupiunt: ac ueluti quandam scalam usq; ad celi ianuas erectam eosq; qui cupiunt ascendere innocuos illesosq; perducentem transcendentes libere & absq; ullo impedimento spiritalia nequitie & mundi: rectores tenebrarum: & principes aeris. Nempe enī si iacob ille pastor ouium cum esset adeo terribilem scalam in uisione conspexit multo profecto magis rationabilium pecorum magis & nō uisione solū: sed ueritate quoq; ascensum ad deum tutum & errore omni liberum ostēdet. uale in domino carissime: ac nimium uenerande pater.

RESPONSIO ad eundem.

a CCEPI. Cõuenientissimam honestissimo tuo atq; impassibili instituto mundoq;: & humili cordi quam ad nos pauperes & uirtutibus inopes scripsisti uenerandam epistolam tuam. ymo uero preceptum: ac uires nostras excedẽtem iussionem. Tuum enim erat reuera tuum tueq; sancte anime proprium a nobis rudibus uerboq; & opere imperitissimis doctrine: atq; correptionis precepta requirere. Familiare enim tibi semper fuit nobis per teipsum proponere humilitatis exempla Sed nos ut id fateamur: quod uerissimum est: nisi metus atq; periculum esset iugum sancte obedientie que uirtutum omnium mater est a nobis excutere. Nunq̃ profecto ea que supra uires nostras sunt temptare ausi fuissemus. Oportebat enim o admirabilis pater conueniensq; erat: hec te ab illis potius querere qui ea iam dudũ caluissent. Nos enim in discipulorũ adhuc ordie annumerãdi sumus. Quoniam uero dei ueri patres nostri ueraciscq; sciẽtie magistri obedientiam diffiniunt in eis rebus que supra uires sunt: nihil discernẽdo obtemperare precipientibus. imbecillitatem no

ſtrā pie obliti ea que ſupra nos ſunt audacter tentare aggreſſi ſumus. Non quidem ut aliquid ꝙ tibi pro futurum ſit nos dicturos putemus aut certe aliud explanaturos: quod ipe longe melius non noris q̄ nos. O diuinum ſacrumq; caput mihi enim perſuaſum eſt. Puto autem ꝙ & prudentium ſingulis: mundiſſimum tue mentis oculum: ab omni terrena: & tenebroſa purificatum conſperſione libere: & abſq; ullius obicis retardatione diuinam itueri lucem atq; ab ipſa omnino illuſtrari. Ceterum ut dixi in obedientie mortem reformidans & ueluti metu ad obediēdum impulſus timore ſimul ac deſiderio tuo ſancte iuſſioni obtemperare inſtitui: ut gratus obediens: atq; pictoris optimi iutilis filius exili & admodum tenui ſcientia mea graciliq; oblatione ſolo attramento ſimpliciter uiuentia eloquia adumbrans. Tibi uero iam relinquens. O magiſtrorum ſumme & congregationis princeps iſta: & ornare & clarius diſſerere: atque ea que deſunt implere tāquam ſeruatori ſpiritalis legis.

Hunc tamen ſane conatum noſtrum non iō miſſimus ad te tanq̄ tibi futuꝝ emolumento. Abſit id penitus (hoc.n. eſſet extreme clemētie: cū ipe in Chriſto idoneus ſis nō ſolū alios ueꝝēt & nos ipſos moribus ſacris & doctrinis

erudire)ſed illum uocate a deo congregatio nique una uobiſcum abſte doctorũ optime ĩ ſtituitur trãſmiſimus.Quorum precibus qua ſi quibuſdam ſpei intellectualibus manibus ĩ peritie mole leuigatus: iamq; calami uellum explicãs atq; optimo gubernatori noſtro Chri ſto uerbi gubernacula promittens uotis omnibus fretus iuſſione tua huius ad illos ſermo nis iam initium facio. Obſecro autem om nes quorum in manus liber iſte uenerit: ut ſi quid in illo utile fortaſſis inuenerint id optimi preceptoris noſtri eſſe non ingrate intelligant.Nobis uero ſolius conatus remuneratio nem adeo donari intentiſſima oratione depo ſcant. Non his que dicuntur intendentes. Sunt enim re uera uiliſſima atq; omni ignoratione & ſimplicitate plena. Sed propoſitum & alacritatem:ut illius ex euangelio uidue ſuſcipientes.Neq; enim numero & laborum multitudini deus mercedem reddit: ſed alacri propoſito atq; feruentiſſime uoluntati.

PREFATIO IO.Scolaſtici in librum qui climax dicitur.De inanis uite fuga.Grad.pmus

VM SVMME ĩ comprehenſibilis atq; incircunſcripte bonitatis deus noſter & rex ſit(Eſt enĩ cõueniẽtiſſimũ:ut ad dei ſeruos loq ĩſtituẽtes:

à deo ipso sumamus orationis exordium)cōn
ctas ab se conditas rationales creaturas liberi
arbitrii dignitate honorauerit. Alii quidem
amici illius sunt. Alii uero fideles ac legiti-
mi serui Quidam penitus inutiles. Alii
uero ab ipso prorsus alieni. Nonnulli ue-
ro q̄uis inbecilles tamen aduersarii. Et ami
cos quidem dei proprie(O sacrum caput nos
rusticiores esse arbitramur) easq; circa illum
sunt intellectuales incorporeasq; substantias.
Fideles autem seruos eos:qui sanctissime il
lius uoluntati obtemperauerunt.Et impigre:
ac infatigabiliter obtemperāt. Porro inuti-
les seruos quotquot diuino baptismate digna
ti pacta & cōuenta cū illo legitime nō serua-
uerūt. Alienos uero adeo atq; inimicos in
telligim9 quoscūq; a recta fide deuiasse cerni
mus. Hostes aūt sunt ii:q p̄cepta dei nō so
lū repulerūt:atq; a semetipsis abiecerūt: uerū
eos quoq; ualidissime oppugnāt q ea pficere
ɔtēdūt. Q m̄ igit̄ singulis quos mō memo
rauimus p̄p̄us & peculiaris debet̄ sermo.No
bis uero īpītis ad p̄sens de oībus p̄seq utile nō
ē.Age iā age.ad eos q nos pio uiolētissimo ca
ritatis iure subegerūt & fideliter coegerūt fide
lissimos dei indignam manū nostrā p obedie
tiā indiscussam extendētes. Et ab illoꝝ scia

ſuſceptum dei uerbi calamum ſub triſti & per lucide humilitati intingentes. Huncq; in illorum lenibus & candidiſſimus cordibus uelut in cartis quibuſdam ymo uero ſpiritalibus tabulis condentes: diuinaq; eloquia pingentes: Hoc oratiōis noſtre initium ſumamus omnibus qui uoluntate & libero arbitrio utū tur deus cōmuniter proponitur: omnibus uita: omnibus ſalus fidelibus & infidelibus iuſtis iniquis: piis impiis uitioſis uitiis carētibus ſecularibus monacis ſapiētibus rudibus ſanis imbecillibus iuuenibus prouectioribus. Non aliter q̃ infuſio lucis & ſolis aſpectus temporū q; uiciſſitudines. Neq; enim eſt perſonarū acceptio apud deū. Impius eſt rationalis mortaliſq; natura ſponte uitam fugiens: creatorēq; ſuum qui ſemper eſt ueluti non eſſe exiſtimans. Iniquus eſt qui legem dei ad intellectum ſuum malum uiolenter intorquet. Et cū ſit contrariate hereſeos deo ſe credere putat. Chriſtianus eſt qui Chriſtum quantum homini poſſibile eſt imitari nititur uerbis & operibus. Et tota intentione animi in ſanctam trinitatem recte atq; incomprehenſibiliter credēs.

Dei amator ē qui naturalium oīum rerum & eaꝝ que per leges ſine peccato permittuntur particeps. bona que poteſt operari nō ne-

gligit. Cōtinens eſt qui in medio tēptatōnum & laqueoꝝ 'uerſatur moreſq3 trāqllos turbiſq3 ac tumultibus liberos uiribus omnibus imitari: & aſſequi cōtendit. Monachus eſt ordo & ſtatus angelicus in corpe materiali & ſordido cōſumatus. Monachus eſt qui ſolum ad deum acie mentis intentus illū ſemper orat ī oi tpe & loco & re. Monachus eſt perpetua nature uiolentia ſenſuumq3 uigilantiſſima & indefeſſa cuſtodia. Monachus eſt caſtificatū corpus expiatū os: aiuſq3 ſp diuino lumine irradiatus. Monachus eſt afflictus & merēs aīus qui iugi mortis memoria ſiue uigilans ſiue obdormiens ſeipm ſemper exercet. Mūdi derelictio eſt ſpontaneū odium abnegatio q3 nature ex deſiderio fruendi eis rebus que ſupra naturā ſunt tanq̄ ex ſua ſtirpe progenita.

Quicunq3 preſentis uite cōmoda ſpōte alacriterq3 relinquūt prorſus aut futuri regni gratia aut ex peccatorum multitudinis memoria: aut ſola diuine caritatis cauſa iſtud faciūt. Porro ſi quis nulla ex predictis intentionibus duce id facit huius irrōnabilis eſt renuntiatio. uerūtamen finem curſus qualēcunq3 inuenerit agonitheta noſter optimus approbati. Imitetur is qui peccatoꝝ ſuoꝝ onus deponere feſtinat: eos qui extra ciuitatem ante ſepulchra

ſedent nec deſiſtat effundere feruidas & igneas lachrimarum guttas cordiſque tacitos mugitus Quoad ipſe quoque uenientem uideat Ieſum lapidemque noſtre cecitatis a corde remouentem & Lazarum: aīum. ſ. peccatorum uinculis liberantem: miniſtris angelis iubentem. Soluite illum uitiorum nodis & ſinite ad beatam placidamque tranquilitatem ire. Sin uero alias fecerit nihil omnino proficiet. Quicunque ex egypto egredi Pharaonemque cupimus effugere: prorſus Moyſe aliquo ad deum ac poſt deum mediatore nobis opus eſt: qui pro nobis medius inter actionem & contemplationem ſtans manus extendat ad deum ut hoc duce directi peccatorum traiiciamus mare atque amalech: uiciorum principem fugemus. Seducti igitur ſunt qui ſibiipſis confidentes nullo ſibi duce opus eſſe arbitrati ſunt: & illi quidem: qui ex egypto egreſſi ſunt Moyſen: qui uero ex ſodomis fugierunt angelum dei habuere ducem Atque hii quidem qui ex egypto profecti ſunt eos ſignificant qui animarum ſuarum morbos per medicorum curam & diligentiam ſanare cupiunt. Qui uero ex ſodomis fugere illos deſignant: qui miſeri immunditiam corporis exuere uotis omnibus deſiderant. Quo circa angelis etiam uidelicet equali: ut ita dixerim

adiutore homine opus habent. Nam ſecundum uulnerum putredinem peritiſſimo etiã artifice & medico egemus. Summa re uera uiolentia indefeſſiſque: & iugibus laboribus illi opus eſt qui in celum aſcendere cum corpore nititur idque maxime in principis renunciationis ſue: Donec mores noſtri aſſueti uoluptatibus & cor noſtrum hactenus ſine doloris ſenſu in amorem dei caſtitatiſque ſanctificationem per intentiſſimum luctum conuertantur. Labor enim re uera & ingens labor ſummaque amaritudo proponitur: atque eis maxime qui negligentius affecti ſunt ꝙ macello & uoracitati aſſuetum canem noſtrum animum ſcilicet ſpeculationis & caſtitatis ſtudioſum per ſimplicitatem & profundam ire extinctionem cautiſſimamque diligentiam efficiamus. Confidamus tamen quotquot uitiis pulſamur etiam ſi nundum ſatis uirum contra hec adepti ſumus. Fideque firmiſſima infirmitatem noſtram & anime langorem Chriſto ſupplici confeſſione offeramus: & omnino ipſius adiutorium ultra merita noſtra reportabimus. Si tamen noſmet ipſos iugiter in humilitatis profundum dicerimus. Nõ ignorent: qui ad honeſtiſſimum iſtud durũ

q̄ & arduum: sed leue certamen accedunt: q̄ in ignem insilire pergunt. Si quidem diuini amoris ignē in seipsos habitare cupiunt. Probet uero seipsum unusquisq̄ & sic de pane illius cum amaritudinibus comedat: & de calice illius cum lachrimis bibat: ne ad iudicium sibiipsi militet. Si non omnis qui baptisma consequitur saluus est silebo reliqua: Cuncta abnegabuut. Oia despicient. Omnia irridebunt uniuersa excutient: qui fundamentum optimum iactare pergūt. Porro fundamentum optimum triplex est: tribusq̄ columne fulcitur. Innocentia. Ieiunio: & pudicitia. Omnes qui in christo īfantes sunt ab his tribus incipiant: atq̄ infantes per etatem sibi ad exemplum sumant. Nihil in illis inuenitur calidum. Nihil durum. Nihil simulatū. Nō auiditas insatiabilis. Non uenter inexplebilis. Non ardens in corpore libidinis commotio. Ceterum secundum escarum incrementa ferre etiam libidinis incentiua succrescūt. Odiosum sane periculiq̄ plenissimum est ab ipso: statim conflictus congressu lassescere luctantem. Est enim future necis non obscurum argumentū. Erit nobis omnino perutile forte & ualidum renunciationis initium arripere: ei tam si post modum molescere contingat

Anima enim que uiriliter purgare ceperit rur ſumq̧ debilitata ceſſerit.ãtique uirtutis & ſtu dii memoria quaſi ſtimulo quodam & flagel lo uulneratur:atq̧ ex hoc nonnunq̃ plurimi priſtinum uigorem receperunt prioreſq̧ pen nas reſumpſerunt. Quotiens igitur anima ſeipſam prodiderit caloremq̧ amabilem : ac beatiſſimum amiſerit.Inquirat diligẽter qua ex cauſa id ſibi contigerit:atq̧ aduerſus illam bellum omne ac ſtudium ſummis uiribus re ſumat.Neq̧ enim poterit per aliam portam il lum reuocare:niſi per quam eggreſſus eſt.

Qui ex timore initium renunciationis ac‑cepit timiamati ardenti ſimilis fortaſſe uideã tur quod initio quidem ab odoris ſuauitate cepit poſtmodum uero ĩ fumũ deſiit. Qui uero ob mercedis ſpem:mola aſinaria profe cto eſt:que ſemper ſimiliter mouetur. Qui autem ex diuina caritate ſeculo abrenunciat ab ipſis ſtatim iniciis ignem ꝑmeruit qui for taſſis in ſiluam iniectus rogum ſemper uehe‑mentiorem ulterius exuſcitat. Sunt nõnul li qui ſupra lapides lateres edificant. Sunt item alii qui ſuper terram columnas errigũt.

Et ſunt alii qui cum modicum itineris pe dibus fecerint cum calefactis iam artubus & neruis.otius poſt modũ proficiſcuntur. Qui

legititelligat quid sermo i ste significet? Tā
quā a deo & rege nostro uocati curramus ala
criter ne si forte pauco tempore uixerimus in
die mortis infructuosi īueniamur: & fame pe
reamus. Ita deo & domino nostro placere
satagamus ut regi suo milites. Nam post mili
tiam tunc demum a nobis diligentissima ser
uitus exquiritur. Metuamus dominū sicut
facimus bestias. Vidi enim uiros furari cu-
pientes qui cum dei metu a scelere non reuo
carentur canum latratibus perterriti statim re
uersi sunt quodq; dei timor non fecerat id ca
num metus effecit. Diligamus dominum:
sicut amicos colimus ui di enim sepe nōnul-
los qui cum deum suis sceleribus ad tristitiam
prouocassent nullam reconciliationis curam
habuerunt. Cum uero caros suos ī aliqua uel
leuissima re irritassent: omni industria omni
intentione omni afflictione omni confessio-
ne delicti per seipsos .per cognatos per ami-
cos per munerum largitionem conta moliti
sunt: ut illos in antiquam caritatem reuocarēt
Prorsus uero in ipsis abrenunciationis ini-
ciis non deficiamus in laboribus non sine la
bore & uiolentia & amaritudine uirtutes ope
ramur. Cū aū iam proficere cepimus sine
merore uel certe cum minimo merore exerce

mur. At uero cum mortalis sẽsus noster penitus fuerit absortus atq; ab alacritate nostra superatus. Tunc iam cum omni eas gaudio & studio & desiderio & diuine caritatis flãma pficimus. Quanto sunt laudibus dignissimum qui ab ipsis confestim ab initiis com gaudio: & alacritate summa uirtutes omnes arripiũt: & dei mandata perficiũt. Tanto sunt miserabiles extimandi qui cum in hac exercitatione diucius uixerint egre adhuc & cum labore illas subeunt si tamen uel tandem subeunt.

Ne ille quidem renunciationũ genera uituperemus aut condemnemus quo casu fiũt.

Vidi enim quosdam fugientes cum procedenti regi inuiti occurrissent repente in illius obsequium atq; inter illius milites ascribi regiamq; aulam una ingredi atq; inter illius cõuiuas numerari. Vidi semen in terram de agricole manu negligẽter lapsum fructum letissimũ ac plurimũ tulisse. Sicut ecõtra etiam uidi nõnunq̃ in taberna medicoꝝ q̃dã alterius cuiuspiam necessitatis cã aduenisse ibiq; medici solertia & comitate dep̄hensum luminibus ẽt suis iiectã amisisse caliginẽ. Sicq; fit ut i pleriq; ea & firmiora sint: & magis rata que inuitis accidunt: quam que illis ex sua sententia prouenerunt.

Nemo pondus multitudinemq; peccatorū Attendens indignū se monastica professione dicat nec se ita decipiet ut seipm humilem exi stimet:si ut fruatur uoluptatibus arduam uir- tutis semitans ingredi detractat pretendēs oc casiones in peccatis. Nam ubi putredinis plu rimum est ibi maxima medicoꝝ arte opus est ut ea putredo omnis depuretur. Qui enim sa ni sunt medicorum tabernas non adeunt.

Si uocante nos terreno & mortali rege & i suum obsequium militare nos iubente nihil moraremur neq; occasiones quereremus sed omnibus dimissis illi summa alacritate pare- remus. Attendamus nobis ipis caueamusque diligenter ne forte rege regum & domino do minantium & deo deorum uocāte nos ad ce lestem hunc ordinem per nostram desidiam: & negligentiam obtemperare recusemus. Et postmodum ante tribunal illud horrendum i excusabiles inueniamur. Fieri quidem po- test ut his qui seculi negociis & ferreis curis se deuinxit incedat. sed tamen non libere. Nam & hi quorum pedes ferro compediti sunt sepe incedtū:& sp offendunt uulneraq; suscipiunt.

Is quidem qui sine uxore in mūdo degit so lis negotiis obligatus ei simile est cui ferreis ne xibus manus circūligate sunt. Ideoq; si ad so-

litariam uel monasticam uitã currere uolue-
rit nõ prohibetur. Qui uero uxori coniun-
ctus est ei qui uinctas habet manus & pedes
similis uidetur. Audiui ego quosdã in mũ-
do negligentes cum dicerent ad me. Quomõ
possumus coniugibus una cohabitantes cu
risq̃ rei publice circumuallati uitam mona-
sticam arripere? Ad quos ego. Omnia inquã
bona que facere potestis facite. Maledicta in
nullum iaciat. Nemini mentiamur. Furto ab
stinete. Cõtra nullum elleuemini. Neminem
oderitis. Ecclesias & collectas frequentate. In
digentibus misericordiam prestate. Neminẽ
scandalizetis. Aliene parti ne propinquetis.
Contentiq̃ estote uxorum uestrarum stipen-
diis. Ista si feceritis non longe eritis a regno ce
lorum. Cum gaudio & metu ad egregium
istud certamen accingamur inimicos nostros
nulla ratione formidantes: intuentur eum il
li & si non uideantur a nobis animarum no
strarum uultus. Et si illos uiderint formidine
contrahi uel immutari contra nos acerbius
armantur. Intelligunt enim uersutissimi timo
rem nostrum. Magno igitur animo aduersus
illos arma capiamus. eum enim qui alacriter
pugnat nullis oppugnando preualet. Mi-
ra dispensatione dominus rudibus adhuc mi

litibus suis bella temperauit ne initio statim prelii magnitudine deterriti ad seculũ redirẽt Quo circa gaudete ĩ domino semper omnes serui dei hoc in nobis signum primum supne aduersum uos pietatis & caritatis q̄q̄ ille uos uocauit agnoscẽtes: Et hoc item facere de us sepius agnoscitur. Cũ enim fortes animas uiderit. Ab exordiis statim bello uehemẽtiori pulsari permisit: eas celeriter coronare cupiens. Abscõdit dominus a secularibus stadii difficultatem ymo uero facilitatem. Si.n. hanc nouissent nunq̄ profecto abrenuntiasset oĩs caro. Da labores iuuentutis tue Christo: & in senectute gaudebis super pacatissime quietis opibus eaque in iuuentute congregauerimus eũ in senectute postea debiles fuerimus nos nutriunt & consolãtur. Laboremus iuuenes ardẽter curramus sobrie & uigilãter mors enim ĩ certa horis oĩbus iminet. Hostes re uera neq̄ssimos habemus acerimos uersutos calidos ualidissimos nũq̄ dormientes inuisibiles oĩ materie ĩpedimẽto: liberos ignem ĩ manibus tenentes templũq̄ dei per flamã que in eis est incendere omni studio desiderantes:

Nemo cum iuuenis ẽ inimicos suos demones audiat dicentes noli carnem tuam ita atterere ne morbos & egritudines incurras. uis

enim reperietur hac precipue etate: qui hanc mortificare delegerit etiam si se multis & lautioribus cibis priuauerit. Hec enim sane est demonis astutia idqꝫ nixibus omnibus cōtendit: ut ingressum certaminis nostri mollem & negligentie plenissimum faciat. Finemqꝫ post medium initio consentientem. Ante omnia istud & inquirent qui Christo fideliter seruire cupiunt: ut loca mores sessiões ac studia que sibi ex patrum spiritalium sententia: & ex cognitiõe propria competere preuiderint eligant Neqꝫ enim omnium est ĩ cenobiis degere atqꝫ eorũ maxime qui gule illecebris pulsantur: Neqꝫ rursus omnium est uite solitarie quietem sequi & eorum ĩ primis qui ad iracondiam procliuiores sunt. Vnus quisque diligenter inspiciat cui statui aptior sit. In tribus maxime principalibus statibus monastica continetur uita.

In anachoreseos. In unius uel duorum cõtubernio. In cenobii cum tollerantia commoratione.

In anachoreseos uel cessionis certamine: & solitudine. Ne declines inquit ecclesiastes: ad dexteram: uel ad sinistram: sed uia regia ingredere.

Medius enim predictoꝝ statuũ aptissimus

plurimis fuit. Veh enim soli inquit quoniam si in accidiam ceciderit aut somnum aut desi diam aut desperationem non est in hominibus qui illum erigat: ubi uero sunt congregati duo uel tres in nomine meo: ibi sum í medio eorum ait dominus. Quis est ergo fidelis & prudens monachus? qui feruorem suum seruauit inextinguibilem: & in dies usq ad finem uite sue ignem igni adiicere feruorem feruori: desiderium desiderio: ac studiũ studio nunquam desiit.

DE VACVITATE Affectionum.
Gradus secundus:

q VIDEVM In ueritate diligit. Qui futuro regno pfrui ueraciter querit qui pro peccatis suis ueraciter dolet. Qui re uera supplicii futuri q iudicii memoria tangitur. Qui re uera metum mortis assumpsit. Nihil iam í presenti seculo diliget nullius rei curis augetur: nõ pecuniarum: non prediorum: non parentum: non mundane glorie: non amicorum: nõ fratrum. non ullius omnino terrene ac mortalis rei. Sed omnem huiusmodi affectum omnẽ harum rerum curá ab se excutiens & execrás preterea & carnem suam odio habẽs. nudus

secutus impiger christum sequitur in celū sem per aspitiens atq; inde adiutorium expectās secundum Dauid uerba dicentis. Adhesit aīa mea post te. Alteriusq; memorabilis uiri sentē tiam qui dixit. Ego autem non laboraui te se quens & diem aut requiem hominis non desideraui domine. Confusio sane maxima ē hiis omnibus que predicta sūt ommissis post uocationem qua nō homo sed deus uocauit nos alicuius alterius rei curam gerere que no bis in hora ultime necessitatis. uidelicet obitus nostri prodesse non possit. Hoc enim est quod dixit dominus conuerti retro nec inueniri aptum in regno celorum. Non ignorans dominus lubricum nostri tirocinii utq; facile si secularium contubernio & familiari congressu utamur rursus ad seculum conuertimur ad quendam qui sibi dixerat. permitte mihi ut abeam & sepeliam patrem meū. Ait sine mortuos ut sepeliant mortuos suos. Solent demones cum iam seculo abrenunciauerimus nobis misericordes ac pios ex secularibus proponere atq; ut illos beatos nos cōtra miseros extimemus ingerere qui omni eiusmodi uirtute destituti sumus. Ea utiq; intētione inimici nobis ista ingerunt: ut per adulteram humilitatem nos autem ad seculum re

uocent aut si permanserimus monachi in desperationem precipitent. Sunt qui seculares homines elationis causa despiciāt et nihil existiment. Sunt item & qui ut desperationis prerupta diffugiāt & spem ampliorem sibi acquirant absentes eos similiter contemnunt.

Audiamus quid adolescenti illi qui cuncta fere mandata ipleuerat dixerit dominus unū tibi deest. uade & uende omnia que habes & da pauperibus & teipsum pauperem cōstitue alienaq; misericordia idigentem. Si prompte & celeriter currere uolumus intentius inspiciamus quomodo omnes in seculo manentes & uiuentes dominus mortuos dixerit dicens ad quēdam. Sine seculares sepelire mortuos suos seculariter mortuos. Nihil adolescētem illum quominus baptisma susciperet ipedire diuitie. Quā igitur inanes sunt qui dicūt q; baptismatis gratia dominus illi diuitias uendere precepit. Sufficiat nobis ut gloriam professionis nostre certius nouerimus huiuscemodi testimonium. Qui in mundo degūt uigiliisq; & ieiuniis & laboribus aliisq; afflictionibus seipsos conterunt. Cum ad uitam monachorum ueluti ad quandam probationis officinam uel stadium se cedunt. Peiorē exercitationem suam ut adulteram & fictam non

ulterius arripiunt. Vidi plurima uariaq; uirtutum germina ab hiis qui degunt in ſeculo plantari & ex inani gloria tanq̄ ex cloacha & ceno irrigari & ex oſtentatione circumfodi atq; ex laudibus humanis ſtercorari que tamen tranſlata poſt modum in deſertum ſolum atq; ſeculi hominibus inuium omniſq; inanis glorie cenulenta aqua uacuū confeſtim exiccata ſunt. Neq; enim ſolent aquis proxime arbores in duris & in aquoſis exercitationum locis fructum afferre. Si quis mundum omnino odit hic triſtitiā effugit. Porro ſi quis qualibet uiſibilium rerum affectione mordetur triſticia nūdum liberatus eſt Quomō enī nō cōtriſtabit. ſi eo q̄ diligit priuetur In omnibus quidem graudi uigillātia nobis & ſobrietate opus eſt ſed hoc ante omnia uigilantiſſime attendere & cauere debemus Plurimos in ſeculo aſpexi pre ſolicitudinibus & curis occupationibuſq; & uigiliis mūdanis proprii corporis īſanos motus effugiſſe eos ipſos tamen cū exuti curis oībuſq; uigiliis ad monaſticam conuolaſſent. Turpiter ac miſerabiliter corporis commotione ſordidatos Attendamus nobis ipſis ne forte dum anguſtam & arduam uiam nos pergere aſſerimus latam & ſpatioſā teneamus noſq; ipſos ſeducamus.

Anguſtam uiam tibi indicabit uentris afflictio:pernoctatio:ſtabilis aque menſura:panis inedia:ignomiue ſalubre:& purgatiuum poculum:ſubſanationes:irriſiones:ludibria.abſciſſiones ptopriarum uoluntatum:offenſionum tollerantia:contemptus noſtri:ſine murmuratione tolleratio: uim ſibi in tollerando contumelias inferre iniurias fortiter perpeti: detrahentibus non indignari: contempnentibus non ſuccenſere:condempnantibus humilitatem exhibere.Beati qui predictam uiã pergunt quoniam ipſorum eſt regnum celorum.

Nemo in celeſtem thalamum coronatus ingreditur niſi qui primam:& ſecundam & tertiam abrenunciationem impleuerit. Vt.ſ. primo abrenuntiet rebus omnibus & hominibus & parentibus. Secundo uoluntati ꝓprie. Tertio inani glorie que ſolet obedientiam ſubſequi. Exite de medio eorum & ſeparamini & in mundiciam ſeculi:nolite tangere dicit dominus.Quis enim apud illos miracula unquã fecit?Quis mortuos ſuſcitauit? Quis demones expulit?pfecto nullus. Hic enim ſunt monachorum inſigniaque mundus capere non poteſt.Nam ſi poſſet ſupflua eſſet exercitatio uidelicet ſeceſſio. Quotiẽs poſt abrenunciationem noſtram demones pa

rentum autfratrum memoria corda nostra i-portune concalescere ceperint: tunc maxime aduersus eos orationis arma capiamus. atq sempiterni ignis memoria nosipsos incendamus & huius consideratione improbum & i-portunum cordis ignem extingnamus. Si quis eius rei nulla se affectione tangi putat cu ius priuatione tristatur huius perfecte decepi tur. Quicūq iuuenes corporum amoribus & delitiis insane additi post modum uitā mo nasticam adire cupiunt tota intētione animi omniq uigilantia seipsos exercere studeant: si biq delitiis omnibus & uitiis abstinendū per suadeant nec forte fiant illorum nouissima deteriora prioribus. Portus enim & salutis & periculorum causa est atq hoc nouere qui intellectuale istud mare nauigant. Miserabile sane spectaculum eos in portu naufragium passos aspicere qui in mari seruati fuerunt.

DE PEREGRINATIONE ET Somniis. Gradus Tertius:

PEREGRINATIO Est omnium que sunt in patria constantissima desertio quibus a pietatis destinatione atq exercitatione ipedimur.

Peregrinatio est omni confidentia noxia ua cuus affectus ignota sapientia:publicum fugiens prudentia:secreta uia inuisibilis destinatio occulta cogitatio uilitatis:apetitus: angustie desiderium.diuini affectus argumentum amoris copia inanis glorie abnegatio silentii profundum.Solet fere & ista uiteratio i uitiis sedulo: ac uehementer perturbare amatores domini ueluti in diuino igne uidelicet elongatio a patria & suis intentione prosequende uilitatis atq; afflictionis prouocans huiusmodi amatores.Verumtamen quanto ea maior est & laudibus dignior.tanto discernēda cautius est. Neq; enim omnis peregrinatio si summis ut ita dixerim laudibus uel labiis fiat probabilis est. Nam si omnis propheta sine honore est in patria sua ut ait Dominus.caueamus ne forte peregrinatio fiat nobis inanis glorie occasio. Peregrinatio enim uera ē omnium prorsus rerum desperatio ea ratione suscepta ut nunq̄ cogitatio nostra a deo separetur: Peregrinus est luctus. perpetui & penitus in memoria conditi amator. Peregrinus est qui omnem suorum alienorumq; affectum ac memoriam fugit. Cum ad peregrinationem uel ad solitudinem properas. noli expectare dum tecum pertrahas affixasse

culo animas. Fut enim ex improuiso subre pit. Multi quippe cum negligentes quosqꝫ & desidiosos secum seruare molirentur cum illis una periere extincto ex diuturnitate diui ni amoris igne. Statim ut susceperis flammá cicare. Nescis enim utrum breui extinguenda sit ne forte in tenebris te deserat. Seruare alios non exigimur ait enim Sanctus aposto lus. Itaqꝫ unusquisqꝫ nostrum pro se rationem fratres reddet. & iterum. Qui doces alium te ipsum non doces. Tanq̃ dicat de aliis quidẽ nescio seipsos autem omnino norunt omnes

Qui peregrinationem amplecti instituis ca ue gyronagũ & studiosum uoluptátis demo nem. Solet enim peregrinatio ei prebere occa sionem. Preclarum est nulli rerum morta lium affici. sed huius uirtutis peregrinatio ma ter est. Qui propter deum peregrinatur habi tus omnesqꝫ affectus seculi deponat ne per turbationibus ludibrio sit. Qui a seculo pe regrinatur mundum iam nullatenus attingat Solent enim diu sopita uitia facilime reuiui scere. Eua in paradiso in uita exulat monachus patria sua se sponte abdicat. Illa ení rur sus ad concupiscendum in obedientie lignũ ptractafuisset. hic aũt periculũ profecto a car

nalibus propinquis sustinuisset: Fuge non segnius q̄ infestissimam flagellum ruine pro xima loca eius enim fructus: qui non adest non usq̧ adeo desiderio mouemur. Neq̧ hic falacie furum modus te uelit lateat. Suggerunt pleruuq̧ nobis ut a secularibus non seperemur mercedem inde maximam nos cō secuturos asserentes. Si uidentes feminas nos ipsos contineamus ac reluctando concupiscē tiam superemus. Cū annos aliquos remoti a patria egerimus parumq̧ religionis aliqd uel compunctionis uel continentie nobis ipsis acquisierimus tunc iam cogitationes uanitatis acrius incumbunt. Vtq̧ iam reuertamur in patriam importune suggerunt ad edificationem formamq̧ & utilitatem plurimorum qui actus nostros & opera illicita nouerunt.

Quod si quam docendi facultatem aut tenuem sci ētiam fuerimus adepti tunc iam ut animarum seruatores & magistros ad seculū redire persuadent utq̧ in portu bene congregata sunt pessime in pellago dispergant.

Non uxorem Loth. sed ipsum imitari studeamus. Anima quippe que illuc unde exierat conuersa fuerit ut sal infatuabitur iamque immobilis manebit Fuge egyptum atq̧ ita fuge ut nunquam illuc reuertaris. Corda

enim que illuc reuersa pachatissimam quietissimamq; terram yerusalem non aspexerũt. Illicitum tamen non est ut ii : qui in initio conuersionis ob tuendam spiritalem infantiam suam omnia patriamq; relinquerunt cũ perfecte purgati fuerunt ad eam utiliter redeant ea scilicet intentione ut cum ipi salute potiti fuerunt nonnulis etiam causa salutis fiãt: siquidem & Moyses ille qui deum uiderat ad salutẽ gentis sue a deo missus plurima in egypto pericula. uidelicet i mundo tenebras pertulit. Vtilius est parentes merore afficere q̃ dominum ille enim nos formauit simul & redemit. Illi uero quos dilexerunt nonnũquam perdiderunt. Peregrinus ille est: qui ueluti alterius lingue inter ignote sibi lingue homines in sui agnitiõe secum habitat. Nõ quo propiquos nostros & patrios agros oderimus Idcirco ab illis secedimus. Absit id penitus.

Sed ut detrimentum q̃ ab illis in nos manare solet fugiamus. Qua in re sicut fere ĩ omnib9 aliis dominus noster nobis magister & documentum est qui: & ipse sepenumero parentes reliquisse deprehenditur. Et cum a quibusdam audisset. Ecce mater tua & fratres tui querunt te mox preceptor noster optimus impassibile nobis odium ; subinfirmauit di

censmater mea & fratres mei ſunt hii qui fa-
ciunt uoluntatem patris mei qui in celis eſt.
Ibi tibi pater ſit qui ad deponendam pec-
catorum ſarcinam cōlaborare tibi & poteſt &
uult. Mater uero compunctio ſacra quete
poſſit ſordibus abluere. Frater autem is
qui tecum ad celeſtem curſum perficiendum
laborat & certat. Sociam tibi & uxorē que
rere que nunquam a te ſeparetur memoriam
mortis. Porro fili tibi amantiſſimi ſit gemi-
tus cordis Seruū poſſide corpus tuū Ami
cos uero ſcās uirtutes āgelicas q̄ tibi exitus tui
tp̄e auxiliari poterūt ſi eas mō tibi amicas fami
liarius feceris. Hec ē ſane generatio q̄rētiū do
minū Affectus dei parentū excludit affectū.
Qui uero utrūq; ſe hēre dicit ip̄e ſe decipit. Cū
audiat dominum dicentē. Non poteſtis deo
ſeruire & mamone Et non ueni inquit do
minus pacē mittere ī terrā & caritatem paren
tum ad filios & fratres qui mihi ſeruire delege
runt ſed gladium et pugnam Seperare enī
uēi amatores dei ab amatoribus ſeculi Ter
renos & materiales ab hiis qui terrena omnia
omnemq; materiam ſuperauerunt Glorie
auidos ab humilibus letatur enim dominus
in hac contentione & ſeperatione dum fit
propter illius caritatem Caue obſecro ne

forte concta aquarum tibi plena uideantur si propinquorum affectu: & amore tenearis atq; diluuio amoris seculi cum eis una pereas.

Noli miserari parentum aut amicorum lachrimis alioquin in eternum lachrimaberis: quotiens te ut apes circundederint ymo uero ut uespe ac super te lamentari ceperint propinqui tui: constanter ac celerrime ad mortis atq; operum tuorum considerationem côuerte ut dolore dolorem possis excludere. Pollicentur nobis subdole nostri & non nostri leta omnia & iocunda se exhibituros ea sane ĩtentione ut cursum nostrum optimum prepediant sicq; inde iam ad suam uolũtatem pertrahãt. Sit autem nostra secessio ad eas partes. que humiliores sint & mius celebres & ab omni consolatione seculi remotiores. Absconde quantum potes nec preter te feras ingenuitatem & claritudinem generis ne aliter in ore aliter in rebus affectus inueniaris· Nullus itaq; seipsum peregrinationi exposuit ut magnus ille patriarcha cui dictum est. Egredere de terra tua & de cognatione tua: & de domo patris tui. Cum profecto in barbaram atq; alterius lingue terram uocaretur.

Cuius tamen peregrinationem: mirabilem qui pro magnis uiribus immitari stu

duerunt. eos non nunquam dominus insigni gloria affecit. Et si hanc diuinitus concessam gloriam conueniat per humilitatis clipeum fugere & declinare. Quotiens nos demones peregrinationis alicuius ut magni uirtutis laudant. Totiens illius qui de celis ad terras propter nos peregrinatus est intentissima cogitatiōe meminerimus. Inueniemus ꝙ nosipsos in seculū seculi tante propter nos assumpte peregrinationi non posse satisfacere. Grauis est & omnino uitabilis ad propinquorum uel etiam extraneorum aliquem immoderata affectio cum ea nos ad seculū sensum possit attrahere ignemque compunctionis nostre penitus extinguere: Sicut impossibile est uno oculo in celum altero in terram aspicere ita fieri non potest ut in his anima nō periclitetur qui corpore & cogitatione ab omnibus & propinquis & extraneis non se peregrinum fecerit. Labore ingenti & fatigatione. mores graues: & optimos acquirimus: & quos multo temporis labore quesiuerimus fieri potest ut uno momento temporis amittamus. Corrumpūt mores bonos colloquia mala secularia simul & turpia. Qui post abrenuntiationem cum secularibus uersatur siue iuxta illos commanet prorsus aut i eosdem la

queòs incidet:aut cor in eiusmodi cogitãtio-
ne inquinabit:aut certe si nõ inquinatus fue-
rit eos qui inquinantur iudicans atq̃ condē-
nans & ipse inquinabitur.

DE Somniis

q VOD NOSTRE cógnitionis in
tellectus imperfectus sit atque om-
ni ignorãtia repletus occultari nõ
potest. Guttur enim cibos.au
ris autem intelligentias diiudicat. Etiã im
becillitatem quidem oculorũ manifestat sol:
ignorantiam uero anime patefaciunt uerba.
Verumtamen caritatis lex etiam ad ea que
uires nostras superãt diserendã nos cogit. Re
or igitur & si certe statuere non audeo conse-
quens esse etiam de somniis hic pauca insere
re ut huius quoque fallacie malignorum non
simus penitus ignari. Somnium est animi
motus in immobilitate & quiete corporis.
Fantasia est oculorum seductio: insopita
mente Fantasia est animi excessus uigilan-
te corpore: Fantasia est speculatio parum
loco subsistens. Causa ob quam in hoc no
bis de somniis dicendum esse arbitrati sumus
aperta est. Cum enim relictis domibus: &

propinquis nostris diuine charitatis causa nos ipsos peregrinationi exposuimus:tūc iam demones in somniis nos perturbare moliun tur. Propinquos nobis sub insinuant aut plo rantes:aut morientes:aut nostri causa lango re aliquo uel etiā detrimēto fatigatos. Qui igitur somniis credit similis est ei qui post um bram suam currit & eam apprehendere nitit.

Demones inanis glorie i somniis prophe tice que futura sunt ut astutissimus intiunt atq; ea nobis per somnum prenuntiant ut cū impleta fuerūt que per quietem uidimus stu pore maximo detineamur. Et quasi iā pro phetice gratie proximi cogitatione tumescere incipiamus. In his qui sibi credunt demon sepe propheta fit Porro eis qui se spernūt sem per mētitus est. Spiritus eum cum scit que intra hunc aerem sunt uidet omnia & cū in tellexerit moriturum aliquem id per uisum le uioribus predicit.Nihil futurorum ex pre scia nouerunt namq; & uenefici mortem nobis predicere utiq; possent. In angelum lucis se transfigurātes & martirum speciem sepius transfigurātur accedētesq; se ipsos nobis per somnium ostendunt.excitātes uero elatione & gaudio precipitant. Hoc autem tibi erit

deceptionis signum cruciatus & iudicia & separationes. Peruisnm nobis angeli ostendunt atq; experectos tremētes mestosq; relinquunt. Cum in somno demonibus credere cepimus. Tunc iam & uigilantes ab ipsis illudemur. Qui somniis credit per oia reprobus est & stultus. Qui uero eis nulla ratione credit. hec reuera philosophus est habendus. Solis eis credere qui tibi cruciatum & iudicium denuntiant. Quod si te desperatio conturbat & istud est a demonibus.

De Obedientia Gradus quartus.

n VNC IAM NOBIS AD CHRIsti pugilles ac pietatis athletas procedens sermo deinceps aptissime occurrit. Omnem quippe fructum precedit flos. Omnemq; obedientiam pegrinatio aut corporis aut uoluntatis. In his enim duabus uirtutibus ueluti in aureis pennis ad celum impigre se sancti uiri anima substollūt De qua spiritu sancto afflatus quidam fortasse concinit. Quis dabit mihi pennas sicut columbe

&uolabo & requiescam?per actiuã & per cõn templationem & humilitatem. Ne ipsum quidem fortissimorum bellatorum habitum negligenter pretereundum existimemus.

Vt illi clipeum teneant fidem.scilicet ad de um atq; ad exercitationis sue magistrum: per ipsum:ut ita dixerim omnem in fidelitatis om nemque preuaricationis cogitationem repel lentes. Gladiumq; spiritus assidue uibrẽt uoluntates suas omnes sibi propinquãtes ne caturi Loricasq; ferreas patientie: scilicet ac mansuetudinis se induant:per quas omnem contumeliam ac aculeum. Sermonisq; ia culum repellatur. Habeant & galeam salu tis orationis patris spiritalis presidium. Stẽt preterea non uinctis pedibus sed alterum qui dem ad ministeria pretendant alterum uero fixum in orationibus atque immobilem tene ant. Obedientia est anime proprie perfecta abnegatio per corpus certius ostensa. Aut forte uersa uice. Obedientia est mortificatio membrorum in uiuente animo. Obedien tia est inexaminatus atque indiscussus motus spontanea mors:uita curiositate carens:secu rum periculum immeditata ad deum excusa tio:metus mortis cõtemptio:tuta nauigatio. Confectum dormiendo iter. Obedientia

est sepulcrum uoluntatis & excitatio uolunta tis. nihil resistit nihilq; discernit mortuus in bonis aut iis que uidētur mala. Nam qui pie animā suam mortificauerit securus pro omnibus rationem reddet. Obedientia est discretionis depositio inter diuitias discretiōis.

Initium quidem mortificationis uel membrorum corporis uel anime uoluntatis labor est. Medium uero interdum labor interdū requies. Finis autem iam omni motus perturbatiōe omniq; laboris sensu uacat. Tūc demum labore & dolore fatigari deprehenditur uiuens hic beatus mortuus cum se animaduerterit uoluntati proprie ob temperasse metuens.s.proprie uoluntatis onus. Quicunq; ad intellectualis congressionis stadiū exire conamini. Quicunq; iugum Christi tollere super ceruices uestras cupitis & sarcinam uestram alterius collo imponere satagitis. Quicunq; uenditiones uestras sponte scribere curatis ut pro illis in eternam libertatem conscribamini. Quicunq; aliorum manibus sublati & natantes mare hoc magnum traicitis. Scitote q̄ breuē quandam & asperam uiam pergere conamini in qua unus & solus latet error quē greci ydyorithimā nos suam moderationē dicere possumus cū.s.q̄sq;

ſibi ydoneus ad ſe regendum & moderandū uidetur. Quem qui effugerit ad ea que honeſta & ſpiritalia ſūt ac diuine maieſtatis ocu lis gratiſſima fere ante ueniet q̄ ire ceperit.

Obedientia eſt enim nunq̄ ſibi (ne in his quidem)uidentur ꝙ optima:uſq; ad conſu mationem uite credere. Cum igitur ceruicem noſtram in domino inclinare atq; alteri credere deſiderio acquirende humilitatis ac proprie ſalutis inſiſtimus.ante huius militie ĩgreſſum:ſi qua in nobis eſt caliditas & prudē tia:gubernatorem cautiſſime examinemus& diſcernamus atq;(ut ita dixerim)tentemus ne forte nautam pro gubernatore lāguentē pro medico uitioſum pro uitiis carente.Poſtremo ĩfeſtum pelagus pro placidiſſimo portu ignari diligimus.nobiſq; ipſis paratum promptūq; naufragium conſtituamus. Cum uero pietatis & obedientie ſtudium fuerimus ingreſſi.Minime iam optimū ĩſtitutorē noſtrū ĩ aliquo penitus diiudicare licebit:ēt ſi in illo(hō enĩ ē)modica aliqua delicta aĩaduertimus Si uero alias fecerimus:nihil nobis obediētia ꝑdeſſe poterit. Neceſſe oĩno ē ut qui fidē certā & ĩmobilē ad magiſtros ſuos hēre cupiunt eorū recte facta ꝓfūdo corde hauriāt ea q̄ ĩ debiliter memorie cōmendent ut cū demo-

nes infidelitatem aduersus eos ullam nostris cordibus inserere conati fuerit ex his que memoria tenemus illorum ora obstruamus Quanto enim fuerit in corde uiridior fides tāto corpus ad officia omnia & ministeria pmptius occurrit. Qui uero per infidelitatem offenderit lapsus est. Omne enim quod fidei caret fūdamento peccatum est. Cum tibi cogitatio sugesserit ut prelatum aut diiudices aut damnes ab ea nō secus q̄ a fornicatione desili. Neq̧ prorsus huic serpenti requiē prestes non locum nō igressum nō initiū loquere ad huiusmodi draconē atq̧ eū his uerbis icesse. O malignissime seductor nō ego ducē meū idicandum suscepi: sed ille me nō ego illius: sed ille mei iudex ē. Arma quidē iuuenū psalmorum cantus. Murū uero orationē. Lauacrum aūt mūdissimas lacrimas esse patres diffiniūt.

Beatā uero obediētiā confessionē qua sine uitiosorū nemo deū uidere merebit. Qui subiectus ē atq̧ alterius paret iperio. ipē aduersus seipm fert. Nā si qdē pp deū pfecte obedierit ēt si nō pfecte obtēpare uideat oē suū iudiciū se exuit: Quod si in quibusdam suam implere uoluntatem uoluerit etiam si obedire uisus fuerit ipē sibi onus luit uel addicit. Quē tamsi platus arguere nō destitit rectissime oio fecit si

autẽ tacuit nescio quid inde dixerim. Qui in simplicitate in domino, subiciuntur felicẽ cursum peragũt:dũ nõ per superstitiosas cauillationes in se demonũ uersutias irritant.

Ante oĩa uero culpas nostras preclaro iudici nostro soli confiteamur oĩbusq; si ita ille iusserit cõfiteri parati simus. Nam in lucem educta uulnera nunq̃ in deterius proficient sed sanabuntur. Cũ in cenobiũ quodam deuenissem aliquàdo aĩaduerti iudicis pastorisq; optimi terribile iudiciũ. Nam dum illic moram traherẽ cõtigit quendam ex latronũ ordine ad monastice conuersationis gratiã uenire. Quẽ optimus ille pastor pitissimusq; medicus per dies septẽ quiete omni perfrui iussit ut monasterii statum normãq; oẽm perspiceret. Post diem uero septimũ seorsum accitum pastor interrogat. Num sibi censeret:optimũ cum illis una habitare. Cum uero illum sibi cum omni sinceritate annuentis uoce respondisse cerneret rursum. quid in seculo iniquũ operatus esset interrogat. Postq̃ ergo illũ sibi prompte & rationabiliter oĩa cõfessum uidit. Iterũ ad illũ temptãdi gratia dicebat uolo inquit ut hec omni cetu fratrum astãte confitearis:& detegas. Ille te uera sua detestãs scelera omniq; cõfusione calcata indubitan-

Latro monach.

ter id se facturum pollicitus est. Et si uis inqt etiã in alexandrie ciuitatis medio id faciam. Deinde collectis in ecclesia pastor omnibus ouibus suis erant aũt numero ducente trigintã. Cum cõsumarentur diuina misteria. (erat enim dies dominicus) lecto euangelio inferri iam reum illũ nihil cõtra querentẽ iubet quibusdam illũ ex fratribus trahentibus modiceꝗ uerberantibus iũnctum post terga manus asperimoꝗ cilitio amictum ꝯspersumꝗ cinere caput preferentem adeo ut ex ipso aspectu oẽs stupefacti protinus ex orto gemitu ingenti proclamarent ac mugitum redderent. Neꝗ enim quisꝗ̃ illorum quid fieret sciebat. Cũ uero iam ecclesie ianuis appropinquaret magna illum & terribili uoce cõpescuit. Sacrum illud caput clementissimi iudicis. sta inquiẽs es. n. indignus ut huius loci limen attingas. Tum ille pastoris uoce percussus que ad illũ exintima ueri medici sapientissimaꝗ ratione sonuerãt. uidebatˀ enim sibi ut nobis postea sub iureiurando firmabat non uocantis hominis sed terribilis tonitrui uocem audiuisse tremebundus & omnino pauore turbatus in faciem protinus corruit. Cum uero iaceret humi & pauimentũ madefaceret lacrimis permittitˀ ab admirabili medico qui cõcta ad

illius salutem moliebatur formãq; salutis ac certissime humilitatis omnibus dari cupiebat cõctaq; gesserat singulatim & per species dicere. Ille uero cum horrore ingenti omnia singilatim confessus est que audiens omnis cetus penitus exhorreret. Non tãtum que per corpus preter naturã: ac secundũ naturam in irrationabilibus & mitis animantibus deliquerat. Verum etiam ueneficia & homicidia. &c. que audire aut scripture tradere . fas non est omnino nihil reticens. Confessum igitur stati tonderi fratribusq; aggregari pmisit. Ego uero sancti illius admiratus sapientiam seorsum interrogaui illum secretius. Cuius rei gratiatam pegrinam i ditii formam exhibuisset. Ille autẽ ut uerus medicus duarum inquit rerum gratia. Primum quidem ut confitentem per presentem tẽporalemq; confusionẽ eterna confusione liberarẽ quod & factum est. Neq; enim ex pauimento surrexit o Ioannes q; peccatorum omnium remissione potitus est. Neq; ullo huius rei scrupulo uellim mouearis. Nã unus ex fratribus qui illic aderant mihi procerũ quãdam ac terribilem se uidisse asseuerant conscriptam cartam & calamum tenentem & cum frater ille humi prostratus peccatum confitens pronun

tiaret hoc ille calamo delebat. Et merito sane dixi inquit pronũtiabo aduersum me iniquitatẽ meá domine. & tu.re.impi.cor.mei. Secũdo sane: quia habeo nõnullos qui peccata quidem nec dum cõfessi sunt. Quo circa iam & illos ad confessionem hoc exemplo prouoco qua sine nullus remissione potietur. Et alia igitur plurima admiranda & memorabilia in illo dignissimo semperqȝ memorando & grege & pastore perspexi. ex quibus plurima nobis reserare animus est. Permansi eni apud illos tempus non modicum illorum assidue conuersationem ac uiuendi genus explorás. Stupens quõ terrestrès illi celestes angelos imittarent. Caritatis quidẽ cẽs sibi inuicẽ in solubili uinculo constringebátur. & quod est oĩo mirabilius nulla apud illos in epta cõfidentia nullus ociosus sermo deprehẽdi poterat. Obseruabant uero id cautissime ut in nullo fratris uulneraretur cõscientia Quod siquis iter eos q̃q̃ odisse ĩueuiretur hũc pastor ut dãnatitiũ: ad sepatinm huiusmodi reis monasteriũ: ueluti in exiliũ mittebat. maledixerat aliquãdo unus ex illis ꝓximo suo quẽ ꝓtinus pater sc tũs eliminari ius sit. Equũ nõ eẽ afferẽs ĩ mõasterio uisibilẽ atqȝ iuisibilẽ diabolũ ꝑpetĩ. uidi ego apd scõs illos res maxĩe sane

utiles atq̧ admiratione dignissimas fratrum cetum in unũ collectum xp̄iq̧ caritate deuinctum in utraq̧ uita actiua.s.& cõtemplatiua mirabilem. adeo enim se ipsos singuli diuinis rebus exercebant ut fere nihil opus haberẽt a patre admoneri: sed se inuicem ultro ad diuinam emgillationẽ excitarent. Erãt enim statute illis & medietate & solidate sancte quedam & diuine exercitationes. Nam si quãdo cõtingeret ut eorum aliquis absente abbate qcq̃ maledici aut alias noxii. uel ociosi sermonis loqui cepisset occulto nutu latenter eum frater alius grauitatis admonens illum a cepto sermone retrahebat. Quod si ille fortassis minus animaduerteret iam qui amonuerat prostrato ante illum toto corpore abibat. Siquid uero necessario loquendum erat omnis illorum collocutio iugis erat mortis collocutio uel admonitio eterniq̧ iudicii consideratio.

Non preteribo silentio coqui monasterii illius admirabilem singularemq̧ uirtutem. Cum enim illum animaduerterẽ in tam frequenti perpetuoq̧ ministerio iugiter secum habitare gratiamq̧ possidere lacrimarum orari supplex ut mihi quonammodo meruisset istius modi gratiã reuelare dignaretur Qui tãdem precibus fatigatus meis ita respõ

dit. Nunq̃ me hominibus seruire arbitratus sũ sed deo & indignum meipsum quiete omni iudicans ex huius ignis contemplatione sempiterni incendii. iugi memoria compungor.

Aliud iterum singulare uirtutis illorum genus refferre placet. Nam ne ad mensam quidẽ sedentes a speciali opere cessabant. Ceterum signo quodam nutuq; incognito oculte ĩ animo orationis semetipsos. beati illi uiri admonebant: Neq; uero ad mensam solum residentes. hoc eos facere animaduerteres. uerum & cum sibi obuiarent: aut cum simul conuenirent id faciebant. Porro siquis ipsorum in aliquo unquam deliquisset uideres fratres alios notis omnibus ab illo flagitare: ut sibi curam reddende patri rationis relinqueret. atq; ab illo debitam increpationis uehementiã perpeti sineret. Quod tamẽ discipulorũ opus maximus ille uir cum explorasset leuiore iam increpationis genere utebatur. Sciens enim qui corripiebatur insontem esse. Neque tamẽ quis proprie deliquisset ĩquirebat. quando uero apud illos locum inuenitet aut ociosi sermonis aut scurilitatis memoria. Siquis autem ex illorum numero aduersus fratrem contendere unquam cepisset preteriens alter aduoluebatur illorum genibus: sicque iracondie

motum mitigabat. Quod si seruare illos in iurie memoriā sensisset rem protinus ad eū referebat qui post abbatem sedulus monaste rii in regimine preerat eosq; ante occasum so lis in gratiam reuocare nitebatur. Sin uero illi obdurati amplius exasperarentur aut cibum sumere usq; ad reconciliationem non permit tebantur aut certe monasterio expellebantur. Laudabilis sane memorabilisq; diligentiā ex qua fructus uberrimus gignebatur atq; nasce batur. Plurimum apud sanctos illos uiros deprehensi sunt actu & speculatione distri ctioneq; & humilitate mirabiles. Videres in eis terribile quoddam angelicumq; spectacu lū senes canitie uerendos angustiore facie in fantium in morem ad obediendum semper paratos huc illucq; discurrere gloriamq; sibi maximam per humilitatem compare. Vidi illuc uiros quinquaginta fere annos in obe dientie certamine egisse a quibus cum adisce re orarem: quam ex labore isto consolationē quē profectum inuenissent. Alii quidē in abissum humilitatis iā se peruenisse dicebant: per quam bellū oē semper excluderent ac su perarent. Alii sensum oēm laboris & dolo ris in maledictis & cōtumeliis se pfecte exuis se dicebant. Vidi alios ex illis eterne memo

randis uiris. Angelico aspectu uenerandaq canitie ad profundissimam innocentiam sim plicitatemq sapientie plenissimá summa ala critate propositi:deiq adiutorio quesitam:nõ irrationabilem quandam & insipidam:ut in seculi senibus contingit:quales deliros uoca re solent peruenisse:extrinsecus quidem mit tes totos blandos placidos letos nichil fictum nichil negligens:nichil adulterum in suis uer bis aut moribus habentes rem quidem que in paucis inuenitur. Interius uero in anima de um ipsum ac prelatum infantum in morem ambientes mentisq atiem aduersus demo nes & uitia audacem firmissimamq intendẽ tes. Deficiet me uite mee tempus. O sacrũ caput & deo dilecta congregatio si uoluero beatorum illorum uirtutes & ad celum usq pertingẽtem uite sanctitatem enarrare Sed tamen existima in illorum sudoribus aclabo ribus sermonem hunc nostrũ exornare: quo acrius ad huiusmodi gratam deo imitatio nem excitemini q̃ propriis uilibusq moni tis. Nam absque ulla controuersia id quod deterius est a prestantiore adornatur illud autem in primis rogo ut nichil nos fi ctum scribere existimetis. Solet quippe

infidelitas corrumpere utilitatem. Igitur ad ea que cepimus rursus accingamur. uir quidã Isydorus nomine alexandrie ciuitatis primarius in ipso cenobio ante hos annos seculo abrenunciauit quem & ipse illic uidere merui. Hunc pastor ille mirabilis: suscipiẽs aspectuq; ex ipso asperum quendam & intractabilem superbumq; ac seculi dignitate tumidum conitiens: humana arte: demonum fastum sapiẽtissime deiecit. aitq; ad Isydorũ. si re uera cristi iugum tollere decreuisti uolo ut ante omnia te obedientie laboribus exerceas. Cui ille sicut inquit fabro ferrum subiectum est. Ita & ego o sanctissime me ipsum obedientie expono. Quo ille responso gratissimoq; exemplo curatus. Cõtinuo Isydoro exercitii manus admouit. ut ferro uolo inquiens fratrũ ante monasterii ianuam existas omniumq; ingredientium & egredientium prouolutus genibus dicas. Ora pro me pater quoniã peccator sum Sic autem ille obediuit sicut angelus domio. Itaq; cum septem annos ille peregisset. atque ad profundissimam humilitatem compũctionemq; peruenisset. Voluit pater post incomparabilem uiri tolerantiam cuius superiori tẽpore aptum documentum dederat: hunc fratribus connumerare. Et ut re uera dignissimũ

etiam ordinatione honorare: uerum ille pluri mis multorum & mei ipsiusprecibus apud pa trem egit: ut ibidem illum fineret sicuti hacte nus fecerat degere: cursumq; suum perficere i telligens. neq; obscure hiis uerbis significans finem suum iam ac uocationis diem immine re. Quod & factum est. Nam cum in ipso ordi ne illum permanere magister permisisset post decimum diem per abiectionem & ignomi niam gloriosissime migrauit ad christū. Post que septimum dormitionis sue diem ianito rem quoq; monasterii assumpsit. Dixerat eni ei. beatus ille pollicitusq; fuerat: q͂ si post exces sum suum ulla confidentia ad dominū frui mereretur. Inseparabilis ille sibi comes fieret: idq; celeriter. Quod & factum ē ut certissime nobis meritorum eius & perfecte obedientie sacreq; ac diuine humilitatis esset indicium. in terrogaui ego eum cum adhuc superesset ma gnum hunc preclarum uirum: quam exercita tionem mens eius habuisset cum ad portam moraretur. Neq; abscondit a me cum prodes se mihi cuperet: memorabilis ille: ac dulcissi mus pater. Inicio inquit hoc existimabam q͂ pro peccatis meis essem uenditus. Vnde cum amaritudine summa & uiolentia & sanguine prouoluebat omnium pedibus impleueram

nix annum cũ sine merore iam ac tristitia id faciebam:mercedem adeo tollerãtie expectãs

Impleto autem rursus anno alio toto affectu cordis indignum meipsum existimare cepi conuersatione monasterii.patrumq; aspectu & contubernio diuinorumq; participatione sacramentorum.indignum item qui in alicuius faciem intenderem.Quo circa defixis i terra luminibus nec ab oculis discrepante animo:intrantes atq; exeuntes ut pro me orarẽt deprecabar. Cũ ad mensam aliquando cõsedissemus:summus ille magister inclinans suum sanctum os ad aurem meam.uis inquit tibi ostendam in extrema profũdaq; canitie diuinum sensum atq; prudẽtiam?Cumq; id sũmis precibus orarem.Aduocat ex proxĩa mensa quẽdam Laurentium nomine qui quadraginta fere & octo annos in monasterio degerat sedensq; erat sacrarii presbiter.Qui cũ uenisset:atq; abbati genibus flexis astaret ab illo quidem benedicitur. Sed cum surrexisset nihil illi penitus dixit:sed sic ante mensam sine cibo stare permisit.Erat autem tunc prandii initium.Itaq; Prolixã horã:atq; fortasse duas immobilis stetit adeo ut ipse quoq; erubescerem.Neq; enim in illius faciem intueri pre uerecundia possem.Erat eni annus totus octua

gessimumq; iam agebat etatis annum. Man sit autem sine responso ullo usq; ad refectiõis finem. A qua cum surgeremus mittitur iam a sancto illo ut memorato ysidoro diceret trigesimi noni p̃s initium. Non omisi ego ut sum uersutissimus quin senem illum tentarem. Itaq; eum cum postea interrogarem quid astans cogitasset. christi inquit imaginem pastori imposui: neq; enim ab illo hoc penitus preceptũ exisse sed adeo existimaui. Quare o pater Io hãnes non coram mensa hominum sed corã altari diuino astare me putans orabam. Nullamq; penitus malignam cogitationem aduersum pastorem admittebam. pro sincera in illum fide mea & caritate dictum est enim caritas non cogitat malum. Sed & ille scito pater quod cum quis innocentie ac simplicitati se omnino dediderit nullum iã maligno contra se aut tempus aut locum dabit. Re uera autem qualis erat ille iustus rationabiliũ pecorum pater. ac per deum pastor talem etiam hẽbat adeo sibi traditũ mõasterii dispẽsatorẽ pudicum & moderatum. ut quis alius mittẽ uero ut admodum pauci. In hunc aliquãdo ad ceterorum utilitatem magnus ille inuectus est absq; ulla causa iussitq; de ecclesia proici i

tempestiue sane. Ego cum scirem eũ eius cer
nimus quod si pater obiecerat insontem: se or
sum magno illi dispensatoris commendabã
innocentiam. Ad quem & ille sapiẽtissime
Scio inquit pater: sed sicut crudele est ex ore
famelici infantis panem rapere & ita seipsum
& operarium ledit qui animas suscipit regen
das nisi illi coronas quantas illũ sustinere pos
se nouit horis singulis prouidere satagit: siue
per cõtumelias siue per ignominias: siue per
obiectiones siue per ludibria. Tria enim ma-
xime cauenda committit. Primum ꝙ ipse in-
crepationis mercede priuatur. Secundum ꝙ
cum aliis ex alterius uirtute prodesse posset id
agere misit. Tertium uero ꝙ est grauissimum
ꝙ ii nonnunq̃ qui uidentur esse probatissimi
& laboris patientissimi si ad tempus negligan
tur atq; iam ut uirtutibus prediti a prelato nõ
corripiantur siue probris atq; iniuriis affician
tur: ea que in eis inerat modestia & tollerantia
destituentur. Nam & si bona & frugifera pin-
guisq; terra est cõsueuit tum aque ignominia
.s. defectus illam infructuosam. ac siluestrem
efficere spinasque fornicationis & noxie secu-
ritatis in ea germinare: Hoc non ignorãs ma
Ap'[lus] gnus ille apostolus Thimoteo scribit. insta in
uehe argue illos opportune importune. Ego

cum illi ſpectatiſſimo duci adhuc reſiſterem infirmitatemque etatis huius allegarem. Vtq; plurimi fere fruſtra īcrepiti imo & fortaſſe nō fruſtra agrege abrumperētur. Ita rurſum obiectioni mee: ſapientie domicilium occurrit: anima inquit que propter deum paſtori fide & caritate deiūcta eſt uſq; ad ſanguinem ſuſtinens nunq̄ recedet. Et maxime ſi antea ab ipſo in ſuis uulneribus fuerit adiuta ſolatioq; ac beneficiis affecta. memor illius qui dixit neq; angeli neq; principatus neq; uirtutes neq; creatura ulla a caritate chriſti nos ſeperare poterit. Quem autem ita colligata & ſolidata agglutinataq; non fuerit mirū ualde ſi non fruſtra in loco moram facit. Non enim uere ſed ficte obediētie annexa ē. Nec ſane magnus ille uir ſpe ſua fruſtratus eſt. ſed direxit & perfecit atque obtulit chriſto immaculatas hoſtias

Audire libet ſapientiam dei admirariq; in uaſis fictilibus inuentam: Admirabar ego illic preſens nouiter ex ſeculo uenientium fidem & tollerantiam atq; in ignominiis & contumeliis & aliquando etiam perſecutionibus inſuperabilem patiētiā: quas non tātum ab abbate. ſed ab eis quoq; qui lōge inferiores erāt perpetiebantur. itaque hedificationis gratia quēdam ex fratribus ſciſcitatus ſum qui

abacirus annos quindecim in monasterio egerat abbacyrum nomẽ:quẽ maxime affici iniuriis fere ab oĩbus uidebã.Nõnunq̃ uero etiam a ministris ex mensa fugari.Erat enim frater ille naturaliter lingue aliquantulũ icontinens dicebam itaq; ad illũ.Quid est frater abbacyre: ꝙ te cottidie a mensa expelli uideo:ac nonnũq̃ dormire in cenatũ?Qui ad hec ita respondit, Crede mihi pater probant me patres mei utrũ monachus esse cupiã:non aũt uere id faciunt Quã ego patris aliorũq; intentionẽ nõ ignorans leuissime ac sine ulla molestia oĩa tollero.Et ecce quintumdecimũ iam annum ego istud cogitans sicut & ipsi quãdo monasteriũ intraui dixerunt mihi ꝙ usq; ad trigessimum annum renunciantes probare solerent. Et recte quidem pater Iohannes. Sine probatione enim aurũ nõ perficitur.Hic igitur egregius abbacyrus secundo anno postq̃ adueneram migrauit ad dominũ in monasteriũ.Hoc patribus cum deficeret dicẽs gratias ago domio & uobis patres ꝙ me ad salutẽ meã temptastis iugiter: hac.n.ex cã imunis a temptatiõe demonũ hactenus mansi.Quẽ ẽt tanq̃ confessorem & cum his qui illic obierant sanctis dignissime equissimus pastor sepelliri iussit.

Detrimento non minimo afficio probitatis emulos si uirtutem certamēq; macedonii qui primus erat monasterii diaconus monumento silentii sepelliam.hic dilectus domini aliquando īminente epiphanie sancte solemnitate abbatem ante duos dies obsecrat ut se proprie necessitatis gratia ad alexandriā proficisci sineret.Citius tamen se ob diei festi ministerium & preparationem rediturum spondens.Igitur infestus bonis oībus dyabolus dyacono impedimēto fuit ut dimissus ab abbate ad monasterium die sacro sanctę solemnitatis non rediret.Igitur post diem unum pacte festiuitatis reuertentem abbas amouit a monasterio : atque in ultimo incipientium constituit ordine . Suscepit bonus patientie diaconus fortissimusque tollerantie archidiaconus patris uerbum:ac sentētiam adeo absque merore ut quasi non ipse sed alius uideretur increpatus.Igitur cum in tali ordine dies quadraginta peregisset rursus illum ad pristinum gradum reduxit sapientissimus pater Quem item post unum diem archidiaconus obsecrat ut se in eadem ignominie humilitate restituat.Deliquisse se graue quoddā atq; infandum in ciuitate asserens. Sciens autem

ſanctus hunc non uera proſequi ſed humilita
tis gratia hoc inquirere ceſſit parere hone
ſto deſiderio uidiſſes canitiem uenerandam
degere in incipientium ordine ſincere oēs ut
pro ſe orarent deprecantem.|Cecidi enim aie
bat in fornicationē in obedientie michi tamē
humili reſerauit hic magnuſ macedonius.Cu
ius rei gratia ad hanc propoſiti humilitatem
ita ſponte accurriſſet. Nunq̄ enim inquit ita
me bello oī lenigatum ſenſi diuiniq; luminis
dulcedinē in me ipſo uidi ut nature angelorū
eſt non cadere ut aiunt quidam forte nō ua-
lentiū:hoīum uero cadere rurſumq; cū hoc
contigerit ſurgere demonū uero cum tantū
ſemel ceciderit nunq̄ penitus reſurgere. Is
autem cui monaſterii diſpenſatio tradita erat,
hoc mihi enarrauit. Iuuenis īquit, cū eſſem,
atq; in cura animalium degerem. Contigit
ut in grauiſſimam animę ruinam pręcipita-
rer ego cubi conſuetudo erat,nichil unq̄i cor
dis fouea tectum ſeruare, apprehenſa caudā
(quam finem operis appello)medico mox fa-
cinus meum denudaui. Qui ſerena facie ſub
ridēs leuiterq; maxillam meam feriens.abi,in-
quit, fili miniſteriumq; tuum,ut prius exeque
re nil penitus metuens.Ego itaq; fide firmiſſi
ma roboratus paucīſq; diebus ſanitatis mee

certior factus uiam meā gaudio simul & tremore plenus currebam. Habet omnis creature ordo ut aiunt quidam differentias plurimas. Itaq₃ quoniā & in illo fratrū cetu erant profectuum sentētiarumq₃ differentie siquos forte pater sanctus ostentationi studere denotasset, cum seculares ad monasterium ueniebant, hac eos arte curabat. Contumeliis illos in conspectu aduentantium afficiebat ministeriaq₃ illis ignobiliora iniungebat: Quo illi increpationis genere ita sanabantur ut iam siqui ex seculo ad monasteriū uenissent aspectum eorum cursu fugerent. Eratq₃ iocundū spectaculum uidere ipsam inanem gloriam se ipsam persequentem hoīes quia fugiētem.

Noluit me dominus ex eo monasterio absq₃ uiatico orationum sancti cuiusdam uiri demigrare. Assumpsitq₃ inde septimo die anteq̄ proficiscerer uirum per cūcta mirabilem mēnam noīe secundū post abbatem in monasterii regimine qui annos iam quinquaginta & nouem egerat in monasterio omnemque cenobii administrationem executus fuerat. Tertia igitur die celebrantibus nobis pro dormitione tanti patris officium consuetum subito locus ille ubi sancti uiri corpus iacebat miri odoris fragrantia impletus est, permisit

mena

igitur magnus ille loculũ in quo repositum erat corpus detegi quod cum factum esset uidimus omnes ex illius preciosissimis plantis ueluti ex duobus fontibus unguenti manare suauitatem. Tũc ad omnes monasterii magister conuersus uidetis inquit ut fatigationẽ eius ac laborum sudores quasi re uera unguentum preciosissimum oblati susceptique deo sunt Multas quidem & alias huius beatissimi menne uirtutes nobis loci eiusdem patres referebant. Dicebant uero & istud ꝙ uolẽs aliquando insignem illius pater monasterii probare patientia reuersum ad monasterium prostratumq; abbati & benedictionem secũdum consuetudinem suscipere orantem aue spera usq; ad colecte horam ita illum humi iacere prostratum permisit. Tunc uero iam illum benedicens & ueluti ostentationis gratia cuncta facientem ac impacientissimum obiurgans errexit tandem Sciebat enim sanctus quã id fortiter ferret. quo circha & istud ad conctorum hedificationem spectaculum edidit huius uero sancti menne discipulus qui magistri oia plenissime nouerat & de his certiores nos reddere solebat. Cum illum cu

tiosius interrogarem ân ante abbatem ita p ſtratus ſõno depreſſus fuiſſet. Aſſeuerabat il lũ ſic humi iacẽtẽ pſalteriũ omne ceciniſſe.

Non omittam ſermonis noſtri coronam & preſenti illuſtrare ſmaragdo·Moui ego ali quando quibuſdam ex illis fortiſſimis ſeni bus de ſolitarie uite queſtionem. illi uero ſe rena ac ſubridenti facie leto atque placidiſſi mo geſtu aiunt ad me. Nos o pater iohan nes terrenĩ cum ſimus terre etiam propius ui te inſtitutum cepimus: illud conuenire iudi cantes ut pro menſura infirmitatis noſtre etiã bella ſubiremus ſatius eſſe exiſtimantes cum hominibus luctari qui aliquando quidem ef ferantur: aliquando uero manſueſcunt & re ſcipiſcunt quam cum demonibus qui aduer ſum nos ſemper armantur & ſeuiunt. Ali us uero ex illis rurſus ſempiterne memoran dis uiris cum me in domino plurimum dili geret meq; familiariſſime uteretur. michi ſe mel placidiſſime dixit.

Si re uera ſapientiſſimus cum ſis effectum uir tutemque uerborum eius qui dixit omnia poſ ſum in eo qui me confortat: Si Chriſtũ tota

animi intentione complexus es si spiritus san ctus castitatis rore ut olim in uirgine ita sup uenit in te. Si uirtus patientie obumbrauit tibi accinge sicut uir lumbos tuos obedien tie linteo & a quietis cen[illegible] consurgens in spi ritu contrito: fratrum pedes laua imo uero abiecta mente fratrum pedibus aduoluere · Statue in cordis tui ianua seueros ianito res & uigiles. Tene insuperabilem atq; im mobilem mentem in corpore huc illucq; di stracto. Exerce in membris agilibus ac mo bilibus intellectualem quietem: Atq; id quod mi racula excedit omnia: Esto in medio tumul tuum inpauidus animo. Restringe insanā linguam ne ad contradicendum facille desi liat. Pugna aduersus hanc rabidam dominā dies septuagies septies. Affige in anime li gno quam crucem dicimus incudē uidelicet mentem ut per alternos maleorum ictus & crepitus percussa ludribiis & maledictis irri sionibusq; lacessita iniuriis affecta in fracta & in nullo lesa seu dissoluta perseuerans tota lenis & plana immobilisq; persistat. Exue te uoluntatibus tuis. ut confusionis amictu: atque his nudus: stadium pietatis ingredere. indue quod rarum & difficile inueniri potest ad certaminis magistrum immobilem uel in

uiolabilem fidei loricam:quam nulla iam in fidelitas dissoluere aut uiolare possit. Con tine freno pudicitie tactum impudenter pro silientem. Reprime perpetua meditatione mortis oculum ne horis singulis magnitudi nes ac pulchritudines corporum curiosius in tueri uelit. Refrena iugi tui ipsius cura cu riosum animum qui dum sui negligens est fratrem semper condemnare uult: omnēque dilectionem & misericordie affectum ad pro ximum sincere semper ostende. In hoc enim amantissime pater uere cognoscent homines ꝙ christi discipuli simus si in unum congre gati dilectionem habuerimus ad inuicem.

Irrisiones horis singulis ut aquam uiuam bibe. Huc huc rursus aiebat amicus optimus hic accede nobiscū et una morare. Nam cun cta que sub celo sunt proscrutatus. iocunda & leta sanctus dauid. Nouissime omnium he sitās[uel exultās aiebat. Ecce nunc quid bonū aut quid iocundum? Nichil sane aliud ꝙ ha bitare fratres in unum. Quod si nundum huiusmodi patientie & obedientie tam pre claro bono dignissimus reliquum est ut infir mitatem agnoscentes nostram. Procul a certa minis stadio in solitudine stemus: atque hu iusmodi athletas beatos confiteamur eisque

patientiā in precemur. Victus sum fateor uer bis optimi patris ac prestātissimi magistri qui michi euangelica : & prophetica auctoritate ac longe amplius sincerissimi amoris iure repugnauerat. Ex quo factum est ut sancte obe dientie absq; ulla controuersia iam palmam non inuitus darem. Vnam ad hoc per uti lem illorum beatorum uirtutem memorabo ac ueluti ex paradiso exiens ad ineptam rursus & in utilem ac diuinosam orationem no stram remeabo. Ad orationem plerumq; stantibus nobis. Animaduertit pater sanctus quosdam inuicem colloquentes quos ante fo res ecclesie statuens iussit. Vt per septem dies cunctis intrantibus & exeuntibus prosternerē tur siue clerici siue presbiteri fuissent. Con siderans autem ego quēdam ex fratribus ad psallendum attentius astantem atq; in princi pio maxime hymnorum ueluti ad quosdam nutibus suis & facie loquentem. Rogabam ut michi quid sibi nos ille & nutus ille uellet apiret: Qui pdesse mihi cupiens nichilq; abscondere decernens. Ego inquit pater iohan nes cogitationes meas & mentem atque ani mum colligere a principio collecte consueui

& coram cõuocatis eis acclamare. uenite adoremus & procidamus christo regi ac deo nostro. Eum uero qui parande fratribus refectioni preerat cum curiosius inquirerem hoc facere animaduerti· Ad cuius latus cum appẽsum cingulo breuem libellum conspicerem didici eum cottidie cogitationes suas. in eo notare hasque omnes nuntiare pastori solitum. Non solum autem illum sed & alios q̃ plures id facere ibidem prospexi. Erat enim ut compari patris sancti mandatum. Expulsus est aliquãdo a patre unus ex fratribus qui apud illum proximum suũ ut nugis & loquacitati deditum criminatus fuerat. Qui ad monasterii ianuam septem dies perseuerans orabat ut ingressu. simul & uenia potiri mereretur. Quod cũ didicisset studiosus animarũ custos nichilque omnino sex illis diebus illũ comedisse explorasset. Hoc illi denuntiat ut si habitare omnino in monasterio uellet statuendum se sciret in penitentium ordine.

Cum igitur hoc libenter amplectaretur penitens iubet eum pastor ad seperatum peccata lugentibus monasterium deduci:

quod & factum est. Quoniam uero se obtulit occasio ut dicti monasterii mentionem faceremus. Pauca de illo necessario dicenda sunt

Locus erat uno tantum lapide a magno
carcer monasterio distans carcer. appellatus omni mortali consolatione destitutus. Non illic unq̄ fumi uapor apparebat non uinũ non oleũ ad cibum non aliud quicq̄ preter panẽ & minutata ollera in hoc ii qui post supernã uocationẽ deliquissẽt ita eos claudebat pater ut p̄cedere inde nusq̄ ualerent: Non quidem oẽs simul sed seorsum singulos aut certe multum duos simul alibiq; tādiu morabantur quo ad eum dominus de singulorum remissione certiorem faceret. Constituerat autem illis qui preesset loco magnum & singularem quẽdã uirum ysaach nomine qui perpetuã fere orationem ab his qui sibi seruandi tradebantur exigebat. Erant illis etiam ad accidiam uitandam plurima palmarum folia. hec uita hic status hoc propositum est faciem dei iacob re uera inquirentium. Est quidem preclarum labores sanctorum admirari imittari uero insti tuere salutem prestat. Porro illorum conuersationem uelle quempiam repente totam imitari irrationabile est simul & ipossibile. Quotiens reprehensi mordemur atque augimur

tangat nos memoria nostrorum delictorum donec uiolentiam nostram quam uult a nobis perpeti intuens dominus & peccata nostra & augentem cor nostrum dolorem una deleat & in gaudiū conuertat. Secundū enim multitudinem dolorum meorum in corde meo inquit. Consolationes tue letificauerunt animam meam. Tempore idoneo non obliuiscamur eius qui dicit. Ad dominum Quantas ostendisti mihi tribulatiões multas & malas & conuersus uiuificasti me & deabissis terre cum corruissem iterum reduxisti me. Beatus qui propter deum cottidie maledictis & conuiciis lacessitus sibi ipsi uim fecerit. Hic enim cum martiribus tripudiabit: & angelis parem confidentiam & gloriam merebitur.

Beatus monachus qui se ipsum omni ignominia omnique abiectiōe dignum horis singulis extimati. Beatus qui uoluntatem suā ad finem usque mortificauit: suique ipsius curam omnem atque diligētiam spirituali magistro permissit. Nam ad crucifixi dexteram constituetur. Siquis increpationem siue iustam siue iniustam ab se ipso adicit hic salutē suam abnegauit. Qui uero hanc siue cū labore siue labore suscipit cito suorum delictorū uenia & remissione potietur. Deo eā quā

ad patrem tuum habes fidem sinceramque caritatem in uitimis ostende. Et ille hūc occulte certiorem faciet:tui in illū affectus integeri neqꝫ dilectionis ut tibi post hac uberiori beniuolentia & familiaritate iungatur. Is qui serpentem omnem semper prodere paratus est certissime de se fidei argumentum dedit qui uero illum ī sui cordis latebris ocultat adhuc uagus errat. Siquis amorem suum ac proprie dilectionem quā ad fratres habet explorare cupit tunc inde certior fit cum se ī fratris delictis lugere intentius prospexerit:rursusqꝫ ī illius profectibus & gratiis letari. Is qui dum loquitur uerbum suum q̄uis illud sit uerum firmare uoluerit sciat se diaboli morbo egrotare. Quod si cum suis equalibus colloquendo id facit fortasse aliquando maiorum increpatione curabitur. Sin uero ī maiorum & sapientiorum sermone contra sententium pertinax in sua opinione perseuerat humana arte nunq̄ sanari poterit. Qui in uerbo humilis nō est nunq̄ profecto erit in opere. Nam qui in modico infidelis est in magno quoqꝫ in fidelis erit neqꝫ cuiusq̄ cedet auctoritati frustraqꝫ laborabit neqꝫ sancta obedientia quid

q̃ sibi preter iudiciũ reportabit. Siquis cõsciẽtiam suam mundissimam in patris spiritalis subiectione seruauit hic iam mortem ut somnum: imo uero ut uitam cottidie intrepidus expectat certissime sciens obitus tempore sui ipsius non a se sed a patre rationem esse requirendam. Siquis in domino nulla ui impulsus a patre ministrationem suscipit atq; in ea preter spem & expectationem suam lapsus in aliquo fuerit: Non ei qui dedit arma sed sibi qui suscepit ruine causam imputet. Suscepit enim arma ad pugnandum contra inimicũ: cõuertit aũt ea ĩ cor. Quod si coactus id fecit: infirmitatemq; suam iniungenti ministerium predixit: bono animo sit: nam & si ceciderit non morietur. Nescio quomodo me pene fugerat. O amantissimi & hunc uobis apponere suauissimum uirtutis panẽ. Vidi enim illic obedientes in domino qui seipsos iniuriis & contumeliis atq; ignominiis cottidie afficerent ut cum ille sibi ab aliis irrogarentur hoc exercitio parati inuenirentur tanquam assueti non augi ignominiis. Anima que semper cõfessionẽ delictorum meditatur hoc ueluti freno a peccatis coherçetur

Namque confiteri detractamus ea ueluti in tenebris sine ullo metu perpetrare consueui mus quotiens absente patre eius nobis facie fingimus ipsumque nobis astare putanus: congressumque omnem aut sermonem aut cibum aut somnum. aut aliud quilibet eius modi quod sibi ingratum. Fore putamus fugimus & aduersamur Tunc re uera obedie tiam liberam & minime adulteram nos arri puisse sciamus. Nam pueri segnes & ignaui ex magistri absentia letantur quam ardentes & industrii summu detrimentum sibi arbitra tur. Interrogaui quendam ex illis pro bea tissimis patribus quo obedientie uirtus hu militatem possidet. Qui ait etiam si mortuos suscitet gratus obediens & si lacrimatum pos sideat donu: etiam si bellorum fremitu per maneat liber omnia peitus spiritalis patris pre cibus consecutum se arbitrabitur atque ita ab ianni tumore permanebit liber. Quando eni in illa re. efferri: atque gloriari poterit qua non suo studio uel merito sed solo patris ad iutorio se egisse constanter tenet: Non nouit solitarius huiusmodi uirtutis munus. Quippe plus in illo iuris habet in anis tumor cum si bi suggerit proprio illum labore ac studio uir tutes parturisse. Cu is qui subiectus est duos

euaserit laqueos manebit enim seruus christi perpetuus obediens (contẽdit demon obedientie deditos) Hũc quidem sordidis inquinare humoribus nunc uero duros corde: & preter morem solitum turbulentos aridosq̧ & infructuosos gule deditos: atq̧ orationem pigros somnilentosq̧ & tenebris plenos efficere ut eos ita affectos ueluti qui ex obedientie uirtute nil proficiant. Imo uero etiam retro erat: ab instituto certamine retrahat. Neq̧ enim eis in mentem uenire permittit ꝙ dum ista que uidentur optima nobis singulari dei dispensatione subtrahuntur. materia nobis ꝓfundissime humilitatis datur. Repulsus est sepenumero quorumdam tolerantia huiusmodi deceptionis auctor cum post paululum adhuc isto loquente alius angelus post modicũ astans altero nos modo seducere nittitur.

Vidi populosq̧ obedientie deditos facile compungi placidos esse continentes studiosos feruentes quos patris presidium bello seruauerat immunes quibus astantes demones eos iam esse ydoneos qui ad solitudinem ꝑperarent suggesserunt. ueluti per eam possent ad fastigium summe ac placidissime quietis euadere. his illi persuasi ac seducti atq̧ e portus fida statione ad pelagi profunda transeũ

tes. Tempestate ingruente solatio gubernato rum destituti sordido salsoque mari miserabiliter absorpti sunt. Necesse est enim cõuerti mare & turbari atque efferari ut tunc materiam omnem quam perturbatio & uiciorum flumina in ipsum dedixerunt omnemq; putredinem & herbam per eadem rursus in terram deiciat. Inueniemus si diligentius inspiciamus post feros fluctus maris maximã tranquillitatem seq solere. Qui patri spiritali. nunc quidem obedit. Nunc uero inobediens est is ei comparandus est qui oculis suis modo colirium modo calcem imponit. unus eum inquit si hedificet & alius destruat. Quid nisi labores acquisierũt Noli o fili atq; domini obediens spiritu elatiõis decipi neq; peccata tua ueluti ex persona alterius magistro denuncies. Neque enim licet absque uerecundie tubo re eterna confusione liberari. Aperi denuda detege medico uulnus tuum· Dic age noli confuudi. Meum uulnus est pater mea plaga cuius mihi causa fuit non alterius sed mea negligentia. Nemo huius auctor extitit non homo non spiritus non corpus non aliud qc quam nisi desidia mea. Esto dum cõfiteris habitu spẽ cogitatione: ut condemnatus reus dimisis in terram luminibus: atque si fieri po-

test magistri aut medici pedes:ut christi pedes lachrimis riga. Solent nonnunquam demones nos ut aut non confiteamur hortari: aut certe ut hoc ueluti ex alterius persona faciamus siue ut alios quosdam peccati nostri insimulemus auctores sicut certum est:consuetudo plurimorum ualet:& cuncta ex ea pendēt eamque sequntur omnino longe amplius ea ualebit in bonis cum potentissimum habeat adiutorem deum. Noli o fili annis plurimis laboraus lassascere donec in te ipso beatissimam inuenias requiem. Quod si te ipsum in initio toto animo ignominiis exposuisti: Ne indignum putes adiutori ac magistro tuo tā quam deo uultu animoque dimisso culpas tuas confiteri. uidi enim reos quosque miserabili omnino habitu uehementiorique confessionis & supplicationis ui duritiam ac seueritatem emolisse iudicis illiusque iracondiam in misericordiam conuertisse. Quo circha Iohannes quoque domini precursor antequam baptismi lauacra donaret ab accedentibus cō fessionis humilitatem requirebat. Non quidē ullo eorum ipse indigens: sed eorum saluti modis omnibus consulens. Nec metu ullo: aut magna admiratione teneamur. Si etiam post confessionem oppugnamur:prestat

Note enim cum inquinatiōe carnis q̄ cum elatiōe mentis habere conflictum. Noli citius accurrere neq̨ elleueris facille: cum enarrari audis solitariorum atq̨ anachoritarum patrum uitas tu enim prothomartiris militia incedis. Neq̨ si cadere in conflictu contingat fr aterna ex acie excedendum est. Nam tunc maxime indigemus medico cū uulnera susceperimus. Is enim qui adiutorio subnixus pedem in lapidem offendit si adiutorio destitutus esset: Non offenderet solū sed omnino moreretur. Quotiens lapsi ceciderimus ocius demonis atq̨ acerius instruit ac ueluti rationabilē imo uero irrationabilem occasionē nacti tūc iam nobis quietem solitudinis suggerunt ea intentione ut ruine nostre ruina etiam addiciant cum se medicus de uirium suarum impotentia excusat tunc ad alium necessario eundum est. Nam sine medici peritia pauci curantur. Quis ille erit qui aduersetur ita diffinientibus nobis eam nauem quam gubernator optimus ac peritissimus regit sinaufragium incidat omnino perituram si gubernatore destituta esset: Ex obedientia humilitas ex humilitate uero placida animi tranquillitas nascitur. Quippe in humilitate nostra memor fuit nostri dominus & redemit nos de-

inimicis nostris. Nichil igitur dicere prohibet exobedientia tranquillitatem nasci per quam finis humilitatis acqritur Hec eni illā ichoat sicuti moyses legem perficit autem filia matrem: sicut maria sinagogam. Supplicio re uera omni digni apud deum sunt illi egroti qui medici peritiam utiliter experti anteq̄ perfecte reddantur sanitati hunc deserūt alterūq; illi prefertur. Noli eius manus fugere qui te obtulit domino. Neq; enim alium ita ut illū in uita tua reuereberis. Nequaquā tutum est impito & gregario militi ad gladiatoriū certamen descendere: Ita ne monacho quidem tutum est. Anime ignaro rudi adhuc perturbationumq; neq; in his antea extractato ad solitudinem contendere: Ille enim in corpore. hic uero in anima periclitabitur. Boni (inquit scriptura) duo super unum. Hoc est bonum est filio una cum patris adiutorio per operationem sancti spiritus aduersus anticipationes siue uiciosam consuetudinē pugnare. Qui tecū duce pastore gregē uie ignarum ductori infantem patre suo egrotū medico gubernatore nauem destituit & fraudat utrisque periculum parat. Qui uero sine patris auxilio contra spiritus nequam pugnare nittitur ab illis occiditur. hi quidem qui

ad medicorum tabernas in initio aduenĩũt dolores suos: Qui uero ad subiectionem accedunt eam que in se humilitatem notent. Nam illis quidem dolorum lenigatio istis uero sue reprehẽsiõis adiectio certissimũ signũ sanitatis est sit tibi conscientia subiectõis speculum & satis est. Hi quidem qui in solitudine patri subiecti sunt demones tantum aduersarios habent. Qui uero in cõgregatõne sunt demonibus atque una hominibus colluctatur & priores illis quidem ex iugi cõspectu preceptoris diligentius illius mandata custodiunt. Sequentes uero nõnunquam per illius absentiam ea paululum transgrediuntur. Verum si studiosi laborumque patientes fuerunt per offensionem tollerantiam defectum illum copiosissime supplent coronasq; duplices refferunt. Omni custodia seruemus nosmetipsos. Portus enim nauibus repletus eas facile conterere ac demoliri solet atq; maxime illas que ab iracundia ueluti a uerme aliquo latentur perforate fuerint.

Dum submagistri manu sumus silentio supremo ignorantiam semper pretendentes nos ipsos asuefaciamus. Vir enim tacitus philosophie filius: plurimamque semper scientiam possidet. Vidi eum qui sub

ditus erat uerbum ex ore magistri rapuisse deque eius subiectióe desperaui animaduertens illum ex ea superbiam potiusquam humilitatem acquisisse. Omni uigilantia prospitiamus omni diligentia obseruemus omnique custodia prouideamus quando aut quomodo ministerium orationi preferendū sit. Neq3 enim sane id semper faciendum est attende tibi ipsi quando in conspectu fratrū tuorum astas. Vt non uelis eis iustior uideri in nullo penitus. Duo enim mala facis dum & illos ex hoc tuo falso ac ficto studio conturbas & tibi ex omni loco arrogátiam & superbiam conquiris Esto animo studiosus ac solicitus neque id penitus corpore fingens non habitu non sermone non signo. Istudque si proximum tuum spernere ac minimum uel minimi existimare quieuisti. Quod si hactenus ad id pronus ex istis esto fratribus tuis p omnia similis neque per ellationem dissimilis. Vidi plerumque improbum discipulum enim de magistri uirtutibus coram hominibus quibusdam loqueretur gloriantem. Qui tamē dum sibi ex aliena fruge gloriam unde retur acquisisse ignominiam potius retulit conctis ad illum conuersis ac dicentibus

Et quomodo arbor bona ramum infructuosum tulit? Non tunc non: pacientie deditos uirtuti existimemus cum patris obiurgationē fortiter tulerimus: sed cum a cunctis hominibus contempti atq; uerberibus etiam affecti cōstātet tollerauerimus. Patrem enim id circho tolleramus quia reueremur illiq; pro impensa nobis cura debitores sumus. Bibe summa alacritate obiurgationes atq; irrisiones: a quo uis homine tibi propinatas non aliter. q̃ aquam uite. Potare enim te querit salubri potione & p quam omnis animi lasciuia & luxuria purgetur. Nam huiusmodi reuera haustu orietur intima & profunda castitas in anima tua: luxq; dei condidissima ex corde tuo non desitiet. Nemo cum sub se ipso uiderit fratrū cetum requiescere in mente suaincautus glorietur. Fures enim iuxta sunt recolens recole: quid dominus dixerit. Cū omnia feceritis que precepta sunt uobis dicite serui inutiles sumus quod debuimus facere fecimus. Porro qua iudicii subtilitate labores nostros deus examiet in exitus nostri tempore sciemus. Cenobium est terreste celum. Id circho quasi angeli ministrantes domino affici in corde studeamus. Nonnunquam hi qui in eiusmodi celo sunt corde fere lapidei fiunt. Nonnunquam uero

per compunctionem moliuntur: ut per huiusmodi duritiam elationem fugiant. & per lacrimas labores cōsolētur. Modicus ignis plurimum cere moliuit. Modicumque contingētis ignominie omnem sepe cordis feritatem omnem duritiam omnemque cecitatem repente moliuit obdulcauit deleuit uidi aliquādo duos latenter obsidere certantiumque gemitus: ac labores obseruādo ascultare: sed alter imittandi studio id faciebat alter: ut cum tempestiuum cerneret, ista cum exprobratiōe publicaret: ac dei famulum a sacra ista exercitatione refringeret. Noli preter rationem silere ne ex tui silentii improbitate aliis turbationis & amaritudinis actor fias. Neq; moribus tardus incessuq; celer sis: alioquin turbulentis & insanis deterior eris: uidi ut ait Job huiusmodi nonnunquam morum tarditate: interdum uero etiam ex dexteritate animas parere maliciéq; uarietatem admiratus sum. Qui in fratrum medio consistit non tātum ex psalmorum modulatione quam ex cōe lucrari poterit. Nam sepe ex alterius uocibus & modulationibus ne uirtutem intellectumq; ps cōsequi possumus impedimur. Certa tota animi intentione mentemque semper iquietam a uagam infatigabiliter contine: te ipsum ad

te ipsum colligẽs. Neq enim ab his qui obe
dientie legibus uiuunt orationem sine ullo
cogitationũ strepitu quietam requirit deus.
Noli tristari aut merore ullo affici si dũ oras
subtilissime inimicus irrepit animiq itentio
nẽ clam ut fur auertit sed bono animo esto
dum semper lubricam reuocas mentem. An
gelis enim solis datum est huiusmodi nõ pa-
tere furibus. Qui sibi ipsi latenter persuasit
nunquã sibi ab huiusmodi conflictu recedẽ
dum usq ad extremum spiritum me similẽ
mortem ut ita dixerim anime & corporis i
pendant nichil huiusmodi facille incurret.
Nam cordis hesitatio & infidelitas locorum
q mutatio offendicula semper atq calamit-
tates parare consueuerunt. Qui enim proni
ac faciles ad migrationem mutationemq lo
corum sunt improbi omnino iudicantur Ni
chil ita boni operis fructus consueuit obtun
dere ut locorum crebra mutatio. Si ignotum
tibi hactenus medicum siue medicine offen
deris tabernam esto ut preteriens uiator con
ctorumq illic degentium clam experimen-

tū sume At si ex opificibus & ministris quid quam auxilii & emolumenti in tuis egritudi nibus te accepisse persenseris maxime uero in timore anime quem euacuare queris tunc iam secutus accede teq; ipsum uede illic hu militatis auro sub obedientie cirographo & administratiōis litteris testibusque angelicis horum in conspectu disrumpe atque consin de proprie uoluntatis cartam. Nam si huc il lucq; circumeas fedus iam & pretium quo te christus emerat uiolas. Admoneat te iugi ter sepulcri memoria Nemo émonumento progreditur ante cōem resurrectionem om nium Sin uero exierint aliqui cōsidera quia & mortui sunt. Quod nos uti ne patiamur dominum intenti oremus. Cum senserint fra giliores quiq; ac segniores grauia sibi impe rari tunc orationes preferre contendunt cū uero leuiora tunc ab hac ueluti ab igne diffu giunt. Sunt nonnulli qui postq; administra tionis officium susceperint pro consola tione & quiete fratris requisiti illo se ab dicant atq; id ei concedunt. Sunt item

qui ex pigritia id faciunt. Sunt qui ex inani gloria facere id uolunt. Et sunt qui ex alacrita te animi. Si te rapuit quodlibet genus uiuen di uidesque in eo. anime oculū absque profe ctu persistere disiungi ab instituto quam cele rius sattage. Verum his qui probatus est eque in omnibus probatus est sicut etiam econtra. Maledicta in seculo atque iniurie multa sepe difficilia fecerunt. Ita & in religiosis congrega tionibus gule illecebra. ruinam omnem & ne gligentiam atq₃ contemptum operantur. Hác tu rabidam dominā si subigere nolueris om ni in loco placidissimam quietem acquirere ualebis. Illa uero si tibi dominetur extra mo numentū omni in loco periclitaberis. Domi nus quidem illuminat cecos obediētium ocu los ad contuendas magistri uirtutes. Idemq₃ eos excecat ne defectus uideant econtra ue ro bonis omnibus infestus demon facere co natur. Sit nobis o filii: forma optime subiectio nis argentum: q₃ uiuum dicitur q₃ quamlibet in omnia uoluatur manet tamen omni sordi um commixtione liberum. Qui soliciti ac stu diosi sunt seipsos cautissime attendant ne dū negligentiores quosq₃ iudicant seuerius q̄ illi cōdēnēt: Idcirco. n. ut reor iustificatus ē Loth qui cū in flagitiosoꝝ medio obseruaretur nū

quã illos penitus iudicasse deprehensus est semper quidẽ conseruandus est quietus animus atq; ab omni perturbatione liber Sed attentius tamen cum domino psallimus studẽt enim maxime demones perturbationibus orationẽ nostrã ĩpedire atq; demoliri. his reuera minister ydoneus censetur qui cum hominibus corpore asistat mente tamẽ per orationem celos pulsat. Iniurie quidem atq; contumelie obiectionesq; & huiusmodi cetera in obedientis anima absinthii amaritudini similia sunt laudem uero honores gloriosiq; rumusculi in his qui talia studiose aucupantur in morem mellis suauitatẽ maximam gignunt inspiciamus ergo diligẽtius naturam utrarumq; rerum Absinthiũ quippe omnem intestinorum fecem purgare certum est. Mel uero bilem augere solet. Secure eis credamus in domino qui curam nostri susceperunt etiam si quedam iperent que cõtraria ac saluti nostre uideantur aduersantia Tunc enim tunc fides ad illos nostra ueluti in fornace humilitatis comprobatur Hoc enim est uerissime fidei indicium si contraria quam sperabamus aspicientes precipientibus absque ulla hesitatione obtemperemus Ex obediẽtia ut diximus humilitas na-

ſcitur ex humilitate diſcretio.ut a magnó quo
que caſſiano in eo ſermone quem de diſcre-
tione conſcripſit uenuſtiſſime atque altiſſi-
me diſputatum eſt.Ex diſcretione uero ani-
mo clariſſimum lumen infunditur: ex quo
etiam preuiſio naſcitur.Quis igitur ad hoc tã
preclarum iter obedientie non leto animo ac
currat cum ante ſe tantam bonorum copiã
uidetur?De hac ſingulari uirtute cantor ille
optimus aiebat.Paraſti in dulcedine tua pau
peri obedienti deus preſentiam tuam in cor-
de ipſius.Nunquã excidat ibi in tota uita tua
maximus ille athleta qui totis decem & octo
annis auribus exterioribus nunquam a ma-
giſtro audiuit.Salueris ĩterioribus uero quot
tidie audiebat a domino. Nos quidem ſal-
ueris quod optatiuus eſt ac pro incertoponi
tur ſed ſaluus factus es:quod firmum ſimul.
ac diffinitum eſt.Plerique ex obedientiũ gre
ge cum facilitatem patris animaduerſunt ſen
ſum dum neſciunt ad ſuas uoluntates eorum
nutus inclinauit.Sciant autem huiuſmodi ſe
confeſſionis corona omnino occidiſſe.Obe
dientia eſt ſimulationis propriique deſiderii
omnimoda renunciatio.Sunt qui ſuſcepto ĩ
perio cum imperantis intentio in hoc parũ

gratum animaduerterent id repudiauerunt Sunt item qui cum idem persentirent tamen in conctanter ac sine ulla hesitatione obtemperauerunt. Querendum qui nam ex his religiosius fecerunt. possibile non est ut dyaconus sue ipsius resistat uoluntati atq; tibi persuadent qui in neglygentia uiuunt & in una solitaria celula siue in cenobio perseuerant.

Cũ ut loco excedamus oppugnamur. Sit ea pugna nostre illic uirtutis indicium. nam si oppugnamur quis pugnare nos ambigat? Nonero occultator iniquus nec fraudator inhumanus ut ea apud nos sileam que silere omnino nefas est. Iohannes sabbatia sumus uir mihiq; carissimus res mihi retulit auditu mirabiles & memoratu dignissimas res mihi retulit auditu mirabiles & memoratu dignissimas. Quod aut is uir perturbationibus & passionibus sit liber atque a mendatio procul uerboq; & opere mundus: cum eius experimentum ceperim noui pater optime. Hic itaq; mihi ista narrauit. Erat iquit in monasterio meo quod est in assia.

Inde enim iustus ille aduenerat. senex quidam negligentissimus ac parum moderatus quod non iudicandi causa sed

ueritati studens dico. Hinc erat discipulus mi
nos Achatius nomine: quem nescio quo pa-
cto sibi acquisiuerat simplex quidem animo
ac uoluntate sed sensu ac cogitatione prudē-
tissimus. Qui tanta ab huiusmodi sene passus
est. quanta si referre uoluero plurimis forte ui
debuntur incredibilia. Non enim iniuriis so
lum atque contumeliis & ignominiis uerum
etiam uerberibus eum quottidie afficiebat.
Erat autem hec illius tolerantia non sane irra
tionabilis. Ego igitur cum illum quottidie ut
emptitium seruum suprema in erumna dege
re aspicerem: obuians illi sepissime dicebam.
Quid est frater Achati? Quomō tibi ē hodie?
Ille uero continuo nunc quidem liuētem tu
midumque oculum. Aliquando uero faciem
fractam & ceruicem: sepe ictum caput osten-
debat. Ego itaque sciens eum patientie ope-
rarium aiebam illi. bene sustine uiriliter & pro
derit tibi. Cum igitur egisset annos nouem
sub misti illo & acerbo sene migrauit ad do-
minum sepultusque est in patrum cimiterio.
Post quinque autem dies abiit ad magnum
quendam illic senem Achatii magister. dixit
que illi: Pater achatius mortuus est. Quod cū
audisset senior. respondit uere senex non id
mihi persuades. Qui ait ueni & uide cōtinuo

ſurrexit ſenex uenitque cum beati pugilis magiſtro ad cimiterium. Clamauitque tanquam uiueret ad eum qui uere in beata requie uiuebat. Dicés frater achati: putas ne mortuus es? Cum uero gratus ille obediens etiã poſt mortem obedientiam oſtendens magiſtro illi: ita de ſepulchro reſpondit. Et fieri quomodo poteſt pater ut moriatur homo obedientie deditus? Tunc ſenex ille qui pridie illius magiſter appellatus fuerat territus in faciem cum lacrimis cecidit. atq; ad monaſterii abbatẽ petiit: ut ſibi iuxta tumulum eius celulam conſtruere liceret. Illicq; iam ſobrie uixit dicens patribus: ſemper homicidium feci. Mihi quidẽ pater Iohannes noſter magnum hunc Iohannẽ fuiſſe qui cũ mortuo locutus ſit. Aliud enim quoddam ueluti de alio mihi enarrauit beata eius anima. Fuit autem ipſe ut poſtea certior ſum factus. Cum id exploraſſem diligentius. Alius quidam aiebat in eodem aſie monaſterio cuidam monacho miti atq; mãſueto in diſcipulum eſt datus. hic cum uideret ſe a ſene quaſi honorari ac preſtari ſibi requiem quod plurimis periculoſum eſſe ſolet: bene & prudenter excogitat. Obſecrat ſenem: ut illũ ab ſe dimittãt: quod idcirco non ualde moleſtum fore uidebatur: quia habebat ſenior: &

alium discipulum profectus igitur ab illo est litterisq; cõmendatitiis magistri sistitur in quo dam ponti cenobio. Prima autem nocte qua cenobium ingressus est uidet quosdã per som nium ab se rationem exigere. Tãdem post ter ribile id horrendumq; examen debere se repe rit centum auri libras. Experrectus itaq; uisum q; diiudicãs ait. humilis anthioche (hoc enim erat ipsi nomẽ) uere graui ere: oppressi sumus alieno. Plurimaq; per soluenda restant Sic igi tur in cenobio inquit permãsi annos tres obe diens omnibus nichilq; discernens cum me omnes spernerent: atq; ut peregrinum iniuriis afficerent. Neque enim erat ibi preter me pere grinus alius monachus. Post triennium uero rursus in somnis aspitio quendam qui decem debiti mei libras abolitas ostendit Expurgefa ctus itaque intellexi uisionem & dixi. Decem solũmodo libras per solui. Et quando imple turus sum reliquũ debitum: Tunc ad me ip sum dixi Humilis anthiochae ampliore labore & ignominia opus habes. Ex tunc itaque me amentem & fatuũ simulare cepi nichil tamen ministerii mei penitus obmittens. Quo circa in tali me ordine atq; alacritate cernentes im mittes patres cuncta michi monasterii grauia opera iniungebant. Cum uero in hoc institu

to uite .xiii.ãnis perdurassem uidi eos qui mi chi antea apparuerant rursus ad me uenire to tiusque debiti solutionem impletam ex inte gro ostendere. Cum igitur in aliquo me ue xabant monasterii monachi debiti mei stratū rem uiscebar·atq̧ ita fortiter ferebam.Ista mi chi sapientissimus iohannes ueluti ex alterius persona enarrauit.Ideoq̧ se esse anthiochum cognominauit.Hic autem fuit re uera qui ci rographum suum:per patientiam fortiter con scindit Qualem uero discretionis gratiam san ctus iste pro suppreina obedientie uirtute ad eptus sit refferre libet.Cum aliquando sederet in monasterio sancti sabbe accesserunt ad eū tres adolescentes discipuli illius fieri nolentes Quos continuo hospitio letissime suscepit oī busq̧ humanitatis officiis prosequutus est:uo lens illos ex itineris labore recreari. post diem ergo tertium dicit eis senex.Ignoscite mihi fra tres quia homo malignus sum nec possum ex uobis quempiam suscipere. Illi uero nichilo minus scādalizati nō sūt Sciebāt enī senis opa sed cū maxīus pcibus ut se suscipet optiere nō possēt pstrati iā ante pedes eius obsecrabāt ut uel uiuēdi normā illis traderet· quo ī loco & qūo hītare dbuissēt.Cessit senior·sciēs q̧ cū hu militate ad obtēperādum pati id peterēt. Ait

que uniuult dominus te o fili in solitariis locis cum patre in subiectione persistere. Secūdo autem dixit. Abi uende uoluntates tuas & domino da: & tollens crucem tuam persiste ī conuentu & cenobio fratrum & omnino thesaurum habebis in celo. Deide dicit. & tertio assume in animo tuo inseparabiliter: & tota ītentione uerbum illud. Qui perseuerauerit usꝗ in finem hic saluus erit. In intimis uisceribꝰ reconde abiensꝗ si fieri potest: eum exercitationis tue in domino ducem ac magistrū querere: quo in omniū mortalium natura nullus sit asperior aut grauior sub quo perseuerans iugiter obiurgationes: & irrisiones quottidie: ut mel & lac bibe. Ad quem frater ille inquit. Si huiusmodi negligens fuerit. Quid facio pater? Et si fornicari inquit illum uideris. Noli discedere sed ad te ipsum conuersus dic. Amice ad quid uenisti? Tunc aspiries timorem tue mentis dissipari excondescendentiamꝗ mitescere. Contendamus totis uiribus omnes qui dominum metuimus: ne ī uirtutis gymnasio nequitiam nobisipsis acquiramus: malitiamꝗ & acerbitatem & astutiā: per que cursus impeditur noster. Solet enim id contingere. nec mirum: quam diu enim homo aut priuatus aut nauta: aut agricola fuerit: nō usꝗ adeo ad

uersus illum inimici regis armatur. At cum il-
lū a rege sigillū accepisse uiderint scutumq; &
gladiū & arcum & frameam: uesteq; indutum
militari tunc maxime, aduersus eū infrendūt
dentibus ac modis omnibus necare contēdūt.
Quo circha nō dormiamus: uidi plerunq; in-
fantes pueros simplicitate ac decore mirabiles
sapientie & eruditionis atq; utilitatis acquiren
de gratia ad magistros proficisci nihilq; inde
eruditionis consequi: nisi tantum fastum:
& nequitiam ex reliquorū contubernio. Qui
sensum habet intelligat. Impossibile est: ut qui
artem aliquam totis animis addiscunt nō in illa
quottidie proficiant: uerum alii quidē ex his pro
fectū suū agnoscūt. Alii uero dei dispensatio-
ne ignorant: Optimus ille trapezita est qui
quotidie uespe lucrum ac detrimentum oio cō
putat. Q d' scire manifestius non pōt nisi ho
ris singulis i tabulis oia denotet. Nā cū calculi
singulis horis ponūt totius dei rō postmodū cla
rius agnoscitur. Quotiēs exprobratur & condē
natur stultus dolet atq; angit: uolēsq; arguenti
citius silentiū iponere: ueniā prostratus postulat:
non humilitatis gratia sed ut ille exprobrare
desinat. Cū obiurgaris tace ac suscipe anime
cauterium. Imo uero castitatis luminaria. Cū
cessauerit medicus adurere. Tūc demū ut tibi

ignoscat suppliciter obsecra. Nam in illo fer uore increpationis fortasse penitentiam non suscipit. Quicunq; in congregationibus degimus aduersus omnia quidem: sed contra hec duo precipue uitia: horis singulis pugnare debemus aduersus insaniam uentris: atq; iracundiam. Hec enim in turba fratrum propriis materiis abundant: solet diabolus eis qui in subiectionis humilitate uiuunt uirtutū quas sequi non possint desiderium immittere. Similiter & in solitudine uiuentibus: Aliena & ad se nichil pertinentia suggerere. Euolue diligenter: & explica subditorum reproborum mentē: inuenies illic uagam: & uariam intentionē solitudinis: desideriū ieiunii: enormitatē orationis: insuperabilis: affectum sumū glorie: contēptū memoriā mortis indelebilē: perpetue compūctionis ymaginē: iracondie oimodā sedationē: altissimi silentii: castitatisq; excellentissime studium. Quibus rebus cū ex dispensatione dei initio carent: nonnulli decepti frustra acceptis studiis desilierūt. Ista enim id circho ante tempus inimicus eos fecit inquirere ne perseuerātes cū tēpestiuum esset eis fruerentur. Contra his qui solitariam uitam delegerunt seductor astutus obedientium gloriā ingerit. Hospitū ac peregrinorum curam: ministrationem fra

ternitatis: studium contubernii familiaris: dulcedinem infirmantium: obsequia &c. que sui studii nō sunt: ut istos quoque sicut & priores uersutus ille instabiles faciat. Paucorum reuera est solitudinē ut dignum est prosequi: corū que solum modo: qui ad laborum tollerantiā: atq; ad auxilium bellorum: diuina consolatione recreantur. Pro qualitate autem nostrarum passionum: subiectiones quoq; discernamus ac prompte elligamus. Si te ad libidinem ac lasciuiam pronum animaduertis. Is te pater exerceat qui uentri indulgere non norit. Nō qui miraculis coruscet. Paratusq; sit semper ad suscipiendos peregrinos. Porro si ellata ceruice es feruidus atq; in clemens non mittis ac blandus moderetur. Non eos īquiramus qui futura prenoscunt ac preuident sed ante omnia penitus humiles nostrisq; egritudinibus ac moribus atque habitatione congruentibus imittare iustum illum abbacyrum: cuius antea mentionē fecimus & hic enim optimus ac preclarus ad prompte obtemperandum modus est: si semper ita tecum reputes. Tem ptat te pater. Neque unquā penitus falleris si cū iugiter a patre obiurganeris amplio rē in eū fidem & charitatē assumis: habitat in aīa tua spūs sanctus inuisibiliter: & obūbrabit

tibi uirtusaltissimi.Noli ergo gloriari ac leta
ri si contumelias & ignominias fortiter tolle-
ras:sed luge magis: q aliquid omnino dignũ
contumelia egisti patrisq animam contra te
commouisti.Rem dicturus sum mirabilẽ sed
uide omnino ne hesites.Cuius habeo senten
tie patronum Moysem:expedit in deum ma-
gis peccare q̃ in patrem nostrum. Nam si de-
um ad iracondiam prouocauerimus dux no
ster illum recõciliare nobis poterit.Si uero du
cem ipsum perturbauerimus nullum iam qui
nobis illum propitiũ faciat habebimus. Que
utraq mihi in unũ recurrere uidentur. Inspi-
ciamus diligenter & discẽ ĩnamus sobrieq ac
uigilanter attendamus quid quo tempore ser
uandum sit. Nonnunq̃ enim cum a pasto-
re incusamur gratifice tollerare ac tacite debe
mus.Nonnunq̃ uero facti nostri rationẽ red-
dere.Mihi quidem inhis omnibus silendum
uidetur:que nobis ullam ignominiã afferant
lucri enim tempus est:in his uero que in per-
sonam alterius redundant rationem redden-
dum:ob uinculum caritatis atq ĩsolubilis pa-
cis.Quicũq ad obedientiam disilierunt:hi ti-
bi postmodum utilitatem eius enarrabunt.
Tunc enim in quo celo stabant agnouerunt.
Is qui ad placidissimam ai quietẽ atq ad deũ

currit/de oi:qua maledicta non sustinet:i gens detrimentum se sustinuisse arbitrantur.Sicut enim arbores que a uentis agitantur altioribꝫ semper radicibus nituntur·ita & qui in obediē tia degūt ualidas atqꝫ incōcussas animas possident.Qui in solitudine residens agnouit imbecillitatem suam:migransqꝫ:seipsum obediētie uendidit.hic cecus cum esset sine labore respexit ad Christum. State state dicam iterum state fratres currentes:athlete audientes: quid de uobis ille sapieus clamet:sicut aurum i fornace dominus·imo uero in cenobio probauit eos & sicut holocausta hostie accepit illos in sinibus suis.

De accurata Penitentia Gradus quintus.

PENITENTIA ē reuocatio baptismatis penitentia est secunde uite conuentio ad deum penitens est humilitatis emptor. Pnia ē corpee consolatiōis perpetua & iugis repudiatio. Penitentia est seipsum semper condemnans cogitatio securaque cuiusque sui cura. Penitentia est spei filia : infidelitatisque est desperationis abnegatio.Penitens est reus confessione liber.Penitentia est recōciliatio domini per bo

na opera peccatis repugnantia. Penitētia est conſcientie emendatio. Pnia est uolūtaria earum rerum omnium que affligant tolleratio Penitens est cruciciruū ſibi ſemper opifex. Penitentia est ualida uentris afflictio: animeq̧ i ſenſu firmiſſimo iugis reprehenſio concurrite. & accedite uenite & narrabo uobis omnes qui deum irritaſtis. Congregamini: & uidete quanta ad edificationē oſtendit deus anime mee. Preferamus ordine atq̧ honore eorum narrationem qui per ignominiam ſerui atq̧ operarii uenerabiles ſunt. Audiamus obſeruemus faciamus quicunq̧ preter ſpem ruinā ullam paſſi ſumus. Surgite & ſedete qui per ruinam ſcelerum iacetis. Attēdite fratres mei uerba mea. Inclinate aurem ueſtram qui deū rurſus uobiſipſis ueram conuerſionē recōciliare cupitis. Cum audiſſem ego i becillis magnum quendam eſſe & peregrinum ſtatum: atque humilitatem eorum qui ſeparatum illud monaſterium quod carcer appellatur incolebant: quodq̧ illi lumīari luminarium de quo ante mentionem fecimus adiacebat. Obſecraui iuſtum illum ut me illuc uiſendi gratia perduci faceret. Ceſſit precibus meis ſummus uir nolens animam meam in ullo contriſtari omnino. Cum igitur perueniſſem ad

penitētiū monasteriū:] mo uero ad religionē lugentium uidi re uera si dicere id audeā que negligentis oculus non uidit aurisq; desidio si non audiuit & in cor pigri hominis nō ascē derunt res & uerba que deo uim in ferre pos sent habitus & studia que ipsius clementiam celerrime flecterent. Quosdam enim ex reis il lis uidi noctibus totis usq; mane subdiuo sta re peruigiles pedesq; immobiles tenere Tūm q; somno miserabiliter depressi agitarentur uim nature īferre nullamq; sibi ipsis requiem oío indulgere sed se ipsos increpare ignomi niisq; & cōtumeliis afficere atq; excitare Alios miserabiliter in celum intuentes & illic adiu toriū cū gemitu & suspiriis & uocibus inuocā tes. Alios in oratione existentes. ac reorum in morē uictis post terga manibus humi luridas facies suas inclinātes indignosq; qui se in celū aspicerēt uociferātes. nec quicq̄ ad deū dicere orādo precogitationū & cōscie hesitatōe presu mētes neq; qūo uel unde orationē facerēt pre sumētes solāq; aiam tacitā mutāq; mentē deo offerentes tenebris ac despatiōe plenā Nōnul los ī pauimēto strato cilitio & ciere sedētes ac faciē genibus operiētes frontēq; iterrā colidē tes. Alios iugiter pectora tundentes animāq; suam ac uitam suspirio ingenti reuocantes.

Ex his alii quidem pauimentum madefacie-
bant lachrimis. Alii uero quia lacrimarum i-
bres non haberent seipsos miserabiliter lamē
tabantur. Plurimi ut fieri in mortibus solet su
per animabns suis ululatum dire uocis emit
tebant angustiam cordis fratre non ualentes
Alii ex intimo corde rugiebant atque intra os
gemitus sonum cohibebant. Interdum uero
cum se continere non possent repente excla
mabant. uidi ego illic nonnullos habitu &
cogitatione & actu quasi a semetipsis excessis
sent. ac stuporem mentis incurrissent ueluti
eneos quosdam summo ex merore effectos.
& totos tenebis obsitos & ad omnia uite hu
ius ueluti insensibiles factos. Mentem quip-
pe iam in humilitatis abissum demerserant:
ac meroris igne oculorum lacrimas frixerāt.
Alios item mestos sedere atque in terram fi-
xis obtutibus stare perspexi: caputque assidue
mouere & leonum in morem ex ymo corde
rugitum ac gemitum emittere. Ex his alii ple
ni spe remissionem omnimodam inquiren-
tes orabant. Alii ex ineffabili humilitate indi
gnos se remissione iudicabant nec omnino
posse deo rationem reddere clamabant. Qui
dam hic excruciari: ut illic misericordiā cōse-
querentur a domino supplices poscebāt. Ple

riqꝫ ex conſcie onere attriti ac depreſſi ſatis ſi bi ex intimis eſſe dicebant: ſi uel ſuppliciis exi merentur: regnoqꝫ non potirentur. Vidi illic animas humiles contritas & pro graui pondere incuruatas ac deiectas qu e uocibus illis ſuis ad deum emiſſis lapides quoqꝫ ipſos ad cõpunctionis ſenſum emolire potuiſſent. Ita enim defixis in terram luminibus aiebãt. Nouimus ſane nouimus omnibus iam penis atqꝫ cruciatibus nos eſſe digniſſimos. Et merito quidem? Neqꝫ enim ydonei iam ſumus q pro debitorum noſtrorum multitudine ſatiſfacere poſſimus etiam ſi orbem uniuerſum: ut pro nobis lugeat cõuocauerimus. Illud ſolum oramus iſtud deprecamur id tota animi intentione ſupplicamus ne in furore tuo arguas nos: neqꝫ in ira tua corripias nos: neqꝫ iuſtiſſimi iudicii tui legibꝫ excrucies nos. ſed pattius atque miſericordius. Satis enim nobis eſt ingenti illa tua ac terribili cõnumeratione ſuppliciiſqꝫ illis ocultis ignotis atqꝫ iau ditis liberari. Neqꝫ enim ut penis omnino liberemur petere audemus. Qua. n. facie quo animo id audeamus qui profeſſionẽ noſtrã uiolauimus eãqꝫ poſt priorẽ clementiſſimãqꝫ remiſſionem ſordidauimus? Illic profecto o dulciſſimi amici illic uerba dauid rebus ipſis

cerneretis ĩpletã erũnis affectos hoĩes atq̃ usq̃ ĩ finẽ uite ĩcuruatos totisq̃ diebus mestos ĩcedẽtes: & exputrefactis corpis ptibus fetorẽ exalãtes q̃ q̃si sine ulla carnis cura dgerẽt obliuiscebãt comedere panẽ suũ. Potũq̃ aque cũ gemitu miscebãt. & cinerẽ cũ pane manducabãt. Adheserãt illoꝝ ossa carni ipsiq̃ ut fenũ exaruerãt: neq̃cq̃ apd illos audiuisses nisi hec uerba ue ue me miseꝝ me miserũ. Iuste. iuste parce. parce dauid. Nõnulli miserere dicebãt. Alii uero rursus miserabilius clamabãt. Ignosce. ignosce domie si possibile ẽ: uidisses ĩ illis estuãtes lĩguas istar canũ ex ore pcedentes. Ex his alii sub ardẽtissimo solis estu seipsos cruciabãt. Alii cõtra accerrimo frigore se affligebãt. qdã modicũ aq̃ degustãtes ne oĩo siti exarscerẽt ita qescebãt. Nõnulli cũ panis exiguũ qd accepissent reliquũ manu lõgius piciebãt idignos se q rõnali cibo uescerẽt asserẽtes qppe q irrationabiliter egissent. Quẽ apud illos locum risus habere poterat. Quem ociosus sermo? Quem iracondia? Quem furor? Nec esse quod in hoĩbus iracũdiã sciebãt. Adeo luctus furorem omnẽ penitus extinxerat. Vbi apud illos contradictio? ubi festiuitas? ubi confidentia? ubi corporis obsequiũ & cura? ubi uel uestigiũ inanis glorie? ubi deliciaꝝ expectatio?

ubi tenuis uini cogitatio?ubi pomoꝵ degu-
ſtatio?ubi feruẽtis olle ſolaciũ?ubi gule ulla
illecebra? Hoꝵ eni oíum apd illos ſpes nulla
erat Nõ terrene cuiuſq̃ rei citra augebant.Nõ
iudicare ullũ oio hoĩnũ didicerãt. Nihil hoꝵ
pẽituſ ĩ illis iueniſſes.Ceteꝵ iugiter ad domi
num clamabãt ſolaq; orationis rex audiebat
Alii.n.pectus ualide manibus cedẽtes: quaſi
iã ad ipſam aſtarẽt celi ianuã ad dominũ di-
cebãt.Api nobis iudex ianuam.Api nobis ex
quo illã nobiſipi p pc m̃ clauſimus:Clamabat
alius.Oſtẽde faciẽ tuã tm̃ & ſalui erimꝰ.Alius
ecõtra.Appare his q i tenebris & umbra mor-
tis ſedẽt hũilibus tuis.Alius rurſus cito antici
peut nos miſericordie tue qa paupes pimus:
qa deſpauimus:qa nimiũ defecimus.Nõnul
li aũt aiebãt putas ne apparebit dominus ul-
tra ſup nos.Alii uero nõ ptrãſiit aĩa noſtra de
bitũ itollerabilẽ?Alii putas nẽ adiciet domi-
nus ultra cõſolari ĩ nobis?Putas illũ audiemꝰ
dicẽtẽ nobis q ſumus ĩ uiculis ĩſolubilibꝰ exĩ
te & q i iferno pnie ſedemus relaxamini.Pu
tas ne clamor noſter ad aures domini igreſ-
ſus ẽ.Cõcti uero ſedebant ſemp ante oculos
ſuos mortem attendentes ac dicentes.Quid
putatis continget?Quenam erit illa ſenten-
tia?quis finis noſter?Putas erit reuocatio?Nũ
ſupereſt ulla ſpes uenie meſtis hũilibus reis?

Num ualuit oratio nostra ingredi ante conspectū domini? aut merito repudiata est. abiecta atq; confusa? Aut si forte intrauit quātum peregit? quantum placauit deum? quantum profecit? quantum operata est? Emissa quippe ex immundis corporibus & labiis parum uirium habere potuit. Putas omnino reconciliauit iudicem? An ex parte? An uulnerum uel medietas deleta est? Quippe maxima cū sint plurimis & laboribus & sudoribus & doloribus indigent. Putas appropinquauerunt nobis angeli custodes nostri? An adhuc longius a nobis stant? Nisi enim illi appropient nobis inutilis & infructuosus est omnis labor noster? Neque enim habet uim confidentie oratio nostra: neq; mundicie pennas. ut ingredi ad deum possit nisi hanc e proximo assumant angeli qui nobis presunt: eamque offerant domino. Nonnunquam uero hesitantes huiusmodi ad inuicem dicebant: num fratres aliquid proficimus? Num petitione nostra potiemur? Num iterum suscipit? Nū aperit? Alii uero ad ista respondebant. Quis nouit ut dixerūt niniuite. Fratres nostri: si forte peniteat deus atque ab ingenti illa penitentia nos liberet? tamen quod nostri muneris est nō negligamus. Et si qnidem ille aperuerit bene est. Si

uero alias benedictus dominus iuste exclusit nos: Verumtamen perseueremus pulsantes: usqȝ ad finem uite nostre. Forsitan improbitati nostre ac perseuerãtie cedens aperiet: benignus quippe & misericors est. His atqȝ huiusmodi seipsos exhortantes atqȝ excitantes aiebant: Currimus fratres curramus: cursu enĩ opus est & uehementi cursu: quoniã cetu nostro decoro atqȝ optĩo excidimus. Curramus neqȝ huic carni nostre sordide atqȝ nequam parcamus fratres sed occidamus illã sicut prius occidit nos. Sic beati illi rei faciebant. Genua ĩ illis ex perpetuo orationis usu obcalluerant. Oculi defecti atqȝ defatigati intus profunde recesserant pilis omnibus ciliorũ amissis. Gene ardentium feruore lacrimarũ aduste uidebantur. facies marcescentes ac palide squalebant: nihilqȝ a mortuis in comparatione differebant. Pectora tonsionum ictibus dolebant: saliueqȝ sanguinis expectoris illisionibus emittebant? ubi lecti usus? ubi indumenti mũdicia & firmitas? Omnia ibi discisa erãt: & sordida ac pediculis operta. Quid autem ẽ eorum qua demonibus arripiuntur si illis conferatur afflictio. Quid mortuos plangentium amaritudo) Quid meror in exilio degentiũ? Quid paricidii reorum pena? Nihil sane est

illorum penā suppliciumq3 quo inuiti afficiū tur. Si uoluntarie istorū pene conferātur. Sed queso fratres ne ea que dicta sunt fabulas exi stimemus. Rogabant nonnunquam isti ma gnum illum iudicem pastorem dico inter ho mines: angelum: ut ferrum ac torques collo ac manibus iponeret pedesq3 patiētium con stringeret ligno. nec eos prius inde solueret q̄ sepulcrum succederet. Imo uero nec sepulcrū quidem. Neq3 enim profecto hanc quoq3 bea torum illorum re uera miserabilem ad deū cari tatem atq3 penitentiam abscondam quotiēs ad dominum profecturi & in corrupto tribu nali iudicis sistendi erant. Felices illi regionis penitētium ciues hoc p eum q sibi preerat ad iurantes, ab magno illo summis p̄cibus pete bant ne sepultura humana dignarentur sed brutorum. Instar aut fluuialibus undis trade rentur aut in campum piecti bestiis deuoran di permitterētur. Quod etiam nonnuū q̄ fecit illorum p̄cibus obtempans discretionis lucerna iubens illos omni psalmodia omniq3 hono re priuatos proici. cū uero extrema illorum hora aduenisset tribile omnino miserādūq3 specta culū cerneres. Nam cum eum qui se precede bat eflare. iā aiam sēsissent socii ad huc sensu integro uigente circum stabāt illū siti extuan tes & lugētes ac desiderio pleni miserabili oio

hitu mestioreq; sermoně capita sua cōmouē-
tes efflātē iā aiam iterrogabāt misericordiaq;
flagrātes aiebāt ad illū qd ē frater?Quonāmō
tecū agit? Quid dicis? qd spas?qd suspicaris?
pfecisti ne?ex labore tuo:qd q̄rebas?aut nō ua
luisti?puenisti ad portū:aut nūdū potitus es:
spe tua?Accepisti certā aliq̄ fiduciā:an adhuc
icerta spe fluctuas?consecutus es libertatē an
agitatur.Abigitq; cogitatio?Sensisti aliq̄ i cor
de tuo lucē:an tenebris adhuc & ignominie:
cōfusiōe plenū ē?ulla ne tibi uox itrinsecus fa
cta ē dicēs.Ecce sanus effectus es?aut dimittū
tur tibi pcā tua?aut fides tua te saluū fecit.Illā
ne tibi adhuc uocē audire uideris?q̄ dicit ꝯuer
tātur pcōres i ifernū?& ligatis māibꝫ & pedibꝫ
mittite illū in tenebras? & tollatur ipius ne ui
deat gloriā dei?Quid ais frater.Dic nobis ora
mus ut& nos scire possimꝫ:qd nā illic nos ma
neat?Tuū qppe tp̄s iā clausū ē:alidq; de cetero i
ētnū nō iuenies.Adh̄ qdē alii dormiētiū:bene
dictus aiebāt dominꝫ q nō dedit nos i captio
nē dētibꝫ eoꝵ.Alii uero illđ gemētes dicebāt for
sitā ptrāsibit aīa nostra aq̄ itollerabilē.Q̄ đ nū
dū cōfidētes aiebāt:sed cōsiderātes q̄ sit pauē-
dū illđ terribile incertūq; iudiciū. Alii uero ēt
mestius.Quiddā respōdebāt ac dicebāt ue aīe
illi q̄ non seruauit pfessionē suam itegram &

maculatam.hac enim hora tãtum sciet: quid illi preparatum sit. Que ergo omnia cũ apud illos audissem & uidissem parum abfuit quin desperatione absorberer cum meam in tuere milicie & negligẽtiã eamq; sanctorum illorum afflictõni comparem que nam uero qualis ue erat eius loci facies & habitatio tota tenebrosa erat in formis fetida sordida squalida. Carcer enim & condempnatio rectissime appellabat ipsa deniq; uel sola loci cõtemplatio perfecte penitentie ac luctus magistra erat. Sed eaq; alis difficilia atq; ĩpossibilia uidentur: eisq uirtute spiritualibus diuitiis se excedisse meminerunt. grata sunt & amabilia fitq; eorum per facilis assumptio. Anima enim que priori confidentia priuata: spe cõsequende beate tranqlitatis excidit sigillumq; castitatis aperuit: diuiciis q; gratiarum spoliata & diuina consolatione destituta ẽ: pactumq; & placitum domini uiolauit: extinxitq; iam in se: decorum lacrimarũ ignem: quotiens horum memoriam tangitur que per suam negligẽtiam se amisisse retinet acerrimo dolore compuncta & uulnerata nõ solũ quos prediximus labores: cum omni studio & alacritate suscipit: uerũ ẽt se ipsam mactare per exercitationis magnitudinẽ cõtẽdit: si tamen ĩ illa caritatis ac timoris domini fauil-

la|ulla derelicta est.Huiusmôi profecto erant: beatiilli.Hoc.n.secū in aio uolucntes:uirtutis ꝙ qua exciderant altitudinē cōsiderātes memorati sumus(aiebant)dieꝝ antiquoꝝ igniti ꝙillius studii nostri.Alii ad dominum clamabant:ubi sunt misericordie tue antique?quas ostendisti anime nostre i ueritate tua.Memor esto obprobrii:& laboris seruorum tuoꝝ. Alius uero:quis me ponat aiebāt secūdū mēsem dieꝝ meoꝝ priorum in quibus me custodiebat deus quādo lucebat lucerna lucis:eius super caput cordis mei.Sicqꝫ priores oēs uirtutes suas memorabant. Atque illa infantium more plorabant dicentes ubi est orationis puritas:ubi huius certissima fiducia? ubidulcis lacrime:in amaritudine ecce:ubi se finit?ubi interime mundicie & castitatis spes?ubi beatissime ac placidissime quietis expectatio?ubi sincera ad pastorem fides?ubi orationis illius in nobis efficatia & uirtus.Perierūt ista omnia & quasi nunq̄ uisa sint:defecerunt:utqꝫ nunquā fuerint ita deleta sunt & perdita. Ista cū gemitu & lamentatione prosequentes ita demum alii ut a demonio arriperētur orabant. Alii ut morbum inciderent precibus a domino poscebant.Plurimi oculos amittere miserandūqꝫ oibus spectaculū fieri optabāt.Nōnulli me-

dici fieri:& langorē corporis contrahi solutā ne futura supplicia experiri cogerentur cupiebant. Ego autem. O amici nescio quo pacto diutius inter lugētes uersatus sum totoq; aio in illorum admiratione suspensus me ipsum ɔtinere nō potui. Sed ut ad id unde aberrauerat redeat oratio. Cum triginta dies in custodia illa perseuerassem impatiens iā magnum illud cenobiū ad magnum patrem reuersus sum qui ut me aspexit īmutata facie totūque ueluti attonitum agnouit sapientissimus immutationis causam:& ait ad me quid ē pater Johannes? uidisti ne laborātiumq; certamina? ad quem ego uidi inquam pater. uidi et admiratus sum. feliciores que existimaui qui post lapsum ita lugent quam qui nunquam lapsi sunt & seipsos non sic deflent. Illis enim ruina sua causa fuit beatissime ac tutissime resurrectionis. Tum ille. sic inquit est. ac protinus adiecit ueracissima illius ligūa. Erat hic ante decem annos frater quidam nimium solicitus atque studiosus talisq; operarius ut cum ego illum cernerem ita spiritu feruentem tremere ceperim:illiq; a diaboli inuidia nimiū metuere ne forte dum uehementius currit offenderet ad lapidem pedem suum: quod

fere eis euenire solet. qui celerius uadunt. Quod et factum est. cum uero profundo uesspere regrederetur ad me. nudat uulnus: querit emplastrum. petit cauteriū. perturbatur uehementius. Cum uero medicum aspiceret se uti durius nolentem (erat enim miseratione dignus) proicit se in pauimentum. Apprehendit pedes multisq; illos lacrimis ubertum rigans petiit se ad eam (quam uidisti custodia). damnari: impossibile esse clamās illuc non profici sci. Quid multa? Egit ui sua ut clementia medici. in duriciā uerteretur: quod in lāguentibus per rarum est atq; omnino mirabile aduolat otius penitentes: additurq; illis socius ad luctum promptus atq; meroris particeps. Igitur doloris gladio percussus in corde quem diuina caritas acuerat. Octauo postq̄ eo peruenerat die migrat ad dominum id petens ne sepultura frueretur. Quem ego ut sane dignissimum & huc retuli & in patrum sepulcro sepeliui. Id circo & post seruitutis septimam octauo die liber euasit nec defuit qui idotissime agnosceret non illū ante a sordidis & uilibus pedibus meis resurexisse q̄ sibi deus ppitius ignosceret nec mirꝫ sane sūpta. n. i corde illius

meretricis fide eàdem & ipse spe & confiden-
tia lacrimis pedes meos inutiles rigauit. Om
nia uero possibilia esse credēti dominus pre
dixit: uidi in puras animas corporum amori
bus ad insaniam usq; seruientes que ex amo
ris experimento sumpta occasione penitē
tie eundem amorē transtulerunt ad dominū
omniq; protinus timore reiecto in dei carita
tem inexplibiliter amplectendam incitate sūt
quo circha pudice illi meretrici nō dixit quia
timuit: sed quia dilexit multum potuitq; faci
le amore amorem repellere. Nō autem igno
ro admirabiles uiri fore ut ista quibusdam ui
deantur incredibilia. Aliis uero ad credendū
difficilia. Nonnullis etiam desperationē par-
centia que modo enarraui beatissimorum il-
lorum certamina. Porro uir fortis ex his stimu
lum magis igneum: q̄ iaculum sumpsit zeliq;
conceptum feruorē in corde ferens abiit. At
q̄ illo alacritate minor est: cognita ībecillitate
sua atq; ex hac cognitione, & reprehensione
sui facile humilitatem possidens: post primū
cucurrit: nescio an apprehenderit. uir autem
negligens ista que dicta sunt ne audiat quidē
ne & forte id modicū qd interi operatur om-
nino desperās dissipet. Cōpleaturq; in illo q̄
dominus dicit ab eo aūt qui non habet alacri

tatē & ipsum quod habet auferetur ab eo. fieri non potest: ut quod qui ī lacum cecidimus iniquitatum inde unquam emergamus: nisi nos in abissum humilitatis penitentium deiiciamus. Alia adhuc peccantium conscientie reprehensio & alia que perfectis per dei opatione prouenit diues ac letifica humilitas. Alia est tristis merentium humilitas. Ne queso hāc tertiam uerbis inuenire studeamus alioquin inaniter erremus. Que uero signum est ignominie perfecta tolleratio: lugenti quoque nōnunquam precedens: consuetudo uiolenter dominatur. Nec mirum. iudiciorū atque ruinarum ratio obscura est atque tenebrosa nullaque hanc anima facile animaduertit: difficillime enim comprehendi ac discerni potest. que nam nobis per nostram negligētiam: que nō per diuinam derelictionem: qua nonnunquā deus humanam animam prouidētissima dispensatione deserit: que nam per auersionē dei nobis ruine contingant. uerum id mihi quidam asseuerauit eas que per diuinam prouidentiam contingunt celeri conuersione solere aboleri: neque enim permittit nos deus illis diutius teneri: quibus nostri profectus gratia ad tempus traditi sumus. Quicūque lapsi sumus ante omnia spiritui meroris resistamus

ipe enim orationis tempore assisteus prioris[que]
confidentie nos admonens orationem no-
strã ipedire nititur. Noli turbari si quottidie
laberis neq[ue] resilias. sed sta uiriliter prosus. n.
reuerebitur tollerantiam tuam custos tuus an
gelus. Dum adhuc recens atq[ue] in sanguine ẽ
uulnus facile curari solet. Nam quam dura
&neglecta atq[ue] obducta uetustate sunt diffici
lime sanantur ingentiq[ue] labore & ferro: & cau
terio & igni uisibili ut curari possint indigent
Plurima sunt que tempore fiunt insanabilia
deo tamen oĩa sunt possibilia. Anteq̃ corrua
mus clementem esse deũ demones suggerunt
post ruinam uero dur[um] & immittem dicũt. No
li ei credere qui post grauiorem lapsum ĩ mi-
nimis defectibus ingemiscenti: dicit utinã id
non fecisses. Nã istud quidem nihil est. Sepe
enim parua munera ingentem iudicis irã mi
tigarunt. Qui re uera reatus sui penam dat is
omnem diem non luget se amisisse arbitra-
tur: etiam si qua fortassi s bona alia in illo fe-
cerit. Nullus eorum qui se penitentie lamen-
tis atteriuit in exitu securus fieri expectet. Nõ
quod incertum est: id satis firmum non est. Di
mitte mihi per certam securitatem: ut refrige
rer antequam hinc incertus abeam: ubi spiri-
tus domini ibi nexu soluti sunt. Itidemq[ue] ibi

humilitas profunda & inuiolabilis. Nam qui sine his duobus hinc proficiscuntur: non se fallant: uincti sunt: qui seculo seruiunt soli huiusmodi certis securitatibus & maxime priore alieni sunt. Nonnulli tamen per ecclesiam & pietatis opera currentes lucrum suum in exitu cognoscunt. Qui seipsum penitentie lamentis afficit alterius lamentum aut casum: aut q̄rimoniam non facile agnoscit. Canis si a fera ulla mordeatur aduersus ipsam uehementius accensus animatur ex dolore uulneris incomparabili ferotia insaniens. Caueamus ne forte. non ex munditia: sed ex falsa confidentia seipam conscientia desistat reprehendere id erit solutionis delictorum certissimum indicium: si semper quisq; debitorem se existimet. Nihil dei miserationibus equale aut maius ē atq; ideo qui desperat. Sibiipi mortem consciuit. Dignum item diligentis atq; accurate penitentie est: si omnibus contingentibus: inuisibilibusq; tribulationibus atq; etiam pluribꝫ dignos nos nō esse: cōstanter teneamus. Moyses cum deum uidisset in rubo rursus in egyptum idest ad seculi tenebras ad faciendos lateres itellectualis fortasse pharaōis rediit. uerũ ide rursus ad rubũ imo uero ad mōtē dei pti nus regredit. Qui itelligit qd sibi h̄ uellit spe-

culatio nunquã omnino desperabit:Magnus ille Job ex diuite pauper effectus ē: sed rursus illi opes duplicate sunt: in hiis qui negligētes sunt grauius omnino post uocationem ruina est que spem consequende placidissime tranquilitatis obtundit:beatumque & maxime optabile existimare persuadet:posse omnino:uel ex hac fouea:resurgere.Attende queso diligentius attende.Neque enim penitus per quã uiam ab errauimus per eãdem reuertamur.Sed per aliam longe breuiorem. Vidi duos eodē modo eodemq; tempore currentes:ex quibus unus erat senior.laboribus excellens: alter discipulus:atq; is:sene celerius cucurrit:piorq; ĩgressus est in humilitatis monumentum:Caueamus omnes: sed in primis qui cecidimus ne impii origenis morbo cor nostrum egrotare incipiat.Js enim scelestus doctrine morbus Cum nimiam dei clementiam preferat: uoluptatum amatoribus maxime acceptus esse cōsueuit.Jn meditatoine mea imo uero in penitentia mea exardescet orationis ignis omnem adurens materiam:finis tibi & forma & exemplar:& imago ad penitentiam sint sancti illi rei:quos paulo ante memorauimus:atq; ita ĩ omni uita tua:libris omnino opus non habebis:donec tibi illucescat Christus dei filius: &

deus in resurrectione studiose & accurate penitentie. Amen.

De memoria mortis gradus sextus.

Mne uerbū p̄cedit cogitatio: mortis autem & scelerum memoria fletum precedit & luctum. Quo circa & in hoc opusculo in suo ordine ponuntur. memoria mortis est cottidiana mors memoria uero exitus iugis p horas singulas gemitus: formido mortis nature est proprietas quam intulit in obedientie peccatum Timor autem mortis peccatorum quē nulla penitentia deleuerit certum argumentum est Formidat christus non tremit, mortem ut duarum naturarum proprietates apertissime ostēdat. Sicut cibis omnibus panis utilior ē & magis necessarius ita prestat omnibus operibus mortis cogitatio. Memoria mortis his qui fratrum in medio uersantur labores: & exercitationes parit imo uero ignominie dulcem appetitum. eis uero qui ī solitudine ab omni tumultu remoti degunt deponere curas: omnes persuadet & orationi perpetue insistere mentemq; diligētissime seruare: que sane uirtutes omnes huius & matres sunt & filie. Sicut stā-

numsi argento propius admoneatur quolibet aspectu simillimū sit manifestissime agnoscitur. Ita & his qui discernere nouerunt aperta & manifesta est naturalis: & ea que preter naturam est: exitus formido. Id autem uerissimum eorum qui toto corde mortis meminerunt argumētum est. Si sponte totius creature: affectionem abnegent. uoluntatem propriam omnino derelinquant. Probatus ille quidem est qui mortem diebus singulis expectat Sed ille sane sanctus qui hanc horis singulis desiderat. Non omne mortis desiderium probabile aut bonum est. Sunt enim qui iugiter consuetudinis uiolentia adacti peccant mortemq; cum humilitate optant. Sunt item: qui penitere nolūt: & eam ex desperatione aduocant: Et sunt qui per operationem sancti spiritus suum e corpore excessum querunt. hesitāt nonnulli religiosi cuius rei gratia cum tātum nobis beneficii & emolumenti conferat: mortis memoria: ipsius precogitationem a nobis absconderit deus. Non aduertentes q̄ mirabiliter salutem nostram deus moliatur. Nemo enim si presciisset mortem suam ad baptisma siue ad monasticam uitam protinus accederet: sed omnes dies suos in iniquitatibus conterens: ad ipsum iam exitum suum ad baptis-

mum & ad penitentiam se conferre festinaret. Sed cum per longam temporis moram uitiis iam esset assuetus. Migrasset utique sine ullo emendationis fructu. Caue qui luges ne unquam canem illum suscipias: qui misericordem deum pollicetur. Agit enim hoc ut abs te. Interim luctum: ac securissimum expellat metum. Tunc uero solum clementiam eius tibi policere cum te desperatione absorberi uideris. Qui mortis diuiniq; memoriam iudicii semper in se ipso continere cupit curisq; secularibus distrahendum se exponit: is ei similis est qui dum natat: plaudere manibus ambabus uult. memoria mortis ualida & efficax cibor um abscidit apetitum: quibus per humilitatem excisis passiones simul exciduntur. cordis indolentia excecauit animum. Ciborum autem multitudo exiccauit fontes. Sitis & uigilie attriuerunt cor attrito autem corde exilierũt aque. dura gule deditis que diximus uidentur & negligentibus icredibilia. Porro uir exercitatus temptabit alacriter: & cũ periculũ fecerit subridebit. in his uero que adhuc inquirit: mestior abibit. sicuti pfectã caritatẽ sine lapsu eẽ patrũ auctoritas diffinit: ita & ego pfectũ mortis sensũ sine timore eẽ denũciatio plurie qdẽ sũt actiue mẽtis opatões. Puta itẽtio carita

tis ad deum.Memoria dei memoria regni me
moria ipsius presentis dei:seculum illius uer-
ba qui dixit.prouidebam dominum in cõspe
ctu meo semper.Memoria sanctarum intelle
ctualiumq; uirtutum memoria exitus occur-
susq; siue cruciatus. A magnis quidem cepi-
mus in his uero que preter lapsum sunt desi-
nimus:Monachus q̃dem egiptius mihi aliq̃-
do narrauit:ꝙ cum in itimo corde mortis me
moriam penitus fixisset uelletq; aliquãdo ne-
cessitate urgente carnis huius luto:solacii q̃d
dam indulgere ab huiusmodi memoria uelu
ti a quodam iudice prohibitus sit.Quodq; mi
rabilius est cum uehementer uellet hanc me-
moriam expellere a se non potuerit.Alius qui
dam hic iuxta commanens loco qui tollas di-
citur: ex huiusmodi sepe cogitatione repente
obstupescebat: ac animo deficiens ueluti in
sensibilis fiebat repertusq; a fratribus nõnun
quam ab eis ut qui fere efflasset animam ba-
iulabat?non obmittam etiam solitarii illiusq̃
in choreb habitabat referre hystoriam.Hic cũ
diucius negligentissime uixisset nullamq; ani
me sue curam penitus haberet morbo tãdem
comprehensus ad extrema deductus est.Cũq;
iam corpore perfecte migrasset:post unã ho-
ram in seipm̃ rediit.Orauitq; nos omnes: ut

Inde protinus abscederemus & celule aditu lapidibus obstructo permansit intus annis. xiii nulli omnino quicquam loquens nec aliud quidquam preter panem & aquam degustans Sedens autem ea tantum que in excessu uiderat attonitus uoluebat: atq; in his adeo fixo semper erat cogitatu ut nũquam iam uultum immutaret sed semp sic attonitus per durans uim lacrimarum feruentium tacitus profunderet. Cum uero iam morti esset proximus rupto ac patefacto aditu ingressi sumus. Cumq; ab illo doctrine uerbum supplices inquireremus hoc ab illo tantũmodo audiuimus. Ignoscite mihi Nemo qui re uera mortis memoriam agnouerit pecare nunquam poterit. nos uero nimium mirati sumus intuentes eum qui pridie ita negligens fuisset repente mutatũ ac beatissima transformatione alterum effectum. Illo igitur in ꝓximo cimiterio. sepulto cum post dies aliquot sacras illius reliquias requireremus non inuenimus: domino in hoc quoq; nos certiores faciente solicite illius & accurate laudabilisq; penitentie atq; omnibus fidutiam p̃stante qui etiam post summam uite negligentiam se ipsos emendare uolunt. Sicuti abyssum quidam infinitam esse diffiniunt locum enim sine fundo eam uocant ita & mortis intenta co

gitatio ineffabilem: & īcorruptam castitatem atq; operationem parit: quod firmatur facto huius quem modo memorauimus iusti. huiusmodi sane timorem timori iugiter addiciunt: nec unquam desinunt quo ad ipsa quoq; ossium uirtus consumatur & hoc autem cum bonis eius reliquiis domum dei esse nobis ipsis persuadeamus. Qui ad ipsa quoque monumenta nonnunquam proficiscentes duri quodammodo ac sine lacrimis persistimus. Cum uero ab huiusmodi spectaculo remoti sumus sepius compungimur. Qui ad omnia mortuus ē: is mortis memoriam tenuit: qui uero adhuc ad aliquid afficitur: hi uacare sibi ipsi non poterit siue se insidiis appetens. Ne uelis uerbis omnes certiores facere tue ad illos dilectionis: sed a deo postula: ut hanc illis secretius reuellet. alias non sufficiet tempus: ut illud affectibus & compunctioni īpartiri possis. Noli falli stulte operarie: ut tempore tempus reparari presentes. Neq; enim sufficit dies queq; uel sui ipsius debitum domino persoluere. Nō est (ait) quidam non est presentem diem pie pertransire nisi hāc esse ultimā totius uite nostre existimemus. Et quod sit mirabilius necesse ē gentilles quidam tale aliquid locuti sunt. Nā

& sumam philosophiam in ottis meditationē esse diffiniunt.

De luctu gradus septimus.

Luctus secundum deum est meror anime afflicti cordis affectus semper id quod sitit ardētissime inquirens quo non potiatur summo id cum labore persequit̄ atq; post ipsum anxie merens ululat. Vel ita luctus est stimulus animi omni affixione & affectione nudatus atq; ad seruandum cor a sancta tristicia immobiliter fixus compunctio est iugis conscientie excruciatio que per intellectualem confessionē igniti cordis refrigerium molitur. Confessio est obliuio nature siquidem ex hoc oblitus est quidā comedere panē suū. Penitentia est uoluntaria et leta totius corporee delectationis uel consolationis repudiatio propriū illorū est qui in btō luctu ꝑficiūt cōtinētia labiorum q; silētiū eoꝝ uero q iā ꝑfecerūt nō irasci iniuriasq; oīno obliuisci. Eorū uero qui perfecti & cōsumati sūt ꝑfunda aī hūilitas ignorātie sitis uexationūq; iniūis aduenietiū spōtanea esuries ꝑcātiū nō ɔdēnatio sed ultra uires miseratō suscipiēdi sꝫ pmi sꝫ laudabiles sedi sed illi btī q esuriūt afflictionē & ignominiā siciunt qm

cibo insaturabili saturabuntur. Qui luctũ ac-
quisitionibus illum uiribus tene. Solet enim
nisi firme solidetur auolare a tumultibus cu-
risq; corporeis ac deliciis fugatus maxime ue
ro facile a multiloquio & scurilitate dissolui-
tur:non secus quam ab igne cera maior ac po
tentior baptismate post baptisma(& si audax
dictu id uideatur)fons lacrimarum ē.Illud enī
precidentia delicta nostra purgauit.Illud ue-
ro posteriora:atq; illud quidem omnes ab.In-
fantia acceptum Inquinamus propter hoc au-
tem & illud repurgamus. quod nisi diuino
munere datum esset omnibus rarissimi omni
no qui saluarentur.Inueniri potuissent mesti-
tia & gemitus ad dominum clamant timoris
autem lacrime legatione funguntur.Porro ille
quas sancta caritas effūdit susceptas atq; exau-
ditas esse preces nostras indicant nobis sicut
humilitati nihil eque congruit ut luctus:ita ei
nil reluctatur ut risus.cōtinēs pro uiribus beā
te compunctionis beatam letificamq; tristitiam
retine neq; i ea operari nulla tenus cesses quo
ad sublimen te atq; ab humanis contagiis purę
xp̄o domino sistat.Perscrutari ne desinas atq;
inte ipso imprimere abyssum sempiterni ignis

crudeles ministros seuerum crudelemq; iudicem nemini tunc ignoscentem inferni ignis chaos. Infinitum subterraneorum terribilium q; locorū ac uoraginum terrific os descensus atq; eorū omnium ymagines ut si qua ē ī anima nostra luxurie lasciuia ingenti tremore per cussa transeat in incorruptam ac perpetuam castitatem & per gratiam luctus igne omni clarius lucescat. Sta in orationis p̄ce tremens nec aliter quam reus iudici assistens ut & interiori & exteriori habitu furorem iusti iudicis concilies. Neq; enim animam patitur despicere uiduam sibi anxie astantem molestiasq; inuiolabiliter perientem. Siquis anime lacrimas possedit: huic locus omnis aptissimus est ad luctum quod si solis adhuc exterioribus operatur loca moresq; eligere ac discernere non desinat. Sicut thesaurus ocultus eo qui in foro propositus est: & Inuiolabilior est & minus fures solicitat ita & ea. que prediximus intelligamus Noli eis esse similis qui mortuos sepeliunt qui nunc quidem super eis lugent nunc ipsorum gratia Inebriantur. sed esto ut uinti ad metalla damnati qui horis singulis a carnificibus ceduntur. Is: qui modo lugere modo delitiis &

ri!u solui deprehenditur ei similis est qui carnem uoluptatis cum pane lapidat. qui hunc quidem persequi actu uester re autem sibi assidere hortatur. Esto sub tristis. ostentatõnis inimicus: ac iugiter ad cordis tui custodiam attonitus. Metuunt quippe seueram tristitiam demones haud secus q̃ canem fures. Nõ est fratres eadem nostra: que ad nuptias uocatio: Prorsus enim ut nos ipsos lugeamus uocati hoc adeo sumus. Quidam dum lacrimas. profundunt in illo ipso beato tempore: ut nil omnino cogitent sibiipsis uim facciunt. Improbe id quidem: non enim intelligunt lachrimas: absque cogitatione: & intentione animi profusas: brute non rationabilis nature esse proprias. Ex cogitatione lachrime prodeunt. Pater enim cogitationis rationalis animus est: Cum in lectulo decubas sit tibi ipse iacẽtis habitus figura i sepulchro clausi: minusque dormies. Ipsa quoque mense delibatio lamentande sortis: uermium illorum te admoneat: minusque delicias requires. Sed & in ipso aque potu flamme illius sitim ne obliuiscaris: atque ita uim nature omnino facies. Quociens ue-

to preceptor noster honorificans nos contumelia:& terrore & ignominia affecerit subeat mentem nostram terribilis illa iudicis sententia sicque insitam nobis irrationabilem tristitiam:& amaritudinem mansuetudine: & tolerantia ueluti gladio ancipiti oratio iugulabimus. Tempore (ut ait Iob) arescit mare. Sit: & tempore:& tollerantia:que dicta sunt: fiunt i nobis:& proficiũtur:memoria eterni ignis tecum singulis noctibus dormiat: tecũque euigilet:nec unquam tempore psalmodie dominabitur tibi negligentia:Ipsum quoque indumentum tuum te ad exercitium luctus hortetur. Omnes enim qui mortuos lugent nigris uestibus operiuntur. Si igitur non luges propter hoc luge. Sin uero luges propter hoc maxime te lamentis affice ꝙ ex honorabili & trãquillo ordine te ipsum per tua scelera in humiliorem:& laboriosum deiecisti. Sicut in ceteris omnibus ita:& in lachrimis iudex quęꝙ noster optimus atqꝫ eqũissimus nature uires oĩo diiudicat. Vidi modicas guttas istar sãguinis cum labore effundi:uidi & fontes:absque la-

bore perfruere.Ego deniq; merentium dolorem ac gemitum pluris existimaui q̃ lacrimas puto q; & deus item. Non conuenit lugentibus theologie sermo nam ex eo maxime solui illorum fletus consueuit.Is enim qui de theologia differit in solio doctoris pompam preferenti:qui autem luget in silentio uel cilicio & sterquilinio sedenti comparatur: atq; hoc est (ut reor)q; dedit maximus interrogantibus respondit. Quomodo cantabimus canticum domini in terra aliena idest uitiositatis? Sicut creatura motum aliquando ex se gignit.Non nunquam uero aliunde suscipit ita & de compunctione quoq; sentiendum est. Quotiens diuina uel etiam curantibus uel studiose operantibus nobis in lacrimas ui secrete compunctiouis excitata in solo fletu requieuerit erramus solicite: dominus enim non uocatus aiduenit spongiamq; diuini meroris & refrigerii piarum lacrimarum aquas uobis clemens porrigit quibus deleantur scelera cirographi nostri·Serua eã ut pupillã oculi: tui donec spõte abeat.longe enim maior est huiusmodi cõpunctionis uis q̃ eius quã studio nostro & laboreacquisiuimus. Nõ quasi quando uult lugetis gratiam luctus adeptus est: sed hic magis qui in qiubus uult luget:ne is quidem:sed

qui sicut deus uult luget. Nōnunquam enim luctui qui secundum deū est: inanis glorie misceentur ingrate lacrime. Quod tunc fieri pie: & prudentet aīaduertimus: cum lugere nosmetipsos: & tamen malignari uiderimus. Cōpunctio proprie est: animi dolor: omni elatione carens: nec ullam sibi omnino consolationem indulgens: solamq; resolutionem suā horis singulis meditans consolationēq; dei qua humiles monachos uisitat. ut aquam frigidā expectans. Quicūq; toto cordis sensu luctum possederunt. Hi uitā quoq; ipam suam ut laborum plenissimam lacrimarumq; & dolorū iugiter materiam sibi ministrantem oderunt. Corpusq; suum ut nuncium aduersati sunt. Quotiens in his qui secundum deum lugere uidentur superbiam aut iram deprehenderis: horum scito lacrimas non ex eis esse quas cōpunctio salubris elicit. Que enim societas inquit lucis ad tenebras. Solet adultera compūctio elationem gignere. ea uero que laudabilis & probata est consolationem. Sicut ignis stipulam inflammat & consumit ita caste lachrime sordes omnes & uisibiles & inuisibiles cōsumunt. Lachrimarum rationem pleriq; patres non patere & esse obscurissimam atq; ad inueniendam difficilimam definiunt: atq; in his

potiſſimū qui rudes imbuuntur ex multis eas & uariis occaſiōibus gigni. Puta ex natura ex deo ex afflictione uituperabili. Itemq́ʒ exlaudabili ex inanni gloria ex fornicatiōe & dilectione ex morti memoria aliiſq́ʒ plurimis uerum omnibus his lachrimarū modis diuino timore diſcuſſis & cognitis ex iugi noſtre reſolutionis memoria mundiſſimas & ab omni fraudis ſuſpitione alienas lachrimas nobis cōparare ſtudeamus. Neq́ʒ.n: eſt in eis elationis furtiue ſuſpitio ſed emundatio magna profectuſq́ʒ charitatis in deum peccatiq́ʒ abolicio & cādidiſſima & ab omni perturbationum ſtrepitu remota ac feliciſſima requies. Eos ſane qui lugent. Nōnunq̄ ab optimis lachrimis inchoaſſe & in deteriores deſinere nec nouum nec mirum eſt ſed a contrariis aut etiam naturalibus in ſpirituales tranſferri lacrimas & ſingulare eſt & laudibus re uera digniſſimū hoc autem problema manifeſtius nouerūt qui circa inanem gloriam proniores ſunt. Noli ante q̄ perfecte emunderis lachrimarum tuarum imbribus credere. Neq́ʒ enim habet fidem uinum ſtatum e torcularibus expreſſum: Omnesquidem lachrimas noſtras quas ſecundū deū profundimus eſſem mirum utiles nemo

est qui refrigetur. Quemnam uero sit utilitas
earum in tempore nostre migrationis agno
scemus. Qui ex iugi luctu in deum proficit: [s
epulari quottidie & festa celebrare nō desunt
Qui uero corporaliter epulari nō desinit: Hūc
sempiternus luctus recepturus est? Non enim
reis est in carcere leticia: ita ne monacis quidē
uera in terra solemnitas. Atque id circho for
sitan honestus ille fletus emulator īgemiscens
aiebat. Educ de custodia aiam meā ut exul
tet iā in tua ineffabili luce. Esto sicut rex in cor
de tuo sublimis in humilitate residens & risui
iubēs uade & uadat & dulci fletui. Veni & ue
niat. seruoq; & tyranno corpori fac hoc & fa-
ciat. Si qs beato gratiosoq; luctu se ueluti spō
sali indumento uestire curauit hic specialem
aie cognouit risum quis putas erit huiusmo-
di qui tps suū oē tā pie ac religiose in mona
stica conuersatione cōsumpsit ut nullū diem
nullā horā nullū momentū aliquādo pdiderit
q; nō in diuino seruitio religiosisq; operibus
expēderit: id apud se iugiter ac solicite reputās
possibile nō eē eūdē diē bis in uita cōspicere?
Btūs quidem is monachus qui celestibus & in
tellectualibus uirtutibus defigere aī obtutus
ualet: sed ille sāe absit metu ruie ē q ex mortis

ſcelerumque memoria genas ſuas uiuentium aquarum perpetuis imbribus rigat. Facile autem aduocor: ut credam priorem illum ſtatũ per hunc ſecũdum profeciſſe: atq; ad illam felicitatem pueniſſe. uidi ego mendicos ac pauperes improbos facetis quibuſdam uerbis ipſa quoq; regũ corda ad miſericordiã celeriter inclinaſſe: uidi item pauperes: ac uirtutibus inopes: non urbanis quidem: ſed humilibus tenebraſq; ac heſitatõnem teſtantibus uerbis ex profundo corde ad celeſtem regem ſumma ĩprobitate atq; perſeuerantia clamantes inuiolabilem illius naturam atq; clementiam uiolaſſe: qui lachrimarum ſuarum gratia in animo inflatur: eoſq; qui non lacrimantur damnat. Is ei ſimilis eſt: qui ab imperatore contra ĩimicos ſuos accepit arma hiſq; ipis ſeipm necat. Non indiget deus lachrimis noſtris: o ſocii. Neq; hominem ex cordis anguſtia lugere uult: ſed magis ex inſigni ad eum caritate in hilaritate animi letari. Peccatum remoue & ſuperflue iam erunt ſenſibilibus oculis fuſce meſteq; lachrime. Neq; eni cauterio opus eſt ſi uulnus deſit. Non erant in adam ante preuaricationem lachrime: ſicut nec poſt reſurrectionẽ iam deſtructo peccato erunt. Siquidem tunc aufugit dolor & triſticia & gemitus. uidi in q-

busdam luctum. uidi item in aliis: eo q luctu indigerent luctum. his autem & si luctus nō desit: tamen ut qui illum non habent ita affici untur. per quam hanc animi decoram castitatem inuiolabiles furibus permanent Atq hi sunt de quibus dictum est. Dominus sapientes facit cecos. solent enim ipse quoq lacrime leniores quosq nonnunquam attollere. Quo circa quibusdam diuina dispēsatione subtrahuntur ut dum se ipsos priuatos uiderint studiosius eas requirentes miseros se ipsos agnoscant gemittibusq et merore ac dolore animi profundaq tristitia & hesitatione se conterāt que omnia lacrimarum uicesimplere solent & si ab ipsis nimium utiliter nichil extimentur Inueniemus nonnunquam si obseruemus diligentius ridiculum quiddam in nobis demones moliri. Nam cum saturitate distenti fuerimus compungunt nos rursum cū Jeiunauerimus obdurant: ut seducti lacrimis parenti uitiorum gulle ac delitiis nos ipsos exponamus. Quibus ob temperandum non est sed omnino contra faciendum. equidem ipsā cōpūctionis uím, considerās stupeo quo nā mō eaq luctus & meror dicitur gaudium intrinsecus & leticiam ueluti mel: & fauum cōesa possideat. Quid igit ex hoc nobis inui

tur?id profecto quod propriedei domini hu-
iusmodi conpunctio esse pro confesso habea
tur.Est tūc in aia iocunda uoluptatis deo la-
tenter mestos & contritos corde consolante.
uerum ut occasio efficacissimi luctus doloris
q; perutilis nō desit:historiā omnino misera-
bilem ad hedificationem animarum referre
libet.Stephanus quidam hoc in loco habitās
solitariā & qetā uitā adamauerat: hic cū ānos
plurimos in monastico certamine egisset ie-
iuniisq; maxime & lacrimis esset ornatus aliis
q; p̄terea uirtutum priuilegiis floreret celulā
ad radicem montis in quo sacram illlam diui
nāq; uisionem speculatus olim fuerat he-
lyas: sibi consttruxerat. hic igitur tam uene
randus moribus intentione maioris laborio
siorisque penitentie profectus est ad anacho
ritarum locum cui fides nomen erat.Quo in
loco cum annos aliquot arctisimo uite insti
tuto peregisset erat enim hic locus ab omni
cōsolatōe mortali penitꝰ rēotꝰ oībusq; fere hoī
bus inuius septuagita.enim fere milibus pas
suum ab omni humana habitatione disiun-
ctus erat rursus extremo uite tpe rediit cupiēs
in celula sua priore sancti illius montis habi-
tare. Erant aūt ibi duo ex palestina discipuli

ad modum religiosi qui etiam p̄die obseru a-
bāt celulā senis. Inq̄ cū paucos egisset dies lā
gorē icurrit ex quo & mortuus est Igitur ante
unū exitus sui diē repente aīo obstupuit. ap
tisq3 oculis ad dexteram atq3 ad sinistrā ptē
lectuli circūspiciebat & q̄si rōnem qdā a se exi
gerent cōctis q adstabāt audiētibus aiebat
aliquando qdē ita sane: sic re uera. sed p hoc
tot ānis ieiunaui aliquando uero nō certe mē
timur hoc nō feci: Deīde rursus ita uere ē. hoc
ita ē sed fleui. sed ministraui. Ac rursus uere
me acusatis. Inquibusdā ēt aliq̄do aiebat. Ita
sane & qdem ad hec qn dicam nō habeo. iō
misericordia ē. Et erat pfecto spectaculū hor
rendum ac terrificū inuisibile illud seuissimū
q3 īdiciū i quo ēt q3 terribilius ē & qđ nō fece
rat illi obitiebāt me miserū quietis ac solitudi
nis sectator in nōnullis peccato℞ suo℞: quid
ad hoc respondere posset se non habere dice
bat qui iam fere quadraginta annos mona-
chus fuerat & lachrimarum gratiam habue-
rat. ueh. ueh. ubi nam erat ezechielis nos qua
illis obiceret. quia in quo te inueniam in eo
te iudicabo dixit dn̄s uere nihil huiusmodi
respōdere potuit. Cui rei gratia. Illi gloria qso
Is agnouit Quidā uero mihi ueracit̄ affirma
uerūt q3 hic dū eēt i herēo pdū quoq3 ex ma:

nu sua nutriebat.Hic ipe,tamen cum adeo in feste ratio a se exigeretur carne solutus est:qd iudicium quis terminus que sententia quis rõ nis eius finis fuerit incertum penitus reliquẽs Sicuti uidua que uiro suo fuerat orbata.si filius sibi sit unigẽitus illi soli unitur eiusq; post dominũ solatio potitur ita anima si lapsa fuerit nullo alio solatio exitus sui tempore tam secure nititur:ut abstinẽtie labore ac lachrimis. huiusmodi nunquam concinent neq; in hymnis secum iubilabunt hoc enim luctum interrumpunt & perimunt.q; si tu per ea luctum tibi constituere studes adhuc ea res abste remotissima est.Luctus quippe certus fixusq; dolor ẽ anime perite Precursor beatissime tranquilitatis in plerisq; luctus preaptaus& emundãs consumensq; omnium uitiorum siluam.Quidam honesti huius boni probatus operarius ista mihi de se narrauit.cum inquit sepius studiose instituerem aduersus inanem gloriam siue iracundiam siue uentris saturitatem omnino bellum gerere : luctus ratio subclamans mihi intrinsecus attestabatũt.Noli inani gloria efferri nam recedam abste.Similiter quoq; in aliis perturbationibus dicebat. Cui ego aiebam nunquam tibi ero inobediens donec me.Cbristo domino sistas:luctus quidem pro

funditas consolationem aspicit: cordis uero munditia illustrationem suscepit. Illustratio ineffabilis est quedam efficatia quam ignote intelligimus & inuisibiliter aspicimus. Consolatio est refrigerium afflicti animi Infantis in more in se ipso uagientis simulq; grate ac iocunde subridētis. suffragatio est anime que in merore ceciderit innouatio. afflitas lacrimas in eas q̄ sunt ac pacatissime mirabiliter transferens lacrime exitus metum excludere ubi uero timor excussit timorem: continuo serena lux gaudii illuxit. Cum autem indeficiens id gaudiū defierit flos sancte caritatis orietur humilitatis manu adueniens gaudiū abstc ut indignus obice ne forte dum nimiū facilis ad suscipiendum eslupum pro pastore suscipias. Noli propere ad contemplationem currere in alieno tempore ut hoc humilitatis tue pulchritudinem in sequens tibi in seculum seculi castissimo iungatur amplexu. Principio quidem infans cum agnoscit patrē gaudio penitus impletur. Si uero ille certa ratione peregre profectus fuerit atq; iterum redierit: gaudii simul & meroris infans plenus efficitur. Gaudii quidem quia eum quem cupiuerat uidet meroris: quia tanto tempore honesta illa pulchritudine priuatus est abscon-

dit se ipsam infantis mater quē si se uiderit anxie inquirere gaudio afficitur sicq; illū istruit sibi adherere iugiter affectūq; suē altius īfātū imprimit eumq; ad se ardentius amandū inuitat. Qui habet aures audiēdi audiat ait dominus. Non augetur spectaculorꝫ ordinando rū cura is reus in quem fuerit lata sentētia ita ne is quidem qui attentius luctui studet delitiis aut gloria aut furore aut iracundia unde cunq; capietur. Luctus est penitētis aīe certus & fixus dolor quottidie dolores doloribꝫ adiciens. Iustus & sanctus dominus q & eum q ratiōe sectatur quietem ratione conpungit & eū q rōne subdit quottidie letificat. Qui horū alterꝫ nō legiptime arripit hic luctu priuatū se intelligat. Abice abste eū qui in pfundissimo luctu ad te accedit canē deūq; tibi i clementē & inmisericordē suggerit. Nā si diligēter obserues inuenies illū cū ad pcm te hortat̄ iclemētā & misericordē atq; ad ignoscēdū facilē deū tibi polliceri. Exercitatio assiduitatē gignit. Porro assiduitas ī sēsū firmissimū desinit. Qui autem in sensū fit difficile aufferri potest ēt si quodlibet magnum atq; electissimum uite institutum ara pueris id quasi extremum & notum existimare debes: nisi cor afflictum merensq; possideas: Oportet enim

reuera maximeque necesse est: ut qui post salutare lauacrum inquinati sunt igne cordis Infatigabili: ac miseratione dei manus suas ut ita dixerim pice excutiant. uidi ego apud quosdam supremum terminum luctus sanguinem enim eos pre afflicto & percusso cor de profundere ex ore conspexi. recordatusq; sum eius qui dixit. Percussus sum ut fenum & aruit cor meum. Ille quidem lacrime quas metus gignit in se ipsis custodiam possident Que uero ex caritate prodeunt antequam ipsa proficiatur inquibusdam facile fortassis auolant nisi forte ignis ille sempiterne memorandus operis tempore cor penitus incēdat. Et est sane mirabile quodammodo id quod uilius &. Indignius est certius atq; securius fit suo in tempore sunt materie que fontes nostros exiccent sunt. item que in ipsis & cenum & feras belluas pariant per priores quidem illas. Loth filiabus suis nequiter congressus est. Per feras uere diabolus cecidit Ingens in hostibus nostris uersutia summa nequitia uirtutamq; matres: matres uitiorū & humilitatis auctores materias superbio opifices faciunt. Solent nonnunquam ipse etiā sedes nostre & locorū species aium nostrū ad

compunctionem excitare. Doceant te hoc Iesus: & Helias & Ioannes soli apud se orantes. Animaduerti plerunq; in ipsis quoq; ciuitatibus mediisq; tumultibus moueri nobis lachrimas: ea profecto arte demonum: ut putantes quidam nihil se ex his tumultibus ledi seculo propinquare non metuemini. uerbum unū nonnunquam dissoluit luctum. Mirum uero si unum quoq; uerbum rursus illum reuocare: postq̄ auolauerit possit. Nō accusabimur o socii neq; nobis crimen dabitur in separatione anime. a corpore q̄ nō miracula egimus q̄ non de theologia deseruimus: q̄ non contēplatiōi operam dedimus: sed ob hoc maxime rationem omnino deo reddituri sumus: quia lugere unquam destitimus.

De ire uacuitate & mansuetudine gradus octauus.

Sicut aqua: si paulatim igni adiciatur: flamā penitus extinguit: ita & ueri luctus lacrime: oēm flamam iracōdie ac furoris extinguere cōsueuerūt. Quo circa: nos quoq; ista cōsequenter suo ordie subiciemus Ire uacuitas inexplebile est ignominie desiderium. sicut contra in

his qui inani glorie student: infinitus est laudis appetitus: Jre uacuitas: ē nature superatio absq̧ ullo iniuriarum sensu ex certaminibus: & sudoribus proueniens. mansuetudo est aĩ immobilis status inter uituperationes laudes eodem modo pseuerās. initiū quidē ire uacuitatis est labiorum silentium in perturbatōe cordis. Medium āt silentiū quoq̧ ipsarum cogitationū in aĩ tenuissimo metu. Finis uero est inter ĩmundorum spirituum flatus stabilis: ac fixa trāquilitas. Jra est tolleratio occulti odii memoria. s. iniuriarum alte: aĩo impressa. Jra est desiderium quo eū qui nos irritauit affligi cupimus. Jracūdia est subita cordis excādescētia: nec diuturna. Amaritudo est iniocūdus atq̧ ĩsuauis motus in aĩo cōsidens. Furor est morū inconstās motus aĩq̧ turpitudo. Sicut cum sol apparuerit: fugantur tenebre ita cū afflare ceperit suauissimis humilitatis odor: oĩs amaritudo omnisq̧ furor ex aĩo exterminatur. Quidam cum sint nimium ex furore mutabiles: negligentiores ad hunc saluandum curādūq̧ fiūt nō intelligentes miseri quid scriptura sacra cōmemoretur dicēs. Momētū furoris eius ruina ē illi. ueloxē motus mole uno sepe momēto amplius triticū aĩe & fructū uite cōterēs atq̧ demoliēs quā faceret: die alius integro.

Quocirca prudenter & toto aĩo attendendũ est. Ea sepe flãma quam subito uehemens uẽtorum flatus accenderit fructum cordis amplius adurit & perimit: quã ea que: & lentius excitata est & diutius uiget. Ne istud quidem uos latere debet amici ꝙ ad tempus iniqui se demones astu subducũt: ut dum maxima uitia ueluti minima negligimus iam insanabiliter egrotemus. Sicut lapis acutus angelis asp. Si aliis lapidibus contundatur: & colidatꝰ omne illud acumen amittit. Solidaqꝫ tuis asperitas contrita dissoluitur: fitqꝫ rotundus atqꝫ leuis. Ita & anima dura atqꝫ ad iracondiam prona si dure & iraconde uirorũ multitudini admisceatur: atqꝫ cum eis una degat: alterum e duobus sustinet: aut enim extollerantie uirtute proprium curabit. uulnus aut si iniuriis fatigata cesserit suam penitus. Infirmitatem noscet: q̃ sibi ignauia h̃ fuga ueluti speculũ ꝙdã ante oculos ponet: furibũdus est caducus uolũtarius: qui dũ ãticipatur inuitus cadens: colliditur atqꝫ disrũpitꝰ. Nihil minus penitentibꝫ cõuenit q̃ concitatus furor. Quippe cõuersio summa indiget humilitate. Hi uero maximi t ioris arguñtũ est: si is demũ sup̃me hũilitatis ẽ minus eẽ ꝓ ɔfesso hẽt: ut eo ẽt p̃sẽte a quo irritamur sereno illũ ac trãqllo corde diligamꝰ:

is sine dubio finis furoris erit:si soli dũ degimus aduersus eum qui nos in aliquo leserit & uerbis & gestibus repugnantes utamur.Si spiritus sanctus anime pax & diffinitur & est: nichil eque ut furor eius a nobis presentiam segregare poterit.Cum permultas atq; diras furoris species agnouerimus unam ipsius solãq; progeniem(& si adulteram)utilem tamẽ esse deprehendimus: Vidi enim nõnullos qui cũ usq; ad insaniam excanduissent: diuturnamq; adeo ac penitus immedulis insitam iniuriarũ memoriam euomuissent per uitium illius commotionis fuisse liberatos:cum is qui eos leserat prioris diuturniq; doloris illos uel penitentia uel satisfactiõe curasset. Vidi item alios qui irrationabili lõganimitatis specie ex silentio memoriam illate iniurie in intimis recondiderunt eosq; insanis deteriores atq; infeliciores esse iudicaui:qppe pattram ntũ colũbe cãdorẽ demoliti essent sũma igĩ aduersũ serpentẽ istũ cura & diligẽtia pugnãdũ ẽ & ipse enĩ naturã habet adiutricem non secus q̃ turpis concupiscentie coluber.Vidi nõnullos iracõdie furiis succẽsos p̃ amaritudine aĩ cibũ ab seoĩuo reiecisse:q tñ ex hac irrõnabili ɔcupiscentia uel ɔtinẽtia uenena uenenis adiecerũt

uidi item alios cum ueluti rationabilem cau sam furoris nacti essent gulle & illecebris se ipsos addixisse: ac ueluti ex fouea ī precipitiū corruere. Alios item aspexi prudentiores qui peritorū more medicorū utrisq; cōmixtis ex equabili & moderata consolatione maxima emolumenta cōsecuti sunt. Nonnunq̄ mode rata melodia furorem optime lenit & mitigat sepe uero ea que inmoderata est & importu na cum uoluptate coniungitur. Ea igitur sic demū optime utemur si tpa aptissime ad nor mā dirigamus. Cum sederem aliquando cu iusdam necessitatis causa iuxta quorundam solitariorum celulam audiui illos perdicum more ītus sūma amaritudine & furore apud se corrixantes atq; in eius personam qui se le ferat tanq̄ his presens esset petulantissime in silientes Quos ego ne ultra in solitudine se derent pie & fideliter monui nolēt ex homi nibus demones fieri uidi rursus alios cor de lasciuo: ac lubricos escarum nimietate distendi: qui mites se esse: & blandos: at q;(ut ita dixerim) amatores fratrum simulan tes: personam sibi sanctitatis & honestatis im ponerent: quos ut solitudinem sectarētur hor ratus sum ueluti ferramentum quiddam lu-

xui & escarum nimietati inimicum si nolent ex rationabili in brutam naturam miserabiliter decidere. Cum uero quidam mihi utrisq; se miserabilius efferri dicerent eos ego sue uoluntatis arbitrium sequi prorsus ihibui: eorumq; pceptoribus hoc amice sugessi ut hūc aliquando nonnu , q̄ uero illum ordinē eos sequi permitterent. Dum illi per omnia recto ri atq; gubernatori ceruice summissa perfecte obtemperaretur is quidem uoluptatibus studet seipsum fortassis: aut & alterum suorum morum discipulum corrumpere ac perdere solet iracundus uero lupi in morem gregē totum sepe perturbat: animasq; plurimas humilimas uulnerat. Graue quidem est oculum cordis pre furore turbare secundum p̄s. testimonium dicētis: Turbatus est a furore oculus meus lōge uero grauius & labiis ēt animi impetum exprimere. Grauissimum autem ac totius monastice & angelice diuineque conuersationis alienum oio atque inimicū manibus quoq; furori satisfacere. si festucam alterius sanare uis uel magis tibi uelle uideris: Noli pro scalpello trabem hanc uelle recidere atq; retundere. Trabs quippe sermo durus est gestusq; indecorus. Scalpellum uero mansue

ta doctrina mittisq; rephensio argue enim in quid in crepa obsecra non aũt etiam partute Si uero & hoc fieri opporteat raro omnio ne tuncquidem parte ipsum facere debebis. Si diligentius ĩspiciamus animaduertemus pleros q; ex his qui iracundie facibus ex agitãtur prõpte ieiunare uigilare quietem solitudinis sectari: Est enim ea uersutissimi demonis intentio idq; summopere inquirit ut ueluti per rationabilem occasionem penitentie & luctus eas materias que morbo huic incrementa dare possint sequẽdas illis psuadeat. ¶Si lupus unus (ut antea diximus) gregem totum auxilio demonis perturbare potest: & unus profecto sapientissimꝰ frater: uelut uter oleo repletus angeli adiutorio fretus fluctuum rabiem in serenitatis tranquillitatẽ conuertere: nauemq; seruabit illesam ac pro magnitudine iudiciiq; prior ille pmeruit mercedem adeo refert pfectus forma oĩbus factus. ¶Initiũ btẽ tolleratie est in amaritudine & dolore anime ignominias suscipere: mediũ uero eas tollerare sine merore finis autem & consummatio summam

illas laudem existimare. Gaudeas por ualeas
secunde. Sed tu felix ac beatus tertie quippe q
in domino exultas. Notaui miserandum om
nino spectaculum in his qui iracundie inser
uiunt q illis latenter ex elatione contingit: in
dignati enim eo q ira fuissent superati rursus
irascebantur. Admiratusq sum cum intuerer
illos ruina ruinam ulciscentes ac peccato pec
catum persequentes miseratus sum: demonū
q uersutiam stupens parū abfuit quin de mea
ipsius uita desperarem: Siqui se ipsum tumore
& iracundia nequitiaq & simulatione facile
superari perspiciens contra hec mansuetudi
nis & tollerantie ancipitem gladium educere
instituit: hi profectus ueluti fulonum saluta
rem officinam fratrum monasterium ingre
di laboret: atq eorum qui maxime duri & im
mittes sunt: siquidem hec uitia perfecte exue
re cupit. ut illic ex contumeliis & ignominiis:
dum fratrum uexationibus extenditur atq in
tellectualiter pulsatur fortassis uero etiam sen
sibiliter calcibusq tunditur & conculcatur: sor
desq aīe illius uestes macularēt diluat. Ipsa te
plebeia uos psuadeat pbrū & ɔtūeliā lauacrū

esse uitiorum anime. Solent enim seculares cum aliquem in faciem ignominiis & contumeliis resperserint gloriãtes ad alios dicere laui illum. Qui profecto uerum est. Alia in his qui ad huc rudes inbuuntur ex fletu iu est iracũdie necatio Et alia in his qui perfecti sunt cõmotionis commoda cessatio. Quippe prior illa lacris ueluti freno quodam ligata est. hec uelut serpens a btã tranquilitate ueluti a gladio quodam accutissimo neccata ẽ. uidi ego tres una monachos iniuriis affectos ex quibus unus mordebatur quidem iniuriis atq; perturbabatur. sed tamen silentio premebat iracũdiam alius uero gaudebat quidem ex lucro suo sed eiusqui se maledictis in sectatus fuerat peccato augebatur. Tertius uero proximi tantum damna secum uoluens uim ardentium lacrimarum perfundebat. Erat q; suaue spectaculũ timoris & mercedis & caritatis operarios aspicere. Sicuti corporum febris cum una sit non unã sed plures habet sui occasiones ardoris. Ita & frenor atq; commotio fortassis uero aliarum spitierum perturbatio nũ quoq; nostrarũ plurimas ac uarias occasiones & causas habere noscuntur. Quo circha possibile non est, tantam rerum uarietatem. eodẽmodo diffinire. sed magis cosiliũ ex

animo meo do ut pro solicito egrotantiũ stu dio quisqꝫ medicine compendium inquira mus.Primum itaqꝫ remedium erit : ut quisqꝫ causam sui doloris agnoscat . Causa quippe cognita contra hanc medicamenti etiam au xilium ex prouidentia dei spiritualiumqꝫ ui rorum diligẽtia suscipiemus. Qui nobiscum in domino una ingredi cupiunt nostro exẽ plo admoniti i illud propositum nobis.Inter lectuale iudicium ingrediatur predictasqꝫ tur bationes sine causas quodamodo sub obscu re simul examinent.Vinciatur iam tyramnus iste mansuetudinis nexibus.Flagelloqꝫ lõga nimitatis uerberatus atqꝫ a caritate pertractus sistatur tribunali rationis:Atqꝫ ut cõuenit exa minetur & ita discutiatur.Dic nobis ostulte & turpissime genitoris tui & eius que te male peperit appellationem:filiorumqꝫ tuorum & sceleratissimarum filiarum. Preterea & eorũ qui te debellant & necaturi sunt nomina edi cito: Ille uero sic iterrogatus ita respõdere ui debatur.Plurime generationes mee sunt nec unus mihi pater est.Matres uero mee sũt ian nis gloria.cupiditas castrimargia . Nonnun quam uero & fornicatio. Qui autem me ge nuit fastus appellatur.Porro filie mee memo ria iniuriarum inimicitia disceptatio & odiũ

Aduersarie uero mee: quibus nũc uinctus teneor: que his obiecte sunt. Mãsuetudo: & inirascentia. Ea aũt que mihi insidiatur: humilitas dicitur: quis uero illam genuit: loco suo illam interrogate.

De memoria Iniuriarum Gradus Nonus.

SAncte quidem uirtutes Jacob scale cõparãtur uitia uero nepharia: ei q̃ cecidisse legit̃ ex Petri. sũmũ apostoli mãibꝰ cathene & ille qdẽ simul nexe: atq̧ altẽ ad alterã trãsmittẽtes ĩ celũ sustollũt amatores suos uitia uero se inuicẽ gignere atq̧ artissime cõplecti cõsueuerũt Quo circa cũ iã audierimus ĩplacabilẽ furorẽ ꝓgenit̃ suã memoriã iniuriaꝝ appellãtẽ d̃ ea nũc: inuitãte nos tpe loquamur. Memoria iniuriaꝝ ẽ furoris dementia: pc̃õꝝ custos: iustitie odiũ: uirtutũ ꝑditio: uenenũ aĩe: mẽtis assiduus: uermis orõnis cõfusio. depc̃atõis excisio caritatis alienatio. clauis fixus: iniocũdus sensus: q ĩ amaritudinis suauitate diligitur: iuge peccatũ: nũq̃ dormiens iniqtas horis singulis admissa malitia. ẽ istud quoq̧ tenebrosum ac molestissimũ uitiũ inuiscatũ dico. i. iniuriarũ memoriã unũ ex his q̃ generãtur nec gignũt: iue ẽt gignunt: atq̧ iõ plura de illo loq uolu-

mus: q iracũdiã sedauit his huiusmõi memó
riã pemit.Dũ.n.uiuit pater filios generare nõ
cessat.Qui caritatẽ possidet iracõdiã ab se fu
gauit.Qui at inimicitias exercet iportunos si
bi labores cõgregat:caritatis mensa dissoluit
odiũ.& dona mũdissima emoliũt aĩam: mẽsa
neglecta mater cõfidentie. & p fenestrã carita
tis uentris ingluuies igreditur:aĩaduerti odiũ:
uinculũ fornicationis diuturnũ dirupisse:me
moriãq iniuriaꝝ illic iã mirabiliter & preter
spem pseuerasse . Mirandum sane spectaculũ
demonẽ a demone sanari conspicere:sed hoc
fortassis ẽ ex dispẽsatiõe opus dei nõ demonũ
lõgissime a caritate ualida:& naturali.remota
est memoria iniuriaꝝ: eiq facile appropiabit
fornicatio:uideasq latenter in colũba corru
ptionẽ.lõquẽ mordet iniuriaꝝ memoria:ad
uersus demones id magis patiat:& quẽ dele
ctat blãdũ inimicitiaꝝ uenenatũq odiũ: cor
pori suo semp i festus inimicus sit.Amicus in
gratus ac dolosus:caro est:& si foueatur am
plius ledit.Solet scripturas diserere memoria i
iuriaꝝ atq ad ꝓprie affectionis sensum sci spi
ritus eloqa uiolẽter attrahere.Cõfũdat huius
mõi yhu orõ:q̃lsi iniuriaꝝ q̃ mẽoriã seruẽs:cũ
illo dicere nõ possumus.Si ps igẽtẽ luctã hmõi
puersitatẽ oĩo dstruere nõ ualeas saltẽ uerbis

& corporis habitu inimico tuo te penitere si-
gnifica.ut uel hanc ad illum:simulationē diu
tius ueritus:perfecte tandem illum diligere cō
garis:a conscientia ueluti ab igne quodā affi
due admonitus.Hac uero putredine & peste
tum demum te perfecte curatum intellige:nō
cum pro eo:qui te contristauit oraueris.nō cū
illum muneribus effeceris:non cum ad men-
sam tuam eum perduxeris:sed cum cognita il
lius aliqua calamitate:siue corporali siue spiri
tuali.quasi ipse eam perpessus fueris:ita te au-
gi dolore atq; illachrimari perspexeris. Mona
chus solitarius:qui hanc seruat i semetipo me
moriam:aspis nidificans est : letale uirus secū
ubiq; circūferens.Memoria passionū Iesu hu-
iusmodi curabit animam dum in illius clemē
tiam ac tollerantiam intuens ualide confusa
erubescit.Ligno putrido intrinsecus gignun-
tur uermes:& mitissimus moribus quietique
adultere coheret iracondia.Qui hanc eicit re
missionem reperit.Qui uero illi agglutinatus
est miseratione priuatur.laboribus se quidam
ac doloribus ut ueniam mererentur exposuē
runt.hos tamen uir : qui iniurias obliuiscitur
facile anticipauit.Siquidem illud uerissimum
est quo dicitur.dimittite celerius & copiose di
mittetur uobis:uere germaneq; penitentie cer

tum argumentum est obliuio iniuriarũ. Qui uero inicitias tenet & se penitere existimat similis ẽ ei q se ĩ sõnis currere putat. uidi iniuriarum memores dum de huiusmodi salutari obliuione admonerent. uerba sua reueritos ab hoc quieuisse uitio & peste. Nemo huiusmodi ob tenebrationem simplex esse ac tenue uitium existimet. Solet enim ad ipsos quoq spirituales uiros sepius extendi.

De Detractione Gradus Decimus.

NVllus. reor prudentium & recte sẽtientium ex odio & iniuriarũ memoria detractionem nasci refragabitur. Quo circha & post maiores suos: ueluti in serie constituta est dectratio est proles odii tenuis langor pinguis: & ocula ac latens sanguisuga: que caritatis omnem consumit ac demolitur sanguinem. dilectionis simulatio. cordis sordes ac duritiam parans. castitatisq exterminatio. Sicuti quedã sunt adolescentule que mala sine ullo uerecundie rubore operantur. Nonnulle uero que grauiora his clam ac uerecundius faciũt Ita in passionibus ignominie fieri uideas: huiusmodi uero adolescentule sunt. Simulatio nequitia meror memoria illate iniurie cordisq dectractio que alia suggerere uidentur: &

ad alia intente sunt. Audiui detrahētes quosdam eosq; protinus increpatione coercui qui cū mihi satisfacere uellēt. Hoc se ex eius caritate & cura cui detrahebant facere dixerunt. Ego uero eis. quiescite inquam. atq; ab huiusmodi caritate cessate. Ne ille mentiatur q ait detrahentem secreto proximo suo' hunc persequebar. Si te dicis diligere clam ora neque obiurges mirum hunc quippe caritatis modum deus libentissime suscipit. Neq; istud cogitare obmittas': si te abiudicando peccantem sobrium omnino seruare cupis q & Judas in choro discipulorum fuit. Et latro in homicidarum numero mira tamen in uno temporis momento utrisq; facta est retributio & commutatio. Si quis detractionis spiritum superare cupit non peccanti fratri sed suggerenti demōi causam sceleris ascribat. Nullus enī est qui in deum peccare uelit & si omnes non coacte sed sponte peccamus uidi aperte peccantem atq; occulte penitentiā agentē & quē ut neqssimū iudicauerā Inueni pudicū ac sobriū apud deū existiari. Cū illū p cōuersionē & penitentiā sibi propitiū fecisset. Noli eum uereri qui apud te proximo detrait hitymo uero dicito ei. Quiesce frater. Ego in his que grauiora sunt quottidie delinquo illum ergo

quomodo damnare possum?hoc enim unico medicamento duo ista lucraberis q & te ipsum & proximum curabis.est inter reliquas que ad remissionem peccatorum ducunt & ista ad modū compendiosa uia.s.a iudicādo abstinere.siquidem id uerissime dicitur. Noli te iudicare & nō Judicabimini. Alienissimū est ab aqua ignis.ita & iudicare ab eo qui pe nitere cupit ēt si in ipō aīe a corpore digressu quenpiam peccare uideris ne tum illum qui dem damnare audeas.Incertum est enim ho minibus iudicium dei in magnis quidem de lictis aperte lapsi sunt maiora uero clam opa ti sunt:seducti sunt ergo qui libenter aliorum mores corripiunt.Fumum pro sole amplectē tes.Audite me obsecro audite pessimi aliorū iudices si uerum est.ut est profecto uerissimū q i quo iudicio iudicaueritis iudicabimini:p culdubio in quibus causati fuerimus proximum. in eadem quoq ipsi incidemus siue spiritualia illa fuerint siue corporalia. Neque aliter fieri potest. Qui celeres nimiumq diligentes proximi iudices sunt.Hoc id circo patiuntur quia nūdum suorum peccatorum fixam ac perfectam memoriam curamq susceperunt.Nā si qs a moto ꝓprii amoris uelamine mala sua diligēter īspiciat nullius iā rei al

terius in hac uita curam geret id apud se re
putans tempus sibi sufficere non posse quo se
ipsum lugeat etiam si centum annos uixe
rit:etiam si iordanem fluuium in lachrimas
uersum ex oculis suis manare perspexerit. No
taui luctum nec ullum in eo de tractionis aut
condemnationis uestigium inueni aut pecca
re nos demones urgent aut cum non pecca
uerimus iudicare peccantes ut per hoc secun
dum primũ illud homicide inquinent. In hoc
scito eos qui memoriã illate sibi iniurie seruãt
atq; inuidos aperte dignosci ꝙ doctrinam &
opera uirtutesq; proximi libenter & facile ui
tuperant & calumniantur spiritu odii misera
biliter precipitati ac demersi. Vidi quosdam
clam ac sine arbitris scelera penitus horrenda
ꝑpetrare: qui ꝙ putarent se esse mundissimos
eis qui publice leuia aliqua admittunt gra-
uissime imminebant. Iudicare est impudens
direptio diuine dignitatis. Condemnare au
tem anime proprie uirtutis sicuti elatio sola
absq; alio uitio comite perdere se habentem
potest ita & iudicandi uicium & si solũ in no
bis fuerit perfecte nos ꝑdere ualebit. Si quidẽ
& phariseus ille ex hoc solo cõdẽnatus est bo
nus & probus uue lector matura acina come
dẽs acerba legere nunq̃ patietur: Porro grati

uiri ac prudētis animus quotquot in aliis uir tutes ispexerit ſtudioſiſſime notabit insipiens uero querelas defectuſq; perſcrutabitur. De quo & dictum eſt ſcrutati ſunt iniquitates de fecerunt ſcrutantes ſcrutatiões. Neq; ſi oculis tuis peccatum uideris condemnes neq; illis credas. ſepius enim falluntur. & ipſi.

De loquacitate Gradus Vndecimus.

d Iximus in precedentibus breuiter q̃ ſit periculi pleniſſimum utq; eis quoque qui ſpirituales uidentur Nõnũq̃ ſubrepat iudicare proxios Imo uero iudicari atq; alingua cruciari. Nũc uero cauſam iã & ianuã p quã ingreditur & egreditur conſequens eſt paucis eloq ſuoq; loco ſtatuere. Loquacitas eſt ianis glorie ſedes p quã ſeipſã iudicare atq; in publicũ pducere ſolita eſt: loquacitas eſt ignorantie certũ argu mentũ detractionis ianua. ſcurilitatis dux mẽ datii opifex compunctiõis deſolatio. Accidie auctor ſiue euocatrix ſomni pcurſor intente fixeq; cogitationis diſſipatio. Cuſtodie exter minatio. Cõtra uero taciturnitas in cogitatõe mater ẽ oratiõis. Captiuitatis reuocatio ignis diuini amoris obſeruatio cogitationũ diligẽs inſpectio. Specula hoſtiũ carcer luctu: lacrĩa rũ amica. memorie mortis opatrix ſuppliciorũ

pictor iudicii indagatrix sagax meroris subministratrix inimica fiducie quietis coniunx. ambitiose doctrine aduersatrix. scientie adiectio. Speculationis opifex secretus in deum profectus. occultus ascēsus: Qui peccata cognoscit continet linguā suā. Qui uero loquax est mūdū seipsum ut oportet agnouit. Studiosus silentii apropiat deo ipsiq; iugiter in abdito cordis assistens illustratur ab eo. Yesu silentiū admirationi & reuerentie pillato fuit. Viriq; quieta & silens uox profligauit inanem gloriā uerbū dixit petru s & fleuit amariter. Quia illius memor fuit qui ait. Dixi custodiā. ui. m. v, d. i. i. l. mea. Alteriusq; dicētis. Melius est e sublimi cadere in terram: q̄ ex lingua cadere. Plura de his equidem scribere nolo. & si plures me huius uitii astutius id facere hortentur audiui tamen aliquando uirum quendā cuius apud me plurimū ualebat auctoritas. Cū de solitudinis quiete loqueretur asserentem loquacitatē ex uno horū penitus gigni aut. s. ex peruersione & iniqua intēperantiaq; cōsuetudine. lingua enī mēbrū corporis cū sit. n. quo iā erudita fuerit eius cōsuetudinē requirit. Aut rursus in his qui in certamine sunt maxime uero ex inani gloria. Nōnūq̄ uero ex ingluuie uentris Quo circa plurimi sepe cū frenarēt uētrē uio

lentia iã ac debilitate quadã & linguã & eius uerbositatẽ cõcluserũt. Qui curã sui exitus gessit circuncidit uerba & qui possidet animi luctũ: ut ab igne ita fugit a loquacitate. Qui diligit solitudinis quietẽ clausit os suũ. Qui uero processionibus gaudet hunc uicium hoc cella disturbat. Qui altissimi diuiq; ignis flagrãtiã sẽsit is nõ secus q̃ ãnis fumũ oẽm fugit hoium cetũ apẽ qppe fumus exagitat huius uero proposito cetus hoium cõtrarius. Paucorũ re uera est aquã nullis aggerũ molibus septã suis meatibus arcere. Sed multo pãdorũ est incõtinẽs edomare os.

De mendatio. Gradus. xii.

E X lapide quidẽ ac ferro excutitur ignis ex loquacitate uero ac iocis mẽdaciũ nascitur. Mendatium est caritatis exterminatio. periurium uero dei abnegatio. Nullus recte sentientium parũ eẽ mẽdatii peccatũ existimat. Quippe cõtra nullũ uitiũ terribiliori snia sps sãctꝰ usus ẽ. Sicut ait dauid ad deũ pdes oẽs qloquũtur mẽdatiũ. qd iã illi passuri sunt qui iuramentis mẽdatia coniunguntq; & consuunt. Vidi nonnullos mẽdatiis gloriari eisq; se honestari pu-

are qui cum iocis ociosoq; sermoni ridicula non nulla subtexerent audiẽtium luctus mi serabiliter demoliti sunt. Quotiens demones ab huiusmodi faceciarum auditu ueluti a pe stillentia morbositatis post inchoationem grauis ac molesti auctoris nos fugere uelle pspexerint. tunc uero iã gemina nos ista co gitatione illaqueare nituntur nobis ita sugge rentes. Noli contristare fratrem talia narran tem aut certe noli te ipsum ceteris astantibus meliorẽ diuinarumq; rerum studiosiorem iu dicare. Exili cicius nec moram ullam ibi fece ris. Sin alias in oratione tua ridiculosarum re rũ tibi ymagines finges neq; ind fugias so lum uerum & iniquum cetum religiosa seue ritate dissolue mortis atq; iudicii mentionem in medium adducens. Est quippe prestãtius ex hoc te fortasse modicum inani gloria res pergi ut plurimis ita inueniaris utilitatis au ctor. quam per ignauum & improbum silen tium tibi pariter & aliis detrimenti causa fie ri. Simulatio mendacii mater est sepe uero etiam materia. Quippe quidam simulationẽ nichil aliud esse diffiniunt quam mendatii meditationem atq; opificem agglutinatum sibi atq; connexum habentem Iusiurandum Qui timorẽ domini possidet alienissimus est

a mendatio. Judicem habens in corruptum conſcientiam ſuam. ſicut in perturbationibꝫ reliquis damni differẽtiam agnoſcimus ita & in mendatio quoq;. Aliter enim ille iudicatur qui per ſuplicii timorem. Aliter qui nullo propoſito mentitur. Alius deliciarum mentitur. cauſa. Alius uoluptatis gratia. Alius ut aſtãtibus moueat riſum. Alius uero ut inſidietur fratri eumq; detrimẽto aliquo afficiat. Ex cruciatibus principum deletur mendacium. ex lacrimarum uero multitudine in finem perimitur. Diſpenſationem allegat. Qui mendatium ſuggerit: & perditionem animę ſepe iuſtitiam exiſtimat. Raab ſe imitari argumentatur qui mendacia confingit per que perditione ſua aliorum ſalutem ſemoliri dicit: Cum a mendacio mundi fuerimus tamen ſi ita aliquando neceſſe ſit tempore admoniti ipſum cum timore ſubeamus neſcit puer mendatium ita ne anima quidem que fuerit ab iniqtate omnino aliena. Qui uino exilaratus fuerit: & ſi nolit uera in omnibus dicet Qui uero compunctione fuerit inebriatus mentiri non poterit.

De Accidia Gradus.xiii

Nus & hic. Nõnunquam ex loq̃-
n citatis ramis est: ut iam ĩ prioribus
diximus Príaq; ꝓgenies: accidia ẽ
Quo circa congruum illi ordinẽ ĩ
neq̃ssima cathena distribuimus. Accidia ẽ aĩ
remissio: mentis resolutio: neglectio uite mo-
nastice: professionis odiũ: e cellula item pro-
dire hortat̃ sonitũ aliquẽ: aut fragorẽ pedũq;
strepitum excitans. Qui seip̃m luget: accidiam
nescit. hęc seculares beatos dicit. Deum ut in
clementẽ & in misericordem calumniatur: est
in psalmodia inualida. In oratione imbecillis.
In ministerio ferrea: in opere manuum impi
gra: in obedientia improba. uir bene subie-
ctus alienus est ab accidia: & per ea que sensi
bilia sunt ad ĩtellectualia proficit. Cenobium
accidie resistit. uiro autem solitario: hec ĩdiui
dua in eternum comes est: neq; illũ ante mor
tem deseret: quottidieq; dum uixerit illum op
pugnabit. Hec anachorite celulam ĩ stituita sub-
risit atq; appropinquans iuxta sibi tabernacu
lum fixit. Mane primo languentes medicus
uisitat: accidia uero monachos circa meridiẽ.
hospitum susceptionem accidia suggerit: atq;
per laborem manuũ elimosinas fieri precatur
uisitare ĩfirmos hortatur alacriter: Illius admo
nẽs qui in euãgelio dixit. Infirmus eram & ui

sitastis me:ad merore aliquo affectos ac pusil lanimes ut proficiscamur inducit. Consolari pusillanimes:ipsa pusillanimis suggerens. Ad orationem stantes necessarie cuiuspiam rei admonet omnemqꝫ mouet artem ut ide nos aliqua:ueluti rationabili fune ip̄a nos irratio nabilis attrahat tribus horis horrorem:dolorē capitis:febremqꝫ ac uertiginem accidie spiritus fecit. At ubi hora nona superuenit conua luit modice: mēsa uero posita astratu exilit:& cum orationis tempus remeauit:rursum corpus grauari cepit:in oratione assistentes iterū somno demersit importunisqꝫ ossitationibus uersum ex ore diripuit. uitia quidem perturbationesqꝫ relique:una aliqua uirtute singule euacuātur. Accidia uero monacho mors est: q̄ i se iugiter cōtinet uirilis ac robusta aia:mortuā esu scitauit mētē. Accidia uero: ac desidia totas uirtutū opes simul dissipauit:cū sit hoc unum ex octo. uitiis principalibus oīo grauissimū ꝙ in illis fieri cōsequēs est:i isto quoqꝫ faciamus. & illud tam̄ p̄terea addamus: nisi agatur psalmodia non apparet accidia:cōsūmata qꝫ sinasi apti sunt oculi. Accidie maxime tempore:uioléti elucēt. Nihil.n.eqꝫ ut accidia monacho tot corōas pat Si cōsideres diligentius i uēies eā stātes pedibꝫ oppugnare lassitudie se-

dentibus:ut ſup parietem ſe reclinent perſua
dere.uinciatur & hic tyrannus a peccatorum
memoria cedatur ab opere manuum . traha
tur a futurorum bonorum intenta cogitatio-
ne.aſtanſq;:ut conuenit interrogetur.Dic no
bis o tu remiſſe ac diſſolute:quis te male ge-
nuit:aut qui ſunt nepotes tui:qui ue te oppu-
gnantes:uel qui ſit interfector tuus: ille uero
pcũtantibus ita reſpondeat.Qui uero mihi p
ſolitudinis quietem cedunt cum his una de-
go.Ego in his qui uere obediens ſunt:nõ ha-
beo ubi caput reclinem.Que mihi nomen de
derunt plurime ſunt. Interdum enim in ſenſi
bilitas anime quandoq; uero irreminiſcentia
quedam atq; obliuio celeſtium.Nonnunquã
etiam immenſa laborum magnitudo.Stirpes
uero mee locorum mutationes ſunt:que me-
cum fiunt in obedientia ſpiritualis patris futu
ri iudicii obliuio . Nonnunquam uero etiam
profeſſionis derelictio.Porro aduerſarie me a
quibus nũc uictus teneor pſalmodia: opi ma
nuum coniuncta mortiſq; memoria.Queue-
ro me penitus necat oratio eſt adiuncta futu
torũ bonorum firmiſſime ſpei.quis uero ora-
tionem genuerit ipſam interrogate.

De Gula Gradus.xiiii.

E gulla. Loqui instituentes si nun
d quam alias: Hunc maxime cōtra-
hat nos ipos philosophari ppsui-
mus. Mirū eni: si quis unquā hac
liber euasit? nisi forte qui sepulchrum habita-
uerit. Castimargia est simulatio uentris. Cum
enim saciatus fuerit i digere se clamat: & cum
distentus atq; disruptus uociferatur exuriem.
Castimargia est saporum uariorumq; liqua-
minum opifex: suauitatis fons. Obstruxisti ue
nam & aliunde prorumpit: hac quoq; aggeri
bus obruta uiam sibi aliam fecit. Exstinxisti
flāmam & aliunde reuixit]staq; rursus extin-
cta superatus ab alia es: Castimargia est ocu-
lorum seductio. modica suscipiens: & uniuer-
sa simul absorbere suggerens. Aduersus casti-
margiam sepe inanis gloria inimicitias gerit:
& super infelici monacho quasi uenali man-
cipio inuicem pugnant. hęc illum ut ieiunium
soluat: impellit.]lla q̄ ut uirtutem abstinentia
prodat: oībus urget: sapiens monachus: utrā-
q; uitabit: & suo tempore alteram altera arce-
bit: & a se penitus abiciet. Carnis igne crescen
te illam puniamus: atq; i omni tempore & lo
co: abstinentiam seruemus. At cū sedatus ex-
tinctusq; fuerit: q quidem dum i uita sumus
fieri uix posse puto. Tunc iam opus nostrum

ãtq; abstinentiã celemus.uidi nõnunquã illu sione demonum seniores aliquos benedi-ctione sua iuuenes nõ sibi subditos ad potan dum uinum atq; ad remittendum abstinen tiam reliquam hortari.His si fuerit ꝓbate ui te atq; auctoritatis habuerintq; testimoniũ in domino obtemperandum est moderate tam̃ si uero negligentiores sint huiusmodi illorũ benedictionẽ nõ curamꝰ.Atq; potissimũ si ad huc carnis ardoribꝰ ĩfestãur putauit. Euagriꝰ sapientissimũ se omniũ alacritate sensus fieri sed fraudem passus sibi mentitus est miseriu scipientiumq; [nscipientissimus exhoc ipso ostensus est.Quod ut in plerisq; aliis ita & in hoc quoq; aĩaduerti potest. Ait enim quodã cum uarios delicatosq; cibos anima concupi scit pane angustetur & aqua.simile enim qui dam dicere uidetur ac si puero preciperet ut scalarum gradus omnes uno passu repen te conscẽderet.Quam nos ipsius irrationabi lẽ sniam uertẽtes ita dicimꝰ cũ uarios delica tosq; cibos aĩa cõcupiscit & q̃rit nature ꝓpriũ aliquid uidetur inquirere. Quo circa sum-ma industria contra huiusmodi callidissimã insidiatricẽ uigilandũ est alioquin grauissi-mũ ꝯtra nos excitabit bellũ ruieq; laq̃os para

bit primũ itaq; abscidamus a nobis eos cibos qui impugnare possunt tum uero etiam calidos nec oleum flame adiciamus. Deinde uero suaues quoq; ac delicatos si fieri potest eos cibos corpori indigeamus qui facile repleant & maxime leues uilesq; & exigui sunt ut ex re plectione facili íexplebilem eius auiditatem faciemus. Per exiguitatem uero leuitatem atq; uilitatem celeri digestione secuta cito respirare possumus animo atq; calore tanq̃ a flagello liberemur si diligentius intueamur animauertemus quotquot sunt ex rebus spirantibus cibi eos oẽs suo calore i nobis incẽtiuũ excitare libidinis. Ride eum spiritum qui tibi post cibum & consuetam refectionis horam ut differat improbe suggeat cum enim nona hora superuenerit priorem abnegauit concordiam. Alia in fontibus. alia reis continentia conuenit. Illis enim corporis motus insignum est isti uero usq; ad mortẽ & finem aduersus hoc inexorabiliter atque irreconciabiliter se habeant ac priores illi iugum quidem per animi moderationem seruare uolunt sequentes uero deum per anime merorẽ perpetuãq; compunctionem sibi placare student. Tempus letitie & consolationis pfecto quidẽ uiro est cũ nulla rerũ mortaliũ angitur cura ei uero qui

adhuc in certamie est colluctationis tempus uitioso autem festiuitas:festiuitatem: celebritasq; celebritatum.Insomnia ciborum & dapū in corde:gulle:deditorum.Iudiciorūq;: & cruciatuum in corde lugentium.Escarum facietas fornicationis est mater. Afflictio aūt uentris caritatem parit. Qui leonem blanda demulcet manu: nonnunquam illum mansuescit.Qui uero corpus obsequiis fouet:ipm amplius efferauit.gaudet iudeus sabbato: & diē festo: Monachus uero gulle deditus sabbato die & dominico.ante tempus computat pascha:& ante plurimos dies epistolas parat·Secum noluit attonitus famulus uentris:quibus cibis epulabitur.dei autem seruus quibus gratiis ditabitur.Mox ut aduenit hospes: in caritate totus ex gulle cōcupiscentia mouetur: detrimentumq; suum consolationem fratris existimat:In aduentu quorundam uinum bibere statuit & dum uirtutem abstinentie sibi uidetur occulere uicii seruus efficitur: Contine uētrem ne ipe ab eo tenearis: tuncq; incipias cum rubore confusionis cōtinere. Nore quid dixerim qui in secretam foueam inciderunt uiri autem eunuchi hoc experti non sunt uentrem cogitatione sempiterni ignis circumcidamus. Quidam enim cum huic obtemperas-

sent postremo membra sua abscideru͂t duplicemq; mortem sibi consciueru͂t. Animaduerti mus si inquiramus diligentius: Naufragia nostra omnia ab isto fieri mens ieiunantis cu͂ sobrietate orat intemperatis autem impletur immundis ymaginibus. ue͂tris saturitas exsiccauit fontes: sin uero ille siccetur pariet latices. Qui uentri dum obsequitur fornicationis spiritum uincere uult is ei similis est qui oleo. Incendium extiguere nititur. Si affligatur uenter. humiliabitur cor. Sin autem ille foueatur. Superbit cogitatio. considera te ipsu͂ pria diei hora meridie & uespe anteq̄ su͂as cibu͂ atq; ex hoc adisces ieiunii utilitate͂. Exultat namq; mane atq; appropinquat cogitatio Sexta uero cum aduenerit aliqua͂to remissio fit. Circa uero solis occasum prorsus humiliatur. Afflige uentrem & omnino frenabitur lingua. Quippe multitudine escarum h̄ neruos accipit. Pugnans pugna aduersus uentrem & sobrietati propter hunc maxime stude. Nam si modicum laboraueris continuo erit dominus adiutor tuus & cohoperabitur tibi. Laxi & molliti utres capatiores fiunt. sin autem negligantur minus capient. Qui uentrem ingurgitat dilatauit intestina. Qui uero aduersus hunc pugnat co͂traxit ac restrinxit

illa his autem restrictis nil opus est pluribus cibis.tuncque iam naturaliter ieiunantes efficimur.Sitis nonnunquam sedauit sitim fame uero famē abscidere & durū ē & ĩpossibile: si q̄do te uicerit.hunc doma laborib9.Quod si per infirmitatem id fieri nō potest: uigiliis aduersus rursus pugna.si grauātur oculi op9 manuum arripe.Sin uero non ad sit somnus noli id tangere.Nam possibile non est deo & mamone hoc est deo & operi manuum mentem assistere.Neque illud te lateat q̄ plerunque demon stomacho insidet nostro facitque ut homo nunquā satietur.etiā si uniuersam comedent egyptum totūque nilū biberit.Post cibum gule iniquus sp̄s abscedit: fornicationisque in nobis spiritum ĩmittit. Illique quid fecerit nūcians apprehende ĩquit illū occupa & cōturba.nam uentre distento non multum ĩ deiciendo laborabis.Qui cum uenerit.Cōtinuo subridet:somnoque deuinctis nostris manibus & pedibus omnia quecūque uoluerit facit atque animam nostram corpusque contaminabit fantasiis inquinationibus obscenique liquoris egestionibus:& est sane mirandum spectaculum uidere ĩ corporeā mētē feda corpis colluuiōe maculari.atque obscurari.eādēque rursus p carnis huius luctū emūdari atque ĩtē uissimā nature sue redire substātiā.Si angustā duramque

uiā pgere xp̄o pmisisti repme uētrē hūc. n. si foueas atq̧ distēdas pacta & cōuēta cū domino tuo irritasti. Intēde aio ut audias dicētem lata & spatiosa ē uia uētris q̄ ducit ad pditionē fornicatiōis: & multi sūt q p eā gradiuntur Et q̄ angusta ianua atq̧ arta ē uia ieiunii q̄ ducit ad uiā castitatis & pauci sūt q p eā igrediūtur. priceps ē demonū q cecidit lucifer: & princeps uitioꝝ concupiscentia gule. Cū ad mensam epulis istructā discumbis pcedat in mediū iudicii mortisq̧ memoria. uix. n. sic uel paꝝ cōcupiscētie obsistes. Dū calicē bibis: memento item aceti & fellis domini tui: prorsusq̧ aut continebis aut certe per gemitum sensu humiliore eris. Noli errare nunquam a pharaone liberaberis neq̧ supnū pascha celebrabis ni si sēp amaritudines & azima cōederis. Amaritudies sūt ieiunii uiolētia & afflictio. Azia uero sēsus mime iflatus. Impmat ē omnino respiratiōi tue sermo ille dicētis: Ego aūt cū mihi dēones molesti essēt. i. c. & hu. i. i. a. m. & o. m. i sinu aie mee adhesit: Ieiūiū ē nature uiolentia. circuncisio suauitatis faucium icentiuorū omnium abscisio malorū cogitationū āputatio isōniorū liberatio oratōis mūditia i signo lumē aie mētis custodia obcecatiōis solutio ɔpūctiōis ianua suspitiū hūile le

ta cōtrictio loquacitas abdicatio quietis occa
ſio obedientie cuſtos ſomni leuiatio ſanitas
corporis trāquilitatis auctor peccatorū remiſ
ſio paradiſi porta & delicie. Interrogemus ut
alios ita & hunc ymo uero pre aliis omnibus
hunc noſtrorum hoſtium nequā preceptorē:
uitiorum ianuam Ruinam adam eſau perni
tiem interitum yſraelitarum noe turpitudinē
gomorrorum proditorem. Loth' crimen filio
rum ely exterminationem. inquinationum
ducem. Vnde gignatur qui nam ſint eius na
ti quis itē ſit aquo cōteratur & aquo ī finem
perimatur. Dic nobis o mortaliū hoīum mini
um uiolētia domina. que omnes auro ī exple
bilitatis emiſti unde tibi introitum in nobis
paras? quid ue poſt igreſſum tuum parare cō
ſueuiſti? & quis nam ſit tuus ex nobis exitus?
quo nā modo. ſ. abſte liberamur? illa uero agi
tata contumeliis nobis ita tiramnice cruenta
feroxqꝫ reſpondit. Quid me maledictis inceſſi
titis qui mihi eſtis obnoxii aut quō ſeparari a
me ſtudetis que nature cōnexa ſū. Janua mea
natura ciborum eſt conſuetudo uero in exple
bilitatis mihi cauſa eſt. Porro materia pertur
bationis mee conſuetudo quam dixi atqꝫ in
dolentia anime mortiſqꝫ irreminiſcentia Stir
pū uero meatū noīaquomodo queritis adiſce

re? Dinumerabo eas & super arenam multipli cabuntur Primogenitorum tamen meorũ eo rum qui huiusmodi sunt appellationes audi te. Filius primogenitus meus fornicationis in centor est. Secundus ab illo est obdurationis auctor somnus est tertius. Mare cogitationũ Inquinationũ fluctus profundumq; secretarũ atq; ignotarũ imũdiciarũ ex me procedunt. Fi lie uero mee sunt desidia loquacitas confiden tia scurilitas risum mouens contradictio cerui cis duritia tarditas ad audiendũ insensibilitas captiuitates elatio atq; tumor temeritas mun di amor. cui succedũt oratio in munda: Flu ctusq; cogitationũ. Nõnunq̃ uero calamitas quoq; preter omnẽ spẽ & expectationẽ: quas necessario desperatio sequitur oĩbus acerbior & grauior. Opugnat quidem me sed non su perat peccatorũ memoria inimicitias per oĩa contra me gerit mortis intenta cogitatio. Ni chil uero in hominibus est quod me perfecte destruat. Qui paraclitum possidet interpellat aduersum me: illeq; exoratus nõ permittit me operari uitiose. Qui uero nullum illius gustũ susceperunt omnino dulcedinis ac suauitatis mee rapiuntur illecebris.

De incorruptibili castitate. Gradus. xv.

a Vdiuimus modo uesanã gule cõcupiscentiam; suá esse progeniem libidinis & fornicatõis pugnã afferentem. Quod sane mirũ nõ est docet.n.nos hoc ipsũ uetus ille noster pater Adã Nã nisi gule illecebris supatus fuisset nunq̃ qd esset cõiũx agnouisset. Qui igitur primum mandatum seruãt in secundũ non incidũt preuaricationis malum. sed permanent filii adam modicum qd ab angelis minorati atq̃ istud ne immortale maneat malũ (ut ait uir ille sũmus cui cognomen theologia dedit) Castitas ẽ icorporee nature familiaritas castitas est xp̃i iocũdũ diuersoriũ ẽrestrisq̃ clipeꝫ cordis. Castitas excessiua nature abnegatio corpisq̃ mortalis atq̃ corruptibilis re uera ad incorporeã spiritualẽq̃ substantiam cõtentio. Castus ille est qui amore amorem exclusit ignemq̃ ignis spiritus extinxit. Pudicitia generale uirtutum cognomen oium est. Pudicus est ille qui ne in somnis quidẽ ullũ motũ ullãq̃ statũs sui mutationem sentit. Pudicus est ille qui & in somnis quidem perfectam semper isensibilitatem in corporꝝ specie & uarietate possedit Hec regula hũi finis est perfecte cõsũmateq̃ castitatis: ut ita aĩata sicut inaĩata intueamur atq̃ ita rationalibus & brutis corporibus afficiamur Nemo ex his qui se studio castitatis exercent

suis hāc laboribus aut sua idustria se acquisis se putet. Nā possibile nō est ut quispiā naturā suā uincat ubi deniq natura superata est illic is qui supra naturam est aduenisse cognosci tur. Nam sine ulla controuersia id quod dete rius est a potētiore destruitur. Initium quidē castitatis est cogitationibus sordidis non ac quiescere: atq per iterualla temporum obsce no liquore illo simpliciter & absq ulla yma ginis illusione res pergi. Mediū uero naturali bus motibus ex repletione ciborum aduenie tibus absq ymaginibus inquietari ita tamen ut ad fluxum usq illi nonpueniāt. Finis autē mortificare corpus: iam antea mortuis cogi tatōibus sordidis. Felix re uera est qui ad om nem calorem corporis atq aspectū perfecte insensibilis effectus est non qui carnis lutū si ne sorde seruauit hmi castus est, sed q huius mēbra aīe pfecte subicit. Magnus quidem & ille est qui nulla ex tactu passione mouetur. Maior uero qui nullo aspectu uulneratus est atq cogitatione supne pulchritudinis igneū spectaculū uicit. Is quidē quiper orationem in mūdum canem a se abigit. Pugnanti leo ni cōpat. Qui aūt reluctādo fugat ei similis ē q adhuc pseqē inicū suū. Porro q huiꝰ īpetū ōio sediget ad nihilū. Is & si i carne supest iā tē

ex aceruo surrexit. Si istud uere castitatis certum argumētum est immobilem in eis phātasmatibusq̧ p somnum uidemus persistere Js profecto erit luxurie finis si uigilans quispiam ex immundis cogitationibus fluxum patiant. Qui sudoribus suis ac laboribus aduersus huiusmodi aduersarium pugnat. Js ei similis est qui inimicum suum papiro ligauit: Qui uero continentia ac uigiliis pugnat: ei similis est qui cathenis hunc torquibusq̧ deiunxit. Porro is qui altissima humilitate & uacuitate iracundie sitiq̧ depugnat: Js ei comparatur qui occidit inimicum atq̧ in arena occuluit. Arenam uero intellige humilitatem Neq̧ enim uitiorum gregem pascit: sed terra & cinis est. Alius qui est ex certaminibus Alius uero qui ex humilitate profunda. Alius item qui ex diuina reuelatione tyrannum uinctum tenet: atq̧ captiuum: atq̧ ex hiis alius quidem lucifero: alius magne fulgentiquè lune. alius uero splendidissimo soli comparatur. Omnium tamen conuersatio in celis est Ex aurore quippe çandore lux prodiit ex luce uero solis iubar accenditur. Jta & in his quos modo memorauimus ītelligēdū ē. Somnum uulpes simulant ut auē fallāt. Demō uero & corpis pudicitiā fingit ut aiam pimat. Ne re

corderis in uita tua luto carnis tue: neq; tibi ipsi omnino fidas donec xp̄o domino obuiā pergas. Noli confidere si p̄ continentiā non laberis. nichil.n.comedebat quidam & de celo deiectus est Abrenuntiationem quidā doctissimi uiri pulchre ita diffiniūt. Aiunt quippe illam inimicitiam esse aduersus corpus atq; aduersus gulle concupiscentiam inexorabile bellum. In is quidem qui rudes imbuuntur lapsus corporis ex deliciis maxime fieri solet. In mediocribus uero etiam ex ellatōe animi. Porro in hiis qui perfectioni proximiores sunt solum mō ex condemnatione contemptuq; superbo proximi. Quidam eos beatos dixerunt eunuchos qui ita sunt geniti tanq̄ uiolentissimā carnis dominatione liberatos Ego uero eos maxime beatos dico qui ex cottidiana pugna eunuchi fiunt. Hi enim ratiōe ueluti gladio quodā abscidere se ac mutilare solēt. uidi quosdā nō spōte ruere. uidi itē alios spōte ruere. uelle: nec posse: eosq; iis qui cottidie corruunt īfeliciores existiaui ut q nō possent fetorem ēt appetere. Miserabilis qdē & ille q corruit sed ille lōge miserabilior q alteri ruine causa fuit. Duorum.n. lapsuū alteriusq; uoluptatis onus ipse sustinet. Ne uellis fornicationis spiritum disceptādo uel cōtradi-

cendo in fugam conuertere. Ille.n.persuadere probabiliter nouit. Quippe qui aduersum nos naturaliter pugnat: Qui sua industria carnē suā uincere uel debellare uult in uanū currit. Nisi dominus domum carnis deleuerit domūq; aīe edificauerit: frustra quispiā hāc ieiunādo hac uigilādo destruere nitit. Offer ante oculos domini carnis naturalē infirmitatē tuā humiliatus ībecilitatē agnoscens prorsus q; suscipies in intimis castitatis donū. Est ī his qui libidinis uruntur ardoribus iugis corporee cōiūctionis appetitus (ut mihi quidā retulit. q hoc fuerat expertus) postea q̄m resipuerat & iā continētissime uiuebat: Immūdus sane spiritus inuerecundus impudicus in manis atrox qui dū cordis sensum īpudēter occupat facit quoq; ut is qui īpugnatur ī corpore dolorē sentiat atq; in morē fornacis uratur deū deniq; non timet eterni supplicii memoriam nihil extimat oratione execratur mortuorū reliqas ac si lapides ītueri ī aīatos atq; ī ipa nepharie actiōis ɔsūatōe īfelicē hoiem mētis īpotē ac totiꝰ rōnis ex ptē facit iugiq; ɔcupiscētia febriat. Cuiꝰ nisi breuiati essēt dies: nō eēt salua oīs aīa luto isto ex sāguie limoq; sordido ɔcreto uestita nec sāe mirū. Oē.n.qd fcm̄ ē cognationē suā auidissie appetit. ut puta sāguis

sāguinē uermis uermē lius limū:& caro igitur appetit carnē:tā & si nos q nē nostre:ui īferre: ac celeste regnū cōcupiscere satagimus:arte & astu:seductorē ludere ac fallere conamur.Bti sane sunt q h pugne genus expti nō sūt. Nos quoqꝫ ut ab huiusmōi piculo imunes sumus deū suppliciter oremus. Qui.n.i hmi foueā lapsi sunt:ab ascēsu & descēsu scale illius q̄ uidit Iacob lōge remoti sē.his uero q eiusmōi sē ut surgere possint:sudoribus doloribus afflictōibus laboribꝫ fame siti: ac sūma reꝝ oium penuria opus erit.Aduertamus diligēter & uidebimus ipos spūales inimicos nostros: ut sit ibelllo:uisibili & i ipō plio & pugna: q̄ aduersus nos istruūt: singulos munus aliqd subire ppriū:qd sane miꝝ ē.Aiaduerti i his q tēptātur casus casibꝫ crudeliores.Qui hēt aures audiendi audiat.Cōsuetudo est demoni eos maxime q ī certamine sunt cōstituti:qqꝫ solitariā uitā delegerūt:toto malignitatis sue impetu: oi studio:& arte oiqꝫ tēptatiōe & astu:ad ea uitia q̄ pter naturā sūt ipellere:eisqꝫ ide āplīꝫ oppugnare unde & hii q nūq̄ cūf emis degunt cū nulla huiusmodi cōcupiscentia urnn tur se btōsdicūt.Ignorātes miseri qd ubi maior i tētꝫ ē illic miore opus nō ē.duabus reor ex causis hōicide illi atqꝫ miserimi i hiis q̄pter naturā sē

maxime oppugnare nos miseros: atq; uastare consueuerunt: & quia ruine materia ubique prompta ac parata sit: & quia huic sceleri supplicium grauius debetur. Nouit quod dictum est: iuuenis ille qui prius onagris imperás ad extremum a spiritualibus ac seuissimis onagris miserabiliter deiectus atq; illusus est: & q pridie celesti nutriebatur pane postremo tanto ac tã singulari munere priuatus est. Quod q; mirabilius est post penitentiam suam amarissime ingemiscens preceptor noster Antonius columna (inquit) magna cecidit neq; tamen ruine illius referant modum sapientissime: sane nouerat enim fornicationem esse: q̄ corporaliter sine alterius corporis iunctione admitteretur. Est quippe in nobis mors quedam ac ruine pernities quam in nobis ac nobiscum semp circunferimus in iuuentute maxime: quam equidem scripture tradere ausus non sum. Continuit enim manum meam is: qui ait. Qui enim in occulto a quibusdam fiunt turpe ē: & dicere & scribere & audire. hác meam: nec meam: inimicam amícam carnē: mortem quidem paulus appellauit. Infelix. n. homo (inquit) quis me liberabit de corpe mortis huius? Alius uero theologus uitiosá: & ancillam: & nocturnam eam uocat. Ancbam át

addiscere cuius rei gratia talibus aduersus il-
lam appellationibus utitur. Si ergo (ut predi-
ctum est) cato mors est: Profecto qui hac uicit
oino nō moritur. Et quis oro ille homo est q̃
uiuet & non uidebit mortem inquinationis
carnis sue? Querendum censeo quis maior sit
ille qui cum mortuus est resurrexit: an qui om
nino mortuus nō est? Nonnulli secundū bea-
tum dicunt: sed ii profecto falluntur. Nā chri-
stus cum mortuus fuisset resurrexit Qui autē
primum beatum putant nullam uolunt in eē
morientibus. Immo uero cadentibus desperatio
nem clementissimū deū esse imanis ille ini
micus fornicationis auctor dicit Huic uitio
quippe naturali facile ignoscere. Si uero frau
des demonū obseruemus diligentius inueni-
mus eos post fedam actionem iustum illū iu-
dicē durū atq; inclemētē appellare: Nā prius
quidem ut nos ad peccatum hortarentur cle-
mentiā illius suggerebāt. Post lapsum uero il
lius inuiolabilē iusticiā suggerunt ut nos ide
sperationem precipitēt. Cū uero merori & de
speratio coniungitur nosipsos miseros agno-
scere & dicere aut accusare uel ulcisci pro cul
pa non possumus hac uero amota & extincta
rursus qui nimiam dei clementiam suggere-
bat tyrānus i sequtur. Quia incorruptibilis atq;

incorporeus deus est. Idcirco maxime castitate atq; integritate corporis nostri delectatus. Aiūt quidā nulla re(ita ut fetore)demones delectari.Itaq; uitio nullo:ita delectātur: ut inquinatione corporis nostri; Castitas hoiem deo maxime familiarem & quantum possibile est hoi:similem facit.Mater quidē dulcedinis terra pfusa rore.castitatis aūt mater ē: quies obedientie:coniūcta. Nonnūquā corporis btā]illa imobilitas:q̄ ex qete acqsimonō icōcussa pmanet.Ea uero que ex obediētia puenit ubiq; pbabilis firma atq; imota perdurat; Vidi plerunq; supbiā humilitatis auctorē: uenitq; in mentē ille:qui dixit. Quis agnouit sensum domini.Ruine foueā fastus ac supbia gignit: ruina uolētibus sepe fuit humilitatis occasio. Qui concupiscentia gule ac sacietate fornicationis spiritū uincere uult is ei similis est; qui oleo extinguit incendium.Qui uero sola cōtinentia bellum hoc:sedare uel superare nititur:ei similisest:qui una manu natás:pellago liberari contendit. Sit ergo humilitas continentie coniuncta Nō sine illa prior h inutiisl agnoscitur.Is qui se uno quodam uitio ampus urgeri cōspicit:cōtra ipm: & solū ante oīa: seipm armet:& maxime si hostis itestinus sit: nisi.n.iste pfligatꝰ fuerit:nihil nobis reliquos

vicisse proderit. Cũ uera egyptium hunc nox quoqꝫ pcusserimus oĩo deũ ĩ humilitatis rubo ĩtuebimus. Sẽsi ergo aliq̃do cõtemptares gaudiũ q̃ddã irrõnabile: & cõsolationẽ aĩe lupũ istũ ad me fallẽdũ excitasse pueriliqꝫ nimium suprascripti fructũ me: nõ corruptionẽ: tenere putabã. Si oẽ peccatũ quodcũqꝫ hõ peccauerit extra corpus est. Qui autẽ fornicatur in corpus suũ peccat. id circo ita dictũ est: qa ipsius carnis substantiã fluxu inquinare consueuit: qđ in aliis peccatis reliqs seductos homines consueuimus dicere. Cũ uero quẽpiã fornicatũ fuisse audiuerimus cũ dolore dicimus. ille cecidit. Fugit hamum celeriter piscis ita & animus uoluptati deditus aduersatur solitudinis quietem. Quotiens aliquos sibi inuicem turpi & nephario uinculo diabolus ligare uoluerit utrasque partes diligenter: explorans illic ignem. immittere incipit: ubi cõcupiscentie flammam facilius excitare posse animaduertit. Nonnunq̃ hii qui circa uoluptatem proni sunt. compati misereri: ac facile compungi uidentur. Qui uero castitati student non sic talia possident: uir quidam sciẽtissimus pblema terribile q̃siuit ex me. Q đ ĩ gẽs pcm̃ oĩbꝫ grauius ẽ: hõicidio, xp̃iqꝫ abnegatõe: exceptis? Cũqꝫ illi respõdisse ĩheresẽ la

bere. Et quo nam inquit modo catholica ecclesia hereticos quidem: cum heresem priorē toto animo repudiauerint atq; anathematizauerint: suscipit atq; ad sanctorum misteriorū cōmunionē ut idoneos admittit: Eum uero qui in fornicationem lapsus fuerit confitentē atq; peccatum ipsum omnino deserentem intorsus suscipiens: per annos aliquot eum a uenerandis imaculatisq; misteriis ex traditione apostolica separare permittit Hac ego ambiguitate percussus stupui ambiguumq; illud ꝑmansit ambiguum. Perscrutemur īdiligenter metiamur atq; obseruemus que nobis dum psalimus iocūditas ac suauitas ex fornicationis spiritu: que nam uero ex spiritualibus eloquiis atq; ex eorum uirtute & gratia obueniat. Noli o iuuenis tibi ipsi ocultus & ignotus esse. uidi enim quosdam dum ex animo pro suis caris ac dilectis orarent ex huiusmodi memoria in nequitie concupiscentiam precipitatos caritatis legem se iplere putauisse. Fit non nunquam ut ex solo tactu corpus inquinetur Nihil quippe sensu isto grauius nihil periculosius. Admoneat te is qui matris manui palium circūdedit. atq; ab hiis: que uel naturalia uel preter naturam sunt proprio atq; alieno corpore comprime manum. Nemo (ut reor)

omnino sanctus dicitur:nisi prius lutum hoc in sanctificationem traduxerit: si tamen uult traduci potest:cum in lectulo decũbimus tũc maxime sobrii ac uigilantes sumus: tunc enĩ mens exuta corpore:cum demonibus luctatur:& si inueniatur uoluptatibus addicta libẽter in proditionem labitur :memoria mortis tecum semper quiescat tecumque simul euigilet solaque semper ruminãda oratio yesu nullum enim adiutorium in somno his prestantius atque efficacius inuenies. Sunt nonnulli qui sola ciborum causa huiusmodi bella aduersum nos excitari : atque obsceni humoris profluuium fieri putant: atque asseuerãt.ego autem extrema fatigatos egritudine: & ad sũmum ieiunantes ualide huiusmodi aspergine fedari cognoui. Interrogaui aliquando p batissimum quendam ac discretõnis gratia ornatum monachum quid de his sentiendum esset:mihiq; ad modum lucide beatus ille respondit.Est inquit quidem ĩ somnis quedam seminis emissio:que ex ciborum multitudine & requie est.Et alia que ex superbia contingit cum.s.diutius mundi:feda hac respersione pstiterimus.& per hoc in superbiam efferimur Fit rursus plerunq; cum iudicamus atq; condemnamus proximum.horum inquit gene-

rum duo contingere etiam infirmis possunt fortassis & omnia porro si qui se ipsum pre dictis omnibus causis mundum esse conspi cit. Hic ex huiusmodi tranquilitate beatus est Qui uero ex demonũ inuidia id patitur deo id fieri ad tempus permittente fit: ut per hác calamitatem que sine peccato est altissimam tuto possideat humilitatem. Nemo nocturna fantasmata quem somnis uiderit per diem se cum uoluere ac retractare uelit. Id enim demones idcirco moliuntur: ut ex huiusmodi somniis uigilantes inquinent. Aliam quoq̃ hostium nostrorum audiuimus astutiam sicut cibi qui corpus ledunt: post annum siue diẽ infirmitates in nobis gignere cõsueuerũt ita nõnũq̃ & in eis causis fit q̃ aĩam inquinant. Vidi quosdam cũ delicatius uiuerent nõ statim oppugnari. Vidi itẽ alios cum mulieribus cibũ unã sumere ac degere neq̃ cõtinuo unq̃ cogitatõe pulsari q̃ tũ hac fiducia decepti ac negligentiores facti cũ ĩ cellula sua paucitatẽ atq̃ securitatẽ eẽ putauissẽt ↄtiuo ĩ iteritũ p̃ci pitati sũt cuiusmodi aũt iste ĩteritus sit q̃ singu latim ĩ iis solis & ĩ corpore & ĩ aĩa cõtigit. Is q̃ exptↄ ẽ nouit q̃ uero exptↄ nõ ẽ scire nõ pót. Quo ĩ tempore summũ nobis adiutoriũ p̃sta bit cilicium & cinis totisq̃ noctibus statio im mobilis panis desideriũ ardens ligua modice

q̃ irrotata.sepulchrorũ habitatio atq̃ oĩa ante húilitas cordes & sii fieri potest pater spiritualis aut frater solicitus tantusq̃ sensu ad auxilium adhibeatur. Miror enĩ si quispiam solus ex huiusmodi pellago nauem seruare integrã possit. Eidem uero sceleri nõ eadem semper debetur pena. neq̃ idem indiferenter a quocũq̃ admittitur. sed ex eodem lapsu centuplum alius quam alius puniri merebitur. intelligitur autem hec differentia ex locis profectibus moribusq̃ aliisq̃ plurimis: mirabile mihi quidam suppremumq̃ castitatis insinuauit culmen. Quidam aiebat cum pulcritudinẽ atq̃ uenustatem intueretur corporum ex ea admonitus magnifice glorificauit opificem atq̃ ex solo huiusmodi spectaculo in amorẽ dei fontemq̃ lacrimarum excitatus est. Eratq̃ stupor ingens uidere qđ alteri foueã ruine fuisset id alteri coronarũ causã preter naturam fieri huiusmodi uero si sẽp hoc sensu atq̃ hac actiõe pdurat ante communẽ resurrectionem iam in corruptionẽ trãsit. Eadem regula & ĩ melodiis & icãticis utemur. Nam hii quidem qui deum diligunt in hylaritatẽ diuinamq̃ dilectionẽ atq̃ in lacrimas & ex mũdanis & ex spiritualibus canticis excitari solent. Cõtra aũt qui uoluptatibus addicti sunt undiq̃ sibi pdi

tionis materiam colligunt: Quidam ut supra iam diximus in remotioribus locis oppugnari amplius solent quod mirum non ē:habitāt enim illic libētius demones: quippe qui a domino in desertis atq; in abyssis ad salutē nostram relegati sunt. Solitarium acerrime oppugnant nequitie spiritus: ut ex desperatione ꝑfectus e deserto ad seculum reuocent. A nobis si in seculo degimus discedunt: ut dum illis nos minime oppugnati perspiciamus: secularibus rebus iam securi imoremur: ubi sane oppugnamur illic profecto aduersus inimicū pugnamus. nam nisi oppugnetur a nobis: ipse quoq; amicus noster efficitur. Dum uero alicuius necessitatis gratia in seculo uersamur: manu domini protegimur: fortassis per orationem spālis patris ne dominus per nos blasfemetur. Nonnunquam uero id fit per indolētiam nostram: ꝙ his que dicuntur: ac gerūtur in seculo diutius assuefacti ob calluerimus: sine ꝙ demones sponte secesserint: nobisq; elationis ac tumoris locum reliquerint: quo uno uitia omnia replentur. Audite astem aliam: atq; uersutiam seductoris huius: omnes qui castitatem exercere atq; seruare delegistis. Enarrauit mihi quidam ex his qui fraudem hāc experti fuerant: ꝙ is fornicationis spiritus seipm

ad fratrem usq; subducit sũmamq; monacho. Iterim religionis reuerentiã suggerit. Fortassis uero etiam lachrimaruum flumina: per id maxime temp9 quo cũ mulieribus sedet ac loqtur: suadetq; ut eas de memoria mortis: de iudicii die: de pudicitia admõeat: ut per hos sermones. fictamq; religionis speciem ad lupum tanq̃ ad pastorem infelices ac misere accurrãt Factaq; iam fiducia & consuetudine: demum tunc infelix monachus in flagicii ruinam precipitatur. Solerter queso fugiamus caueamusq; eum fructum uel uidere: uel audire quẽ ultra gustare nõ instituimus &c. Miror enim si dauid sublimi illo ꝓpheta nos ip̃os fortiores arbitremur: quod fieri non potest. Nempe adeo sublimis: ac singularis castitatis laus est: ut eã pleriq; patrum impassibilitatem appellare ausi sunt. Aiunt quidam post peccati gustum impossibile esse: queq̃ castum nomiari. Ab his ego longe dissentiens: ita diffinio: & possibile esse & facile ei qui siluestrem: & inferacem oleam: indecoram ac frugiferam uelit inserendo conuertere. Nam si corpore ille uirgo fuisset cui celorum credite sunt claues: iuste fortassis isti] prudenterq; discernerent. Sin uero ille eos confundat: qui & socium habuit: & castus fuit: & regni claues a domio suscipe me-

ruit uarius ac multiplex est fornicationis serpens eosq; qui concubitum nunquam experti sunt:ut solummodo experiantur ac desinát importune solicitat.Eos uero qui iam experti sunt ex memoria obsceni facti ut iterum expiri uelint infelix hortatur. Plurimi ex prioribꝰ per ignorantiam mali huius minus ipugnantur.At qui iam sceleris hoc periculum fecerunt per turbationes infestius & bella patiuntur. Veruntamen contra nonnunquam contingit.Quotiens ex somno pacifici quidam & tranquilli extragemus:sci nos angeli latenter consolantur:[dq; tamen maxime fit cum in summa orationis ac sobrietatis intentiõe obdormierimus.Plerũq; uero etiam ex iniquis somniis & uisionibus lecti somno expergiscimur. Vidi impium super exaltatum & elleuatum & perturbatum in me sicut cedros libani & transiui per continẽtiam:& ecce nõ erat ut prius furor eius: & quesiui eum dum humiliassem cogitationem meam & non est inuentus locus eius aut uestigium:qui corpus uicit is etiam naturã superauit.Qui uero naturam superauit is profecto supra naturã effectus est Porro is id cui contingit modicũ qd minus q̃ angeli habet:ut nõ dicã nihil mirũ nõ ẽ ab icorporeo & omni materia remoto

eum qui ex corpore & materia cõsistat oppu-gnari:atq3 etiam uici:sed illud sane mirũ atq3 admiratione dignissimũ si is qui corpore idu-ctus ẽ cũ hac inimica & isidiosissima materia pugnans in corporeos hostes i fugã cõuertat ac superet. Summam circa nos deus in hoc quoq3 prouidentiã gerens pcacitate femine quasi freno quodam pudore restrinxit. Nã si hec ad marẽ spõte accurreret nõ fuistet salua ois caro. Pleriq3 patrũ discretionis gratia maxi-me i signes aliud esse diffiniũt primũ ipetum Aliud incogitãdo morã. Aliud cõsensũ aliud captiuitatẽ. aliud luctã:& aliud eã que passio siue pturbatio i aio dicitur. Impetũ.n. illi bea-ti esse aiunt sermonem simplicẽ siue ymagi-nem cuicusq3 rei cordi recenter in iectam: morãm uero cũm quis ei ymagini siue cum passione aliqua siue preter passionem inimo-ratur. Consensum uero nutum atq3 inclina-tionem anime ad eam ymaginem cum uolu-ptate. Captiuitatem uero uiolentã inuiti cor-dis abductionem suam iugem ad quecun-q3 ingressum atque optimi nostri status exter-minum. Luctam uero esse diffiniunt cum pari uirtute pũgnatur & sponte sua quis-que uel superatur uel uincit. Passionem au-tem eam propriam:esse dicunt que tempore

longiore in aio uiciosius incedit: eumq; iam sui consuetudine in suum habitū transduxit adeo ut sua sponte propriaq; iam uolūtate ad eam currat. Ex his omnibus gradibus prior quidem sine peccato est. Secūdus non ita: sed cū aliquo peccato est. tertius uero pro certantiū colligitur statu: porro lucta uel corōe: uel supplicii cā est. Nempe enim captiuitas aliter orationis tpe: aliter preter orationis tempus iudicatur: aliter item i mediis atq; in omnibus malis cogitationibus extimatur: Sed passio sane in oibus absq; ulla controuersia uel digne penitentie: uel futuro cruciatui substantia subiecta est. Itaq; is qui primū illum ipetum sine ullo passionis sensū auersatur: extrema illa omnia penitus abscidit: Est apud diligentissimos & maxime discretos: patrum alia quoq; horū subtilior ratio & notio quam per atipismum quidam appellari dicunt. i. subtilissima animi quedam latensq; subreptio. que flatus instar tenuis sine ulla temporis mora: dictoq; omni & ymaginatione celerius passionem patienti q; insinuare consueuit. Nullum hoc spiritu celeriorem nullum occultiorem inuenies quippe q tenui mora absq; ulla cōsensus immoratione: absq; tempore absq; attactu. apud quosdam uero absq; notione ulla aduētum suum

animo indicat. Si quis igitur huiusmodi subtilitatem per gemitum cōprehendere potuit: Hic nos instruere iam: ac docere poterit: ut solo oculo: simplicicꝙ aspectu: & tactu manus: audituꝙ cantici cuiusdam: preter intentionem oēm atꝙ cogitatōnē fornicari aīa latēti uoluptate pt: Aiūt qdā ex cogitatōe fornicatōis ad actū nephariū corpꝰ deduci. Alii ecōtra ex corpis sēsibꝰ iniqs cogitatōes gigni asseuerāt. Atꝙ pores qdē illi. hac rōe nituntur ꝙ nisi mēs: atꝙ animus accurrerent nunquam sequi poterit corpus. esse. n. id sub ditione animi. Sequentes uero corporalis uitii malignitatem ita p affirmatione sensus sui allegant: ut dicant. nonnunquam ex uenustissimo aspectu uel tactu manuum uel olphatiendi suauitate uel suauissime uerocis auditu cogitationibus nequitie aditum patere ad cor. Sed de his qui i domino potest doceat. Sunt enim ista his qui discretionis actione imbui cupiunt nimium & necessaria & utilia. Nam eis quidem qui in simplicitate ac rectitudine cordis operantur: nulla horum ratio habenda est. Neqꝫ. n. ē omnium scientia. neqꝫ rursus est omnium beata simplicitas certa ac tuta contra hostiles nequitias lorica. Nonnulla quidem uitia ex intimis progrediuntur ad corpus quedam uero con-

trā per corporis sensus ad animam penetrant atq; hoc ultimū secularibus maxime Primū uero illud eis qui solitariā uitā delegerunt ꝙ eis materie nō ad sint cōtingere uideas. Ego de hoc illud interim dixerim. Quæres apud malos prudentiam & non inuenies. Quotiēs intentius aduersus fornicationis spiritum impugnantes hunc ex corde per ieiunii lapidē atq; humilitatis gladium ex cruciatū eiecerimus tunc iam corpori nostro uelut uermis q dam insidens iprobos quosdā ac irrationabiles motus miser ille pelliciens nos inquinare conatur quod illi maxime perpeti solent qui inanis glorie spiritum secuntur. Dum enim se hac peste liberatos gloriantur nulla etiam cogitationū nequā assiduitate pulsati in morbū illū pro lapsi sunt. Atq; quod id uerum sit cum se isti ad solitudinis quietem contulerūt se ipsos diligenti inquisitione discutiant inuenient profecto cogitationem quandā in cordis abditis ueluti serpentem in sterquilinio detulisse que proprio illos studio atq; alacritate uirtutem intime castitatis acquisisse suggerit. Non intelligunt miseri illud apostoli. Quid habes ꝙ non acceperis? uel gratis: uel ex deo uel ex alterius opere: & oratione. Inspiciāt ergo isti diligēter atq; omni studio

predictum colubrum ex cordis sui latebris sũma humilitate mortificatum abstrahãt: ut ab ipso liberati possint & hii fortasse aliquando tunicas pelliceas exuere triumphalemq; castitatis hymnum: ut illi castissimi ĩfantes deo canere si tamen exuti non inueniantur illorum humilitate nudi. Obseruat & hic ipse spiritus longe amplius ceteris tempora & cum corporis habitu aduersus ipsum orare non possumus tunc maxime nos impuros oppugnare nititur. conuenit illis qui mundum uerã cordis orationem possiderunt corpore exercitatio orationis: uidelicet manuum extensio: tunsio pectorum: gemituum singultuumque perturbatio. Sinceris ac iugisĩ celum conspectus perpetua genuum curuatio: que omnia dum nonnunquam propter presentes facere non possumus: tunc maxime nos oppugnarẽt demones: cum nec dum mentis soliditate orationisque secretissima uirtute: contra hostes nostros insurgere ualemus. Necessario fortassis illis cedimus. exili cito. si possibile est abscondere modicum secretius. eleua anime atiem si potes: sin uero: uel exterioribus luminibus in celum aspice: extende ĩ figuram crucis immobiles manus: ut per ipsã quoque

formã & habitum ortãtis Amalech cõfundas & superes. Clama ad eũ qui saluare te põt. Nõ in sapientia ornatuq; uerborũ sed in simplicitate atque humilitate sermonis ante omnia ita semper exordies. Miserere mei quoniam infirmus sum. Tunc experieris altissimi uirtutem atq; inuisibiliter iuisibiles per inuisibile persequeris auxilium. Qui sic pugnare assuefactus est cito ac solo nitu animi persequi hostes ac fugare poterit sed prioris illius laboris hoc extremũ i remunerationẽ datur dei operariis & merito sane. Cũ aliquando incongregatione quadam essem: notaui solicitum atq; studiosum fratrem dum amalis cogitationibus molestiam pateretur nec inueniret illic locum ydoneum orationi ad nature necessaria simulata necessitate exisse atq; illic aduersus hostes ualidissima oratione conuigere cũ uero loci indignitate promouerer. Cur iquit loci huius.q.minus ydonei te facies mouet. Persequebantur me immunde cogitationes. ego in loco immundo ut sordibus mondarer oraui. Omnes quidem demones primo intellectum nostrum obnubilare contendunt. atque ita demum ea que sibi amica sunt fuggerunt nisi.n.mentis nostre claudantur oculi: tesaurum nostrum furari non poterunt. sed

fornicationis spiritus multo ceteris uelocius instat. Hic deniq cũ nõnũq principem mentem tenebris obduxerit ea homines facere inducit que soli amites operantur Que crãt cũ post aliquod interuallum temporis mens resipiunt: non eos solum qui uiderũt sed nos ipsosquoq erubescimo: turpes actus nostros uel locutiones uel habitus recolentes. Priorẽ ꝙ nostram obsecratione obstupescimus deniq plures sepe ex huiusmodi discretione ac peste quieuerunt. Auersare totis uiribus eum hostem qui te post actũ fedum orare uel religiose agere uel uigilare prohibet memor eius qui dixit. Id circo autem ꝙ mihi molesta sit anima mea anticipatiõibus uiolenter oppressa faciam ultionem eius ex inimicis eius. qs est qui corpus uicit? Qui contriuit cor. qui se ipsum abnegauit. Nam quomodo non conteretur is qui uoluptati mortuus est? Est inter uitiosos alius alio uitiosior. Videasq nonnulos ipsas quoq sordes ac scelera sua suauiter & cũ uoluptate confiteri. Solent immũde turpesq cogitationes a seductore cordis fornicationis spiritu suscitari. Quarum tamen medicina continentia est atq eas nichil existimare Quo nam autem more & modo meum hũc amicum uinciens in morem ceterorum diiu-

dicem nescio.Prius enim quam illum uinciā soluitur & antequam diiudicem: cum illo in gratiam redeo:& antequā paternam flector. Quo illum uinciam:quem ut amem a natura suscepi?Quomodo ab eo liberabor?cui i seculum colligatus sum? Quō mecū etiam surgentem destruā. Quō incorruptibilem ostendam qui naturam accepit corruptibilē?Quid illi rationabile dicam : qui per naturam mille rationibus ac persuasionibus mentitur?Si enī ipsum ieiunio uinciam:rursus illi proximū iudicans:trador si & iudicare desistens hunc superem:elatus corde in eundem precipitor.Est q; cooperator & hostis adiutor atq; aduersarius auxiliator simul & insidiator . Si foueatur oppugnat:si affligatur debilior fit.lasciuit per quietem rursus uerbera:& flagella non sustinet . Si illum contristem periclitor. Si foueam : per quem uirtutes acquiram non habeo . Quid sit circa me sacramenti: que nam sit mee concretionis ratio quomodo mihi ;: & amicus sim.& inimicus:quis uideat ? quis intelligat?Dic tu.Dic mihi o coniunx mea:o natura mea neque enim de te ab alio quam abs te discere curabo. quomodo ex te uulneratus maneam:quomodo possum naturale periculum effugere:quando iam bellum aduersum

te gerere Christo pollicitus sum.quomodo tu am tyrannidem superem ex quo uim tibi inferre delegi.Illa uero aduersus seipsam(ut ita dixerim)Respõdens ita dicere uidebitur. Nõ tibi id loquar:quod ipse non nosti: sed quod simul ambo cognouimus.Ego in me ipsa dilectione glorior matre.Exterioris quidem incendii genitrix: & causa in primis est cura nimia:atq; immodica requies. Porro interioris flamme:motusque cogitationum ex precedẽte requie actibusque preteritis occasio gignitur.Ego cum iniqua concepero.Pario scelera que simul ut nata fuerint per despatiõem generant mortem. Si meam tuamque profundam infirmitatem nolis penitus meas uinxisti manus. Si gule concupiscentiam fregeris: meos obligasti pedes: ne gradi in anteriora possint.si obedientie collum submittas a me disiunctus es.Si possideas humilitatem amputasti caput meum.

De auaritia gradus xvi.

P Lurimi.Sapiẽtissimi doctores post prefatum tyrãnum hunc auaritie millecipitem spiritum statuere cõsueuerunt: Itaque ne insipientes: nos sapientium immitemus ordinem:eandẽ

regulam terminumq̧ secuti. Pauca prius de morbo ipso ac sicut postmodum de ipsius cu ratione loquemur: Auaritia siue cupiditas est ydolorum ueneratio. Infedilitatis filia infirmitatum occasiones prefert senectutis est ua tes. terre siccitatem precinit. uenture fami p̄spiciendum suadet: Auarus est euãgeliorum irrisor transgressorq̧ uoluntarius. Qui carita tem possidet pecunias spergit. Qui uero utrã q̧ rem se tenere dicit ipse se fallit. Qui semet ipsum luget etiam corpus abnegauit. Nã si ad id se tempus nocet neq̧ illi parcet. Ne dixeris pauperum gratia pecunias congrego. Duobus.n.minutis celeste regnum uenit hospitalis & auarus sibi inuicem obuiauer unt. postremusq̧ priorem idiscretum appellauit: Qui uicit hoc uitium amputauit curas. Qui uero illo deuinctus est: nunquam orabit pure. Auaritie initium elemosinas pretendit. Finis uero est odium pauperum. Dum congregat q̄si q̧ misericors officitur at cum fuerit pecunia rum copia contrahit manus: uidi nonnullos pecuniis pauperes qui prioris sue paupertatis obliti in conuersatione pauperum spiritu di uites effecti sunt monachus cupidus nunq̄ patet accidie horis.n. singulis illud apostoli uolunt. Qui ociosus est nec manducet. ac rur

us manus iste ministrauerunt mihi & his qui mecum sunt. Nuditas rerum omnium cu rarum est depositio. Securitas uite uiator om nibus impedimentis liber meroris alienatio mandatorum fides. Nudus monachus mun di totius est dominus. Deo.n.curam sui credi dit.& per fidem omnes possidet seruos. Non dicet homini necessitatem suam sed que affe rũt quasi de manu domini suscipiet. Nudus operarius totius mortalis affectiõis inimicus que sibi ad sunt quasi non sint ita existimat & si apprehendit. Anachoresis omnia arbitrabi tur ut stercora. Sin uero cõtristetur in aliquo nu ndum que sit uera nuditas agnouit. Vir nudus purissimam orationem emittit. Qui uero cupidus est materie ymagines in oratio ne uersat. Qui in sancta subiectione durant a cupiditate longissime remoti sunt. Quid.n. iam habeant proprium qui ipsum quoq; cor pus suum alieno imperio exposuerunt? Hu iusmodi imo hoc tantũ detrimento affici cõ sueuerũt ꝙ ad migrandum prompti semp ac parati sunt. Vidi plerunq; monachos in loco ex aliqua materia sibi tollerantiam acquisiuis se quibus tamen eos ego beatiores censui q propter dominũ uirtutẽ illã sectãtur Qui sup na gustauit facille terrena cõtẽnet. Qui uero

fine gustu illo℞:& terrenis letatur possessioni bus.Is qui sine ratione nuditatem hãc sequit̃ duabus ex ptibus ledit̃.Nam & p̄sentibus abstinet.& futuris priuat̃.Caueamus ergo o mo nachi ne auibus ĩfeliciores uideamur ille: nõ solicite sint:neq₃ cõgregant.Magnus & ille q dē est qui pecuniis gratis renunciat . Sed ille profecto sanctus est:q uoluntati sue abrenun tiauit.Nã alter qdē centuplũ siue p pecunias siue p gratias accipiet:alter aũt sempiternã ui tã hereditario iure possidebit. Neq₃ fluctꝰ un q̃ deerũt mari neq₃ auaro iracõdia & meror d̄ esse poterunt.Qui auaritie materiã cõtempsit hic lite oĩ & cõtrouersia liber eu asit.Qui uero possidere amat ꝑ acu ēt usq₃ ad morte corri xabit̃.Fides cõstans circũdet curos.Porro mor tis memoria corpꝰ ip̄m quoq₃ abnegabit.Nõ fuit in Iob ullũ auaritie uestigiũ atq₃ priuatus oĩbus sine turbatione pstitit.Merito radix ma lo℞ oium & est & dicitur.Hoc.n. & scelera & furta inuidias cedes diuortia. Inimicitias pro cellas iniuria℞ memoriã crudelitatem mala deniq₃ omnia inuenit modica ignis sintilla ĩ gentem siluã accendit pleriq₃ totam succende runt.unaq₃ uirtute qua.s.nullis mortaliũ rerũ afficimur:uniuersa uitia illa diffugunt. Porro huiusmodi uirtutem experimentum gustus-

ꝙ dei parit & cura solicita reddende a nobis in fine orationis. Nō ignorat qui intentius legit matris malorum ratiōem. At.n.in sua nequam & execrabili stirpe secundam suam esse progeniem lapideam insensibilitatem. Sed ꝓhibuit me proprium illi ordinem distribuere serpens ille multicipes ydolorum seruitus: qui nescio quo pacto tertium ordinem apud patrum discretissimos in octo principalium uitiorum cathena sortitus est. Quem nos cum mediocriter tetigerimus loquriam de insensibilitate uolumu quippe que tertia ab ea: dicitur: que secunda in ordine generatiōis ē post q̄ rursus de sōno & uigiliis. Preterea ēt de puerili atq; ignauia formidie paucis differemus. Hi enim morbi proprie illorum sunt qui adhuc rudes imbuuntur.

De insensibilitate. Gradus Decimusseptimus.

Insensibilitas. Et in corporibus: & i spiritibus est mortuus sensus ex diutino langore in insensibilitatē desinens. indolentia est q̄ ihabitum transiuit: negligentia segnis ac torpens

animi intentio presumpt / onis est germē ala critatis impedimentū fortitudinis laqueus cō punctionis ignoratio desperationis ianua ob liuionis mater quā cū genuerit ipsius filie sue fit filia timoris exclus:o indolēs est stultus phi losophus ab se ipso damnatus. expositor sibi met contrarius locutor. Cecus uidendi magi ster De sanitate uulneris disputat atq3 id fri cando ex asperare non desinit. Contra mor bum loquitur & que sunt noxia manducare non cessat. Aduersus se ipsum orat & protius ad opus suum proficiscitur. Id dum perficit sibi ipsi indignatur nec uerborum suorū pu det miserū. Male facio clamat. & tamē acrius instat. Os contra uitium orat. & corpus pro uitio luctatur. De morte phylosophatur: qui quasi non sit moriturus ita uiuit. de separatio ne corporis & aīe seuerius admonet & quasi sempiternus futurus sit dormitat. De conti nentia disputat. & pro gulle concupiscentia certat cum de futuro iudicio legit subridere incipit. De ianis glorie fuga meditatur. & ea dem in ipsa lectione capitur. De uigiliis dum loquitur expectoratur & ipse somno ptinus iniungitur Orationem collaudat & eam nō secus q̄ flagellum uitat. obediētiam summis audibus effert primusq3 ipse contra eam agit

eos qui nulla mundi affectione compediun tur extollit nec erubescit ipse pr ouili panno contendere atq pugnare. Intus amaricatur atq in ipsa amaritudine rursus irascitur nec sentit dum ruinam adicit ruine. Saturatus penitentiam agit modicumq progrediens rursus saturitate distenditur. Silentium beatū dicit ipsumq per loquacitatē laudat. De mā suetudine admonet & in ipsa doctrina non nunq̄ irascitur. Cum resipuerit ingemit atq agitans caput rursus perturbatione corripi tur uituperat risum ac subridens de gemitu docet Semetipsum ut inannis glorie cupidū in plerisq accusat & per eam sui uituperatio nem sibi gloriam querit Affectu libidinis in faciē respicit & de pudicitia disputat. deserti & qetis sectatores ipse ī seculo degēs collau dat Misericordes glorificat & paupēs expb it Semper sui accusator est & tamen resipisce re non uult ne dicam nō potest. Vidi ego hu iusmodi plurimos cum de exitu eternoq iu dicio uerba fieri audirent illacrimari & cum ad hoc essent ī oculis lacrime ad mensam so licite accurrere. admiratusq sum quomodo luctum quoq hoc pernitiosa & male olēs do mina captiuare potuit ingenti insensibilitate captiuata uel robotata. Sed lapidee huius &

precipitis insaneq̃ simul & fatue domiẽ uul-
nera & dolos quam satis uisum & pro tenui
cognitione & facultate mea denudaui neq̃
diu aduersus illam uerbis pugnare consilii ẽ
Porro si q̃s in domino est qui expimento suo
possit uulneribus afferre remedia non illum
pigeat id exequi. Ego enim imbecilitatem in
hoc meam ingenue confiteor quippe qui ab
huiusmodi peste forte detineor. Nam neq̃
fraudes illius & arces a me ipso potuissem de
prehendere nisi hanc summa ui tenuissem
eamq̃ diligenter examinans que p̃dicta sunt
confiteri fecissem. timoris domini & infatiga
bilis orationis illam duplici flagello cedens.
Quo circa & hoc diuine uidebatur uiolenta
illa & nequissima domina. Hi qui mihi fe-
dere deuincti sunt mortuos uidentes rident
in oratione stãtes lapidei toti & duri tenebris
q̃ pleni sunt. sacramq̃ intuentes mensam q̃-
si ad gustandum cõmunem panem cum ue
nerint affecti sunt. Ego cum aliquos cou-
pungi uideo irrideo. Cuncta que ex affectus
alacritate gignantur bona. Is qui me genuit
pater necare me docuit. Ego risus mater. Ego
somni sũ nutrix Ego satietatis aĩca ego cũ re-
prehendor nõ doleo ego false religioni spetiei
connexa sum. Itaq̃ stupore percussus atq̃ insa

ne sermonibus territus Interrogabam quod esset eius genitoris nomen illa uero ad me: Ego inquit non tantum unam homo natiui tatem sed numerabilis quodammodo & ista bilis ratio mee conceptionis est: me facietas roborat·me tempus auget.me pessima consuetudo consolidat. Ea uero que detinetur ame nunquam liberabitur insiste ingentibus uigiliis. Iudicium sempiternũ Infatigabili stu dio meditare. Ita tibi forsitan parumper ce dam intuere diligẽtius occasionem ex qua ti bi nata sum & aduersus matrem meam con stanter certa Neq; enim una mihi indifferẽ ter est mater: Inter sepulchra frequenter ora eorumq; indelebilem ymaginẽ in corde tuo pinge Hanc enim nisi ieiunii stillo tibi descri pseris me in eternum uincere non poteris.

De somno oratione psalmodia in conuẽ tu: Gradus.xviii:

Omnus est nature exparte constantia. ymago mortis sensuum ferie: unus quidem: est somnus habet autem plurimas sicut & concupiscentia occasiones: siue causas fit enim uerbi gratia: ex natura: ex cibis

ex demonibus fortassis uero ex somnio Immoderatoq; ieiunio ex quo dum caro lascescit se ipsam iam per somnum consolari querit. Sicut inmoderatus potus ex consuetudine pendet & ita de somno sentiendum est. Quo circa in iniciis renuntiationis contra hoc uigilantissime pugnandum est. Perdifficile est.n. longam consuetudinem curare. Obseruemus diligentius & inueniemus cum insonuit issi gnum spiritualis tube uisibiliter quidē congregari fratres inuisibiliter conuenire inimicos: atq; hos quidem cum ex perrecti fuerimus astare lectulo: nosq; ut iterum decubemus lectulo hortari. Expecta inquiunt dum compleantur principales hymni sicq; demum in ecclesia proficisceris. Alii. cū ad orationē assistere cepetimus nos in somnum precipitant Alii preter cōsuetudinem uentrem immoderate stimulent. Alii ut inuicem colloquamur hortantur. Alii mentē nostram inturpes cogitationes pertrahunt. Alii super parietem reclinare nos ut debiles admonēt. Nonnunquā uero ossitare etiam inmodice faciunt. Nonnulli illorum orationis tempore risum nobis mouent: ut per hunc ad indignationem contra nos deus puocet: Alii p sumā desidiā festinare nos i uersuū pronuntiatione ipellunt.

Alii contra psalmodiam protrahere uolupta tis causa hortantur. Nō nunquam uero ori ēt assidentes nostro ita illud claudūt ut uix api ri possi e uideatur. Is q̄ dum orat deo se assiste re intimo cordis affectu existimat ut colum- nā perstabit īmobilis: nec ab ullo horum irri detur quos mō prediximus. uerus obediens mox ut ad orationem stare ceperit illustratur totus nonnunquam uero etiam exultatione perfūdimur. Est enim huiusmodi pugil prepa ratus & p integerrimmum purissimumq; mi sterium iam antea ignitus omnibus quidem possibile est cum multitudine orare. Plurimi uero cum uno solo unanime fratre conueni entius orant. Paucorum uero ualde est soli taria oratio. Si cum multitudine psallas pur- gatissimam & ab omni materia remotā ora- tionē offerre non poteris. Ceterū pexercitatō ne mentis ea que canūtur eloqa tūc speculare uel rursus dū ut uersū pximus finiat expectus intentius ora. Nihil dum oras imiscere oratio ni decet. siue illud inutile sit & otiosum siue utile & necessariū. Sed orationi & operi di- stribuenda sunt tempora. Quod manifeste docuit is qui magnum Antonium erudiuit angelus. Probat quidem aurum fornax sed stu dium & caritatē i deū mōachoꝝ pbat oratio

nis intentissima qualitas?

De Vigiliis Gradus.xix.

t Erreuis qdem ac mortalibus regibus qui astant alii expediti ac nudi fere sūt.alii faces alii clipeos alii gladios tenent : est autem ingens atq; incomparabilis primorum ad sequentes differentia. Quippe alii proprie cognati regis esse atq; familiarissimi solent.Hi uero serui & ministri & ista quidem ita se habent.Age uero iam nos quoq; quo nam mō in uespertinis diurisq; conuentibus & orationibus deo & regi nostro assistimus solertius inspiciamns.Quidā enim in uespertinis p noctatiōibus expeditissimū ab oī cura nudi puras ad orationē extēdūt māus:Alii cū psalmorū modulatiōe assistūt ī hac Alii lectiōi magis icūbūt Quidā p opus manuū ex īfirmitate uirilitate aduersus somnū repugnāt Nonnulli mortis meditatione se exercent ex huiusmodi cōsideratiōe cōpunctionē sibi acqrere studentes.Ex his omnibus p̄mi & postrēi diuinis excubiis insistūt.Si uero mōastice uite ꝑpiores sunt.Tertii uero iferiorem ambulāt uiā. uerū deuotione & uirtute offerentiū deus munera

ſuſcipit & extimat. uigilans oculis expiauit mitē immodicus ſomnus obtudit & excecauit animum. Peruigil monachus fornicationis inimicus: ſomniculoſus uero contubernalis eius eſt/uigilie incendium libidinis frangunt atq; a ſomniis liberant. Suffuſus lacrimis oculus: tenerumq; cor: & ad ſui cuſtodiā erectum: cogitationes cautiſſime obſeruat: cibos fornacis in morem conſumit: paſſiones edomat linguā reſtrigit & reprimit fugatque fantaſmata. uigilans monachus: piſcat cogitationes eaſq; p tranquilitatem noctis facillime & conſiderare & capere pōt. Dei amator monachus: mox ut ſonus tube icrepuerit ad orationem uocans: letus & ylaris dicit euge euge: negligens uero. uhe mihi uhe mihi Menſe preparatio gule deditos arguit. Orationis autem exercitatio: dei amatores Probat prior ille dum inſtructam conſpicit menſam geſtit letitia. ſequens autem meſtior fit. Somnus multus: obliuionis opifex uigilie uero memoriam emundant. Diuitias agricole ex area & torculari colligunt. Monachi uero ſuas opes & ſciam: ueſpertinis maxime nocturniſque orationibus: & animi exercitationibus congregant. ſomnus multus iniquus: eſt ſocius: dimidium: uite: negligentibus

siue amplius dirripit-Improbus monachus in collocutionibus uigil & fabulis. Cum aūt orationis hora superuenerit somno illi grauātur oculi,molis & lasciuiis monacus in loquacitate probatus:at ubi lectio illata fuerit aspicere pre somno non ualet.Cum nouissima tuba insonuerit mortuorū erit resurectio. Ita cū sermo ociosus personare ceperit dormientiū erit euigilatio.Amicus fallax soporis tyrānus Nōnunquam postquā satiati fuerimus cedit fameque & siti nos acriter oppugnat. Opus manuum cum orare pergimus ferre nobiscū suggerit:Aliter quippe uigilantium orationē demoliri nequiuit:primus hic rudibus oppugnando subrepit:siue ut eos Initio negligentiores faciat siue ut spiritum fornicationis uiam paret.Quousq; ab eo liberi summus cum multitudine psallere non deuitemus. Sepe enim fit ut astantium oculos ueriti dormitare erubescimus.Inimicus enim leporibus canis ita ē somno inanis glorie spiritus. finita die uenditor. Monacus uero psalmodia finita residens computat lucrum . permane post orationem sobrius : ac uigilans : tuncque cateruas demonum aspicies : Nam ut quia nobis in oratione expugnati fuerint post orationem iniquis nos phantasiis circū

uenire moliuntur. Residens obserua diligentius inspiciesq; eos qui consueti sunt primitias anime diripere. Fit nonnunquam: ut i somnis ex assiduitate exercitii laudabilis psalmorum meditemur eloquia. Plerunque uero demones ea suggerunt nobis: ut nos ad superbiam eleuent. Tertium genus dicere nolebam nisi me quidam coegisset. Anima que uerbū dei quottidie sine intermissione meditatur? Solet per soporem quoque in eodem morari. Est eni hoc secundum primi proprie remuneratio: qua. s. spiritus fātasmata: euitātur.

De ignominia formidine Gradus .xx.

Qui in cenobiis: siue conuentibus uirtutem arripit non ualde cōsueuit oppugnari formidine: qui uero remotioribus locis solitarius degit caueat ne unquam sibi formido dominetur cenodoxie germen: & infidelitatis filia formide puerilis est mos in uetula ab inani gloria oppressa anima. Formido est fidei conuersio in expectatione earum rerum: que non uidentur: tumor est: premeditatum preuisumq; periculum siue ita. Timor est sensus tremulus cordis qui de incertis calamitatibus iugiter

agitatur indignans.tumor est certe confiden tie ac securitatis priuatio.Superba anima est formidinis ancilla sibi ipsi fidens.sonitusq; & umbras rerum quarūlibet metuens.Hi quidē qui amant nec dolent formidine omnino ca rent.qui uero formidolosi sunt lugent & de sperant stuporem mentis plerūq; patiuntur & merito sane:iustus.n.cū sit deus superbos deserit ut relicti non extolli doceamur. con- cti quidem formidolosi sunt qui inanem glo riam sequuntur.Nō autem ideo omnes quo q; qui carent formidine sunt humiles. Nam & latrones & qui sepulcra uiolant nulla for- midine trepidant. In quibus locis consuesti expauescere ad ea non te pigeat noctu profi cisci.Nam si his que praua sunt cedas: conse nescet tecum puetilis ista & ridiculosa pertur batio Dum uero ad ea proficisceris oratio- nis armis accingere. Et cum peruenetis ex- tende manus:& yesu nomine cede inimicos Nulla enim neq; in celo neq; i terra sunt ar- ma potiora.liberatus ea peste liberatorem tu um collauda.Nam si illi gratias referas i eter num proteget te.Nunq̃ poteris uentrem subi to implere ita ne formidinem quidem statim uincere ualebis. Pro mēsura luctus formido citius uel serius recedit. inhorruerunt pili

carnis mee(iquit elyphas)demonis astutiam enarrans. Aliquando quidem anima non-nunquam uero corpus ante formidare incipit:alterumq; alteri passionem communicat Quotiens formidine concepta in carne:metus improbus in animam irrumpere non potest:iuxta est infirmitatis huius liberatio. At cum per contritionem cordis insperata omnia prompte expectamus:tunc reuera formidine sumus liberati. Non tenebre non locorum solitudo:demones contra nos roborant:sed anime sterilitas:plerunq; uero etiam disciplina diuina nobis dispensatione permissa. Qui uerus seruus est domini:proprium solumq; dominum timebit. Qui autem necdũ metuit umbramq; suam sepius extimuit. Instante quidem inuisibiliter spiritu terretur corpus astante uero angelo exultat humilium animus. Quo circa ex affectu huius presentiam agnoscentes otyus ad orationem recurramus. Nam ut nobiscum oret nosq; adiuuet clementissimus castos ad nos aduenit.

De cenodoxia Gradus Vigessimusprimus.

S Olent pleriq̄;.dum de uitiis dispu tant inanem gloriā seorsum diffinire a supbia.unde & octo esse prīcipalia . & primaria uitia dicunt. Theologus uero Gregorius aliiq̄; plurimi doctores septem ista esse tradiderunt: quos ego maximo sequor.Quis enim inanem gloriam deuicit:& superbus fuit?Ea uero est ambarū adinuicem differentia:que est naturaliter pueri ad uirum & tritici ad panem. hoc enim prīcipiū est illud finis.Nūc igit̄ deiuitō & plenitudinis passionum:nephario.s.tumore:tempore admoniti:paucis loquamur.Qui enim de his longissime philosophari nititur:is ei similis est qui de uentorum pondere ī cassum curiose querit. Concordia est specie quidem immutatio nature:morumq̄; peruersio: & obseruatio:querelle:qualitate uero:laborum dissipatio.sudorum perditio.thesaurorum insidie perfidie alumna.superbie precursor.in portu nauffragium:in area formica:que & si tenuis est:laboribus tamen omnibus & fructibus insidiatur.Expectat formica dum perficiatur triticum . Cenodoxia uero dum congregentur opes.Gaudet illa ut furetur.Hoc autē ut dissipet: gaudet desperationis spiritus cum uidet multiplicari uitia.Cenodoxia uero cum uir

tutem multiplicari uidet. Prioris ianua multitudo uulnerum Si uero diuicie laborum obserua diligenter & usq; ad mortem & sepulcrum inuenies hanc nephariam labem cottidie uestibus unguentis pompis aromatibus & aliis florere lucet omnibus affatim sol omnibusq; studiis cenodoxia aggaudet. uerbi cã Ieiuno: inaniter glorior. latendi causa soluo ieiunium tanquam prudens iterum glorior. Si splendide uestis: uincor ea peste. Si uilius induar denuo glorior. Si loquar hac superor si taceã iterum superatus sum. Quocũq; hũc tribulum ieceris erecto persistit aculeo. Eiusmodi uero gloriosus est fidelis ydolorũ cultor qui deum quidem collere & uenerari uidetur hominibus uero non deo placere studet. Omnis autem huiusmodi est qui obstentatõi obsequitur. eius uero ieiuniũ absq; effectu mercedis erit eius item improba oratio utraq; ad hominum laudẽ captãdũ operat. Monachus ianiter glorians. Duabus exptibꝫ ledit. Corpus. n. p afflictionẽ conterit nec ullã inde mercedẽ recipit. Quis non rideat cenodoxie operatium qui dum ad psalendũ stat ab ea exagitatus interdum in oculis omniũ deflet? Abscõdit deus nõnũq̃ ab oculis nostris ẽt q̃ possidemus bona uir aũt laudator

ymo uero seductor per laudes oculos aperit nostros his autem apertis a nobis euanuere diuitie. Adulator est demonum minister sup bie dux compunctionis exterminator bono rũ demolitor erroneus ductor. qui. n. beatos nos dicunt inquit ille nos seducunt. Sublime est quidem illatas contumelias fortiter liben terq; pferre sanctum uero ac iustũ laudes abs q; lesione transire. Vidi lugentes dum lauda rentur iracundie facibus succendi: & ueluti ĩ mũdis passione passionem cõmutare. Nemo que sunt hominis nouit nisi sanctos hominis qui in ipso est. erubescãt igitur & obmutescãt qui nos beatos in faciẽ dicere nituntur. Cum audieris q; te uel proximus uel amicus tuus maledictis insectatus sit absentem sine & pre sentem tunc ostẽde caritatis opus atq; illum ipse collauda. magnũ quidem est laudes ho-minis ab aĩa excutere sed longe maius auer sari demonũ laudes. Non ille humilitatem ostendit qui se ipsum deicit & uilem dicit. qd .n. mirũ si se ipsum tolleret : sed qui ab alio probris respersus caritatẽ in illum integram atq; inuiolabilem seruat. Animaduerti ceno-doxie demonem dum cogitationes fratri sug gerent alteri quoque prius eas reuellasse ut cum ab eo que in corde suo uersarentur: Au

ditet hunc ueluti precognitorem ac beatum diceret.Ipsa quoqꝫ corporis membra carpere repentinosqꝫ corpori tremores excitare cõsue uit impurus hic spiritus Nõ illum audias cum tibi ut episcopatum uel monasterii principatũ suscipias ingerit.Est enim laboris immodici canem a macelli mensa amouere.Solet cum uiderit aliquos uel modicum inquietis propo sito ac tranquillo statu profecisse mox ut reli cta heremo ad seculum proficiscantur horta ri.Abi inqẽs in salutem animarum pereũtiũ Alia ethyopum est:& alia statuarũ form ita & alius modus est inanis glorie eorum qui in seculo morantnr alius eorum qui in desertis degunt.Seculariũ aduentus preuenit inanis gloria leuioresqꝫ monachos aduenientibus obuiam progredi hortatur. eorumqꝫ prouo lui pedibus Itaqꝫ est superbia plenissima hu militatem.simulat mores habitum incessum qꝫ moderando componit submissaqꝫ loqui tur uoce atque ad manus peruenientium ut aliquid accipiat respicit Dominos ac patres & primarios appellat & qui post dominum sunt uite illorum causa. Ad mensam re sidentes abstinere hortatur & inferiores absqꝫ misericordia exagitat.Eos qui in psalmodia negligẽtiores esse solẽt fortiores facit.Mutisqꝫ

& sine uoce uenustatem uocis adicit.somni culososq; uigilantes efficit. ad ulatur ei qui preest canoni primatumq; sibi largiri affectat Et dum hospites abscedant patrem illum & magistrum nominat. Eos qui honorati sũt superbos facit:& qui despecti iniurie memores ostendit. Cenodoxia nonnunquã pro honore ministrauit ignominiam suis enim discipulis irata confusionẽ illis maximã induxit. Cenodoxia feruidos iracondia mites in conspectu hoium & mansuetos fecit. hec naturalibus bonis & donis ut plurimũ insilit & per ea infelices trahit uel sternit. Vidi demonem socium ac fratrem suum perturbasse atq; effugasse. Nam cum aliquando frater irasceretur aduenirentq; interea seculares hospites:ex iracundia incenodoxiam translatus est miser simul enim utriq; seruire non poterat. Is qui se ipsum cenodoxie uendidit duplicem uiuit uitam. Nam inter monachos habitu degens:in seculo mente & cogitatione uersatur si ad supernam gratiam festinamus accurrere supernam gloriam degustare studeamus. Qui enĩ illam degustauerit terrenã oẽm protinus contemnet. Miror enim siquis absq; illius gustu hanc possit aspernari. sepe fit ut qui ab inani gloria predati ac uastati sumus conuersi post

modum illam acrius uastemus. Vidi quosdã operarios spirituales exercitum ex inani gloria cepisse. Abiectoq; postmodũ noxioq; uitioso principio correcta intentiõe laudabili fine qd minus recte ceperant consummasse. Qui in prerogatiuis naturalibus puta acumine peritia lectione pronunciatione ingenio ceterisq; omnibus que nobis sine nostro labore proueniunt extollitur: hic nunq̃ eis que supra naturam sunt bonis potietur. Qui. n. in modico infidelis est in multo quoq; infidelis erit. Eiusmodi uero est seruus inanis glorie. Pleriq; ut supernam tranquilitatem diuitiasq; gratiarũ ac miraculorum perpetrationem & uirtutem prenoscendi adipiscantur: corpora sua in cassum contriuerunt ignorantes miseri q̃ non labores sed summa humilitas huiusmodi munera pariat. Qui munera pro laboribus exigit hic periculosum iecit fundamentum. Qui uero seipsum debitorem extimat. Is insperatas gratiarum opes repente suscipit. Caue ne proditori unq̃ obtemperes. Cum te quasi pro audientium utilitate uirtutes propalare suggerit. Quid enim proderit homini si mundo uniuerso prosit: sibi uero ipsi detrimẽtum faciat. Nichil eque ut humilis nec ulla simulatione fucatus habitus intuentes edificare poterit.

Fit enim & aliis uiaticum nunquam extolli. Quo quid maius ad utilitatis rationem esse possit.non uideo.Horruit quidam ex his qui uidere acutius poterant narrauitq; qđ uiderat :cum sederem inquit in cetu quodam ad uenientes ad me cenodoxie & superbie demones iuxta me ex utraque parte sederunt.& unus ex his:qdē digito suo illo nouissimo:pulsauit latus meũ hortans ut aliquid qđ ad contemplatiõem pertineret siue opus quodlibet in deserto a me gestum loquerer.Quem cum a me experlissem dicens conuertantur retrorsum & erubescant qui mala cogitant mihi:ptinus is qui a sinistris erat ad aurem mihi dixit.Eya bene fecisti:magnusq; effectus es:qppe qui imprudentissimam matrem meã uiceris:ad quem ego rite sequentia : uersus assumens . Dixi auertantur statim erubescentes q dicunt mihi.Eya bene fecisti . Eũdem ego cũ interrogassem quomodo inanis gloria sit superbie mater ita respondit.laudes inquit animam eleuant & inflant.Porro cum anima ad elationem uenerit iam tunc illa supbia assumens in celum usq; attollit:& usq; ad abissos deicit.Quedam gloria est que a domino prouenit ego enim inquit eos qui me glorificant glorificabo: est & alia que ex diabolico appa

ratu & fraude proficiſcitur. ueh enim inquit cum uos benedixerint omnes homines. Priorem apertiſſime cognoſces cum illam ut detrimentum exiſtimans: omni conatu auerſatus fueris: & quocunq; proficiſceris conuerſationem tuam occultaueris. Secundam uero cũ uel parum aliquid: ut ab hominibus inſpitiaris operatus fueris. fingere eam que in nobis non eſt uirtutem ſcelerata ſuggerit. Sic enim inquit luceat lux noſtra.co.ho.u.ni.o.n.b.& g.p.u.qui in celis eſt. Plerũq; dominus inanis glorie cupidos in illius odium p aliquam cõtingentem ſibi ignominiam traduxit. Cuius odii initium eſt oris cuſtodia amorq; uilitatis & ignominie. Medium uero Intellectualium omnium inanis glorie ſtudiorum amputatio Finis uero(ſi tamen ullus eſt abyſſo finis) ea omnia coram multitudine ſtudioſe ac ſine ullo doloris ſenſu querere que ad ignominiam pertinent noſtram. Noli confuſionem tuam abſcõdere.q.id ueritus ne tibi uidearis offendiculum ponere. Iam uero etiam ſecundum culpe & erroris ſpeciem non eodem fortaſſe medicamine ſemper utendum eſt. Quotiens nos gloriam aduocauerimus: ſiue cum inuocata ab aliis tamen ad nos ſpremiſſa peruenerit ſiue cum ad inanẽ gloriam ſtudioſe

aliqua facere tentamus: luctus nostri meminerimus: ac nostre secretioris ac trepide orationis. prorsusq; illius improbitatem obtundemus: atq; in reuerentiam transferemus. Si tamen uere orationis nobis cura est. Sin autem: uel mortis nostre considerationem citius arripiamus. Si uero ne id quidē possumus uel eam confusionem metuamus que gloriā inanē sequitur. Qui.n.se exaltat humiliabitur non futuro seculo sed etiam in presenti. Quotiēs nos laudatores imo uero seductores laudare ceperint citius iniquitatum nostrarum multitudo: memorie occurrat. Inueniemus nos ipsos indignos: his que in nostram laudem dicuntur uel geruntur. Sunt inter inanis glorie studiosos qui i quibusdam petitiōibus suis exaudiri a deo debeant, quorum deus.iō anticipare orationes & preces consueuit. ne per orationis studiū id qđ petierant accipientes supbiores fiāt. Nō ualde solent qui simpliciores sunt i uenenū istud incidere. Cenodoxia quippe est simplicitatis amissio: fictaq; institutio: uermis plerūq; dum excreuerit natis alis in sublime subuectus est. Ita & consumata inanis gloria supbiam peperit que malorū omnium dux princeps & consumatio est.

De Superbia. Gradus. xxii.

Vperbia.Eſt dei abnegatio.Jnuen tio demonũ.Aſpernatio hominũ. Condemnationis mater. Sterilita tis augmentum.Laudum progenies.diuini adiutorii expulſio.ſtuporis pcurſor.Lapſuum miniſtra·Caſus materia.Jracũdie fons.Simulationis ianua.Firmamẽtũ demonum.Deliɫtorum cuſtos.Duritie &crude litatis artifex . Compaſſionis & miſericordie ignoratio: Amarus exaɫtor . Immutis iudex. Dei aduerſatrix.Jnitium ſuperbie finis eſt inanis glorie . Medium uero deſpeɫtio proximi & laborum ſuorum ipudens diuulgatio. Laus in corde reprehenſionis odium. Abnegatio diuini adiutorii . propriiq; ſtudii elatio & confidentia demoniacus mos audiamus itentius omnes qui foueam iſtam cupimus effugere: A gratiarum aɫtione plerunq;.hec peſtis teterrima ſolet incrementa ſuſcipere.Neq;.n. unɫtio improbe deum abnegare ſuggerit . ui di quendam deo gratias ore agentem:ſenſuq; ſuperbe gloriantem. Teſtatur id aptiſſime phariſeus ille qui dixit. Deus gratias ago tibi ubi ruina cõtigit illis antea ſuperbia taberna culum fixerat.Prius enim illud hoc ſubſeqns idicat:ponamus duodeci eſſe paſſiones igno minie . Audiui inſignem quendam & hono-

rabilē dixisse mirū si unā harū elationē dicō uolūtate diligas sola ea reliq̄rum undeci loc ū īplebit. Altū sapiens mōachus cōtradicit ue- hemēter humiliter aūt sētiēs cōtradicere ne- scit. Non sustinet cipressus in terram inclinari neq; monachus ꝗ elatus corde optemperare. uir excelso corde dominari appetit Aliter enī perire ut cunq; non potest vmo non uult Su perbis deus resistit. Quis iā illos miserari pōt? Immūdus apud deū est omnis elato cordē q̄s iā huiusmodi mundare poterit. Disciplina q̄ dem supborū lapsus est stimulus demō dere relictio aūt stupor & in illis quidem prioribus homines ab hominibus sepe curati sunt extre mum uero curari ab hominibus non potest Qui reprehēsionem ab se excutit hoc se mor bo laborare significat qui uero illam admittit pestis eius uinculo solutus ē Si absq; alio ui- tio hoc solo celestis quidam de celo corruit querendum an forte humilitate sola sine uir tute alia possibile sit in celum conscendere: Superbia est diuitiarum uirtutis sudorumq; perditio Clamauerunt nec erat qui saluos fa ceret. Id circo penitus quia superbia id fece- runt: Clamauerunt ad dominum & nō exau- diuit eos ideo omnino q̄a cās quas orabant

non absciderunt superbientem fratrem pba⸗tissimus quidam ac discretissimus senior spe⸗tialiter corrupuit: At quem ille cecutiens ait Ignosce pater Neq inaniter glorior neq su⸗perbus sum. Tunc sapientissimus senior ad eum & quo nam inquit modo Fili decla⸗mare manifestius potuisses te hoc morbo la borare. Talibus itaq plurimũ confert subie⸗ctio deuota crassus atq ignobilius institutũ uite uirtutumque clarissimorum patrum ea rũque naturã excedere uident intentissima le ctio. Fortasse uel sic erit huiusmodi lãguenti bus aliqua salutis spes Pudor est alieno orna mento gloriari extremeq dementie de donis extolli. Queque tibi ante natiuitatem fuere uirtutum bona eis solis gloriare nam que ti⸗bi deus largitus est ut ipsam quoq natiuita⸗tem quas uirtutes preter mentem acquisisti ille sole tue sunt. Mentem enim tibi largi⸗tus est deus. Et que extra corpus exegisti certa mina ex tuo solo studio fuerunt. Corpus quippe non tuum ẽst opificium sed dei. No⸗li confidere quo ad sententiam suscipias. Cũ uideas quendam qui postq̃ itroductus in tha lamum fuerat atq succubuerat ligatis ma⸗nibus & pedibus in exteriores religari tene⸗

bras.Noli elata ceruice gloriari luteus cũ sis plurimi.n.qui sancti atq; omni materie pudore fuerant liberi de celis deiecti sunt. Cum i suis operatiis locum ceperit demon tunc iã ipsis in somnis aut per uisum in figura sancti angeli uel martiris alicuius apparens misteriorum reuelationem uel gratiarum munera largitur:ut per hunc modũ seducti miseri perfecte demum sensu integro & sanitate mẽtis excidant.Etiam si mille mortes pro xp̃o pateremur ne sic quidem satisfacere aut debitũ nostrum implere possemus Alius quippe est dei alius seruorum sanguis(secundum dignitatem dico)non secundum substantiam. Nũquã nos ipsos disquirere & diiudicare desinamus.iugiter probatissimorum patrũ qui ante nos luminarium in modum splenduerunt uitam ac mores intueamur nosq; ad illorum comparationem studiosio examinemus tũc sane tunc nos ipsos ne uestigium quidem diligentioris conuersationis attigisse inueniemus:sed seculari ad huc instituto in morari monachus proprie est animi occulus ͦoi elatione carẽs in mobilisq; corporis sensus. Monachꝰ ẽ q hostes ferarũ i morẽ ꝓuocat & Irritat cũ illi ab ipso fugiãt mõachꝰ ẽ iugis excessus mentis ac meror uite. Monachus est qui

ita uirtutibus affectus ē ut esset uoluptatibus alius. Monachus est lux cordis oculos iugiter irradians. Monachus est humilitatis abyssus spiritū oēm precipitans & suffocans: superbia est fastus obliuionem peccatorum igerit. Nā illorū prepetua memoria humilitatis est opyfex. Superbia est anime suprema in opia dum illa diuitias ymaginatur lucem q̧ esse in tenebris existimat. Non solum non permittit hec execrabilis pestis in anteriora progredi sed etiam ex altitudine deicit. superbus est punicum malum interius putridum exterius uero decorem proferens. Superbus monachus demone opus non habet ipse enim sibi iam & demon & hostis & inimicus est. Alienissime sunt a luce tenebre & ita superbus a uirtute oī alienus est. Sunt in superborū cordibus blasfemie uerba inanimabus aut humilium celestia dona. Solem execratur fur superbus uero mittes aspnatur nescio quo pacto se ipsos plerique superbi latuerunt: & cū se putarent esse in passibiles in exitu paupertatem suam cognouerunt. Qui hac labe deprehensus fuerit domini auxilio illi opus erit: una est enī illi salus hominis. Deprehēdi. n. seductricē hāc sine capite mecum aduenisse nostris sue humeris in uectā ambas q̧ obediētie uinculo illaqueans

uilitatisq; flagello uerberās qualiter i me essēt igresse dicere cogebā.Itaq; cū cederent aiebāt Nos neq; initiū habem9 neq; natiuitatē prīci pes.n.& gēitrices sum9 omniū uitiorū Oppu gnat aūt nos ī modice cōtrictio cordis ex sub iectione initiū sumens.Nullius īperio subici patimur.Ideo in celis quoq; seditiones mo-uemus.Nos ut totum simul audias omnium q̄ sunt cōtraria humilitati genitrices sumus cō cta qppe q̄ illi suffragātur nobis aduersissima sunt Nos ī celo ipso fuimus & quo fugies afa cie nostra. Nos ignominias obuiā in irascē tiā obliuionē īiuriarū & ministeriū sequi se-pe consueuimus. Porro stirpes nostre sunt spiritualiū lapsus iracūdia detractio.Amaritu do clamor.furor blasphemia.Ipocrisis. odiū Inuidia contradictio suoq; alterius malle re-gi moderamine in obia unum & solum est ī quo conatus oēs uiriū nostrarū deficiūt Idq; tibi forte dicimus. Si te ipsū corā domino ex intimo cordis affectu semper accuses nos ut araneas contemnes. Nam ut uides superbie est equus cenodoxiā q̄ consendi.Sed scā hūi-litas & sui ipsius iugis accusatio ridebunt & equū & assesorē eius triūphale q̄ tamen sua-uissime canentes Cantemus domino glorio e.h.e.c.&.a ꝓicit ī more & ī hūilitatis abyssū

De ieffabilibus cogitatōibus blasphemie.

Gradus.xxiiii.

Ceue. Radicis & matris ſeniorem s eſſe progeniē in ſupioribus audiuimus uidelicet nepharie ſuperbie ſceleratam filiā blaſphemiā Id circo neceſſe ē eā i mediū adduci. Neq;.n.q̄uis ē iſte inimicus ſed hoſtibus oībus imma nior & grauior. Et quod duriusē nō facile ſpi rituali medico enūtiari ad confitendo denu dari poteſt. Quo circa plurimis nōnūquā deſ perationis & diffidentie cauſa fuit omni illo rū cōſūpta ſpe nō ſecus q̄ a uerme conſumit li gnū. Iſte igit̄ iſte ſceleratiſſimus & ſepe alias ad ſanctā ſinaxim & ad ipſā horrēdā ſacroꝝ miſteriorū horā blaſphēare dominū & i ipa q̄ cōſumātur ſacrata ſolet. Ex quo maxie māi feſte colligīus nō eē aiam noſtrā q̄ illa ītus uer balocuta ſit ipia & nō ferēda ſed demonē dei bonorūq; omniū aduerſariū q id circo d̄ celis deiectus ē ꝙ illic quoq; dū ſe p ſupbiā extollit ī deū quoq; blaſphemias & ↄtūelias iaculari uiſꝰ ē. Nā ſi mea ſūt turpia illa & ſcelerata uer ba qd ē ꝙ donū celeſte ſuſcipiēs adoro? Quō poſſū unā & bn̄dicere & maledicere. Plurios ſeductor iſte aiarūq; corruptor in ſtuporem & amentiam ſepe deducit. Nulla. n. alia cogitatio ita difficile: ut iſta enuntiari poteſt. Quo circa & multis plerunque conſueuit.

euenire.Nihil enim ita demones cogitatiõe ꝙ contra nos roborat ut eas in confessas in corde nutrire atq; occulere.Nemo sibi uerborum blasphemie, causam imputetur. Cordis quippe cognitor dominus nouit nostra non esse huiusmodi uerba & inuenta sed hostiũ nostrorum.Ebrietas offendendi causa est: & superbia cogitationum indecentium. atque his quidem qui offendit non quia offenderit sed quia ebrietatis causa id passus ē omnino punietur.cum ad orationem; stamus immunde ille infandeq; cogitationes nobis importune obstrepunt.At cum orationem finierimus protinus excedũt.Neq; enim oppugnare eos solent qui aduersum illas nos dimicãt Nõ solum autem deum & diuina omnia impius ille spiritus blasphemat:sed & turpissima quedam & deterima uerba in nobis intellectualiter loquitur.ut aut orationẽ deseramus aut nos ipsos in desperationem deiciamus. plurimorum quidem intercepit orationem. multos a sacrorum misteriorum communione separauit. Quorundã corpora merore tabetescit alios p ieiunium domuit nequã hic & inanis tyramnus:nullamq; eis requiem cõcessit.Idq; non solum i seculi hominibus. uerum & hiis quoq; qui monasticam uitam sub

ierunt fecit: nullam eis iam salutis spem reliquam improbissime suggerens: infidelibusque omnibus & ipsis quoque gentilibus miserabiliores esse denuncians: qui blasphemie spiritu se perturbari sentit: atque eo liberari cupit: pro certo habeat nō suam animam huiusmodi cogitationū esse cām: sed ipuz illū spiritū q aliqdo domino dixit. Hec oīa tibi dabo si pcidens adoraueris me. Id circo nosquoque contemnētes ipsum & q̄ ab illo dicūtur nihil existimātes: securi & ītrepidi dicamus. Vade post me sathanas. d. d. meū. a. &. i. s. sermo aūt dolusque tuus in caput tuū cōuertetur: & in uerticē tuum blasphemia tua descendet in p̄senti & in futuro seculo. Qui preter hūc modū: aduersus blasphemie spūm pugnare uult is ei sinum est qui manibus suis corruschationem cōtinere nititur. Nam quomodo uel cōprehēdere uel resistere aut reluctari aduersus eum poterit qui repente in coruenti instar ptransit habetq̄ uerbū momto uelocius cōfesti que euanescit. Nā hostes quidē reliqui insistūt pstant moresque trahūt ipsique aduersū se pugnātibus p̄bent: hic autem simul que apparuerit abscondit statimque ut locutus est mentem pertransiit. Solet plerunque in simpliciorum atque puriorum mentibus huiusmodi demon im-

morari. q̄ hii maxime uehementius ceteris concuti & perturbari consueuerunt quibus sane non dicimus id ex superbia aliqua pro prie sed ex demonum inuidia & calliditate cō tingere Desinamus tandem iudicare & condemnare proximū & cogitationes blasphemie nō metuemus. Id enim huius & occasio & radix est sicut qui indomo inclusus audit exterius preter euntium uerba nec tamen cū eis ipse colloquitur: Ita & anima que in se ipa degit demonis blasphemias auscultās quas per illam transiens loquitur non turbatur. qui hunc spiritum despicit liber euasit qui uero illi aliter reluctari nititur tandem subiacebit. Qui enim uerbis spiritum continere uult is ei similis est q uentos inducere nititur Monachus quidam studiosus cum ab eo ꝑturbaretur ad uiginti annos carnem suā ieiuniis & uigiliis macerare non perstitit cū uero nullam utilitatem se inde cepisse sentiret profectus conscriptā in carta perturbationem ac tentationem suam sancto cuidam ac ꝓbatissimo seni obtulit in faciem prostratus nec illum intueri ualens. Vt autē legit senior subrisit fratremq; erigens dixit. Pone fili manum tuam super oculum meum. Quod cū fecisset ait illi senior Super collum meum sit

frater hoc peccatũ quotquot annis te oppugnauerit uel oppugnaturum sit Tu autem id obserua ut hoc iam flocipendas & nihil extimes·Quibus uerbis ita roboratus est frater: ut non ante est cella sanctis excideret quam huiusmodi morbum euanesceret. Hoc autẽ is qui exptus est mihi postea Enarrauit deo gratias referens:

De mansuetudine & inocentia p gratiã q̃sitis Gradus.xxiiii:

p Recurrit.Quidem solem matutina lux omnem uero humilitatem mansuetudo precedit. Quo circa lucẽ ipsam audiamus ita eas gradatim ordinantem Discite inquit a me quia m.s.&.h.cordis Iustum ergo est & legitimũ ante solem luce illustrari.atq; ita demum clarius solem intueri. Fieri enim non potest ut hunc intueatur qui lucem antea non cognouerit ut uera dictorum decet institutio mansuetudo ẽ aĩi cõmutabilis statꝫ eũ i honoribꝫ se & ignominiis hẽns.Mansuetudo est in perturbationibus proximi pro illo affectu sũmo

atq; integerrimo orare. Mãſuetudo eſt ſuper-
eminẽs iracondie pelago populus ſcopulus.
Mãſuetudo eſt firmamentũ patienttie: carita
tis ianua ymo uero mater. diſcretionis argumẽ
tum. Docebit enim inquit dominus: mites ui
a s ſuas uenie miniſtra. confidentia in ora tio
ne: ſpiritusſancti diuerſoriũ: Ad quem enim
inquit aſpiciam niſi ad manſuetum & quietũ
& tremẽtem ſermones meos. Manſuetudo eſt
obedientie adiutrix fraternitatis dux: furenti-
um frenũ. iraſcentium retinaculum: gaudii i
dultrix. imitatio chriſti. Angelorũ proprietas:
demonum nexus: atq; amaritudinis clipeus
in cordibus manſuetorum requieſcit domi-
nus. Anima uero turbulẽta diaboli eſt ſedes.
Mittes hereditabunt terram ymo uero domi
nabuntur ei. uiri aũt inſani ac furore ꝑcipites
ex terra ſua uaſtabuntur. Mãſueta anima ſim
plicitatis ſedes. Mens aũt iracunda nequitie
eſt opifex. Mittis anima capiet ſapientia uer-
ba dirigit enim ĩ iudicio. m. Domus ymo ue-
ro in diſcretione. Anima recta contubernalis
ẽ humilitatis: iniqua autem ſuperbie eſt ado-
leſcentula. Manſuetorum anime implebun-
tur ſcientia. mens iracondi tenebris iracondie
uel ignorantie cohabitat. Iracondus & ſimu-
lator obuiauerũt ſibi nec inueniri poterat ſer-

mó rectus in disceptatione eorum. si cor prio ris explices inuenies insaniam. Si uero si per scuteris animum aspicies nequitiam: simplici tas habitus est anime uarietate carens: totius quereuersse intentionis ignarus: & qui nullâ ma la cogitatione moueatur. Neqtia scientia est: ymo uero turpitudo demoniaca priuata ue ritate: & q̄ plurimos latere uideatur. Ipocrisis est & corpis & anime contra ius status. ad in uentionibus omnibus impletus. Innocentia: letus ac serenus est animi status omni adin uentione ac figmto: Equitos est intentio cu riositate carens: affectus integer: sermo purus neq; ulla fictione uel pparatiõis arte fucatus a nequitia remotus. Mundissima est natura animi in ea qua creata est animi puritate per sistens: atq; secundum eam omnibus congre diens. nequitia est rectitudinis peruersio. iten tio seducta mentita dispensatio perplexis uer bis annexa iuramenta profundũ cordis. frau dis abyssus assuetum transiensq; in habitum mẽdatiũ naturalis iam tumor humilitatis ad uersarius. penitentie simulatio fletus elonga tio confessiõis inimicitie. pprie sẽtẽtie uolun tatisq; desẽsio lapsus artifex resurrectionis ad uersatio. contumelie risus fatua grauitas. fi cta religio. demoniaca uita malus est diabo

lo & familiaritate coniunctus & noie quo cir ca Et dominus illum ita appellandum mo nuit. In oratione quam ipse instituit dicens libera nos a malo. Fugiamus a simulationis pcipitio & a uersutie lacu audientes eius senteñtiam qui dixit. Quoniã qui malignãtur exterminabuntur. Et sicut olera herbarum cito decident. huiusmodi.n. pasciua est demonum sicut deus caritas ita equitas quoq; appellatur atq; ideo sapiens in canẽ ait ad cor eqtas dilexit te rursusq; sapientis huius pater bonus & rectus domus. Eosq; qui hoc cũ illo appellãtur noie saluari dicit. Ait.n. qui saluos facit rectos corde. Et rursum equitatem animarum uidit & uisitauit faciem eius. Prima incrementi puerorum proprietas est simplicitas omni uarietate libera. quã quousq; habuit ille Adã non uidit aĩe sue nuditatem neq; carnis sue turpitudinẽ. Bona quid est ac beata & illa simplicitas q̃ qbusdã in est naturaliter. lõge tamẽ illa beatior & excellentior q̃ laboribus & sudoribus ex malitia traducta est uel fuerit. Nam illa quidem a uarietate multiplici ac pturbationibus protegitur atq; illesa seruatur. Hec uero altissime humilitatis & mansuetudinis genitrix & alitrix est & priori quidẽ non minima debetur merces: sequenti uero laudatissi

ma & incomparabilis reddetur. Quicunqȝ ad nos attrahere dominum cupimus simpliciter ad illum & absqȝ ulla fictione & uarietate & malicia & curiositate ueluti ad magistrum p cipiende disciplinę causa accedamus simplex .n. ille & integerrimus cum sit simplices esse uult & innocentes animas que ad se conueniunt. Nunq̄ enim uideas simplicitatem ab humilitate separatam. Malignus est preuisor mendax ex sermonibus cogitationes: & ex habitu cordis intima se comphēdere existimās Vidi rectos malignari a malis didicisse atqȝ admiratus sum quomodo proprietatem nature atqȝ priuilegium amittere tam cito potuerunt: ut recti facile decidunt: ita difficile puer si trāsferri i rectitudinē possunt. Vera pegriatio & subiectio labiorūqȝ custodia sepe ualuerūt mirabiliter īsanabilia pluria transferre & cutare. Si scientia plurimos inflat inde forte simplicitas & imperitia humiliare consueuerunt. Verum documentum certusqȝ finis ac forma beate simplicitas: Beatus paulus simplex tibi erit: tantum eius tanqȝ celerem profectum nemo usq̄ uel uidit uel audiuit uel uidere unq̄ poterit: Monachus simplex rationale iumētū est obediēs quod onus suū ductori

ſuo perfecte depoſuit.trahentem ſequitur ut uult & donec mactetur contradicere non nouit difficile diuites ingrediuntur in regnum ſtultiq; ſapientes in ſimplicitatem Ruina ſepe eos qui ex malis acutiores fiunt frugales facit ſalutem illis atq; innocentiã inuitis largiens.Pugna & contende totis uiribus ſtultã tuam ſapientiam decipere atq; ita faciens inuenies ſalutem & equitatem in xp̄o ieſu domino noſtro.Amen.

De uictrice paſſionũ omniũ altiſſima humilitate Gradus.xxy.

q Vi diuine caritatis proprie ſancte q; humilitatis competenter & beate caſtitatis uere ac diuine illuſtrationis firmiter tumoriſq; domini ſine mendatio & certe cordis fiducie ſine errore ſenſum atq; effectũ & uim uiſibili morbo enarrare uult:eoſq; qui actenus non guſtauerunt huiuſmodi narratione ſe illuſtrare putat:ſimile aliquid ei facere uidetur qui eos qui mel nunq̃ guſtauerunt huiuſmodi illius dulcedinẽ uerbis & exemplis docere nititur Sed hic ſane fruſtra deſcidat:Et in caſſum & ſuperfluo loquitur.Nunq̃ enim id efficitq̃d

uult prior autem ille aut' imperitus est: nar-
ratiōis sue aut inani gloria uehementer illu
ditur. Adiecit sermo thesaurum discutere in
uasis fictilibus ymo uero in corporibus recō
ditum: cuius qualitas neq; agnosci: neq; illius
uerbis exprimi possit. solus enim titulus sup
ne incomprehensibilis qui ingentem atq; in
finitum perscrutandi laborem uerbo queren
tibus prestat. Erat autem titulus huiusmodi.
Sancta humilitas. quicunq; dei spiritu agun
tur: ii nobiscum intellectuale hoc. Sapientissi
mumq; concilium conueniant: scientie tabu
las diuinitus scriptas & manibus intellectua
liter ferentes: conuenimus & quesiuimus ac
discussimus uenerandi tituli uirtutem. Et ali
us quidem hanc esse dicebat recte factorum
intentissimam obliuionem. Alius uero extre
mum se omnium magisq; peccatis obnoxiū
existimare. Alius mentis cogitationem: qua. s.
imbecillitatem propriam īfirmitatemque co
gnoscit. Alius uero in irritationibus anticipa
re proximum: primumq; iracundiam soluere
Alius gratie dei & misericordie agnitionem:
Alius rursum contriti animi sensum ac uolū
tatis proprie abnegationem. Ego uero cum
oīa audissem apud me ipsum diligenter &
uigilāter exanimās, btissimū illius; sensum p

auditũ adiſcere nõ potui. Quo circà & omniũ nouiſſimus uelut cãis cadẽtes michas ex mẽ ſa ꝑbatiſſimorũ beatiſſimorũꝗ; patrũ colligens de hac ſingulari uirtute ita diffiniens di xi humilitas eſt aĩ gratia ſiue noĩe ſolos apud eos nomẽ habens q illius expimẽtũ cepunt. humilitas eſt ineffabilis diuitie dei appellatio & donũ diſcite.n.inqt nõ ab angelo non ab hoĩe nõ a tabula ſed a me:hoc eſt a mea ĩ nobis habitatione & illuſtratione & operatione q a mitti s ſũ & hũilis corde & cogitatiõe & ſẽ ſu & ĩuẽietis bellorũ reqem & aliẽationẽ cogi tationũ aĩabus noſtris. Aliđ ẽ uitis huiꝰ ĩ ptur bationũ ad hoc tempeſtate ſpectaculũ. Aliud iam in ueruo fructuum tp̃e. Aliud in eſtate uirtutũ. Et ſi ĩ unã letitiã & frugẽ uitis unius ſpectacula iſta concurrant uni uera unde & propria uulti ſigna & argumẽta fructuũ hẽt Deniq; quotiens in nobis ſancte huius uitis florẽ ceperit botrus: mox humana omnem gloriam & famam cũ dolore execramur. Iracundiamq; & furorem a nobis penitus elimi namus. At cum iam ſpirituali etate in animo profecerit h regina uirtutum in nichilum ue ro ymo in execrationem cunctaq; a nobis geruntur bona exiſtimamus & in diebus ſingu lis omni noſtro nos addicere per ꝗcultam diſ

ſipationem arbitramur. Porro diuinorũ co-
piam nobis indultorũ munerũ ut q hãc ꝑter
meritum noſtrum acceperimus additionem
fore cruciatus amplioris ſuſpicamur. Idcirco
tunc quoqꝫ manet inuiolabilis mens noſtra
ſe ipſã itra mediocritatis ſacculũ tutiſſime cõ
tinens. Furũqꝫ tantũmodo ſtrepitum ac ludi
bria audiens atque his omnibus inuiolabilis
ꝑmanens. Si qdem inuiolabile penetral hu-
iuſmodi eſt mediocritas De florum itaqꝫ par
turitione celeriqꝫ profectu ſempiterne uirtu-
tis huius fructus breuibus diſeruiſſe ſatis eſt
Iam uero qꝫ ſit facie huius uirtuti perfectum
ꝑmium. Quicunqꝫ domini familia res eſtis
ipſum interrogate de quãtitate igitur ipſius
dicere non poſſum. Rurſus de illius qualita-
te loqui longe impoſſibilius cenſeo. De pro-
prietate ergo eius ut initio inſtitueramus di-
cere conemur. Solers & accurata penitentia
luctuſqꝫ qbꝫoĩs macula diluitur ſãctiſſimaqꝫ
tudium humilitas tantum inuicem diffe-
runt qnantum a pane furmentum & farina
Conteritur quippe prius animus & p efficacẽ
penitentiã extermĩaẽ unitur uero quodãmõ
atqꝫ ut ita dixerĩ admiſceẽ deo p aquã ĩtegerrĩ
luctus ex quo ẽt igne dñi ſuccẽſa ſolidaẽ ĩ pa

nem sancta humilitas fermento iam omni &
tumenti fastu libera. unde & in unam uirtu-
tem actionẽq; se ipsam conglobãs sancta hec
constans tribus annulis cathena: ymo uero
celestis yris suas quodammodo proprietates
habet: quodq; alterius signũ esse dixeris: hoc
alterius quoq; notiõem esse reperies. Ideoq;
quod breuiter a me dictum estcurabo exem
plis atq; auctoritate firmare. Proprietas qppe
honestissime huius atq; omni admiratiõe di-
gnissime trinitatis) prima atq; precipua est
ignominie suauissima & iocundissima ppes
sio: quam anima ut morbos suos: & peccata
maxima sedet atq; consumat supinis mani-
bus expectat atq; complectitur secunda uero
est omnis iracundie uictoria atq; in eius exti
ctione seruata mediocritas tertius aũt gradus
optius ẽ ut & bõis suis nũq̃ aliqs ĩfideliter cre
dat iugiterq; addiscere d̃syderet. Finis qdẽ le
gis & ppharũ xp̃s ad iusticiã oĩ credẽti. Finis
uero imũdaꝝ passionũ ĩanis gloria & supbia
oĩ nõ aduertẽti. q̃rũ cũ ĩterẽptrix sit ĩtellectua
lis ista cerna cõtubernalẽ suũ omni ueneno
mortifero seruat illesum ubi ĩ illa ypocrisis ap
pareat uenenũ. Vbi detractionis rubigo? Vbi
serpens aliqs occultari ĩ ea possit qn stati ex
cordis cauernis & terrai lucẽ adductus occi

dat? Nõ apparet ĩ huius cõiunctiõe odiũ non detractionis speties nõ ĩobediẽtie ullus odor nisi forte fidei rõ picliteẽ. Tũc.n. obtẽpare psi die cõsiliũ nõ fuerit. Qui hãc ueluti spõse spõ sus unitus mitis placidus ad cõpũctionẽ facil lis atq; misericors ẽ sup oĩa aũt trãqllus serẽ us obtẽpãs & freni patiẽs ylaris uigil ĩpigris erit. Et qdẽ me neccessarie erit multa pseq: placi da sp aĩ trãqlitate beatus erit. Si qdẽ ĩ hũilitate nostra memor fuit nostri. Dominus & rede- mit nos de inimicis nostris Monachus humi lis nõ curiose abdita reqret. Supbus uero ĩdi- tia quoq; dei. curiositate illicita discutiet. Quẽ dã pbatissimũ & discretiõe maxĩe ornatũ fra- trẽ astantes dẽones ita ut oculis eius appare- rẽt uisibiliter beatũ illũ p̃dicabãt. Ad quos ille sapiẽtissime. Siqdem mei mentis aĩe cogita- tiõibus laudare destiteritis ex discessu uestro magnum me existimabo. Sin uero me lauda re nõ desinitis ex laudibus uestris feditatem meam coniicio. In mũdus qppe est apud de um omnis sublimis corde. Aut igitur abite & magnus factus sum aut si placet laudate: & ampliorem uestri causa acquirã humilitatem Moxq; illi ancipiti uerbo stupefacti euanue- runt. Caue ne sit aĩa tua canale huius unde uitalis: ut eam quidem nunc emanet nũc ue

ro emanare desinat glorie & elationis ardore consumpta: sed sit beate tranqlitatis fons: pau pertatis fluuium semper ex ipo gignens. Me mento carissime ꝙ uallis i seipis frumentum spiritu alemqꝫ multiplicant fructum. Valis est humilis anima intermedium montium: sine arrogantia semper atqꝫ immobilis permanēs: non ait scriptura ieiunaui. nō ait uigilaui: nō habui requiem: sed humiliatus sum & saluauit me celeriter dominus. Penitentia quidē suscitat: luctus uero celum pulsat: sed sancta humilitas apetit. Ego autem trinitatem i uni tate: & in trinitate unitatem dico atqꝫ adoro Cuncta quidē que uidentur sol illuminat om nia uero q̄ geruntur ratione roborat humilitas. si non adsit sol plena sunt tenebris omnia & nisi adsit humilitas nostra omnia & fetida & extrema erunt. unus in oī creatura locus se mel aspexit solem. & una plerūqꝫ cogitatio pe pit humilitatē: uno & solo die mūdus omnis exultauit: & una uirtus: h̄ ē quam nō possunt imitari demones. Aliud eē dicitur extolli aliud non extolli: & aliud humiliari. Prior. n. omnē diē iudicat seq̄ns uero nō iudicat. Porro t̄tius cū idemnatus sit sp seipsū cōdemnat. Aliud est humilē esse. Aliud conari eē hūilē & aliud laudare humilē. Prius illud pfectoꝝ est: scdm ueraciū obedientiū. tertiū uero oīum fideliū.

Qui in intimis humilis est alabiis nòn ledet qd enim thesaurus non habet hoc ianua nõ prodit.Solitarius equus nõunquam currere uidetur at si gregi societur tunc suã agnoscit tarditatem.Si iã in nature bonis cogitatio gloriari desinat principii sanitatis argumentum est.Sed quousq; fetorem illud auriat unguẽti odorem sentire non poterit. Non increpabit non iudicabit non dominari appetet nõ circunuenietur is qui amori in eo est deditus quo ad mihi cõiũgatur.Ait humlitas sancta Nam post conuinctionem meam ei iam lex posita non est. Cuidam fortissimo athlete xp̄i qui ad hanc beatissimã uirtutem festinabat impuri demones laudẽ incorde subsemi nabant At ille diuina inspiratione malignorum spiritum nequitiam pio & religioso compendio uicere aggredit̃ Describit i cellule piete altissimarũ uirtutũ appellatiões puta pfecte caritatis angelice hũilitatis mundissime oratiõi icorruptibilis castitatis & huius uirtutũ reliq̃rũ Cũ ergo illũ cogitatiões extollere cepissent dicebat illis.Eamus ad argumẽtũ aduenięsq; relegebat appellationes illas sibique ipsi clamabat:Cum has omnes possederis tunc scies quã longe adhuc adeo sis Cum enim eas possederis seruus:eris in utilis fecisti enim

quod facere debuisti. Que nam sit solis huius uirtus & substantia dicere ipsi nõ possumus Ceterũ ex effectibus eius & proprietatibus q̃ sit illius substantia colligimus. Humilitas est protectio diuina ex qua fit ut recta facta nostra nõ uideamus. humilitas est uilitatis abyssus furibus omnibus iuiolabilis. humilitas ẽ terris fortitudinis a facie inimici. Non proficiet inĩcus ĩ ea & filiꝯ ymo uero cogitatio iniq̃tatis nõ apponet nocere ei. Et concidet a facie eius inimicos eius & eos qui oderunt eũ in fugam conuertet. Sunt & alie magnifico huic professori in animo proprietates p̃ter illas q̃ supra demõstrate sunt. Ille. n. una excepta diuitiarum intuẽtibus iudices sunt ignosce aũt illas nec d̃cipieris. Cum sanctam hác substantiam in te ipso eẽ ꝑspicias in multitudine ineffabilis luminis in amore orationis incredibili. Anticipabit h̃ in noxiũ cor & aliena pcã accusare nesciuit. Precurrit hanc quã diximus substantiam inanis glorie totius odium. Qui se ipsum ex intimo animi sensu & affectu nouit iam ĩ terra seminauit. Nam nisi ita seminemus fieri non põt ut floreat humilitas. Qui se ipsum agnoscit diuini timoris intimam notionẽ cõp̃hẽdit p quam sollicite incedens ad caritatis ianuam ꝑueniet. Hu-

militas est regni celestis janua sibi propinquã
tes introducens de hac reor dominum dixis
se qp ingredietur & ex hac uita egredietur in
trepide & pascua inueniet & uiriditatẽ in pa
radiso. Omnes qui per aliam portam in habi
tu uenerunt fures uite sue sunt & latrões. Nũ
quam disquirere nos ipsos desinamus Si ue
raciter agnoscere nos uolumus. Quod si pxi
mum nostrum ubiqꝫ ex intimo affectu cor
dis meliorẽ nobis esse arbitramur iuxta est di
uina misericordia Impossibile ẽ eni ex niue p
gredi flãmã sed lõge ipossibilius ut in eo q
alterius secte & opinionis sit humilitas propa
fideliũ ac religiosorũ uirtus oriatur. Plurimi
nos ipsos peccatores dicimus & fortasse ita
existimamus ignominia uero hoc pbat. Nũq̃
desistet is q ad trãqlissimũ hũc portũ festinat
mores uerba cogitatiões intẽtões q̃stiones ex
qsitiões istituta conatus uota oratiões facere
itelligere & excogitare quo ad coopante do
mino ignobilioribusqꝫ istitutis infestissimo &
procellosissimo elationis pelago aĩe sue naui
culã liberet. Qui enim hac liber euaserit ĩ oĩ
bus reliqs peccatis facile ut publicãus ille sa
tisfaciet nonnulli quidẽ pp peccata preterita
postea etiam qp remissione potiti sunt humi
litatis materiã usqꝫ in finem tenuerũt per ea

tumor ē imanissimum colaphis cedētes. Alii rursus considerantes xpi passionem seipsos debitores esse constanter tenent. Alii ex cotti dianis defectibus semetipsos humiliant & ui lissimos existimant. plerīq ex accidētibus tē ptatiōibus morbis & lapsibus gratiarum ma- trem sibi familiarissimam fecerunt. Sunt item nonnulli qui tamen an modo supersint dif- ferentie non possunt qui ex ipsis dei muneri bus quantúlibet in eis profecerint semetipsos humiliant seq indignos esse huiusmodi di- uitiis existimant sicq afficiūtur tanq̄ debitis suis cottidie adiciát Hoc igitur humilitas hoc beatitudo hoc perfectum consumatumq pre mium est quociēs aliquem audieris isra pau cos annos altissimam acquisisse tranquillita tem noli hunc existimare aliam q̄ hanc bea- tam celeremq uiam pedibus ambulauisse. Sacra est biga caritas atq humilitas quippe il la exaltat. h exaltatos ne unq̄ decidant tenet. Aliud est contritio & aliud humilitas. Contri tio ex ruina nascitur. qui enim cadit conteri tur. Cadensq confidentia in oratione lauda bili cum impudentia assistit: speiq baculo ut confractus & collisus nititur: ipseq despera- tionis canem a se abigit. Cognitio est uera & tuta proprie mensure comprehensio: iusiisq

leuiorum quoq; peccatorum memoria, humi litas est doctrina intellectualis christi: spiritua liter ab his qui digni fuerint in penetralibus anime recondita uerbisq; sensibilibus i acces sibilis Qui sedicit huiusmodi ungueti fragrá tiam penitus sensisse & cum laudatur uel pa rum mouetur corde aut uim uerborum intel ligit rapiturq; uel modice laudibus hic non se fallat, seductus est. Quendam toto affectu animi audiui dicentem. Non nobis domine non nobis sed nomini tuo da gloriam. Scie bat enim naturam non facile ab hac illesam seruari posse abste laus mea lecclesia magna futuro .s. tépore. Prius enim q̃ illud aduenia hanc sine periculo ferre non possum. Si his tandem finis & ratio & modus est supreme superbie uirtutes que nō ad sint glorie causa simulare: Id profecto erit altissime humilita tis argumentum culpas que itidem non ad sint in quibusdam rebus uilitatis causa uel gratia confingere. Quod fecit qui panem & caseum sumpsit in manibus abiectionis sue gratia. Et sanctus ille qui ueste reiecta absq; ul la passione quippe castissimus ciuitatem cir cuiuit nudus. Non metuent huiusmodi iam neq; curabunt hominū offensam cum iam p orationē uirtutē eā cōsecuti sunt ut oēs inuis

biliter edificent conctisq satisfaciat. Qui prius curat secundo isto se carere significat. ubi enim domius nos audire paratus est ibi oia facere tuto ualemus prestat eni cotristare homines q deu. Gaudet qppe deus cu nos cotere nde uanissime ellationis ca prompte uidet ad ignominias currere. Parat autem huiusmodi certamina superna peregrinatio Magnorum enim re uera e pati suis esse ludibrio. Non te ea que dicta sunt perturbent. Nemo unquam repente uno simul passu scale gradus omnes conscendere potuit. In hoc cognoscent nos dei esse discipulos: Non quia nobis demonia cotemperant sed quia nomina nostra in humilitatis celo conscripta sunt Natura fert ut sterilitas defectusq fructuum citroru raos i altitudine tollant. At hi si icurretur fructu citius ferunt. Scit qd sibi hoc uellit qui prudentius considerat het ascensu apud deu sancte huiusmodi gradus tricessimu sexagessimu & cetessimu. Atq in extremo qde hi qui beatam tranquilitatem consecuti sunt p stant in medio ueroxpi milites fortes. Primu aut conscendere oes possunt. Qui se ipsu ueraciter agnouit nunquam profecto illudetur ut maiora se tentare uellut sed pedem iam securus beato huic tribulo imponet metuut

minute aues accipitre ita & humilitas ſtudio ſi:contradictionis ſonum: abſq; pditionib9 qdem & illuſtrationibus ſigniſq; & prodigii9 ſalute plurimi potiti ſunt ſine humilitate aũt nemo unquam celeſtem thalamũ igredietur Illorum enim h fida cuſtos hanc uero illa in his qui leuiores ſũt ſepe necauerũt. Iſtud quo q; cũ humiliari nollemus diſpenſatione mira bili fecit deus ut nemo uulnera ſua clarius q̃ proximus poſſit intueri exquo neceſſario fit ut illi ac deo non nobis ipſis ſanitatis noſtre gratiam acceptam referamus. Qui mente eſt humili uoluntatem ſuam ſemper ut ſeductri cem deteſtatur & in poſtulationibus ſuis ad deum fide firmiſſima que conueniant cõſue uit adiſcere atq; his prompte obtemperare Non magiſtrorum conuerſationẽ attenden9 ſed deo curã ſuam fideliſſime commitens q per aſinam quoq; balaam utilia & neceſſaria docuit etiam ſi omnia ſecũdum deum faciat cogitet loquatur operarius huiuſmodi nec ſic quidem ſibi credat humilis enim ſtimulum & onus ſibi adiectum portabit ſi ſibi ipſi cre-dat: ſicut contra ſuperbus ſi alteri cedat. Mi-hi angeli eſſe uidetur nunquam in peccatũ labi. Audiui enim terreſtrem angelum dicen tem: Nihil mihi cõſcius ſũ ſed nõ i hoc iuſtifi-

eatus sum. Qui.n.iudicat me dominus ē. un de iugiter nos ipsos damnare & accusare debemus ut ꝑ uilitatem uoluntariā lapsus non uoluntarios abiiciamus & diluamus. Sin aūt alias omnino i exitu nostro a nobis horū exiget ratio. Qui meritis suis minus aliqd a deo postulat omnino his que supra se sunt potie ē Testatur hoc publicanus ille q cū postulasset ueniam iustitiā retulit. Solū ut sui meminisset a domino poposcit latro paradisūq; totū hereditario iure possedit hoc aūt in nobis non est dū spōte peccamus idq; pñtie illius signū est. Sciens dominus exteriori habitu figurari anime uirtutem sumpto linteo in humilitatis nobis conpendium ostendit. Studiis assimilatur aīa & ad que gerit formatur atq; ad ea figuratur. Principatus angelorum cuidam sup bie materia fuit cum tamen non ideo ut sup biret illū accepisset. Aliter affectus est q i solio aliter q i sterqlinio sedet. Atq; iō fortasse magnꝯ ille iustus extra ciuitatē sedebat i stercore. Tūc.n.pfectā ꝯsecutus hūilitatē ex itio affectu cordis dicebat. Cōtēpsi me ipm & contabui. Existiaui aūt me ipm terrā & cinerē. Inuenio manassē illū iter hoies ceteris āplius & pnitio sus peccasse tēplūq; dei ac religionē oēm pro phāo cultu ydolorū ignasse ꝑ quo si mūdus

totus ieiunasset nullā sceleribꝫ eius dignā pe
nitētiā īferre potuisset. ualuit tñ hūilitas īsana
bilia illius uulnera curare. Q̄m si uoluisses
sacrificiū dedissem (ait dauid deo) corporibꝫ
ꝑ ieiuniū īmolatis nō delectaberis. Sacrifitiū
deo & ꝙ seqtur oēs ītelligūt. Peccaui domio
beata hec hūilitas ꝑ adulterio & homicidio
aliq̄do clamauit. & ꝓtinus audire meruit. Ab
stulit dominus peccatū tuū a te uiā q̄dē huiꝫ
atq̄ materiā corporales labores eē sancti & sē
ꝑ memorandi patres diffinierūt. Ego ꝑterea
obedientiā cordisq̄ rectitudinē eē dico que
naturaliter quoq̄ tumori aduersāt. Si supbia
ex angelis quosdā dēones fecit hūilitas prsus
ex demōibus angelos efficere potest. Quo cir
ca q cecīderūt bono aīo sint & resurgere stud
ant. festinemus totisq̄ uiribus uitamur ad hu
ius suppremum uerticem consce udere: si mi-
nus uel illius humeris iuehi. Quod si adhuc
pigri sumus uel ulnis eius non excidamus.
Qui nam inde ceciderit mirabor. Si quo sem
piterno munere potiri merebitur: Nerui hu-
ius ac uie sunt non signorum manifestatio:
sed nuditas rerum omnium inuisibilis peregri
natio sapientie cauta occultatio. pronuntia-
tio uarietate carens: elemosine quesitio ho-

bilitatis absconsio. confidentie relegatio. loq-citatis elongatio. Nihil enim ut paupertatis status: & mendicorum uita uiuere: animam humiliare aliquãdo potuit. Tunc. n. phylosophia nostra: amorq; ad deum singularis ostẽditur: cum sublimari possumus & sublimitatem constantissime fugimus. Si quando contra uitium aliquod armaris: humilitatis maxime societate & presidio nitere super aspidem enim & basiliscum ascendet: conculcabit leonem & draconem. i. super peccatum & desperationem diabolumq; & corporis draconem. humilitas est celeste instrumentum: quod ex abysso peccatorum in celum animam leuare potest. Cum quidam huius aliquãdo pulchritudinem in corde suo fuisset intuitus stupore comprehensus orabat ut eius qui illam genuerat appellationem meretetur addiscere ad quem illa clara ac intenti facie serenum subridens. Quoniam ait genitoris mei nomẽ addiscere festinas cum sit ipse sine nomine. Nõ tibi id dicam donec possideas deum. ipsi gloria in secula Amen.

De Discretione Gradus. xxvi.

d Iscretio. In his quidem qui rudes imbuũtur est uera suorum intimorum profectuũ ne cognitio. In mediis ue-

to intellectualis sensus: bonum qd uere ac p-
prie bonum est: a naturali bono atq contra-
rio: sine errore discernens. In his autem qui p
fecti sunt scientia que per diuinam illustratio
nem in eis inest. Talis uero ista est: ut et que
in aliis obscure insunt: suo lumine illustrare
possit. Aut fortasse uniuersaliter h agnoscitur
& est discretio diuine uoluntatis uera: certaq
comprehensio: in omni tempore & loco: q so
lis mundis corde & corpore: & ore esse agno
scitur. Is quidem qui tres hostes religiosa pieta
te deiecerit: simul etiam quinq prostrauit: qui
uero illos negligit: neutrum uincet. Discretio
est incontaminata conscientia & purgatissi-
mus sensus. Nemo. n. cum audierit uel uide-
rit aliquem in conuersatione monastica supra
naturam profecisse: ex ignorantia in infideli
tatem incidat. ubi enim deus qui nature sup-
eminet inhabitat: ibi iam res quoq supra na-
turam fuit. Tribus istis maxime generalibus
modis diaboli omne bellum in omnibus exci
tatur. Aut. s. ex nostra negligentia: aut ex sup-
bia: aut ex demonum inuidia. Ex his primus
quidem miserabilis est secundus uero miser-
rimus. Tertius autem beatus. Ad omnia post:
post deum: coscia nostra: ut norma & regula
utamur: ut cum unde flatus uentorum adue

nerit nouerimus: aduersus hunc. Iã pandere uela ualeamus. In omnibus que secundum deum operamur tres nobis foueas demones parant. Ad primum quidem. bonum uti ne fi at impedire conantur. secundo uero si in primo superati fuerint ut non secundum deum fiat moliuntur. Quod si hac quoque intentione sua: fures isti potiti non fuerint: tunc iam cum scilentio conuersati fuerimus: laudibus nos efferunt & beatos dicunt. Priori quidem illorũ arti aduersatur studium mortisque cura sollicita. secunde uero subiectio & contemptus. Tertie se ipsum semp accusare & aduersum se conqueri. hoc uero labor est ante nos donec ingrediatur ignis dei i sanctuarium nostrum. Tunc enim uitiose consuetudinis i nobis necessitas ulla non est. Deus autem noster ignis est consumens motum omnem: & concupiscentie ardorem & obtenebrationem & presumptionem & obcecationem interiorem & exteriore uisibilem & inuisibilem. Contraria his demones facere consueuerunt. Nã cum animam uicerint mentisq obtud erint: ac peruerterint aciem nihil iam erit in nobis miseris utile nihil religiosi operis non sobrietas: non discretio: non agnitio: non reuerentia: sed indolentia insensibilitas indiscretio ut

usque priuatio: recognoscunt manifestissime que diximus: hii qui ex fornicatione resipuerunt quique se represserunt a stulta confidentia: & qui ex impudentia in pudoris sensum uenerunt: quomodo post mentis resipiscentiam post illius obcecationis immo uero mutillationis destructionem uerecundentur atque erubescant ut ita dixerim se ipsos in his: que prius dum in ea obcecatione degerent uel gerebant: uel loquebantur. Nisi prius in die anime sero factum fuerit: eamque tenebre impleuerint. Non finabuntur fines: nec mactabunt: nec perdent. furtum est substantie reique familiaris perditio. Furtum est: quod bonum non est id pro bono operari. Furtum est ignota anime captiuitas. Mactatio anime est mors rationalis mentis cum in indigna: & nephraria opera inciderit: Perditio uero ē post consumationem iniquitatis sui cuiusque desperatio. Nemo in preceptis euangelicis impossibilitatem querulus obiciat. Sunt enim anime: que plusquam preceptum fuerit illis per euangelium fecerunt persuadebit: tibi id penitus: is qui plusquam se ipsum proximum dilexit: ac pro eo animam exposuit. Et cum imperium dei de hoc nō accepisset. Cōfidant ac bono sint aīo humiles quātūlibet p

turbationibus ac uitiis exagitentur. Nam & si incidāt in omnes foueas & si muscipulis om nibus illaqueantur omniq; egritudine egrotent cum tamen sani facti fuerint medici om nibus & luminaria & lucerne: & gubernatores fiunt: eosq; qui casuri uidebantur: per ea q̄ experti sunt seruāt. Quod si quidam etiam p̄teritis uitiis adhuc ui subiguntur: & uel simplici uerbo docere alios: & instruere possunt doceant. Non tamen etiam principatum sumant. Fiet enim fortasse: ut suos aliquādo sermones erubescentes. ipsi quoq; operari incipiant. Contingetq; illis id q̄ iu quibusdam se ī ceno uolutantibus fieri perspeximus qui cum luto & ceno prorsus sordidati essent quomodo ibi cecidissent pretereuntes docebāt hoc illis eorum salutis gratia narrantes: ne & illi eadem uia caderent. Quos tamen dum aliorum saluti consulunt: & ipsos ceno saluauit oīpotens sin uero uitiosi aliqui sponte se ipsos uoluptatibus īmergūt Silētio doctrinā idicabūt. Nāq; cepit iesus facere &, docere ī mane, re uera durūq; pelag9 traiicim9 O hūilcs mōachi plurimis & scopulis uertiginibus & tumoribus & piratis & belluis & siphonibus procellosissimusq; uentis & fluctibus plenum scopulum quidem in anima feram iracundiam

repẽtinamq intelligimus uertiginẽ uero cas res que preter spem circundant mentem eam ꝙ ipsam in desperationis profundum precipi tare studẽt tumorem uero ignorantiam que malum pro bono continet beluas autem gra ue istud ac siluestre ferumque corpus pirratas durissimos cenodoxie milites uel satellites q omnis nostrum uirtutumque labores dirripi unt. Fluctus uero inflatum timentemque uẽ trem qui impetu proprio ad beluam transmit tit. Syphones autem deiectam e celo superbiã que nos & in celum extollit & usque in infer num precipitat. Nouerunt omnes qui litteris eruditi sunt que nam sit disciplina rudiũ que mediocrum & que magistrorum. Intẽdamus toto animo uideamusq ne forte diutius in di scendo remorati Ad huc in institutis rudium inueniamur. Est enim confusionis in modice uidere senem in ludum litterarum proficisci. Optimum in omnibus ac salubre alphabetũ. Videlicet obedientia. Ieiunium cilicium. Ci nis lachrime cõfessio: Silentiũ humilitas uigi lie fortitudo. Frigus labor erumna. Contẽtus cõtrictio obliuio. Illate contũelie fraternitatis mãsuetudo Fides simplex oiq curiositate ca rens. Curarũ seculariũ abiectio amabile patẽ tũ odium totius rei mortalis repudiatio sim-

plicitas innocentie coniuncta. Spontanea ui
litas. Porro finis proficientium ac ratio ista est
inanis glorie & iracundie uacuatio facilis me
liorū spes quies discretio iudicii fixa & solida
memoria. misericordia hospitalitas, Modestia
correptio; oratio oī perturbatione libera aua
ritie repudiatio. Eorum uero spirituū & cor-
porū que religiose & pie in deo consumman
tur. Hic finis hec ratio & lex ē cor captiuatio
ne superius cōsumata & perfecta caritas hu
militatis fons mentis peregrinatio xp̄i inhabi
tatio lucis & orationis inuiolabilis thesaurus
diuine illustrationis copia mortis desideriū
odium uite fuga corporis mundi intercessor
deo uim inferens Angelorum in miuistrādo
socius Scientie abyssus. Misteriorū domus ar
canorū custos hoīum saluator. Demonū de-
us uitiorū diuinis dominator corporis. Natu
re pcurator. pcō extraneus beate trāquilitatis
domiciliū mutator domini p auxiliū domini
Nō parua nobis uigilantia & sobrietate opus
est cū corpus morbis fatigatur. Cum eni nos
humi iacere demones uiderint nec posse ite
rim p ībecillitatē exercitatōe cōtra eos uti tūc
acerrime nos oppugnare nituntur. Eos qui-
dem qui in seculo sunt dum infirmantur nō
nunquam etiam blasphemie spiritus conse-

quitur eis uero qui a seculo remoti uiuũt si q dem rebus necessariis abundent castimargie & fornicatiõnis spiritus ĩfestus est. Sin aũt in locis humana consolatione carentibus deiq; bellatoribus congruis degãt accidie atq; ppe tui meroris tirannus eis assidet. Aiaduerti for nicationis lupum dolores lãguido adicientẽ atq; inter ipsos dolores motus in eo turpes ex citãtẽ etq; obsceni illum humoris egestione se dantem erat aũt res maxime stupenda uidere Inter durissimos aculeos doloris carnẽ uigen tem atq; insanientem. Propius autẽ accedens iacentes uidi atq; in ipso suo lectulo ex diuina operatione & cõpunctione capientes cõsola tionẽ doloresq; p eam consolationẽ repellen tes. Erant aũt eo aĩo & sic affecti ut infirmita te ipsa liberari unq̃ nolenti qu ppe qui peã ue luti p penã q̃dã salutare aĩe uitiis se exutos & liberatos cernerẽt. Itaq; glorificaui deum qui luto lutum lauerat & emundauerat: Intelle ctualis mens. Intellectuali ẽt sensu omnino amicta est. Hunc autem sensum qui & in no bis est & in nobis non est requirere non de sinamus. Illo enim inuento & manifestato exteriores sensus omnino uim amittent su am: illique unico obtemperabunt. Atque hoc est quod nouerat quidam sapiens cum

diceret. Et diuinum inuenies sensum. Vitã monastica in intimo sensu cordis exerceatur In operibus in uerbis in cogitationibus ĩ motibus ĩ omnibus denique. Sin uero aliter fiat non monastica sane erit ne dixerim angelica Aliud est prouidentia dei. Aliud adiutorium Aliud item illius custodia Aliud misericordia Aliud consolatio. Primum.n.illud in uniuersa creatura declaratur. sequens uero in solis fidelibus. Tertium deinceps in his qui uerissime fideles sunt. Quartum in his q sibi seruiũt Extremum uero in his qui se diligunt ostenditur. Fit plerumque ut ꝙ alteri medicina est alteri uenenum sit. Nonnunq̃ uero eadẽ res si eidem suo tempore offeratur medicina est sin autem in tempestiue uenenum efficitur. Vidi medicum ignauũ & obtusum infirmũ confractum & collisum affecisse contumeliis nichilqꝫ ei preter desperationem parauisse. Vidi Item medicum ingeniosum & peritissimũ ĩflatum cor per ignominie ferrum curauisse omniqꝫ id fetoris putredine euacuasse. Vidi eundem infirmum aliquando pro purgãdis sordibus obedientie bibisse poculum & moueri ambulare neqꝫ dormitare: Aliquãdo uero anime egrotare oculis: & quietem agere atqꝫ in silentio perseuerare Qui habet aures au

diendi audiat. Quidã nescio qua ratiõe neq; eni existimatione dona dei comprehendere didici naturaliter (ut ita dixerim) ad continẽtiam & solitudinis quietem & castitatẽ & cõfidentie noxie abiectionẽ & mansuetudinem & conpunctionẽ proni sunt. Quidã uero ipsã fere naturam suã his rebus aduersissimã habentes p uiribus tamen sibi ipsis uim facere psistunt qui & si interdũ subcũbunt eos tamẽ ego nature uiolatores libẽtius q̃ priores illos suscipio atq; complector. Noli magnum sapere o hõ neq; eis diuitiis extolli quas sine labore acqsisti. Prescius. n. dominus largitor munerũ summi detrimenti & ĩbecilitatis atq; pditionis tue uel aliquantisp te suis gratis absq; ullo tuo merito muneribus seruare decreuit. Secuntur nos rudimenta ĩfantie nature & educatiões & studia siue obluctantur quoq; cũ uirtutis conuersationisq; monastice icrementa capere ceperimus. Monachorum qdẽ lux angeli sunt. cunctorum aũt mortaliũ lux monastica est disciplina. Certent ergo summa ope per oĩa fieri oĩbus optima forma. neq; nullam cuiquam dent offensionem. Nam ex his q̃ gerunt uiuendi normam omnibus pponũt. Deiq; si lux uertat̃ i tenebras tenebre ipe. i. hoies seculo addicti q̃tũ putas pterea ob

tenebrabuntur?Itaque si mihi obtēperare uul tis conuenit oino ut nos ipsos nō uariemus: neque in partes diuidamus in felicē aiam no stram:ne aduersus millia milliū & deties to- tidem inimicos nobis pugnandū sit. Neq3.n. poterimus oēs illorum astutias addicere uel oino iuenire: trinitate beatissima aduersum tres tribus potissimum armemur. Sin alias la bores nobis ipsis plurimos prebebimus. Pro- fecto si nobis cum etiam fuerit qui conuertit mare in aridam:Noster quoq3 israel uidelicet mens domini uidens ipse sine fluctuum ra- bie transibit uidebitq3 egyptios in lacrimatū aquis suffocatos. Sin uero ille non habitet in nobis fluctuū illius sonos. Videlicet carnis hu ius strepitū quis sustinebitur? Si esurrexerit in nobis deus p actionē dissipabuntur inimici eius Et si per contemplationē illi appropiqua uerimus:Fugient qui & illū oderunt & nos a facie illius & nostra sudore ac labore non so- lo uerbo diuina mādata addicere curemus Non enim uerba sed opera exitus nostri tem pore ostēdenda erūt. Qui thesaurum aliquo in loco latere audiunt eum solicite inquirūt atq3 ob ingentem acquisitionis laborē inuen tum cautissime custodiunt. Nam qui sine la bore diuitias adepti sunt eas itē facile effun dunt. Est,qdē per difficile eas pturbatiōes

quibus diutius assueti sumus uincere. qui ue
to eis cottidie adicere non desinũt aut de se
ipsis desperauerunt aut nichil ex renũtiatiõe
lucrati sunt. Non ignoro tamẽ deũ posse oĩa
Nichilq; illi esse impossibile. Rẽ quidẽ me
interrogauerunt ad iudicandum difficilẽ &
q̃ omnes etatis nostre hoĩes trãscendat. In ul
loq; ex his libris qui in manus nostras ueneꝛ
rant contineatur. Aiebant enim que nam ꝑ
prie sunt principalium octo uitiorum germi
na. Aut quod ex tribus maxime pricipalibus
cuius quinque reliquoꝝ initiũ & propago ẽ.
Ego in re tam ambigua ignorantiã mea ige-
nue confessus hoc a beatissimis illis uiris au
diui. Mater quidem fornicationis est gule
concupiscẽtia. Accidie uero inanis glorie.
Porro triũ reliquoꝝ. Tristitiã origo ẽ sicut
& iracũdia. Supbie uero inanisgloria. Ego
rursus a sẽpitne mẽorãdis illis addiscere ora-
bã: Que nã ẽt ex his octo nascerẽt & q ex quo
ꝑprie originẽ traheret. Illi uero me blãde ac
placidissĩe absq; ullo elatõis uitio e docẽtes:
Aiebãt nullũ ordinẽ aut prudẽtie rõnẽ i eẽ i
rebꝫ stultis sed oẽm potiꝰ ꝑuersionẽ atq; ꝯstã
tiã atq; id mihi ueris exemplis & rationibus
persuadebãt beati illi plurima documẽta ad
ducẽtes i mediũ ex quibus aliqua huic operi
inserimus, ut ex eis iam alia quoq; planissime

intelligere possimus.Exēpli causa Intempesti nus risus aliquando quidem ex fornicatione aliquando uero ex inani gloria nascitur. Cū .s.apud se ipsum intrinsecus turpiter quisq̧ gloriatur.Non nunq̄ uero ex delitiis gignitur Multus somnus aliquando ex delitiis aliquā do ex sonno uel ieiunio nascitur cum.s.illi q ieiunant extolluntur aliquando uero ex acci dia aliquādo ex natura etiā multiloquium alī q̄do ab inani gloria aliq̄do a castimergia ini tium sumpsit. Accidia uero aliquando ex deliciis & ex contemptu timoris dei oritur.

Blasphemia proprie quidem est superbie germen.Nonnunq̄ uero etiam ex iudicando in eadem re proximum siue etiam ex impro ba demonum iuidia nascitur. Duritia cor dis īterdum a satietate sepe uero etiam ab in sensibilitate atq̧ ab affectione uitiosa originē ducit Hec uero rursus affectio & a fornicatōe & ab īani gloria & ab auaritia atq̧ a castimar gia aliis quoq̧ plurimis orit̄. Malitia rursus a tumore ac iracūdia nascitur.Hypocrisis in de potissimū incipit siquo sibi nimiū placeat seq̧ ipse moderetur neq̧ alterius uiuat arbi trio.Porro his contraria a contrariis gignun tur.Et ne plura dicā deficiet me quippe tp̄s si p singula indagare uoluero.Proprie horum

interemptrix uitiorum predictorum humilitas est quā qui possidet oīa uicerūt. Genitrix malorū oīum est uoluptas malitie coniuncta His qui detinetur non uidebit deū. Nichil nobis illius abstinentia prioris proderit nisi asequenti etiā abstineamus. Timoris domini exemplum a principū ferarumq; metu capiamus. Ceterū affectus ad deū forma tibi sit corporū amor. Nichil enim nos prohibet a contrariis rebus uirtutum petere exēpla. Acertime declinat in malitiā presens hec generatio totaq; elatione & simulatione repleta est: que labores quidē corporis fortasse ad antiquorum patrū exēplar hactenus seruat ipsorū uero gratiis oīno indigna iudicatur. Cum certe (ut reor) nūq̄ alias ita indignerit natura nostra hiis gratiis ut nūc. Et merito sane id patimur Nō :n. laboribus deus delectat sed siplicitate & hūilitate atq; his se potissimū reuellat. Et si uirtus xpi in infirmitate perficitur non repellet domus humilē opariū: Quotiēs aliquē ex athletis xpi corporaliter uexati uiderimus nō iclemēter uitio illius infirmitatis eius causā deputemus: sed simplici magis & pura caritate ut propriū mēbrū ut militem ex bello uulneratū suscipiētes obsequiis oībus illum foueamus.

Quedā nobis īfirmitates p purgatōe pec

catorũ q̃dã ꝑ hũiliatõe al contigũt. Pius.n.& clementissimus dominator noster & domo sepe cũ quosdã pigriores ad exercitationẽ ui derit. Iam ꝑ infirmitatẽ ueluti ꝑ leuibtẽ ac faciliorem exercitationem carnem eorũ hũiliat. Interdũ uero aĩam quoq; ipam a cõgitatõib; malis ac uitiis emũdat. Cũctaq; nobis siue uisibiliter siue ẽt inuisibiliter cõtigũt aut bene aut uitiose aut medio suscipim̃. uidi tres fratres damno simili affectos atq; unus ex hiis indigne tullit. Alius sine merore ꝑtitit. Tertius uero idẽ igẽs gaudiũ cepit. uidi itẽ agricolas unũ semen in terrã uaria itentiõe iecisse. Alius qppe ut opes sibi ipsi cõgregaret id fecit. Alius ut creditoribus suis satisfaceret. Alius ut dõis honoraret dominũ. Alius ut ꝑ decorã frugẽ & culture pitiã laudem sibi a ꝑ trãseũtibus uite uiã aucuperetur. Alius rursus ut inicũ sui emulũ amplius excrutiaret. Alius uero ut otiosus ab hoibus exꝓbaretur. Hec igit̃ agricolarum & seminis appellationes. Ieiunia sunt. uigilie. Elemosine. misteria atq; his similia. Porro intentiones illas prõpte ac solerter i domino fratres examinabũt. Sic eni aquam ex fontibus haurimus. Nonnunquam etiam eam (que dicitur) Ratia una hausimus. Ita & cũ uirtutes exercemus fit sepe ut uitia clam illis

implicita & connexa ſimul arripiamus. Exempli cauſa hoſpitalitati caſtiargia dilectiōi fornicatio diſcretioni aſunt. prudentie nequitia manſuetudini ſimulatio & tarditas & deſidia & contraditio & ſui cuiuſq; moderatio atq; ī obedientia. Silentio doctrine atq; eruditionis tumor. Gaudio elatio. Spei pigritia. Dilectioni rurſum condemnatio. Quieti ſolitudinis accidia & torpor Caſtitati amaritudo. Humilitati confidentia. atq; his omnibus ueluti comune collitiū ymo uero uenenū ianis gloria ɔnexa eſt. Non cōtriſtemur quociens petētes aliqd a domino nō cito exaudimur uellet enim dominus ſi id expediret omnes hoīes uno temporis momento fieri ipaſſibiles omnes qui petunt aliquid a domino nec petitionis ſue cōſequuntur effectū oio pp aliquam iſtarū cauſarū id patiūtur ſiue quare ī tēpeſtiue poſtulāt uel quia indigne & cūiani gloria uel qa ſi accipēt ī ſupbiā ſe eleuarēt fierētq; negligētiores cū id qd petierāt adepti eſſent. Quod demōes ac uitia uel ptūrbatōes ad tps aliqd uel ēt iugiter ab aīa diſcedāt nullɔ fere ābige ut puto. Quot aūt mōis eorū hmōi diſceſſio a nob fiat pauciſſimi ſciūt receſſerūt a qbuſdā uitia nō ſolū fidelibɔ uerū ēt īfidelibɔ uno excepto illd.n. ſolū ueluti priariū uitiorū

omnium reliquerunt: ut ipleret ceterorũ locũ cum tale sit atq; a deo noxium ut e celo precipitate possit. Consumitur prius materia diuino igni inflãmata: & cũ ea a radicibus cõsumpta: Anima que purgata fuerit: simul iam & uitia recedunt: nisi forte rursus ea per materiã se uite institutum: & negligentiam nobis attrahamus. Sponte demones excedunt: ut dũ securi dormitamus infelicem animam repente inuadant atq; diripiant. Non ignoro has beluas aliter quoq; se solere subducere. Cum .n. anima omnino uitiis assuefacta eisq; conformis fuerit effecta tunc enim iam sibi ipsa insidiatur. Ipsaq; hostis sibi est. Documentum nobis apertissimum eius rei: infantes sunt qui cũ diutius matrem uberibus assuefacti fuerint: etiam cum non adsunt ubera digitos suos sugunt. Noui etiam quandam in anima tranquilitatem ex summa puritate & laudabili simplicitate constantem: iustum enim adiutorium a domino: qui saluos facit rectos corde eosq; dum non sentiunt a malis liberat: si quidem & infantes cũ exuti fuerint ac uestimentis nudi nõ ualde id agnoscunt. Malitia quidẽ aut uitium in natura: naturaliter non sunt: neque enim creator ẽ uitiorũ deus: sed uirtutes certe naturales plurime in nobis ab eo facte sunt

Ex quibus iste: absq ulla contradictione sunt. Elemosina. & gẽtiles. n. miserentur. Caritas: nam & mute animantes cum alterius orabantur illacrimari uidẽtur. Fides oẽs. n. hanc in nobis ipsis gignimus: Spes nã & cũ baptizamur: & cum feneramur & nauigamur & seminus meliora speramus. Igitur si ut demonstratum est. Caritas in nobis naturalis uirtus est h uero uinculũ atq impletio legis ẽ: profecto nõ longe a natura uirtutes sunt: erubescãt ergo q in istaꝝ exercitatione uirtutũ ĩbecilitatẽ atq ĩpotentiã ꝑtendunt: supra naturã sunt fateor. Castitas: iracondie euacuatio: humilitas: oratio: uigilie: ieiuniũ. Perpetuaq cõpunctio. Ex his aliaꝝ quidẽ hoĩs: aliaꝝ uero angeli: aliarum archãgeli: Deus ipẽ uerbum magister & dator est. In comparatõne maloꝝ oportet nos quod leuius fuerit eligere. Puta cũ plerunq ad orationem assistimus. Adueniunt fratres ad nos necesseq ẽ e duobus alterũ cõtingere aut. s. orationẽ derelinquere: aut fratrẽ a nobis absq responsione tristẽ dimittere. Sed maior ẽ caritas oratione. h. n. ꝑticularis est: illa uero uirtutes omnes cõtineri ꝑ cõfessꝰ hẽtur. Cũ uenissem aliqñdo in castellum quoddã siue ciuitatẽ sederẽq ad mẽsam iuuenis adhuc duobus simul uitiis me oppu-

gnari sensi gule cōcupia atq₃ inani glotia: me tuens tamen cū isanissime gule ꝓgeniem inani glorie magis me superandū dedi. Cognoui ego castimatgie spm sepe ī iuuenibus inanis glorie demonē uicisse & merito apud eos qdē q in mundo sunt radix maloꝝ oīum ē auaritia apud monachos uero gulle concupiscentia. Sūt apud spirituales uiros q̄dā plerūq₃ uilissima uitia mira dei dispēsatiōe ī eis derelicta ut p uilia illa q̄ sine peccato sunt se ipsos semp ualde accusātes hūilitatis opes inuiolabiles acqrāt: Fieri nō pōt ut his qui sine subiectiōe uiuūt hūilitatē statī ī principio acqrat. Sigdē & is q artem aliq̄ instinctu ꝓprio nullo docente didicit umbras atq₃ imagines sequitur: In duabus maxime generalibus uirtutibus actiuam uitam pattes diffiniūt. Et merito uidelicet ī humili abstinentia & simplici obedientia: Alia uero hanc p humilitatē seruat illesā. Quo circa luctus quoq₃ duplex ē qppe & q peccatū iugulat & hūilitatē efficit Pioꝝ qdē ē oī petenti date magis uero pioꝝ & nō petēti tribuere. ab eo autē qui tollit a se aliquid non exigere cum maxime id possint illorū tātū modo proprium est quos nulla tāgit perturbatio. In omnibus ꝑturbationibus & uitiis omnibusq₃ uirtutibus nos ipsos soli-

cite inqrerē non deſinamus ubi nam ſumus	initiis an in medio ueli fine. Cuncta aduerſum nos temptationū bella uel demonū ex his tribus maxime cauſis cōſtant aut.s. ex uoluptatis ſtudio: aut ex ſuperbia aut ex illorum inuidia. Extremi qdem ex his beati. medii pſus iſeliciſſimi. primi uero uſq̄ ī finē pmanēt inutiles. Eſt qui iā ſenſus ymo uero habitus q fere pois: i. laborum patientiſſimus dicitur a quo is qui captus fuerit non iam iam formidabit nec laborem unquā aduerſabitur. hoc ueneranido habitu martirū aīe detinebantur cum ſuplicia fortiter pferrent ac facile contēnerent. Aliud eſt cogitationum cuſtodia: Aliud obſeruatio aī. Quātū diſta ortus ab occidēte tātū ſecunda priore ſublimor eſt & laborioſior. Aliud eſt ɔtra cogitatōes orare. Aliud his contradicere & reluctari aliud eas contemnere ac penitus ſpnere. Atq̄ priori illi qdem atteſtatur q dixit. Deus in adiutoriū meū itende & his ſimilia. Sequenti uero his q ait. Et reſpōdebo exprobrantibus mihi uerbum contradictionis. Et curſus. Poſuit nos ī cōtradictionem inicis noſtris. Tertii uero ē teſtis ille q cecinit obmutui & humiliatus ſum: & non aperui os meum & poſui illi cuſtodiam cū conſiſteret peccator aduerſū me. Et iteꝝ ſupbi age

bant inique usq̧ a cōtēplatione aūt tua nō de
clinaui. Medius quidē hoꝝ modus priore sp
utitur quia non satis per se preparatus: & in-
structus sit. Prior autem nundum ita institu-
tus ut secūdus: inimicos repellere potest. Ter
tius aūt penitus demones fugauit abiecit: &
respuit impossibile ē per naturā ut res incor-
porea terminetur a corpore: sed omnia tamē
ei possibilia sunt qui deum possederit: sicut hi
qui olphatus sensu integerrime uigent eum:
qui clam habeat aromata ignorare nō possūt
ita & aīa purissima fragrantiam: odoris quā
ipsa ex deo acquisiuit fetoremq̧ a quo ipsa li-
berata sit: si sit in aliis agnoscere ceteris sine
odoris sensu permanētibus solet. Non quidē
oēs beata tranquillitate pacificos fieri possi-
bile est cūctos tamē saluari ac recōciliari deo
non est ipossibile. Non tui alienigene illi do-
minentur qui dei dispensationes archanas at
q̧ ineffabiles siue uisiones que fiunt in homi
nibus curiose inquirere nolunt deūq̧ perso-
natum acceptatorem esse clam suggerunt.
Eiusmodi quippe elationis filii & agnoscun-
tur & sūt sepe cupiditatis atq̧ auaritie sp̄s hu
militatem simulat: ita & inanis glorie sp̄s sic:
& uoluptatis ad erogandas elemosinas hor-
tatur si igitur utrisq̧ nos mundos seruemus

in omni loco miseri non desinamus. Aiunt q dam demones obluctari demõibus. Ego oẽs eos noui nostram ingrere pditionẽ. spiritualẽ oẽm opationẽ uisibilem sine intellectualẽ pcedit propositũ nostrũ optimũq; desideriũ que ex cooperatione dei i nobis fiunt nisi.n. priora precesserint: secundũ subsequi non solet si tẽpus omni re sub celo est (ut ait ecclesiastes) inter homines uero nostre quoq; conuersationis sacrate res constant. Inspiciamus diligentius: si placet. Et quid quo tempore fieri conueniat: queramus. est enim omnino in his qui certant tempus subiectionis tranquilitatis, & tempus perturbationis obcertantiu3 infantiam. Tempus lachrimarum: & tempus duritie cordis. Tempus subiectionis & tẽpus imperandi. Tempus ieiunii & tempus cõmunicationis. Tempus belli inimici corporis & tempus mortis concupiscentie feruentis. Tẽpus hyemis & tempestatis anime: & tempus serenitatis mentis: Tempus tristitie cordis: Et tempus gaudii spiritualis. Tempus docendi & tempus audiendi. Tempus iquinationum fortassis ob elationem: & tempus munditie propter humilitatem. Tempus luctationis: & tempus tutissime quietis uel remissionis. Tẽpus solitatie quietis & tempus necessarie: nec

dissolute discretionis. Tempus infatigabilis orationis tempusq; integerrimi & indissimulati ministerii. Non ergo ante tempus que sunt temporis propria queramus mentis superbia decepti. non in hyeme calorem: neq; in senecte inani pulos queramus. Est enim tempus serendi labores tempus metendi ineffabiles gratias. Alioquin in tempore que sunt propria tēporis feremus. Quidam ante labores: quidā in ipsis laboribus plerisq; post labores. Alii in ipsa morte: sacra laborum suorum premia per ineffabilem dei prouidentiam reportauerunt. Querendum quis horum altero fuerit humilior. Est quedam desperatio: que ex peccatorum multitudine & conscientie onere: atque intollerabili merore uenit. Dum anima multitudine uulnerum plusquam submergitur: atque illorum pondere in desperationis profundum precipitatur. Est & alia que ex superbia nobis atque elatione contingit: dum scilicet nos ipsos ueluti indignos: ea que nobis forte accidit calamitate existimamus. Hanc uero in utrisque: qui diligenter obseruet proprietatem inueniet quidem: quot alter seipsum iam uiciis indifferenter exponit. Alter uero exercitatione desperationi proprior sit: quod absurdum atque omnino inconueniēs

uidetur. Sed horum alterum continentia bone ſpei coniuncta. Alterum uero humilitas: ac nullum iudicare ſanare cõſueuit. Minime uero admirari: ac uelut ĩ re noua perturbari debemus: cum aliquos uidemus mala operari & bona ex ſe uerba proferre. Nam & in paradiſo fortaſſe ſerpentem illum elatio cum extuliſſet perdidit. Hec tibi forma heç regula ſit in omni conatu tuo: omniq; ui uendi genere ſiue id ſubiectum. ſiue non ſubiectum ſit: ſiue uiſibili. ſiue intellectuale. An ſecundum deum proprie ſit: uerbi gratia. Quotiens rudes adhuc: aliquid omni ſtudio agere nituntur: niſi ex eius actione plus humilitatis in anima accipiamus quam ptius habuerimus: nõ mihi uidetur nos ſecundum deum moliri: ſiue paruum ſiue magnum ſit. Atque ĩ nobis quidem infantibus ac rudibus hoc diuine uolũtatis firmum ſignum eſt in mediis uero fortaſſe ſit bellorum ſedatio ac diſceſſus. Porro ĩ his qui perfecti ſunt: diuini luminis adiectio & copia ſecundum deum id eſſe qđ inſtituit ſignificabit ea quidem: que parua apud magnos ſunt utiq; parua magna uero apud paruos: nõ uſq; q̃q; pfecta: Aer purgatis nubibus clariſſimũ ſolis iubar oſtendit. Aĩa uero anticipatõibus libera & remiſſiõe dignata diuinã

lucem protinus aspexit. Aliud est peccatũ aliud ociositas. Aliud desidia. Aliud uitiũ aliud ruina. Qui potest querere i domino apertius id querat. Quidam mirabilia opari esseq; i spiritualibus gratiis cõspicuum: pre omnibus beatum dicunt: ignorantes plurima esse excelentiora: q̃ idcirco tutiora sunt ac siue ruine metu q; sunt oculta. Is quidem qui perfecte purgatus est ipsam & si nõ ipsam animam proximi uidet quomodo affecta sit. Qui autem adhuc imperfectus est ipsam per corporis habitum coniicit. Sepe ignis exiguus totam siluã emundauit sic & minima cauerna totum nõ nunquam laborem corrumpit ac perdidit. Sepe fit ut requies p inimicitias uim anime exsuscitet nec tamen concupiscẽtie ardorem excitet. Fitq; item nonnunquam ut ingens carnis afflictio ipsos etiam fortasse motus moueat ut non in nobis ipsis confidamus sed in deo q carnem hanc incognite mortificatuiuentem Cum aliquos secundum deum nos diligere uiderimus id cautissime seruemus ut confidentiam omnino fugiamus, Nihil eni ita caritatem soluere odiumq; consueuit efficere sicut confidentia. Intellectualis ac ualde decorus ac lucidus est anime obtutus omnemq; speciem siue ideam post in corporeas sub-

stātias excellit.Ex quo fit ut uitiosi quoq; sepe aliarū animarum cogitationes pro ingenti ad illas dilectione possint cognoscere:idq; tū magis cū a carnis luto:demersi p sordes non fuerint.Si nichil ita dei purgatissime nature contrarium est:ut materia omnis qui legit in telligat.,Obseruationes in secularibus quidē obsistunt diuine prouidentie.in nobis autem intellectuali scientie.hi quidem qui sūt ībecil les & īfirmi ex corporis calamitatibus & picu lis:exterioribusq; temptationibus a deo se ui sitari cognoscant.Qui uero pfecti sunt ex pre sentia sācti spiritus & adiectiōe gratiarū.Quo tiens quietis causa lectulo decubuerimus.Ad ueniens ī mūdus spiritus iniquas ac sordidas cogitatiões ueluti spicula q̄dā iaculatur ī nos ut cum p desidiā ad orationē nō exurgimus neq; contra illū otius armamur ī sordidis ob dormiamus cogitationibus sordidaq; ui dea mus somnia.Est e spiritib9 unus qui p̄cursor dicitur qui nos e somno surgentes protinus excipit primumq; nostrum cogitatum inqui nate nititur. Da domino primitias diei tue. Erit enim tota eius qui prior occupauerit.Me morabile uerbū atq; auditu dignissimū opa rius quidam optimus locutus est ab ipso inq̄t matutio tēpore cursū totū meū diei scio. Mul

ta sunt pietatis ac pditõnis itinera. Quo circa sepe dũ qs alteri aduersatur alii libẽtius & carius iũgitur ambo℞ꝗ itentio grata & accepta ẽ apud deũ certãt qdẽ aduersum nos totis uiribus demones: & i eis ꝗ nobis cõtingũt tẽtatiõibus idignũ aliqd uel dicere: uel facere suggerũt. Quod cũ nõ potuerint efficere iã qetis nobis: astãtes ut supbã deo gratia℞ actionem referamus hortãtur: hi quidẽ q supna sapiũt si separentur sursum ite℞ p ptes redeũt. Qui uero infima ifra rursus eunt: eo℞.n. q separãtur nullũ pterea est mediũ. una ex creaturis in alio nõ i se ipo: ut esset accepit. Mi℞ꝗ sane ẽ quõ extra eũ i quo esse cepit. Cõstare solet. Pias qdẽ filias matres pariũt matres ãt Domus cõdidit. Predicta quoꝗ regula in cõtrariis uti nõ iscipiẽter possumus Formidolosum ad plium egredi moyses (Imo p moysem Domius) uetat: ne forte sit error aĩe nouissimus maior priore lapsu corpis atꝗ pnitiosior. ac merito.

De Eadem Gradus. xxyii.

q Vẽadmodũ. ceruus solis adustus ardoribꝫ latices desiderat. Ita apd monachos desideratur diuine bone uolũtatis cõphẽsio. Pretereaꝗ: & cõmixte & ɔtrarie cognitio. De qbꝫ multis re uera nobis ẽ sermo atꝗ ad iterptãdũ diffi-

cilis:ut ſcire poſſumus: q̄ nā illa ſunt noſtra opa q̄ ſine dilatōe fieri:atq; oī mora citius debeant:ſcd̄m eū qui dixit:uere q differt diē de die & tp̄s ex tpe.q̄ nā rurſus mo oſius atq; cū cōſultatione:ſicut ille admōet q ait:cū gubernatōe fit bellū.& rurſus:oia honeſte & ordinate fiāt.Nō ē sane una minimaq; reꝝ huiuſmodi ad iudicādū difficilia citius:iudicio nō ab errāte:diſcernere. Nēpe .n.& diuinus dauid: q & ſp̄m ſcm̄ hēbit i se loquētē:hoc ſepius orare uidet.Nūc qdē Doce me facere uolūtatem tuā dicēs qa tu es deus meus.Nūc uero d̄duc me i ueritate tua.Et rurſum Notā mihi fac domine uiā i q̄ ambulē qm̄ ad te ab oī cura ac p turbatiōe ſeculari.Leuaui aīam meā & exaltaui. Quicūq; re uera uolūtatē xp̄i addiſcere uolūt ſuā p̄us uolūtatem ſtudioſe mortificare debēt.Deinde uero fide atq; inocua ſimplicitate orātes:Patꝝ q; ſiue fratꝝ aīas ſūmā cordis hūilitate:ac ſine cogitatōnū heſitatōe iterrogātes q̄ illi ↄſulūt:tāq̄ ex dei ore ſuſcipiāt. Et ſi cōtraria itētōi ſue ſint q̄ ad illis fuerit dcā: ēt ſi hi q iterrogātur nō ualde ſp̄uales ſint.Neq;.n. ē iniuſtus deus ut aīas decipiat:q̄ ſe p fidē & inocētiā:pxi ↄſilio atq; iudicio hūilit̄ ſb̄miſerit.Et ſi.n.itrōabiles ac muti illi fuerīt a qbↄpetimus Is tn̄ q loq̄t:i materialis ē atq; iuiſibilis ingēti

humilitate pleni sunt qui predictam regulam nihil hesitátes secuntur. Ná si quidam in psalterio suum impleuit problema:quantũ putatis rationalem mentẽ atq; intellectualẽ aíam muto sono esse excellentiorem?Plurimi uero cũ nec dum perfectum hoc & leue bonum. Ideoq; sibi nimiũ placerent percepissent sed ex se ipsis atq; in seipsis quidquid deo gratũ atq; acceptũ sit niterentur comprehẽdere uana ualde & plurima de hoc nobis iudicia dictarunt:Quidá uero talia q̃rẽtes cogitationẽ suã ab oi affectione remouerunt & in utrisq; consiliis ac uoluntatibus aíe collocauerunt uidelicet in enitente & contradicente mentẽ q; suam omni uoluntate propria mũdatã p ardentissimá orationẽ domino sistentes ad certum diem agnitione uoluntatis illius potiti sunt.siue intellectuali mente cum mẽte nostra intellectualiter loquente siue intentione una perfecte ex aía deleta.Alii ex ea que conatũ sequitur uexatione & distributõe hanc eẽ uolũtatem dei didicerunt.secundũ eum q ait uolumus uenire ad nos & semel & secundo & ĩpediuit nos sathanas.Contra alii rursus ex insperato dei adiutorio hoc gratum deo atq; acceptũ esse senserunt.Illud dicentes. oi proponẽti bonum deus cooperatur.Is qui deũ I

ſemetipſo per illuſtrationē poſſidet & in urgē tibus & i moroſioribus rebus ſecundo modo nō tēpore certior fieri adeo ſolet heſitare ue ro i iudiciis ac diu in incertū nutare: aīe lumi ne carentis atq; inani glorie dedite certū ar-gumētū eſt. Abeſt adeo i iuſtitia eoſq; qui cū humilitate pulſant excludi nō patitur. Inten tio ſemper in oībus apud deū diſentiēda his eſt: & in que urgent & in his que differri de-bent. Oia.n. que affectiōe uituperabili & in quinatione oī mūda propter dominū ꝓprie: nec pp aliud aliquid fiunt & ſi non ſint oīno optima nobis tamen ut optima imputabun tur. Nam earum rerum que ſupra nos ſūt in quiſitio nequaquā finē ſecurū atq; tutū poſſi det Archanū eſt ualde dei circha nos iudiciū mira namq; diſpenſatione ſepe uoluntatem ſuam a nobis abſcondi (deus uult:) sciens ꝙ ſi hanc didiciſſemus non illi obtēperaremus pluraq; uulnera ſuſciperemus. rectū cor ua-rietate rerum liberum euaſit: Atq; in innocen tie nauicula tute nauigat. Sunt aīe quedam diuino amore & cordis humilitate fortes: que eas quoq; actiōes que ſupra ſe ſunt alacriter agrediuntur. Sunt item ſuperbia corda que hoc ipſum faciunt. Intentio eſt inimicis no-ſtris que ſupra uires noſtras ſunt nobis ſepe

ſuggerere.ut dum illa pficere nō poſſumus merore atq; anxietate animi fatigati in his q̄ poſſumus cadamus : Rixumq; maximum inimicis noſtris faciamus.uidi imbecilles animas ac debilia corpora pro peccatorū multitudine ſuperiora ac maiora ſe certamina arripere nec ea poſſe ſuſtinere. Quibus ego hūilitatis in quam non laborum magnitudine deus penitentiam metitur ac iudicat. Plerumq; peruerſio ſuppremorum malorum cauſa eſt interdum uero & familiare peſſimorū contubernium.Sepe tamen etiam peruerſa aīa ipa ſibi ad perdictionem ſufficit . Qui a duobus illis ſegregatus eſt:A tertio quoq; fortaſſe liberabitur.q uero a tertio tenetur reprobus in oī loco erit.Nullus.n.celo certior ac tutior ē.Ab his quidēq aduerſum nos mala uoluntate dimicant.ſiue infidelibus ſiue nō recte fidei hominibus:poſt primā & ſecundam correptionem quieſcamus his autem qui ueritatem addiſcere cupiunt benefacere in eternum non laſſeſcamus utriſq; autem ad confirmationē noſtri cordis utemur.Irrationabilis ille ualde eſt qui uirtutes ſanctorum que ſupra naturā ſunt audiens:de ſeipſo deſperat. ymo uero illle in altero e duobus te optime erudiunt. Aut.n.ab.Imitationem ſancte forme excitant-

aut ad tui ipsius agnitioné:& eius que in te ẽ fragilitatis.demonstrationem per beatissimã humilitatem te conuertunt .Sũt inter i mundos spiritus iniquis nequiores. Qui peccatũ solos operari nos minime consuluũt ut grauiori supplicio mulctandos parent: uidi consuetudinem malam alterũ ab altero didicisse eumq̨ q docuerat i se ipsum reuertisse & penitentiam agere cepisse atq̨ a malo quieuisse sed tamen pro mala discipuli actione inualida fuit illius penitentia summa re uera:sũma est atq̨ ad cōphendendum p difficilis.malignorũ spũũ nequitia paucisq̨ pspecta & cognita:ne paucis quidẽ(ut reor) tota cognita: Quomodo & delicatius uiuentes & saturitate distent uigilamus: tanquam maxime sobrii sumus:Ieiunantes autem & in erumnis degẽtes somno miserabiliter deicimur:soli qescentes obduramur:& degentes cũ aliis cōpungimur.fame confecti in somniis temptamur.Impleti uero sine temptatione psistimus p i ediã ob tenebrati sine sensu cōpunctiōis efficimur Porro i potu uini yllares atq̨ ad compunctionem proni ac faciles sumus. Ad hoc qui in domino potens ac ydoneus est eos qui sunt sine lumine illustret. Nos enim hactenus ad hmōi sine lumine & minus ydonei sumus

llud tamen dicimus q̄ non semper ex demo nibus huiusmodi mutatio fit. Sed plerunq̄ etiā ex concretione date mihi(nescio quo pacto)sordide atq̄ illecebrose pinguedinis. Ceterum p̄ hac ad discernendum nō facili p̄dictorum concidentia: sincerissime semp̄ dep̄cemur deum. Et siquidē post orationē atq̄ post eius tempus eodē mō id q̄ fit opari inueneri mus proculdubio sciemus id non ex demonibꝰ eē sed ex natura. Plerūq̄ uero diuia p̄uidētia per cōtrarias res nobis benefacere uult elationem p̄ oīa comprimens naturam. Est q̄dem grauissimū: uelle abyssum iudiciorum dei curiose p̄scrutari. Nam in nauicula elationis curiosi nauigant. dicenda tamen aliqua sunt ob multorum ībecillitatem īterrogauit q̄dam aliquem ex his qui uidere poterant q̄d nam sit q̄ p̄noscens dominus quorundam ruinas eos maxime gratiis exhornat. ad quē ille: ut reliquos quoq̄: ait spirituales uiros cautiores faciat liberumq̄ ostendat arbitriū atq̄ in indicio in excusabiles eos qui lapsi sunt faciat. Lex quidem ut in perfecta: Attende (ait) tibi ipsi. dominus autē ut perfectissimus: etiā correptionem fratris nobis mandauit dicens si peccauerit in te frater tuus & q̄ secuntur. Si munda est ergo rep̄hēsio tua atq̄ hūilis ymo

uero ad monitio qđ pcepit. Dominus iplere nō negligas:& in eis que maxie possibilia sūt. Quodsi nūdum ad hoc puenisti uel in legis exercere seruitio. Noli mirari cū uideris etiam amantissimos tuos rephensionū tuarum cā inimicos tibi fieri. Demonum quippe istrum̄ta sunt huiusmodi leues:& maxime q sibi inimici sunt. Tenet me uehemens admiratio quō cum in uirtutibus quidem omnipotentē deū sanctosq angelos adiutores habeamus In contrariis autem malū & solum demonē paratius tamen ac uelocius aduitia flectimur De his ergo diligētius loqui nec possum nec uolo. Si cūcta que facta sunt naturā suam seruent sicq ut facta sint pmaneant: Quō (ut ait magnus gregorius) dei sum & luto cōmisceor. Sin autem creatura aliqua aliterquam facta fuerit constat: oino cognationem suā inexplebiliter appetit oi arte (ut ita dixerim) omniq studio quisq uti debet ut lutum hoc a terra eleuans in dei solio collocet. Nullus ita q difficultatē causetur ascensus uia.n. &. Ianua cunctis apta est. Auditio qdē earū uirtutum quas gessere spirituales patres mentem atq animam ad emulationem excitat. Porro doctrine auditus ad imitationē huiusmodi emulos pducere solet. Discretio ē i tenebris lu

cernã errantium reditus cecutientũ illum inã tio. Discretus est; sanitatis inuentor morbiq; emendator. Duobus modis omnes qui parua queq; admirantur (hoc enim est nucrothait masti) hoc ppeti solẽt Aut propter sumã ignorantiã: aut ex intẽtione seruãde hũilitatis proximi opera magnificantes atq; extollẽtes. Cõtendamus toto annixu nõ luctari sed etiam bellare contra demones. Nã qui luctatur nũc qnidem uulnerat nunc autem uulnera excipit. Qui uero bellum gerit semper insequitur hostem. Qui uicerit uitia demones uulnerat ac per id q se habere uitia simulat inimicos fallit perdut atq; in expugnabilis. Quidam ex fratribus aliquãdo ignominia affectus est & cum oĩno corde motus non fuisset in mente secretius orauit: atq; ita in ignominiis lamentari cepit hac ficta perturbatione tranquilitatem suam sapientissime abscondens. Alius itẽ ex fratribus cũ primã sessionẽ oĩno nõcupet hanc se appetere auidissime finxit. Illius uero castitatẽ quibus. Verbis eloquar qui quasi peccandi causa lupanar ingressus meretricem ipsam ad penitentiã traxit? Cuidam itẽ solitario Cũ primo mane qdã uue botrũ attulisset iãq; is qui obtulerat profectus ab illo esset: sum

mo quodam ac celeri impetu illũ deuorauit abſqꝫ appetitu ullo ꝑ hoc ſe ipſum gule adictum demonibus indicans atqꝫ illos ludens. Alius item cũ modicas amiſiſſet palmas tota die ſe merentem finxit. Sũma iſtis uigilantia opus fuit ne forte dũ hoſtes ludere nituntur illis magis ipſi ludibrio fierent.hi.n.re uera illi ſunt de quibus ait apoſtolus ut ſeductores & ueraces.ſi qui corpus caſtum offerre xp̄o cupit & cor mundiſſimũ Illi obſtendere obſeruet omni ſtudio ut nõ iraſcatur atqꝫ continẽtiã cuſtodiat.Abſqꝫ his enim oĩs labor noſter erit inutilis. Sicuti uaria ſunt humanorũ occulorum lumina:ita per multe ſunt ac differẽtes que in aĩa fiunt intellectualis ſolis illuſtrationes.Alia nãqꝫ eſt q̄ ꝑ corporis lachrĩas.Alia que ꝑ aĩe Alia itẽ q̄ ꝑ corporis oculos.Alia q̄ ꝑ itellectuales. Alia que ex auditu uerbi.Et alia que ſua ſponte mouetur in aĩa letitia.Alia itẽ que ex ſolicitudine.Et alia que ex obedientia naſcitur.Preter hec omnia:alia eſt ſingularis que mores ſolito quodam proprio mentem chriſto per extaſim intellectuali lumine ſecrete atque ineffabiliter ſiſtit.Sunt uirtutes & ſint uirtutũ matres.Sapiẽs itaqꝫ magiſ ut uires acqrat cõtendet.Matrum quidẽ:Deus ipſe in

sua actione est magister filiaꝝ aũt plurimum Caueamus ne forte deliciaꝝ abstinentiã mul to somno suppleamus. Hoc.n.inscipientiũ ẽ opus. Sicuti ecõtra uidi pietatis athletas cum casu aliquo modice uentri indulsissent citius totis noctibus stando miseꝝ fortiter cruciasse iamq̃ cũ gaudio saturitatem fugere, adq̃ ad uersari didicisse. Luctatur acriter auaricie sp̃s cum his qui nihil possident. Cũ uero illos dei cere instituto suo non potuerit; tunc iã occa- sioné paupeꝝ p̃ferens expeditissimos munda nis rebus iterum implicari & impediri suadet Quotiens pro peccatis nostris meremus & tri stes sumus: p̃ceptum domini ad petrũ: ad me moriã reuocare nõ desinamus: Ignoscendi.s. septuagies septies peccãti. Quod.n.alteri mã dauit ip̃e profecto magis implebit. Cum ue- ro nostris meritis extollimur eius rursum me- minerimus qui ait. Qui totã legem spiritua- lem impleuerit: offenderit autem in uno fa- ctus est omnium reus. quidã sunt neq̃ inuido rũq̃ spũum status: qui sponte a scisse subtra- hũt: ne se illos his bellis que uincere nõ possũt inquietent: coronas eis in uiri ministrent. Bea tos quidem esse pacificos. Nullus est qui refra getur. Ego discordantes ẽt beatos uidi. Duo quidam ĩpuro se inuicem amore diligebãt:

qđ cũ aiaduerteret uir prudens atq̧ probatiſſimus ferendi inter illos odii se miniſtrũ fecit: illi quidẽ apud hunc derogãs: ut qui eũ maledictis inſectaretur: & huic apud illũ similiter ualuitq̧ sapientiſſimus humano aſtu demonum nequitiam replere odiũq̧ inſerẽs fornicationis uinculum soluit: Sunt qui mandati gratia mandatum excludant. uidi enim iuuenes se inuicem caſtiſſimo amore: ac secundũ deum diligentes qui tamen dũ alioꝝ cõſciam inde ledi cõſpicerent: conuenit inter eos ut se abinuicẽ ad tp̃s elongarẽt. Sicuti cõtraria sũt nuptie & funus ita male sibi conueniunt. Superbia & deſperatio. uideas tamẽ ex demonũ puerſitate & in conſcia sepe inconſtanti utraq̧ simul. Sunt nõnulli ex spiritibus imundis: qui interp̃tationem diuinaꝝ scripturaꝝ: nobis in exordiis enũtiãt. Hoc aũt i illoꝝ ut plurimũ cordibus agere solent: qui inani glorie ſtudent: & illoꝝ i primis qui extreme sapie litteris eruditi sunt: ut illos senſim fallẽtes i hereſes: & blaſphemias deducãt. ex ea uero turbatione effuſaq̧ ac turpi letitia: quã enũtiationis illius tpe i aia noſtra fieri senſerimus demonum theologiã imo uero bachologiã. i. loq̃ci tatem agnoſcimus. Ordinem quidem: & initium quidã uero ex his que facta sunt Finem

etiam ab eo qui illa fecit acceperunt. uirtus uero finem habet iufinitum. Siquidam boni ac probati operarii ex uita actiua profituit in uirtutem contemplationis. Si caritas nunq̃ desinit si dominus custodiat introitũ timoris tui & exitum caritatis tue: huius profecto possessio infinitus est finis in qua proficere nunquam desistemus non in presenti non in futuro lumini scientie lumen adicientes. Et si .n. plerisq; quod dicturi sumus nouum uidebitur: dicemus id tamen secundum eã quã p̃diximus, demonstrationem. E quidem o admirabilis pater nec ipsas quidem intellectuales angelicasq; substantias dixerim carere profectu. Sed eas quoq; magis glorie gloriam & scientie sciẽtiam semper adicere diffinio. Noli mirari si demones nõnũq̃ nobis bonas cogitatiões suggerũt eisq; ĩtellectualiter cõtradicũt ea ẽ.n. inimicis nostris ĩtẽtio ut p hoc nobis psuadeant se nostras quoq; ĩtimas cogitationes agnoscere. Noli amarus esse ac nimiũ seuerus iudex quotiẽs aliquos uideris docere magna & operari negligẽtius. sepe nãq; suppleuit defectum operis utilitas uerbi. Nõ omnes equaliter omnia habemus. In quibusdã enim sermo uberior est opere. In aliis rursus secundum primo maius est. Malum quidem

deus neqȝ fecit neqȝ creauit. seducti sunt ergo qui aiunt uitia quedã in anima esse naturalia ignorantes ꝙ constantes nature proprietates nos conuertimus in uitia. Puta semen ĩ est in nobis ꝑ naturã ob liberorum procreationem. Nos illud in fornicationis turpitudinem transtuli mus inest nobis a natura furor ut illo contra serpentem utamur. Nos aduersus proximos illo usi sumus inest emulatio ut uirtutes emulemur. Nos in malam partem emulamur. Adest anime per naturam gloriam desiderare sed supernam. Adest illi supbie sed aduersus dẽones. i ẽ. Similiter & gaudium sed ut in domino & de proximi prosperitate letemur. Accepimus & seruare memoriam iniuriarum sed contra inimicos anime: Accepimus ab illa cibi appetitum non luxurie. Anima impigra & alacris contra se demones prouocat. Multiplicatis aduersus eam bellis corone quoqȝ multiplicantur. Qui non pulsatur bellis prorsus non coronabitur Qui in his casibus q̃ contingunt nõ pturbatꝰ neqȝ aĩo lassescit is ut fortissimus bellator ab angelis glorificabitur. Tres quidam noctes ĩ terra cũ fecisset peitus reuixit. q̃ uero tres horas uicerit nõ morit. Siq̃do ex disciplĩa diuĩa nobis dispensatiõe pmissa sol ille iustitie post q̃ i nobis ortus fuerit agnouit ꝑmũ occasum

suũ pósuit oĩo tenebras & facta ē nox. In ipa uero iã ptransibũt ad nos:hii qui prius recesse rant feri leonũ catuli oẽsq̃ bestie spinosarum passionũ rugientes ut rapiãt eã que est in no bis spẽm:& querentes sibi adeo uitioꝝ escã siue per intentõnem & uolũtatem siue etiã per actum. Ortus est iterum nobis sol per obscu rã humilitatem: & ad se ipas bestie cõgregate sunt atq̃ in cubilibus suis uidelicet in cordi bus uoluptuosis collocabuntur & non in no bis. tunc dicent inter demones. Magnificauit dominus facere misericordiam cum eis. qui bus nos respondebimus. Magnificauit dominus facere nobiscum. facti sumus letantes uos autem persecutionẽ passi estis. Ecce do minus sedet super nubem leuem animã uidelicet ab omni concupiscentia terrena exal tatam. Et ueniet in egyptũ. s. cor pridie ob te nebratũ & mouebuntur manufacta simula cra:& sordide cogitationes mentis. Si xp̃s ab herode corporaliter fugit & qdẽ oĩpotẽs. Adi scant improbi & temerarii nõ se ipos in medi as tẽptatiões imitere. Nõ des. n. iqt in cõmotionem pedẽ tuũ & nõ dormitabit qui custo dit te angelus connexus atq̃ adiũctus est for titudini fastus: ueluti cipsso taxus arbor. Cura sit nobis perpetua atq̃ indefessa ne tenuis

quidem cogitatio ascendat in mentē nostrā que bonum nos ullum uel minimū habere suggerat. Quod si hanc ꝓprietatem diligenter obseruantes inuenerimus mentem nostram huiusmodi cogitatiōe pulsari. Tunc re uera nos indefectū ad huc esse intelligamus Jnquire etiam infatigabiliter uitiorum argumenta tūcq; plura ex his tibi iesse cognosces que dum in morbis ad huc sumus discernere siue p infirmitatem siue ꝙ nos ante pfūdissime occupauerint & penitus sibi uendicauerunt: non possumus: propositum iudicat dominus. Jn his uero que possibilia sunt nobis Actionem quoq; clementer inquirit. Magnus ille quidem qui nichil ꝙ factū possibile fuerit facere omisit. Maior autem qui per hūilitatem etiā que ultra uires suas sunt agere conatur Plerūq; demones eam que leuiora sunt & magis utilia nos uetant. Que uero difficiliora. laborisq; pleniora sunt ea magis arripere hortantur. Jnuenio ioseph illū castissimum ideo beatum dici ꝙ peccatum caute declinauerit non ꝙ se impassibilem ostentarit. Querendū uero nobis est: quot quibus ue modis peccati declinatio: coronis donetur. Aliud est enim umbram fugere. Aliud ad solem iustitie accurere obtenebratio causa sit offensionis offen-

sionis offensio uero lapsus occasio ē. Lapsus uero mortis. sepe hi qui p nimiam uini potationem obtenebrati sunt: aquam bibētes ad sobrietatem mentis reuocati sunt. Ita & q ob scurati uitiis fuerant p lacrimas resipuerunt. Aliud est perturbatio. Aliud effusio. Alius excecatio: priorem illam sanauit continentia sequentem quies solitaria. tertiam obedientia &. Deus: qui propter nos obediens effectus ē. Nos ex duobus exemplis: eorum q terrena: & infima purgare solent: duas conuenientissime purgationes eorū qui superna sapiūt colligimus. Et fulonum qdem officinam (extra causa) dicimus cenobium secundum deum q sordes & crassitudines atq turpitudinem aiatū diluit ac resecat. Tigentiū uero officina est anachoresis: his q l cenobii exercitatiōe lasciuiā & memoriā iniuriarum & iracundiam deposuerūt: iāq ex eo ad qetē solitudinis migrauerunt. Aiunt quidam q in eadem delicta denuo incidere ex defectu contingat penitentie cōgrue ex qua prioribus malis emēdatio inferri solet. q̄rendum uero num oīs quoq q in eadem peccata nō. Incidit digne etiam penitentiam egit. Inciderunt qdā i eadē delicta siue prioribus plurida obliuione sepultis atq obrutis: siue q ex uoluptate nimi

tum clementē deū sibi suggesserunt. sine ꝙ d salute sua desperauerunt. Si qs uero me nō minus dementer accusare uelit: id quoqꝫ addiderim: quibusdam hoc ideo contigere: ꝙ inimicum istū iā uincere non possunt se p consuetudinis tyrannidem uiolenter sub ingentem. Inquirendū quoqꝫ diligentius: quō aīa cum sit in corporea eiusdem substantie spiri rituū ad se ueniētiū naturā uidere solita non sit: num forte pp coniunctionem. quā solus ille nouit q coniunxit. Interrogabat aliqđo me quidā sciētia maximē illustris his me uerbis compellans. Dic oro dic scire cupienti mi chi qui nam spiritus hūiliate mentem: qui ue exaltare in peccatis soleant? Ego cū ad huius modi consultationem hesitarē me que id ne scire iuramēto firmarē demū me is q discere uenerat istruxit ita paucis dicens. Cū tibi discretionis fermentū dedero dereliqs tibi cum labore inquirendum relinquam fornicatiōis & iracūdie spiritus castimargie itē accidie & somni mentis cornu extollere non fere consueuerunt. Porro auaritie & principatus appetēdi & loquacitatis spiritus Aliiqꝫ plurimi malum malo adducere solent; id circo iudicādi quoqꝫ spiritus his proxime accedit: Si qui cum ad seculares profectus fuerit aut eos

ipse susceperit ex illorū separatione tristitie iaculum & non magis letitiam susceperit: ut pote impedimento & laqueo expeditus: Hic aut ab inani gloria aut a fornicationis spiritu illuditur. Ante omnia qua ex parte uenti flatus i pellat inquiramus. ne ulla in aliam partem q̄ debuimus expandisse ueniamur. Exortare ex caritate senes scientia & actione claros qui corpora sua in exercitatione contriuerūt modicum sibi qetis idulgere. Iuuenes continent uiuere coge: qui animas suas i peccatis cōtriuerunt: sempiternum illis cruciatum ad memoriam reuocans. Possibile non est: quod & alibi diximus: statim in ipsis conuersationis initiis gulle concupiscentiam: atq; inanē gloriam a nobis omnino superari. Nō tamē erit nobis tutum uelle p delitias inani glorie resistere superata namq; inanis gloria iterum in anem gloriam gignit in eis potissime q rudes adhuc sunt. Imo uero per inediam aduersus illam confligamus ueniet enim hora & nunc uolentibus est ut: & hanc subitiat dominus sub pedibus nostris non eisdem oppugnantur uitiis qui. Iuuenes & qui senes ad dei seruitium accedunt. Sepe enim diuersis & penitus contrariis morbis laborant. Quocirca beata sane est: & multum necessaria facta hu-

militas: que & i minoribus & senioribus certis simi simul penitentia efficitur: Non id pturbet qd dicturus aduenio. Rare quidem sunt: sunt tamen anime recte & ab omni malitia & nequitia: & simulatione & astu aliene. Eis uero aduersatur maxime hominibꝰ admixta conuersatio: cum possint (si ducem nacte fuerint) ueluti ex portu quodam quietis: in celū conscendere: atq̧ uite cōmunis tumultibus & scandalis libere sine ullo horum expimento psistere lasciuientes quidem homines. Iniquos autem angeli curare solent. Superbis uero solus deus mederi potest. Et hoc nonnunquam, fortasse sit caritatis species: proximo cū se ad nos contulerit pmittere in omnibus facere ut uult. Nobis tamen omnem illaritatem ostendentibus. Inquirendum quomodo & q̄tenus & quando & an penitentia: ut mala ita & bona soluere sit solita. Summa nobis discretione utendum erit ut nouerimus quando stare & in quibus & quatenus aduersus uitiorum materias luctari debeamus: & quando nos a coluctatione subducere pstat enim iter dum fugam potius ob imbecillitatem nostrarum uirium eligere ne moriamur. uideamus atq̧ obseruemus cautius quo in tempore & quomodo p amaritudinem uilem exinanire

possumus qui demonum extollant & humi lient: qui obdurent & qui consolentur qui te nebras nostris mentibus obducant & q rursus illustrationem simulent: qui tardos & hebetes: & qui contra astutos; qui tristes & letos nos efficiant. Non perturbemur si initio stati nosipsos procliues in uitia uiderimus in stadio nostre in hoc mundo couersatiois. Oportet.n. causas omnes prius moueri atq ita demum castitatē nobis obuenire. Fere.n. uitiorum bellue dum interim occulerentur non pspitiebantur. Quotiens casu aliquo hi qui iā pfectioni propinquabant i aliquo tenui delicto superati a demonibus fuerint omni arte utantur ut hoc rursus ab eis centuplum diripiant. Sicuti uenti aliquando perseueritatem summa crispāt equoris terga aliqdo maris p fundum turbare & uertere solent. Ita & in te nebrosis malignitatis flatibus itellige. In his eni qui uitiosi hactenus sunt ipm sesū quoq cordis intimum: fluctibus iactare solent. In his uero qui iam pfecerūt mentis tantū sup ficiem pturbāt. Quo circa hi quoq titius trā quillitatem propriam in contaminatam per stitisse sentiunt. Perfectorum ē agnoscere sem per in animo que nam sit cōscientie que dei & que demonum intentio. Neq.n. contraria

omnia ab initio statum demones decēs su gerunt. Ideo tenebrosa est re uera atq̧ ad in ueniendum per difficilis.

Compendiosa supradictorū recapitulatio. Gradus.xxviii

F Ides. Firma abrenuntiationis ē ma ter quid autem contrariū sit liquet Spes indeclinabilis reiciende affe ctionis est ianua. Quid item cōtra rium sit manifestū est. Caritas dei peregrina tionis materia est. Quid contrarium sit item constat, Subiectionem genuit sui ipsius repre hensio appetitusq̧ sanitatis. Mortis meditatio continentie est mater: Fixaq̧ memoria aceti dominici & fellis. pudicitie adiutrix est solitu dinis quies: incentiuorumque confractio ieiu nium. cogitationum temporum aduersatrix est contrictio aie fides & peregrinatio mors est auaritie. Misericordia uero & caritas prodi derunt corpus. Oratio intentissima: & iugis accidiam perdidit. Iudicii memoria alacritatē ꝯstitit medicina furoris ignominie dilectio hymnorūq̧ cautus atq̧ misericordia. Nuditas rerum omnium tristitiam suffocat. Nullisq̧ sensibilium rerum affici intellectualium spe culationem parit: Silentium: & solitu do inanis glorie sunt hostes: quot si fueris

in medio ignominiã arripe nec pudeat te exhibere inhonorũ. uisibilẽ supbiã sanabũt mestus & abiectus habitus, inuisibilẽ uero solus qui est ante secula curabit oĩum ferarũ uenenatarum sensibiliũ interemptor est ceruus intellectualiũ uero humilitas interfectrix est. Possumus ex naturalibus rebus cũcta intellectualia addiscere. Sicut ĩpossibile est ut serpens uetustatẽ suã exuat nisi angustã cauernã prius ingrediatur: ita nos quoq; anticipationes ueteres & uetustatẽ aĩe ueterisq; hoĩs nisi p angustam & arctã ieiunii & ignomie trãseamus uiã. Sicut ĩpossibile est ut grauate nimis carnibus uolucres in celũ euolent: ita & qui carnẽ suã nutrit & fouet illuc ascendere non poterit. Exiccatũ lutũ nõ iam porcis usui eẽ ut ibi se uolutent potest ita & caro per abstinentiã marcida effecta demonibus ultra non prebebit in se quiescendi locũ sicut uiridiũ lignorũ multitudo. plerũq; suffocat & extinguit flammam fumũq; ingentem excitat. Ita sepe ĩmodica tristicia fumo ac tenebris plenam aĩam efficit lachrimarũq; exsiccat aquas ut sagittarius cecus reprobus est Ita & discipulus cõtradicens pariter: Sicut probatum ferrũ improbũ acuere potest. Ita fratrem letus & alacer neglígentiorẽ sepe seruauit. Sicuti uolucrum oua

si foueantur in stercore uiuificantur & in fetũ erumpunt ita & cogitationes nisi ex cordis abditis producte manifestentur in opus prodeunt Sicut currentes equi cursu inuicẽ certant Ita & optima queq; societas se inuicẽ excitat. Sicut nubes solem abscondit. Ita cogitationes male obtenebrant & perimunt mẽtem. Sicut is qui sententia cõtra se lata ad damnationẽ proficiscitur nichil de spectaculis curat aut loquitur. Ita ne ille quidem qui ueraciter luget uentrẽ souebit aliquando. sicuti pauperes cũ thesauros regios aspiciũt suã paupertatẽ amplius agnoscunt. Ita etiã magnificas patrum uirtutes relegens mentem suã oĩno amplius humiliat. Sicut ferrum etiam si nolit ad magnetem perfugit nature ui secretissima ptractũ. Ita & qui anticipationibus delictorũ assueti ĩ earum habitum transierunt uiolenter ab eis opprimuntur. ut oleum mare inuitum etiam tranquillum facit. Ita & ieiuniũ uolentia quoq; & reluctãtia incentiua corporis extinguit. Sicut aqua angustiis conclusa in altitudinem tumens erigitur ita sepe aĩa angustata periculis. Sicut is qui fert aromatata etiam si nolit ex odore proditur. Ita & qui dei spiritum habet ex uerbis suis atq; ex humilitate propria agnoscitur. ut uenti perturbant abyssum ita furor

plusquam reliqua exagitat mentem. Sicut q̄
oculus non uidit ea ex auditu solo quis non
nimium gustare appetit ita & uirgines casti
corpore ingens inde leuamen habent. Sicuti
fures cum arma regis aliquo in loco posita ui
derint non illuc facile ascendunt. Ita & qui
cordi orationem coniunxit non fortuito ab
intellectualibus lationibus uiolari poterit: Si
cut ignis niuem ex se non gignit. Ita & qui in
hoc seculo honorem querit nunq̄ celesti ac
perenni honore potietur. Sicut una sepe fauil
la ingentem siluam consumpsit. Ita unum re
peritur bonum quod magnorum scelerū in-
gētem multitudinem delere possit. Sicut sine
armis feras beluas perimere non possumus
ita nec sine humilitate in irascentiam acquire
re. Sicuti per naturam uim absq̧ cibo non po
test. Ita & ei qui saluari cupit ad mortem us
q̧ uel ad breue momentum negligere non li
cet ut solis radius domum perforamen ingres
sus cuncta que in ea sunt illumiat ita & timor
domini si fuerit in anima cūcta ei peccata sua
etiam minutissima ostēdit. Sicuti hi qui dicū-
tur cancri capi facillime possunt eo q̧ aliquā
do ante aliquādo retro gradiuntur ita & ani-

ma nunc quidem ridens nunc lugens. nunc uero delitiis affluens proficere unquam non poterit. Sicut qui somno grauantur facile furibus patent ita & qui secus mundum uirtutes arripere gradiũtur a predonibus facile uiolabuntur. Sicut his qui aduersus leonem pugna si ab eo oculum aliorsum deflectat confestim periit ita & qui contra carnem suam pugnat si hanc per quietem nimium fouerit. Sicut hii qui scalam putrem & fragilem ascendunt ruere periclitantur. Ita honor omnis & potẽtia & gloria que humilitati aduersissima sunt omnem se habẽtem deiiciunt. Sicut impossibile est ut qui esurit nõ recordetur panis. Ita fieri non potest ut qui saluari cupit exitus sui extremiq; iudicii obliuiscatur. Quẽadmodum aqua delet litteras. Ita & lachrime ab ore peccata solent. Sicut hii quibus non adest modus is: aliis litteras delere solent: Ita & aie quibus desunt lachrime per merorem & gemitum summamque tristitiam peccata delent atque abscidunt. Sicut stercoris copia multitudinẽ gignit uermiũ. Ita multitudo ciboꝝ lapsuũ & malarum cogitationũ atq; somniorum

opatur multitudinē. Sicut is q ꝯpeditus ē ambulare nō ualet ita & qui pecunias sibi thesaurizāt i celū ascēdere nō possint: sicut plaga recens facile curari potest. Ita & diuturna aie uulnera difficillima ad sanandū sunt etiam si sanari unq̄ possint. Sicut impossibile ē mortuum incedere: Ita possibile non est eum qui desperauerit saluari. Qui fidem rectam seruāt nec a peccatis desistunt. hi uultui: sine oculis assimilantur. Qui fidem nō habet & bona q̄dam forte opatur. Is ei similis est: qui haustam aquam in pforatum dolium imittit. Sicut nauis optimo gubernatore freta in portum tutū deo auxiliāte ingreditur. Ita & aia que pastori optimo inititur facile in celum cōscendit etiā si mala plurima gesserit: Sicut q si est duce est Etiā si prudentissimus sit facile in uia errabūdus incedit. Ita & qui suo arbitrio monasticā uiam pergit etiam si in omni mundana sapiētia fuerit instructus facillime parit. Cum quis post grauia scelera: corporis mala ualitudine īpeditus fuerit uiam sancte humilitatis: eiusq3 proprietatem secutus incedat. Aliam enim salutis uiam non inueniet. Sicut fieri non potest: ut his qui lōgissima ualitudine laborauit uno momento sanitatem acquirat. Ita ne uitia quidem. Imo uitium aliquod protinus su-

perari potest.Cuiusq uirtutes:ac uitiisignum quantitatis tibi deuota: atq ita poteris nosse profectum tuum:Sicut hii qui luto aurum cōmutāt detrimētum omnino patiuntur. Ita & qui pro corporalibus spiritualia sua in publicum efferentes enunciant: summis afficiuntur icommodis. Remissione quidem cito plurimi potiti sunt.beatam uero tranquilitatem: nemo repete possedit.hanc enim ut acquirere possumus tempore longo ac dei adiutorio & singulari gratia nobis opus est:sollicite queramus:atq obseruemus: que nobis in scientie: que in herba:que in messe:fere uolucres insidientur:ut laqueos illis:& pedicas conuenientes parare:ac tendere possimus:sicut iniustum simul est:& idignissimum:ut is qui febrem patitur seipsum necet.Ita minime cōuenit: ut qs ante extremū spiritum aliquando desperet. Sicut turpe est atq inhonestum:ut cū quis patrem suum sepelierit:mox ut a funere surrexit ad nuptias proficiscatur:Ita eis quoq qui pro sceleribus lugent incōuenientissimum est honorem:atq gloriam in presenti seculo ab hoībus querere.Sicut alia est ciuium: alia rectorum habitatio ita omnino immutatus & uarius esse debet pro culpis lugentium: atq insontium status.Sicut eum militem.qui in pre

lio durissima in faciem uulnera suscepit im-
perator militia non abdicat ymo uero ampli
us in ea illum prouehit atq; maximus honori
bus cumulat. Ita & monachum: qui pericula
plurima: a demonibus perpessus fuerit cele-
stis iperator gloriosissime coronat. Sensus ani
me. proprietas illius: eius autem sensus: pecca
tum est: collapsus. Sensus sanitas mali uel se-
dationem uel Immunitionem ex se gignit ex
qua rursus conscientia oritur. Conscientia ue
ro est ratio: atq; reprehensio custodis nostri: q
ex ipso baptismi tempore nobis assignatus ē
Atq; id circo non usq; adeo inueniemus eos:
qui adhuc in animo illuminati non sunt pro
malis operibus percuti. Sed multo leuius: at-
q; dementius q̄ qui iam lumine accepto pec-
cauerunt. Et diminutio quidem mali: mali ab
stinentiam patit. Mali uero abstinentia initiū
est penitentie. Porro penitentie initium. Initiū
salutis est. Initium autem salutis propositum
est: bonum. Ex bono autem proposito gigni-
tur laborum tolleratio. Cuius item initiū uir-
tutes sunt. Porro uirtutū initiū flos. Flos āt uir
tutis: initiū bone actionis: Ex uirtute assidui-
tas nascitur. Assidue uero meditationes germ̄
ac fructus est habitus. Ex eo item ea qualifica-
tio oritur: que timoris est genitrix: Timor aūt

gignit mandatorum dei obseruantiam man datorum custodia: Charitatis argumentum est; charitatis uero initium: humilitatis est copia. Copia autem humilitatis tranquilitatem parit. Eius uero possessio plenitudo caritatis est; siue dei pfecta habitatio in his q beatam tranquilitatem habentes mundi sunt corde. Ipi.n.deũ uidebũt: ipi gloria in secula. Am

De sacra corpis & aie qete. Gradus. xxix.

Nos quidem, cum simus ueluti empticii quidam serui atq; immundissimis uitiis obnoxii: ex hoc ipo dolos quoq; & mores: & imperia etiã astutias eorum. qui infelici anime nostre diu dominati sunt: spirituum uel tantisper nouimus. Alii uero sunt: qui per operationem sancti spiritus: & q his iam liberati sint. Artes omnes illorum probe calent. Alius enim est: qui ex dolore infirmitatis quietem sanitatis cojicit. Et alius qui ex sanitatis gaudio: & requie morbi merorem coniectura comprehendit: Itaq; ut imbecilles trepidamus ad modum d tranquilissimo quietis portu in hoc opere philosophari: non ignorantes canem quendam sancti conuentus mense semper assistere: panemq; ex ea: uidelicet: animam diripere

conari:quem cum ori suo apposuerit iam ide cursu discedere atq̄ illum secretius comedere quo circa ne cani huiusmodi locū demus nostrum propter sermonē utiq̄ occasionem amputemus querētibus occasionem. nephas esse arbitrati sumus his qui in ardore ꝑlii sūma animi uirtute & constantia constituti sūt imperatoris nostri bellatoribus modo de pace disserere. Id solū dicimus q̄ hi qui fortiter pugnant tranquilitatis etiam & pacis coronis donandi sunt. Ceterum ne quem fortasse contristemus: Si sermonem de hoc indiscussum reliquamus: pauca si placet ueluti sub discretionis forma nūc loquamur. Est quidem corporis quies morum ac sensuum cognitio & moderatio. Quies autem anime est cogitationū scientia atq̄ furibus inuiolabilis itētio. Quietis amicus est fortis quidā & pertinax uigilq̄ sensus semp ī cordis ianuis excubans: Cogitationesq̄ accedentes aut necās aut remouēs. Qui sensu cordis intimo quiescit qđ diximus intelligit & recognoscit. Qui uero adhuc infans est hoc quia nō gustauit ignorat. Quietis sectator prudens uerbis non indigebit. uerba enim illustrantur operibus. Initiū quietis ē strepitus omnes ut qui fraudum anime perturbant amouere. Finis uero tumultus nō me

tuere sed inter eos sine ullo eorum sensu du rare.quietis amicus est qui progrediens non uerbo progrediem mansuetus est totius cha ritatis domicilium.Is difficile ad uerba moue ri & immobilis esse ad iracundiá solet.Quid autem huic contrarium sit satis constat.Quie tis est emulus is,qui in corporee substanie ꝓ prietatem in fragili corporis domo(quod est oino mirabile)cócludere nititur. Obseruat murem que hunc uenatur bestiola.Intellectu alem uero demonem:quietis solitarii intétio Non tibi uile uel reiciendú uideatur hoc do cumentum.Sin uero alias mundum quid sit quies agnouisti:uerus monachus ꝑfecto nó sic erit ut monachus alteri monacho adiun ctus.Monachus enim summa opus habet ui gilantia:& mente omni elatione uacua. Prio ri quidem sepe alter opem tulit secundo ue ro operatur angelus. Intellectuales uirtutes spiritualiter quietis sectatori simul astant:atq unam ministrant & in eo ueluti in iocundo diuersorio libentius inhabitant: quid huic sit contrarium tacebo.Dogmatú ingens est & al ta profunditas: més aút solitarii nó absq peri culo insiliet i ea. Tutú nó est cú ueste neq cú passione aliqua theologiá attingere. Cella so litari conclusio corporis est intusq habet do

miciliũ ſcientie.Is qui aĩe morbo laborans ge tẽ ſolitudinis arripere nititur ei ſimilis eſt qui ex inani in pellagus exiliens per tabulam ad terrã pueníre querit. Quicunq̄ aduerſus cat nẽ luctãtur his ſue tẽpore quies non erit si tã mẽ ducẽ nacti fuerũt.Ei enim qui ſolus hanc perſequitur angelica uirtute opus eſt . aũt mi hi ſermo eſt de his qui re uera quietẽ & corpo re & ſpũ ſectãtur.Solitarius negligẽs menda cia loquetur & per enígmata ſe a quiete deſti tiſſe hoĩbus pſuadere queret.Cum reliquerit cellam demones culpat latetq̄ ſe ipſum miſer q̄ demon effectus ſit.Vidi ego quietis ſtudio ſos flagrãtiſſimos suũ in deũ deſideriũ inex plebiliter p huiuſmõi quietẽ ĩpleuiſſe & ignẽ igne deſideriũq̄ deſiderio genuiſſe.solitarius eſt forma terreſtris angeli.Qui orationem ſuã carta deſiderii & ſolicitudinis litteris deſidia & torpore liberauit.Solitarius eſt qui re uera clamare poteſt paratũ cor meum deus.Solita rius quietus ille eſt qui ait.Ego dormio & cor meum uigilat.Claude ianuam cellule corpo ri & lingue ianuã locutioni interioremq̄ aĩ feneſtram ſpiritibus immũdis serenitas quidẽ ac meridianus sol naute patientiã arguiti ne ceſſariorum uero indigentia quieti solitarii tollerantiam oſtendit.Ille quidem indignans

innatat undis hic aũt accidia pressus miscet multitudini. Ne timeas sonituum ludibria luctus quippe formidinem nescit neq; illa agitatur. Quorum mens ueraciter orare didicit hi deo facie ad faciem tanq̃ regi ad aurem loquuntur. Hi autem quorum os orat ei similes sunt qui regi coram omni senatu produũt. Qui autem in seculo morantur hii in medio totius multitudinis plebis regem obsecrant. Si artẽ perite didicisti: quod diximus nõ ignorabis. In sublimi quedam loco residens te ipsum obserua: si tamen id facere nosti: & tunc pspicies quõ q̃do qua ex pte quot: & q fures irrumpere ac furari botros ueniãt. Cũ fatigata fuerit intẽtio sergẽs orabit & iterũ residẽs uiriliter priorẽ operationẽ tollerabit. Volebat q dã hec exptus de his subtiliter diligenterq; disserere: sed timuit ne q̃do pietatis oparios negligẽtiores faceret uerborũq; strepitu currẽtes atq; alacres terreret: q de qete subtiliter & diligenter & sũma cũ scia dilierit aduersũ se dẽones excitat. Nẽo qppe alius horũ turpitudĩes in misericordiasq; nocendi artes ita in apertum producere potest. Qui solitariam arripit quietem profundum misteriorum nouit. Nõ autem in illud prius descendit: quã fluctuũ

uentorumq; tumultus uel audierit uel uide rit. uel eis etiam fortasse fiunt respersus. Con firmat autem hoc quod diximus: magnus apo stolus paulus: qui nisi in paradisum uelut in quandam secretissimā quietē raptus fuisset nunq̄ profecto arcana uerba audire potuisset quieta auris accipiet adeo grandia. Id circo & in Iob. quies hec sapientissima dicebat. Putas ne num suscipiet auris mea ab eo ingentia? Solitarius quietus ē qui ita omnes absq; odio fugit nolens intermissionem diuine dulcedi nis pati: sicut alius prompte & festinus accur reret. Perge bonaq; tua celerius disperge uen dere (enim moram temporis habet) & da pau peribus monachis ut tibi per orationum suf fragia ad quietem solitariam cōcurrant & tol le crucem tuam eam per obedientiam baiu lans onusq; amputationis tue uoluntatis for titer tollerans. Et tum ueni sequere me ad cō iunctionem beatissime & placidissime quietis & docebo te uirtutum intellectualium uisibi lem actionem preclaramq; conuersationem. Nunq̄ illi satiabuntur in secula seculorum lau dare conditorem neq; is qui celū quietis fue rit ingressus unq̄ fatigabitur creatorem collau dare. Non erunt de materia soliciti quibus est natura agilis & oī materia libera neq; de ali-

mento hi cū ex materia p naturā sint materiā tamen oēm excesserunt. non alentur priores ullo cibo: neqꝫ indigebunt secundi promissio ne nō erunt soliciti illi de pecuniis uel posses sionibus neqꝫ isti de uexatione spirituum neq̄ Non est celestibus uisibilis ullius creature de siderium neqꝫ terrenis celestibus inest concu piscentia ullius aspectus quem sensus attigat. Nunq̄ desistent illi i caritate proficere ne isti quidem cottidie cum illis profectu isto côten dere. Non sunt illis ignote pfectuum diuitie neqꝫ istis ascensionis amor incognitus. Non desistent quousqꝫ ad ipsa seraphin pertingant neqꝫ unq̄ fatigabuntur quo ad angeli fiant: Beatus qui sperat ter totidem beatus qui id fu turus est quod sperat. angelis cum id conse cutus fuerit quod sperat.

De differentia quietis. Gradus. xxx.

S Vnt. In oībus disciplinarū statibus qđ etiā omnibus manifestū est sen tentiarum uoluntatumqꝫ differen tie. Neqꝫ enim sunt oīa pfecta: Ob defectū studii uirtutisqꝫ indigentiam. Sūt igiť p portū istum: Immo uero pelagus siue ma gis fortasse profundū id circo. Ingrediant: qꝫ ad continendū os atqꝫ ad frenādas anticipa ones corporis imbecilliores sint. Alii qꝫ pro

ni nimiũ ad iracõdiã ſit & hãc cũ multitudie
ꝺgentes miſeri ſupare nõ poſſit. Alii rurſus iõ
ꝙ nutu magis ꝓprio atqꝫ ꝯſilio q̃ alioꝶ ductu
ex nimia elatiõe nauigare ꝺcreuerũt. Alii ꝙ i
medio materie cõſtituti materia abſtiere non
poſſit. Nõnulli qdẽ ut ex ſecreto ſolitudis ſtu
dioſiores fiãt. Alii ut ſecretiꝰ & liberiꝰ ꝓ culpiſ
ſe ipos ꝯterẽtes uerberẽt: Quidã ut ꝑ hoc ſibi
gloriã acqrãt. Sũt itẽ alii (ſi tamẽ dũ uenerit fi
liꝰ hoĩ hmĩ iueniet ſup t̃rã) q ob delitias ac ſitĩ
diuĩe caritatis & dulcedis ſcẽ huic ſolitarie qe
ti ꝯiũcti ſt q tñ hoc nõ ꝑus fecerũt q̃ oĩ accidie
libellũ darẽt repudii. Eius.n. cõiũctio ꝑori illi
ꝯpata fornicatio exiſtiat̃. Scd̃m eã q̃ mihi data
ẽ admodũ tenuẽ ſciam ut architectus paꝶ sa
piens scalã aſcẽſciõis fabricatus sũ. uideat.n.
unuſqſqꝫ quo nã gradu conſiſtat. Ait ut nutu
suo uiuat. An ut hoĩum gloriã captet. An pp ĩ
becilitatẽ ligue siue ob iracũdie ĩcõtinentiam
ſiue ne cui rei uitioſe afficiat̃. Dũ opportuni-
tas ſit: siue ut penas reatꝰ ab se exigãt: siue ut
ſtudioſi fiãt: siue ut diuĩe caritatis ignem ſua
uiſſimũ acqrãt. Erũt nouiſſimi ꝑmi. & ꝑmi no
uiſſimi: Septẽ qppe sũt ebdomode p̃ſentis se-
culi: opatões quaꝶ alie acceptabiles alie repro
be sint. Octaua uero (futuꝶ potius seculum s
gnificat: cautius obſeruat solitarius mõachus
feraꝶ beluaꝶ horas. Aliogn cõuenientes laq̃

ostendere nõ poterit. Si iã pfecte discessit cui repudiũ dedit: labor iã necessarius nõ erit. sin uero adhuc pcatius incõbit nescio quo pacto qescere possit. Cur q̃so nõ tãta apud tabesio nitas q̃ta apud scithicã heremũ fuere; luiaria Qui itelligit itelligat: Ego.n. id dicere neq̃o. Imo uero nolo. Degũt i hoc pfũdo q uitia im muniãt. Item q psallẽdo plurimũ i orõne pse uerent: & q cõtemplatõi itentius uacent. Sed ppositũ scale modũ pblema istd ingrat. Qui capit i domino capiat Sũt aie q̃dã negligẽtes imorãtes i cenobiis q̃rũ desidie cũ materia fa cile suppeteret i pditionem pfecte pcipitate sṫ Sũt itẽ q negligentiã suã p aliorũ cõtuberniũ & societatẽ repulerũt qꝫ nõ solũ i negligẽtiori bus uerũ studiosis quoqꝫ hac solicitis sepe fa ctũ est. Eadem regula ẽt i solitudinis utamur qete dicentes: plurimos probabiles suscipiens reprobauit: ideoqꝫ metu suo mallent uiuere uoluptatis eos esse studiosos deprehendens atqꝫ arguens: Alios item suscipiens ex metu & ppetua cura iudicii ac dãnatõis suos solicitos ac feruẽtes fecit: Nullo q uel furore uel elatõe uel simulatõe uel iiuriarũ mẽoriã ptubet: soli tarie qetis uestigiũ unq̃ uel uidre audeat ne forte stuporẽ aĩ ide forte lucent. Qui uero his pturbationibus mũdus est ipse iam qđ expe

dit agnoſcet ymo ne ipſe quidem ut reor/ eo-
rum qui ratione ſolitariam arripiunt quietem
ſigna & ſtadia & argumenta iſta ſunt mens
tranquilla nulliſq; agitato perturbationū flu
ctibus. Caſtiſſima intentio. raptus ad deū pre
ſens ſemper crutiatuum memoria mortis pro
peratio: infatigabilis at inſatiabilis oratio cu
ſtodia inuiolabilis nulliſq; predonibus patēs
Fornicationis mortificatio: totius affectionis
mortalis ignoratio: mundi mors: caſtimargie
faſtidium: theologie materia: diſcretionis fōs
prompte lachrime ſemper atq; in poteſtate: lo
quacitatis exterminatio & ſi qd huiuſmodi ē
cibi contraria atq; infeſta ſolet eſſe multitu-
do. Porro eorum: q ſine ratione hanc ſubeūt
Iſta eſt diiutiarum inopia: incrementum ira-
cundie: armarium memorie illate cōtumelie
caritatis in minutio faſtus ac ſupbie aſſūptio
Sciens ac prudens tacebo reliqua. Quoniam
uero ad id ſermo noſter pceſſit neceſſe eſt ut
de his quoq; q ſub obia & ſubiectione uiuūt
hic loq̄mur. Id. n. mihi nūc maxime ſermo ē.
Eorū q legiptime & caſte atq; incōtaminate
ornatiſſime huic & pulcerrime uirtuti coniū
guntur. iſta eſſe argumenta a ſanctis patribꝫ
diffinitum eſt que ſuo quidem tempore pfi-
ciuntur quottidie tamen extenduntur & ad-

lectionem profectumq̨ suscipiunt. Primitiue humilitatis icrementum:furoris in minutio: exinanito: enim felle quid aliud fieri potest? caritatis assumptio:uitioru m alienatio:odii liberatio:qd ex rephensione fit:in minutio lasciuie:Ignoratio accidie:studii accumulatio:misericordie dilectio:supbie pegrinatio:uirtus sane oı̄bus optanda paucisq̨ pueniens. Cū fonti aqua deest iā nō proprie dicit fons. Quid sequatur. Intelligit q mentem habet: Adolescentula q̄ nō seruauit. thorum corpus inquinauit: Aīa uero q̄ nō seruauit pactū contaminauit spm̄:& illam qdem sequitur uitupatio:odium:uerbera & q̄ oı̄bus miserabilius ē sepatio atq̨ diuortium. hanc uero secuntur. Inquinationes obliuio mortis:inexplebilitas uētris:oculorū icōtinentia:inanis glorie opatio:sōni isaciabilitas:cordis duritia:isēsibilitas cogitationū orreū:captiuitas cordis:turbatiōis opatio:ī oı̄a ꝯtradictio:īfidelitatis:cor nulla certa salutis fidutia:securū multiloq̄ū: uitiosa affectio:& q̄ oı̄bus grauior ē cōfidētia: q̄q̨ oı̄bus miserabilius ē cor absq̨ ulla ꝯpūtionis gratia:cui succedit ī eos potissimū: qui nō aduertūt indolētia spūum:ac mater lapsuum. Solitarie quietis emulos:qnq̨ ex octo spiritibꝰ subiectos uero tres precipue oppugnāt. Solita

vita.

Solit. rius aduersus accidiā pugnās sepe iacturā facit tp̄s.u.orationis atq̄ cōtēplatiōis:aduersus hāc excogitādo ac luctādo cōsumit. Cū aliq̄do i cella sedēs desidia torpere cellulāq̄ ipam fere cogitarem deserere:aduenientes uiri quidā:ut solitarium sūmis attolebāt laudibus:ac beatum p̄dicabāt.citiusq̄ negligentie sp̄us ab inani gloria fugatus abscessit Admiratus: qui sum quō spiritibus oībus tribulus iste. Aspice horis singulis cōiugis & cōtubernalis tui motus:atq̄ obreptiones:mom̄taq̄ & cōuersiōes quō & quorsum uergāt.Qui p sp̄m scm̄ trāq̄litatē acq̄siuit solus nō ignorat hāc speculatione.Principale solitarie q̄etis opus est oīa negotia siue rōnabilia sint:siue irrōnabilia negligere.Nā q apuerit prioribus i sequentia ēt incidet.Impigra orō scdm: & tertiū operatio cordis furibus inuiolabilis.possibile non est:ut q litteras nō didicit i libris se naturaliter exerceat:sed lōge ē ipossibilius:ut q prius illud adeptus non ē duo seq̄ntia rōnabiliter arripiat.Cū medium illud arripuissem inter medios effectus sum:ac sitientem me illuminabat.Et ecce rursus erat in illis quid quidam in eo erat ante uisibilem formam princeps docere non poterat neq̄ enim permittebatur. quomodo autem nunc est:ut diceret.Orabam . In pro

priis quidem inquit:sed nunc in istis. Et ego q̄ nam inquam est dextra statio:atq; i auctore sedes.Impossibile est h̄ aure pdiscere.Ego autem quo me trahebat affectus adhuc me inq̄ ad tempus illud.Nūdū ait uenit hora.ob defectum ignis incorruptionis. Ista siue cum luto hoc nescio:sine absq; eo dicere non possum. Difficile ac durum est extiuo maxime tempore excutere meridianum somnum. Tūc enim & solum fortasse nequaquam reiiciendūm ē opus manuum.Noni accidie spiritum p̄para re ac preire fornicationis spm̄ solere:ut ualide corpus resoluens atq; in somnum precipitans uelut per somnium inquinationis quiescentibus inducat:Si illis omnino resistas fortissime oppugnabunt te omnino acriter. ut quasi nihil proficientem a certaminibus reuocēt:nullum certius argumētum est q̄ demones a nobis uicti sint: q̄ si nos acerrime oppugnent. Cum procedis congregata custodi. Solent enim aperta ianua incluse aues auolare:tunc uero nulliq; iam quietis inueniemus emolumentum: modicus pilus perturbat oculum: & modica cura demolitur quietem. Quies enim est dispositio sensuum curarumq; rationabilium abnegatio.Is qui re uera qetē appre

hendit:ne ipius qdem carnis sibi geret curam Nullā;neq3.n.mentitur qui ait. Qui mentem purā deo cupit sistere curisq3 agitatur. Is ei similis est:qui pedes suos fortiter uinciens celeriter incedere nititur. Rari quidem sunt q secularem phiam:ad sūmum eruditi sunt. Ego uero pauciores esse dico: q ueram qetis sapiam secūdū deū nouerunt. Qui dominiū mundū nouit:quieti ydoneus nō est plurimaq3 picula sustinet:quies iperitos suffocat nā cū dulcedinē dei nō gustauerit i captiuationibus: & furtis: & meroribus:& fatigatōnibus aī tp̄s cōsumūt Qui pulchritudinē orationis attigerit fugiet turbas:ut onager. Quis.n.nisi hic:dimisit onagrum liberū:ab oī cōsortio hoium. Is q passionibus obsessus moratur in heremo:hoꝝ exercitationi totus ĩmobit. Sicut & senex sanctus arsilaites.Georgius. Quem & caritas tua non ignorat:cum aliquādo formaret: atq3 instrueret inutilem aīam meā:& erudiret ad solitudinis qetem:me de huiusmodi loquens edocuit Notaui inqt mane ut plurimum inanis glorie atq3 cōcupie spūs solere aduenire.meridie uero accidie & iracundie & tristitie.uespere autē ifelicis uentris stercutos tirannos:melior ē subditus paup:q̄ solitarius:q hinc ĩde distrahitur. q rōnē quietē arripit. neq3 ipius lucra cottidie

cõsiderat.]s ât nõ rõne & scd̃m qđ cõuenit qe scit: Aut elatione subripitur. Quies ẽ perpetuo atque intentissimo cultu deo iugiter assistere. Jesu memoria fac ut spũi tuo uniatur. tunc q̃ agnosces: que sit qetis utilitas. lapsus quidẽ subditi uolũtas est propria: quieti uero solitarii orõnis ĩtermissio. si aduentu fratꝝ ad celã tuã gaudeas: scito te ip̃m accidie uacare soli: nõ deo. Exẽplar orationis tibi sit uidua illa euãgelica ab aduersario suo diutius afflicta: quietis uero forma. Magnus ille parq; angelis solitarius Arsenius. Memento qui in solidine degis angeli huius solitarii institutum: atq; itueres quõ ad se aduenientes ne id qđ erat maius amitteret ĩsalutatos pleꝝq; remisserit. Certum est demones persuadere his qui irrõnabiliter circuire sunt soliti: ut ad eos sepius proficiscãtur: q studiosissime sectantur qetẽ ut hoꝝ causa operarios dei uel parum impedire possint. Nõ eos qui sunt huiusmodi O carissime neq; uenias religiose & pie contristare negligentes Fortassis ex hac salubri contristatione circuire desinent. Caue enim ne predicte intentionis occasione frustra: & sine cã animam cõtristes que forte presitis ardore haurire abste aquam uenit. In oibus uero lucerna tibi opus ẽ. Vita gescentium Immo uero monachoꝝ scd̃m cõ

ſcientiam ex intimo cordis ſenſu fiat. Is q̄ rationabiliter currit ſtudia ſua ac locutiones & cogitationes & inceſſus & motus omnia ſecū dum deum fiát ſtudioſiſſime atq; ex affectū cordis coram domino operatur. Quod ſi ad huc ſubripitur: nūdum ſecundum uirtutem operatur: Apiam ut quidam ī pſalterio propoſitionem meam & conſilium obdefectū hactenus diſcretiōis: Ego uero p orationē apiā uoluntatem meam: atq; ide certū aliqd exauditionis iudicium accipiam: Fides eſt oratiōis penna quam niſi habeat. rurſum in ſinū meū reuertetur. Fides eſt anime nichil heſitans ſtatus adeo fixus ut nulla aduerſitate motus agitetur; fidelis eſt non qui deū oīa poſſe arbitratur ſed qui credat oīo potiet: Fides ē in ſpatag rerum idultrix atq; hoc latro ille felix oſtēdit. Fidem genuit labor & rectum cor ex quibus ille quidem nihil hexitantem efficit. h aūt erat quieſcentium mater eſt firma fides niſi enim crediderit qs quomō quieſcere poterit Qui ꝯpeditus in carcere eſt torquētis deterreē metu. Qui uero in celula quieſcit timorē perit domini. Nō ita prior ille q̄ſtionē: ut ſerus eternū iudicis iudiciū metuit. Sūmo tibi metu opus ē cariſſime in ſolitudine. Nihil. n. pſeq & fugere accidiam ut timor pōt. Inſpectabit

aſſidue reus quando iudex adueniat in carce
rem.uerus aūt oparius quando exire urgeat.
uenturus ſit alligatū ē priori triſtitie pondus
ſequēti uero lacrimarū fons.Si patientie q̄ſie
ris baculū cito deſiſtēt cāes ípudice agere.Pa
tientia ē infractus aī nulla labor.nullis uel p
ximis rationabilibus fragoribus agitatur.Pa
tiētia ē uexatiōis cottidie expectata diffinitio
Patiētia ē occaſionū amputatio: ſuaq; ſibi cu
iuſq; ſolicita uacatio.Nō ita ſuo alimento ut
patientia.oparius indiget.Si.n.illud deſit co
ronā accipiet.ſin uero h̄ nō adſit pnitiē refert
Patiens ante monumētum mortuus ē ſepul
crū.n.celulā ſuā fecit.Patientiā ſpes & luctus
pepcrit:nam qui abſq; his duobus ē accidie
ſeruus efficit̄.Scire debet paleſtrites xp̄i quos
hoſtes animus perſequi & quibus commu
nis congredi expediat.luctatio quippe aliquā
do coronas miniſtrauit.Aliquando uero lu
cte declinatio improbos fecit.Sed hoc uerbis
edocere poſſibile non eſt. Neque enim eiſdē
omnes neq; eodem modo afficimur. neque
qualitas una: omnium eſt:unum ſpiritum
obſerua uigilantius. nam ille: & te infatiga
biliter oppugnat ī ſtatu in tranſitu in ſeſſiōe ī
motu in accubitu in oratione ī ſomno. Plu

timi ex his q i scẽ quietis cursu assident eã sp in se ipis operationẽ continent: q̃ psalmista si gnauit. Prouidebã dominum in aspectu meo sp. Neq3.n. omnes panes ex celesti tritico spũa lis alimenti eiusdem speci sunt. Alii i eo se exer cent qd dominus ait. In patientia uestra possi debitis aĩas uestras. Alii in eo q rursus ait. ui gilate & orate. Alii itẽ in eo qd scriptum est Prepara in exitũ tuũ opa tua: Alii in eo q dici tur humiliatus sum & saluauit me. Plerique id sp inspitiunt. Nõ sunt cõdigne passiões huius tpis ad futuram gloriam: que in nobis reuelã da ẽ. Quidã uero illud. Ne quando rapiat ut leo aĩam meã: & non sit: qui eripiat intentissi me cogitant. Oẽs quidẽ isti currũt. Sed unius accipit brauium ex his sine labore. Nõ solum uigilans: ue3 ẽt dormiensis q iã profecit opa tur: unde nõnulli i ipis quoq3 somnis accedẽ tes ad se demones ignominiis: & contumeliis castigant impudicasq3 mulierculas de castita te admonent. Ne scis in expectatione aduenĩẽ tium solicitus. neq3 te id antea ꝑpares. simplex .n. totus ac oĩ nexu liber ẽ quietis status. Nul lus qui turrim uel cellã quietis hedificare uelit id ante conatur q̃ sedens ꝑ orationẽ cõputet an hẽat proprietates pfectioni necessarias: ne forte postq̃ fundamẽta iecerit risum inimicis

faciat opariisq; reliqs impedimētū. Inspice diligentius aduenientē in te suauitatē: ne forte ab auaris medicis imo uero isidiatoribus sub dole tibi pparata sit. Noctu qdē plurimū orationi insiste. psalmodie pag. die uero rursus pro tuis uiribus te parare satage. Solet lectio nō mediocriter illuīare atq; colligere mentem. uerba.n.sūt sci sps accedentesq; ad se oio dirigūt & moderātur. sit tibi opanti lectio que iformet actionē: nā si adsit opatio superfluaiā erit lectio. laboribus potius q̄ libris salubritatis uerba itelligere satage. Noli anteq̄ uirtute spūali pditus sis: eos libros legere qui mēti nocere possint. Nā cū uerba te uera tenebrosa sint. Imbecillioribꝰ tenebras obducūt: unus sepe calix uini gustū dedit: unusq; sermo solitarii: his qui gustate possunt: oēmq; illius interiorem actionem statim patefecit: Immotum aie oculum aduersus elationē constanter tene. Nihil quippe aduersus spiritalia furta: hac perniciosius inuenies. cū processeris parcito ligue: plurimos enim labores hec subito spagere & dissipare nouit. In eo te statu exerce: qui curiositatem nesciat: Nihil enim: ita quietem inquinare potest: ut curiositas: his qui ad te ueniunt necessaria: atq; utilia propone corporis scilicet atq; spiritum. Et si quidem illi sapien

tiores sint: silentio philosophiam nostram in dicemus. Sin autem fratres fuerint; eiusdem qꝫ nobiscum status: moderate ianuam operia mus. Prestat tamen omnes superiores nobis extimare. Cũ uellem his qui iuniores adhuc sunt: accep eris c pus incollectis omnino iter dicere: Continuit me; qui in ora palii tota no cte ferebat. Sicut rationi aduersantur dogma tis sancte & increate: & adorãde sancte trinita tis que de dispensatione: carnis unius ex tribꝫ personis eiusdem laudatissime trinitatis legi mus illa q̃ ibi pluralia: in hoc sunt singularia & que illic singularia: hic pluralia sunt. Ita & alia solitudinis geti: alia obedientie: alia sub iectioni studia conueniunt. Quis agnouit sẽ sum domini? ait diuinus apostolus. Ego aũt dico: quis agnouit sensum hominis & corpo ris & spiritu quieti solitudinis dediti.

De oratione uirtutũ matuř. Grad. xxxi.

O Ratio. Inqualitatem quidem suã coniunctio atqꝫ unitio est hõis ui delicet & dei secundum actionem uero. Constantia mũdi natus col lectio reconciliatio dei lacrimarũ mater ea rumqꝫ item filia. Peccatorum propitiatio. Tẽ ptationum fons. Tribulationum interpositus paries bellorum confractio angelorum opus

Incorpòrearum omnium uirtutum cibus. Futura letitia īfinita operatio uirtutum fons gratiarum ministra: Profectus inuisibilis. Nutrimentum anime. mentis illuminatio. Desperationis amputatio. spei est demonstratio. Tristitie solutio monachorum diuitie: Solitariorū thesaurus. Ire minutio speculum profectus: Mensuratum indicium. status insinuatio futurorum reuellatio fluctibus: clementie significatio. Oratio eis qui recte orant: curia & iudicium & tribunal domini ante futurum tribunal est. Exurgentes audiamus sacram hāc uirtutum reginam excelsa ad nos uoce clamātem ac dicentem. Venite ad me omnes qui laboratis & omerati estis & ego uos refitiam. Tollite iugum meum sup uos. Et inuenientis requiem animabus uestris: plagisq; uestris medicinam. Iugum enim meum suaue est & peccata sanat maxima. Quicunq; regi nostro assistere & colloqui Proficiscimur nō īpetati cursum hunc faciamus. Ne forte nos absque armis & stolla regio digna conspectu: longa nimis illa conspiciens ministris: & famulis iubeat ut uinctos nos longe a facie sua in exiliū mittat negligentesq; & interuptas orationes nostras in faciem nobis exprobrent. Cum uultui domini astare proficisceris: sit tibi tu-

nica aie filo omnificatie.i.obliuionis iniurie rum oio cōsuta. Alioquin nihil ex oratione ip sa lucraberis. Sit tibi totus oratōis tenus unus neq; ulla uarietate maculatus.uno.n . uerbo & publicanus ille ex euangelio: & pdigus fili us domini sibi reconciliauerunt unus quidē est orātiū status:sed his ingentem sane uarie tatem ac differentiā possidet. Alii nāq; ut ami co & domino illi familiarius assistunt p alio rum iam non p suo adiutorio:uel pces illi uel laudes offerētes. Alii diuitias & gloriā & confi dentiā ampliorem sibi dari q̄rūt. Alii ab aduer sario suo oīno liberari exposcunt. Nonnulli ut dignitatem aliquā accipiāt pcantur quidā uero perfectā debiti securitatē: Alii custodie li berationem. Alii criminum solutionem cōse qui exoptant. Ante omnia: in oratiōis nostre cirographo gratiarū actionem sinceram sta tuamus. In scdo aūt uersu cōfessionē & cōtri tione m ai ex itimo affectu pdeuntem: atque ita demum regi modo postulationem indice mus nostram. Optius hic quē pdixi orationis modus ē. Sicut cuidā ex fratribus ab angelo dei demōstratum est. Si unquam uisibili iudi ci obnoxius fuisti non tibi alia forma iam opus erit quam immitari debeas dum ora tioni insistis. Quod si neque ipse reus exti

tisti neque alios examinari perspexisti. Vel ex infirmorũ precibus quas medicis dũ secãdi uel urendi sunt fundunt huiusmodi aliqd addisce. Noli uerbis exultioribus in oratione tua uti. Sepe enim infantium simplicia & pura & balbutientia uerba patrem suũ qui est in celis placuerunt. Noli conari multũ loqui: ne mens tua ad inquisitionem uerboꝶ distendatur unius publicani sermo placauit deum unumq; fidele uerbũ saluauit latronẽ. Multum in oratione loqui mentem sepe ymaginibus illusit: intentionem dissoluit. Parum autem aut unum etiã uerbũ in oratione loq. Colligere mentem consueuit. Cũ in orationis uerbo uel dulcedine perfundi uel compũgi te sentis in ipso persiste. Tunc quippe custos noster nobiscũ orat. Noli cõfidere quãtũlibet mũditia poleas: sed suma potius humilitate ad orationẽ attende tũcq; ãpliorẽ cõfidentiã accipias. & si totã uirtutũ scalã ascẽdisti tamẽ pp remissionẽ peccatorũ ora audiẽs de peccatoribus clamãtẽ paulũ. Quorũ pmus sũ ego. Cõdire obtima oleũ solet & sal: orationem uero in sublime leuare pudiciciã & lachrime. Si omnẽ mansuetudinem: ne uacuitate indueris: non nihil tu laborabis ut ertuas de captiuitate mẽtem tuã. Quousque

orationē fixā certāq; nō possidemus: his qui infantes ad incedendū initio exercet similes sumus. Cōtende ut ad superna feras: Imo uero ut excludas intelligentiā in oratiōis uerbis. Quod si debilitata p infantiam ceciderit rursus illa introducere cura: est quippe ppriū mentis instabilitas. Dei uero proprium sistere oia posse. si ifatigabiliter certes adueniet in te penitus qui mentis mari terminū p gyr̄ posuit. dicetq; illi. huc usq; uenies & non trāsgredieris. possibile non est spm̄ ligare. Sed ubi cōditor spūum est: oio obtemperat. Si solem unq̄: sicut oportet cōspexisti poteris illi quoq; decēter colloqui. Sin aūt: eū quē nō uidisti uetaciter interpellare poteris. Orationis quidem initiū est fluctus iu aīo aduenientes solo & tacito mētis īperio ex ipis initiis fugare. Modū uero: cū ī his q̄ dicūtur uel cogitantur mēs tota est. Finis āt raptus ad deū. Alia letitia est: q̄ in oratione cōtingit: ī congregatiōe degentibus: & alia que in solitudine orātibus prouenit illa nanq; fortasse modice fantasiis luditur hoc autem in humilitate tota plena ē. Si te semper exerceas ut mens tua nunquā longius euagetur: etiam in ipsa mense apposi tione: prope te erit. Sin autem effrenā libere uagari patieris nunquam tecum permanere po

terit. Magnus quidē magne & perfecte orationis oparius: uolo ait uere uerba menti mee dicere & reliqua: Sed hoc a pueris & iunioribus alienum est. Id circo & nos cum qualitate & qualitatis multitudine. Vt imperfecti obsecramus. per hoc enim postremum ad primū illud peruenitur: Qui dat inquit orationē mundam impigre oranti: & sordide: & cū labore. Aliud est orationis sordes. Aliud exterminatio. Aliud furtū. Et aliud macula. Sordes est deo assistere & iniquam cogitationes in animo uersare. Exterminatio ē adūras inutiles captiuum pertrahi. furtum est dum latenter & sine nostro sensu omnes aliquo strepitu agitatur intrinsecus. Macula est qualiscunqꝫ impetus: tunc nobis appropiās: quotiens soli eo tempore non sumus quo ad orationem assistimus: Formemus intrinsecus oratiōis impetum. Sin uero non adsunt laudum ministri etiam exteriorem habitum ad preces componamus. Nam in his qui hactenus sunt in perfecti mens corpori sepe configuratur. Omnes quidem sed hi longe amplius: qui debiti remissionē accipere a rege cupiūt: igēti cōtritōe idigēt. Si i carcere sumus adhuc: audiamus dicentem petro. Accingere obediētie lintheo &

ex calciate uoluntates tuas atq; his nudus & liber accede ad dominum in oratione tua. solius eius uoluntatem implorans. tuncq; susci pies dominū aīc tue teuentem gubernacula ea que tuto regentē surgēs ab amore seculi & uoluptatū labe. proiice curas ex ue itelligentias abnega corpus. Nihil enim est ad oratio nisi mundi uisibilis: & inuisibilis alienatio. Quid est mihi in celo? Nihil nisi semper tibi ī oratiōe absq; ulla distractione adherere. Non nullis quidem opes in desiderio sūt. Aliis gloria quibusdā mortaliū quarūlibet rerū acquisitio. Mihi adherere deo bonū est atq; desiderabile & ponere in eo spem tranquillitatis mei Fides orationis est penna qua sine ī celū euolare nō pōt. Quicunq; pturbationibus uariis obnoxii sumus oremus instanter dominum: Omnes enim qui eiusmodi fuerunt ex perturbationū tempestate in beatā trāqlitatem pro fecerunt. & si non deū ut dominiī metuit iudex tamen quia sibi molesta sit aīa que p peccatum & ruinam uiduata fuerat: faciet tamen ultionem eius ex aduersario illius corpore suisq; in imicis spiritibus. Gratos quidē clemens negotiator noster per celerem postulationis effectū ad dilectionem suam pertrahit; ingratas uero canum animas per esuriem petitionisq;

ſitim sibi aſſidere per orationis ſtudium hortatur. Ingratus.n.canis cum panem tulerit.ab eo qui ſtatim dedit abſcedit. Noli cum in oratione perduras dicere.nihil profeci. Iã.n.satis profeciſti. Quid enim ſublimus eſſe poſſit q̃ adherere domino.atque in hac cum illo iugiter perſeuerare? Non ſic is qui cõdemnatus eſt:pene ſue ſententiam metuit: ut qui orationis curã ſolertius habet cũ ad illã aſſiſtere aſſiſtit trepidat. Quo circa qui ſapiens & acutus eſt ex hac memoria:maledictũ omne & iracũdiã & curã & occupationem & uexationem & ſaturitatem. & tempta tionem: & cogitationem aduerſarii poteſt & fugere. Preparate ante per ſempiternam anime orationem ad aſſiſtendum p̃cibus tuis & cito ꝑfities. Vidi quoſdã obedientie uirtute fulgẽtes deiq; memoriã ꝑ uiribus nõ negligerentes prõpte ad orationis ſtudiũ occurrere mentemq; ſuam cito colligere lachrimas que ĩ fãntium ĩ morem profundere. Erant enim p̃parati ꝑ ſanctã obedientiam. pſalmodiã quidem cũ multitudine captiuationes & mentis cogitationes ſequũt. ſolitariam uero non ita. ſed hanc quidem acedia opugnat. illam uero alacritas adiuuat caritatem quidem militis ad imperatorem ſuum iudicat bellum: monachi uero caritas ad

deum maxime quo tempore astat oratiōi de
prehenditur. Statum tuum oratio tua mani-
festat tibi. Hanc enim monachi esse speculū
tradūt theologi rectissime q quodlibet opus
incipit & oratiōis tempore aduenięte adhuc
in illo moratur a demonibus illuditur. Inten
tio namq̄ furibus est horam p horā a nobis
furari. Cum ut pro anima aliqua ores postu-
laris. noli deuitare & si uirtutem oratiōis nō
possideas. Fides. n. portentis etiā cum contri
ctione oranti sepe causa salutis fuit. Noli ex-
tolli cum pro alio oras si exaudieris. Illius nā
q̄ fides opata est atq̄ p̄ualuit. Solent pueri id
quod a magistro didicerūt ab eodem diebus
singulis exigi ita & mens omnis eam quam a
deo accepit uirtutē i oī oratiōe iuste exigitur.
Quo circha attēdēdū solicite ē. Cū uigilātius
orare cęperis: citius in iracondiā oppugnabe-
ris. Hoc. n. subtrahere uel suggere moliuntur
inici nostri ut priuemur orationis fructu. Ad
omnē qdē uirtutē: p̄cipue tamen orationem
sūmo cordis sensu & affectu semper exerceri
debemus. Tūc uero aīa sibi orat: cū iracundiā
inpior euaserit. Ea q̄ plurimis tēporibꝫ p̄cibꝫ
ac lachrimis acqrunt: solida sūt atq̄ durabilia
Qui dn̄i possrdrit: nō iā sibi ipi i oratōe itētio
nē dictabit. Tūc. n. spūs pro eo iterpellat gemi

sibus ineffabilibus. Omnem sensibilem fanta siam noli in oratiõe suscipere: ne forte stupo rẽ atq; amentiam incurras. Ois petitionis no stre q̃ suscepta fuerit certum indiciũ maxime ĩ oratiõe percipimus. Porro ad iudiciũ ambiguitatis liberatio est incerteq; rei dignissima certissimaq; atq; imobilis ĩfirmatõ. Misericors esto uehemẽter si orõ reuera tibi cordi ẽ. In ipsa .n. cẽtuplũ accipiẽt mõachi. & qd̃ seqtur in futuro. Ignis quidem aduenieus ĩ cor oratio nẽ excitauit. Eã uero excitata atq; in celũ assũpta. ignis in cenaculũ aĩe descendit. Aiũt qui dã meliorẽ esse orationẽ q̃ memoriã mortis Ego unius substantie duas essentias collau do. Equus probatus q̃to ultra pgreditur fue re magis & cursui adicere solet. cursum hym norũ cantũ intelligo. Equũ uero uirillem ani mũ huiusmodi uero de lõge odoratur bellũ & preparatus iam ad oĩa insuperabilis perma net. Dirum est aquã ex sitientis ore dirripere. sed longe est dirius aĩam summo affectu cõ pũctiõis orãtẽ priusq̃ pfecte cõsumet̃ oratio sse ipsũ puare iocũdissimo isto nõnũq̃ desidera bili statu. Noli ab oratõe desilire quo ad uide as ignẽ & aquã diuina dispensatõe cessauisse neq;.n. huiusmodi tp̃s remissiõi pc̃õrũ fortas sis ultra in oĩ uita tua inuenies. Qui oratiõis

gustum cepit uno sepe uerbo i cautius emisso ingnauit mentem atq; in oratione assistés quem cupiebat nequaquam ut solebat inueniet. Aliud est crebrius corde speculari. Aliud ipm̄ cor in spectare mentis offitio principis i morem rōnabiles hostias xp̄o offerentis. Nō nullos qdem: ut ait quidā appellatus a theologie cognomie. Sanctus atq; celestis ignis aduenients cōburit eo q̄ adhuc satis purgati non sunt. Alios rursus per mensuram pfectionis illuminat. Idē.n.& ignis cōsumens & lux illuminans dicitur. unde & qdam ab oratiōe exeuntes ueluti ex fornace ignis egrediuntur sordis cuiusdam ac materie leuamen sentientes. Alii uero ueluti à luce illustrati atq; dupli ci hūilitatis & exultatiōis amicti ueste idem procedunt. Qui uero absq; his duobus effectibus ab oratione exeūt corpe nō spū iudayce dixeri orant. Si corpus p tactū appropiq̄s corpori imutatur actiōe quō nō imutabitur qui dei corpori manibus inocentibus ppinq̄tur? Possumus ad terreni regis similitudinem nostrū quoq; celestem. & clementissimū regem aliquando per nos ipsos inspicere. aliquando per amicos aliquando per seruos: Nonnunq̄ etiam incognito modo militibus suis donatiua largientem. Iam uero etiā q̄litate tunice

eius que in nobis fuerit humilitatis quemad-
modum terreno regi execrabilis est is qui illi
astat & domini sui inicos alloquitur. Ita eum
quoq; dominus abhominatur: q in oratiōe
existens imundas cogitationes recipit. accedē
tem canem armis isequere: & si ipudentius la
tret non ei cesāris. pete p luctū & p obedien-
tiā quere. Pulsa p lōganimitatem. Nā qui sic
qrit inuenit: & sic pulsanti apietur. Obserua
cautius ut nō temere ac libenter p feia in ora
tione tua ores, ne adextris fortasse te pdator
inuadat. Noli corpis actus ut sunt distincte
ac per ptes in oratione deo cōfiteri ne tibi ipi
isidiator fias. Noli illud orationis tempus de-
putare tibi curie necessariis sine spiritualibus
negotiis instandum est Alioquin id qd pstan
tius est tibi fur ille uersutus eripuit. Qui bacu
lū orationis iugiter tenet nō offendet. Sed &
si offendere eum cōtigerit non penitus cadet
Quippe oratio pie deo uim ifert Eius utilita
tem ex his q̄ sinasis tempore contingūt demo
num ipedimentis colligere possumus. Eius
& fructū ex inimici pfligatione cognoscimus
In hoc enim cognoui, qm̄ uoluisti me qm̄ nō
gaudebit inimicus meus super me. Belli tem
porē clamaui iqt ps. In toto corde meo uide
licet corpe & aio & spū ubi. n. sūt iduo postre

mi congregati:illic deus est in medio eorum neqꝫ corporalia neqꝫ spiritualia omnia omnibus eodem mō insunt. Quibusdam enim celerius. Quibusdam uero morosius psallere ꝑfuit. Dum hi aduersus captiuationem. Illi aduersus imperitiam pugnare se dicunt Si cōtra inimicos tuos regem iugiter interpellaueris cum ad te accedunt confide nō laborabis ipi sua abste sponte discedent. Neqꝫ enim impuri & contaminati spiritus patiuntur inspicere dum coronam ex illorum ipugnatione ꝑ orationē suscepis Preterea uelli ab oratōis igne uerberati diffugient. Fortissimo semp sis aio deūqꝫ magistrum hēbis orationis tue: Non possumus uerbis discere aspicere. Naturam enim id sequitur. Neqꝫ orationis pulchritudinem per alterius doctrinam adiscere poterimus. Ipsa eni in se ipsa deū habet magistrū q docet hoiem sciam datqꝫ orationē orāti & benedicit iustorū animas. Amē.

De beata tranquillitate anime Gradus.xxxiii

e
Cce nos quoqꝫ qui in profundissimo ignorantie lacu tenebrosisqꝫ perturbationibus: & umbra mortis huius corporis constituti summus summa improbitate & audatia de terrestri celo philosophari incipimus. Habet firma

mentū hec stellarum pulchritudinem beata uero tranquilitas uirtutum ornamentū. Nihil enim aliud eiusmodi tranquilitatem esse ego reor nisi mentis intimum celum uersutias demonum ludibria iam extimans. Ille igitur proprie tranquillus est & intelligitur: qui carnem quidem oī corruptionis labe purgauit: mentem uero supra creaturā oēm elleuās omnes illi subicit sensus: atq; uultui domini aiam sistens supra uirium suarum modū in illum se semper extendit. Quidam rursus beatā hanc tranquilitatem esse diffiniunt anime resurrectionē ante resurrectionem corporis. Alii perfectam cognitionem dei: ab angelis secūdam esse aiunt: Hec itaque pfectorū perfecta & infinita perfectio sicut mihi quidam qui illius gustum ceperat aperuit ita sanctificat atque a terrenis oībꝫ rapit ut plurimū iā carnalis uite ptē postq̄ hūc celestē portū occupauerit ueluti i celo p excessū mētis ad speculationem attollet. De quo is q bene fuerit expertus quodā i loco ait. Q m̄ dii fortes terre uehemēter elleuati sūt hmōi fuisse egyptū illū nouius q quotiēs cū aliqbus orabat māus suas diutius in oratione extensas non dimittebat: Est inter hmōi beatos alius alio tranqlior. Alius. n: fortiter aduersatur atq; odit iniqtatē. Alius explebiliter uirtutibus ditatur. Etiam & castitas

tranquilitas dicitur. & merito sane principiũ est enim communis resurrectionis atq̃ corru ptibiliũ incorruptionis. Trãquilitatem osten dit qui ait sensum domini possideo: hãc item Insinuauit egiptius q se ait nõ timere dominũ eam item ille ostendit qui ut ad se pturbatio nes & temptamenta redirent orauit. Quis an te futurã claritatem, ita ut sirus iste sacra hac tranquilitate dignus habitus est. Nempe cele berimus inter prophetas dauid Remitte inqt ad dominum ut refrigerer. hic autẽ dei athle ta remitte ait fluetur gratiȩ tue tranquilitatẽ habet anima que ita uirtutum qualitatẽ atq̃ habitum sicut uitiosi in uoluptatũ traducta est. Si hic finis est castimargie se ipsum etiam & nõ oppetentem auide ad cibum ĩpellere: hic profecto finis erit continentie. etiam esu rientem se continere: natura iam libera atq̃ nulli rei penitus obnoxia. Si hic finis ẽ libidi nis in ipsa muta ani malia resq̃ inanimatas in sanire. Iste profecto castitatis finis erit: ĩ om nibus ueluti ea sint sine anima sensus ĩnocu os seruare. si finis iste auaritie ẽ. nunquam cõ gregare desinere uel satiari: Hic profecto finis nuditatis erit neq̃ proprio corpori parcere. si is accidie finis quantalibus requie carere pa tientia agitari. Hic erit patientie finis ut quã

uis in tribulatione quis sit requiẽ tam̃ se habere arbitretur. Si hoc est inanis glorie culmen etiã cũ nullus adsit: qui laudare possit fingere simultatiõis opa: hoc pfecto cõttarie rei spẽs erit si nunq̃. etiã in cõspectu laudãtiũ nostra intentio ab inani gloria subrrpiatur. Si est iracõdie pelagus: nemine p̃sente irritari atq̧ efferari. Sane istud erit longanimitas profundũ siue sit p̃sens: siue absens: qui maledictis inseqtur eadem ai trãqlitate durare: Si h̃ species pditionis uel supbie est in uilli atq̧ humili habitu extolli: Istud certe saluberrime humilitatis argumẽtũ in excelsis conatibus & recte factis humilem tenere mentem. Si hoc perfecte uiciositatis argumentum est oĩbus que demões inferunt protinus cedere: hoc reor beatissime tranquilitatis indicium ego posse efficaciter dicere: declinantem a me malignum non cognoscebam neq̧ quõ aduenit: neq̧ cuius rei gratia: neq̧ quõ abscessit: s3oio ad huiusmõi i sensibilis sum: Qui totus hoc statu dignus habitus fuerit adhuc in carne degẽs ip̃m i se habitantem deum in omnibus uerbis & operibus & cogitationibus ducem & gubernatorẽ habet. unde & quasi ex diuine uoluntatis adito uocem quandam per illuminationem interius percipit: atque humana omni doctrina

celsior factus:dicit. Quando ueniam & appa rebo ante faciem domini? Neqꝫ enim iā fero desiderii ui atqꝫ efficatiā:sed quero: q̄ dedisti mihi āte carnis huius luctū:imortalē pulchritudinē. Qui eiusmodi est (ne multa dicā) uiuit qdē iā nō ipē:uiuit aūt ī eo.xp̄s ut ait. Qui bonū certamē certauerat cursūqꝫ ꝯsumauerat & fidē seruauerat. Nō cōstat ex uno p̄cioso lapide diadema regni. Neqꝫ ꝯsumat̄ ista beata tranqlitas si uel unā aliq̄ uirtutē negligamus Trāqlitatē itelliges tu qdē celestis regis i celis regiā:multas uero māsiōes easqꝫ sūt itra ciuitatē istā habitatiōes. Porro celestis huius ierusalē murū:peccatorū remissionē itellige. Curramus fratres currāus rogo quatenus igressu thalami regie aule potiri mereamur. Q d si ex aliquo uel onere uel anticipatiōe uel tēpore ob calamitatē nō ferēdā p̄occupati fuerimus uel māsionē aliq̄ circa thalamū ip̄m occupere studeāus. Sin uero adhuc tepescimus & remissi sumus. uel itra mēia ipsa modis oibus. Inueniri curēus. Nā q ante finē uite i ea non fuerit igressus. Imo uero illa etiam transcenderit:in solitudine demonum & uitiorū ꝯmorabitur. Id circo etiam qdam orabat dicens in deo meo trāsgrediar murū. Et alius quasi ex p̄sona dei ait. Nō ne peccata uestra

ſunt que ſeperant iter me & nos.Perfigamus o amici mediū ſepis parietem quem male p obedientiā edificauimus. Accipiamus hic debiti ſolutionem eo q̄ i inferno deſit q ſanare uel debita dimittere poſſit uideamus ergo fratres & feſtinemus ad hoc.n.in militiā celeſtis īpatoris aſcripti ſumꝰ qcūq3.n·p regenerationis lauacrū dūmrecepunt dedit eis ptātē filios dei fieri dicēs.uacate & uidete & agnoſcite Q̄m ego ſum deus tranquilitaſq3 & a uitiis redemptio.ipſi gloria in ſecula ſeculorū.Amē Suſcitat qdem a terra mentem in opem atq3 a ſtercore uitiorum erigit pauperem. Beata tranquilitas que uidelicet liberatio uitiis cordiſq3 munditia eſt laudatiſſima uero ſemperque ueneranda caritas collocat cum principibus populi domini & ſedere facit cum ſpiritibus angelicis.

De uinculo fidei ſpei &.Caritatis.

Gradus. xxxiii.

n Vnc itaq3 poſt predicta omnia manent.Fides.Spes.Caritas.Tria hec qbus reliqua oīa cōiūgūtur atq3 arctiſſime colligata ꝯtinentur.Maior aut ex his.Caritas ē.Deus.n.rite appellat̄. Eq dē harū uirtutū p̄mā radiū ſecūdā lucē tertiā circulū itelligo.Ex quibus oibus unus ſplen-

dor atq; una claritas efficitur deniq; prima fa
cere oia & condere põt.sequẽs deĩ misericor-
diã circuit & incõfusam facit.tertia uero nũq̃
excidit:neq; unquã carere desistit:neq;.n.q a
beata insania uulneratus fuerit ultra quiesce-
re iã sinit. Qui de caritate loqui instituit de p
fecto loqui nititur. Enim uero de deo uerba
facere & anceps simul & periculosum ẽ.hi pa
rum caute qd moliãtur aduertunt.Sermo de
caritate solis angelis notus est atq; illis ipis p
efficaciam illuminationis est cognitus.Cari-
tas deus est eius uero finem qui loqui instituit
cecus cuius sit in abysso metiri harenam cu-
pit:caritas quidem scdm qualitatem similitu-
do dei est qd i hoibus fieri põt. scdm efficatiã
aũt ebrietas est aie:scdm pprietatẽ uero:Fons
est fidei lõganimitas abyssus:altissimumq; hu
militatis pelagus.Caritas deniq; pfecta est cũ
iusq; aduerse praueq; intentõis cogitationisq;
depositio:Caritas.n.nõ cogitat malũ: Caritas
& tranquilitas : & filieq; adeptio solis noibus
distincta sunt.Sicut enim lumen ignis: & flã-
ma in unã actionẽ cõueniũt.Ita de his quoq;
intelligendũ ẽ.Pro defectus illustratiõisq; mẽ
sura timor iest aie. Nã qui sine timore est: aut
caritate pleuus:aut in aĩa mortuus est. Ex pfe
cta tamen caritate uerus & sanctus timor do

mini nascitur:ex quo rursus dei amor profici-
scitur.Nihil absurdum uel iniquũ facere uide
bimur si ab humanis rebus desiderii:& timo
ris & studii & zeli seruitutisq; & amoris dĩ exẽ
pla cepimus. Beatus q tali in deũ feruet amo
re quali tpis atq; uesanus amator in eã mulie
rẽ quã diligit flagrat.Beati qui sic dominũ ti-
ment:sicut rei:& morte mulctãdi iudicẽ m ac
tortorem metuũt:Beatus q ita uera solicitudi
ne solicitus erga deũ est: ut prudẽtes serui er
ga dominũ suũ.Beatus qui ĩ eo zelo uirtutib9
inuigilat:quo zelotipi erga uxores suas. bea-
tus qui sic ĩ orõne domino assistit:quẽadmo-
dũ ministri q regi astãt. Beatus q ita dominũ
ut hoĩes iugiter placare atq; obseq9 tueri con
tendit.Nõ ita mater lactẽti puero:ut caritatis
filius domino:adherere sp cõsueuit. Is qui ue
raciter amat:eiusq; amat sp sibi proponit faci
em eã que intus sũma cũ uoluptate cõplectit.
Nempe qui eiusmodi est nõ iã uel ĩ sõnis põt
quiescere:sʒ tũc quoq; eũ quẽ desiderat uidet
atq; cũ illo una ĩmoratur:sicut ĩcorporalibus:
sic ĩcorporeis rebus fieri solet:hoc iaculo:qdã
uulneratus dicebat đ se ĩp̃o:id q admiror eq
dem.Ego dormio propter necessitatem & cor
meum uigilat per amoris magnitudinem.Id
insignum tibi erit:o uirorum optime q cum

interierint fere belue a ceruo anima tũc maxime concupiscit & deficit ad dominum caritatis igne ueluti quodam spiculo percussa famis quidem efficatia & causa in certa simul & obscura est: Sitis uero apta atq; manifesta, ardoremq; solis omnibus manifestat quo circa & his qui deum cupiebat aiebat. Sitiuit anima mea ad d um fontem uiuum. Si facies eius quem diligimus uerissime nos totos immutat serenosq; & letos ac sine merore efficit quid actura est domini facies inuisibiliter in animam ab omni labe mundatam aduenientis timor quidem quotiens ex initio cordis ꝑdierit affectu liquefacere atq; consumere sot desconsueuit Cõfige enĩ iquit a timore tuo carnes meas. Sed autem caritas nonnullos qdem uastare solita est & consumere. secundũ eum qui dixit unlnerasti cor meum: quosdam uero etiam exultare facit ac totos irradiat. In ip̃o enim ait sperauit: cor meum & aduitus sũ & refloruit caro mea: & gestiente corpore uirescit facies. Cum uero iam totus homo diuine caritati fuerit unitus atque fere: ut ita dixerim commixtus. Tunc etiam exterius ĩ corpore ueluti per speculum quoddam claritatem serenitatemq; anime ostendet eã gloriam consecutus est Moyses ille dei speculator. Atq;

hi:qui huiusmodi equalem angelis gradum adepti sunt:sepe cibi corporalis obliuiscantur imo uero illũ rarius appetunt. Nec sane mirũ nã si sepe etiã contraria affectio cibi memoriã exclusit:reor eũ qui hĩ incorruptibilia gustauerit:cum supra naturã factus sit. Nulla iam corporis imbecillitate detineri. Id enim ueluti iã incorruptibile effectum per caritatis flamam expiatum est:qua.s.omnis reliqua flama perrupta atq̧ extincta est. ymo uero ne ipm quoq̧ oblatum sibi cibum cũ uoluptate ulla suscipere oĩo posse arbitror. A qua quidem subterranea uirgulti radicem irrigat. Horum uero animas celestis ignis:nutrire consueuit. Incrementum timoris initium est caritatis finis uero caritatis theologie argumentum est. Cuius deo perfecte: sensus uniti sunt: hic ab eo uerbis eius in secreto instruitur. Nisi enim illi deo copulati fuerint graue:ac periculosum est de deo loqui. Substantiale quidem uerbũ caritatem perficit: presentia sua mortificans mortem. Hoc autem cum mortificata fuerit prothinus theologie discipulus Illuminat̃ uerbũ dei qd ex deo est castũ est pmanẽs ĩ seculũ seculi. Qui.n.deũ nõ cognouit:scolastice loqtur. Castitas discipuli theologum facit: per se ipm asserentem trinitatis dogma. Qui diliges

dominũ fratrem suum dilexit prioris.n.demõ stratio.secundum est. Qui diligit proximum nunquam aduersus illum obloqntes tollerabit. Qui se deum dicit diligere: fratriq; suo irascitur: similis ei est qui in somnis currit. fortitudo caritatis est spes. per hanc mercedem caritatis expectamus. Spes est incertarum diuitiarum opulentia. Spes est indubitatus ante thesaurum thesaurus. hĩ laborum requies. hĩ caritas ianua est. hĩ desperationis iugulatio. hĩ absentium ymago est spei defectus exterminatio est caritatis. Simul atque illuxit spes caritas apparuit. huic annexi sunt labores ex hac pẽdẽt fatigatiões: hac misericordia circundat. Spe subnixus mõachus accidieiu gulator est. Ex illa huius gladio triumphans spem parit diuinorum munerum experimentum. Nã q. hĩ expertus non est non sine hesitatione perstat. Spem soluit iracondia. Hic enim illam confundit uir autem iracundus nunquam erit honestus. Caritas prophie indultrix est: caritas prodigia fieri pstat. Caritas illustrationis abyssus est. Caritas fons igneus q quantom undat tanto magis sitientem amplius exurẽdo consumit. Caritas angelorũ status ẽ pfcũsq; seculoꝝ. Annũtia nobis o decora iter uirtutes ubi pascis oues tuas ubi moraris i

meridie illumina nos irriga nos deduc nos: oramus Iã.n.ascẽdere cupimus ad te.tu quippe dominaris omnium. Nunc autem in intimus penetralibus uulnerasti animam meam nec possum continere flãmam tuã. unde cũ te laudauero quo proficiscar. Tu dominaris potestati maris motum aũt fluctuum eius tu mittigas atq; mortificas Tu humilias.Vt uulneratum superbum cogitationẽ. In brachio uirtutis tue dispersisti inimicos tuos inexpugnabilesq; facis amatores tuos Quo nam uero modo Iacob te scale innixam uiderit addiscere festino.Queso que nam sit ascensus istius species auide sciscitanti in loquere qui modus quod compendiũ illius quos ueluti ascẽsiones compositionis graduum in corde suo disposuit amator tuus.Quis preterea sit horũ numerus scire sitiebã:q̃tũq; cursus illius tempus sit ductores.n.anũciauit:is qui luctã tuã uisionemq; didicerat.Ceterũ clarius aliud noluit(imo uero non ualuit)dicere illa uero ueluti e celo mihi uisa regina in auribus anime mee colloquens ait nisi soluaris ista crassitudie o feruens amator spẽm meã cuiusmodi sit addiscere nõ potes.Scala uero uirtutũ spiritualẽ cõpositionem te doceat.In ipsius ergo uertice formata sũ:sicut de me magnus ille

arcanoꝝ cognitor aiebat. Nūc uero manent Fides.Spes.Caritas tria hec maior aūt omnibus est caritas.

Interita Conclusio.

h Is qui i libro uite noīa sua ascribi uolunt.optiam cursus uiā liber iste aptius ostendit.hūc.n.plegētes:inuenie mus absq̄ errore seq se uolētes: dicere atq̄ ab oī lapidis offensione seruare illesos scaláq̄ nobis a terrenis adusq̄ scā scōꝝ erectā p̄ferentē dominiq̄ dilectiōis ipius culmini inixū indicātē:q̄ scalā ut reor supplantator ille uitioꝝ Iacob i cubili exercitatōis qescēs uidit.ceteꝝ ascēdamus q̄lo prōpte atq̄ fideliter itellectualem hūc atq̄ celestē ascēsū cuius qdē initiū ē terrenorum omnium ab renūtiatio.Finis uero caritatis deus.

Hortatur ad ascensum Scale.

a Scēdite.Frēs ascēdite:ascēsiōes i corde pmpte disponētes.eiusq̄ memores q ait.uenite ascēdamus i mōtē domini & i domū dei nostri: q pfecit pedes nostros sicut cerui & sup excelsa statuit:ut uicamus in uia sua.Currite obsecro cū illo q ait festiemus doec occurramus oēs i unitatē fidei & agnitionis dei i uirū pfcm̄ i mensurā etatis plenitudinis x p̄i:q p uisibilē etatē.xxx.ānoꝝ baptizatus

trigesimū gradū ī spūali scala sortitus ē. Quippe. Caritas deus est. Illi laus illi imperium illi fortitudo: Illi omnium bonorum causa inest. Fuitq; & erit in infinita secula. Amen.

Aureus sermo eiusdē. Ad pastorē. In quo docet: q̄lis esse debet rōnaliū ouiū pastor.

In inferiori qdē libro extremū ego te oīum o uenerande constitui: In supno āt p̄mū oīum nostrū fore mihi ip̄e psuasi. Est.n. uera illa diffinitio q̄ dicit: erūt nouissimi sensus humilitate. Primi dignitate. Pastor ē pprie q pditas p uitiū rōnales oues p īdustriā suā & rōnē regrere & dirigere pōt: Gubernator est q adeo propriisq; laboribus spālisq; uirtute pcepta nō solū ex tēpestate sed ex ip̄o quoq; pfundo nauē trahere atq; illesam seruare pōt. Medicus est q corpe & aīo sanus atq; īteger: nullo hoꝝ gratia medicamīto īdiget. Doctor ille: re uera: est: q spālē libꝝ scīe digito dei (uidelicet: illustratōis ui & efficatia) cōscriptū ab illo p se ip̄m accepit nullaq; iā libroꝝ ceteroꝝ illi necessitas est. Minime doctoribus cōuenit ex exemplaribus instruere sicut neque pictoribus ex tabulis ueteribus: ymagines exprimere. quando inferiores docere instituis superne atq; sublimi ex corde edoce & figura atq; hitu ītimo erudi

Noli eius obliuisci qui ait. Nō ab hoie neq̧ per hoiem magistrū accepi neq̧ edoctus sum Neq̧ enim possibile est ut sursum sunt isima unq̄ curēt. Optimus gubernator seruabit nauem. Bonusq̧ pastor uiuificabit atq̧ morbidas seruabit oues. Quanto oues indesinētis pastorem proficiendo secuntur tanto p eis ille pater familias rationem amplius reddet. lapidet sermonibus pastor eas oues que uel per desidiā uel per gulle concupiscētiā retro remanent. Est.n.& hoc boni pastoris argumētū. Quotiens oues ex ardore uel adustione solis (imo uero corporis) dormitare aio ceperit tunc ad celū intuens pastor uehementius p ipsis ac super eas inuigilet. Illo.n.maxime incendii tempore plurime luporū morsibus patere solent. Verū & si ipse (ut in oībus uisibilibus fieri solitū est) illius adustiōis tempore caput aīe infra terram inclinent: habemus eum qui dixit: cor contritum & humiliatum deus non despitiet. Cum uero perturbationū tenebre & nox gregem apprehenderit: statues immobiliter canem qui ad dominū latret in nocturna custodia uiscq̧.n.inconueniens est canere animū tuum intelligere belluarum interfectorem. Et hanc quippe nature proprietatem Bonus dominus noster eē uoluit: ut cū

medicum uiderit infirmus letetur: & si nihil ab eo fortassis capiat. Sint tibi quoq; o uene rande mihi emplastra nouacula colitia potio nes spongie uel penicilla flobothomia .i. emis soria sanguinis cauteria unctiones medica-mina somnum inducentia gladius ligature & ea que auaritia dicitur uidelicet nausce pri uatio. Nam si his omnibus indigeamus non uideo quomodo artem ostendere possimus. Neq; enim uerbis sed rebus merces redditur Emplastrum est medicina passionum uisibi lium siue corporaliū. Potio intestinis morbis me detur sordesq; inuisibiles euacuat. Noua clausula .n. mordens ignominia q̄ elationis extergitur putredo. collyrius est acerba qui-dem atq; aspera sed que postmodum curat: inuectio. Flobothomiū est celerrima inuisibi lis & dura prorsus pro salute languentium at q; acus inuectio. Penicillum est ea que post sā guis emissionē sine cirurgiam: per placidos gratos blandosq; ac molles medici sermones sequitur cura & refrigerium. Cauterium est finis atq; pena que ad certum tempus in pe-nitentiam datur clementer. Vnctio est ea que post cauterium siue per sermonem siue p bre uem admonitionem languentes sequitur cō solatio Somniferum medicamentū est quod

obedientis onus excipere:ac per subiectionē requiem illi in somnemq͂ somnum indulgere sanctamq͂ recitatē per quā bona sua nō uideat inducere solitū est uincula siue ligature sunt patiētia & admonitiones quibus hi qui inani gloria hactenus soluti emoliebantur: per tollerantiā usq͂ ad mortem uinciūtur atq͂ in sui odium firmantur.Vltimus oium gladius est terminus.i.atq͂ sententia ad excidendum spiritaliter mortificatū corpus ac putre membrū ne reliquis quoq͂ eius contagio cōmunis fiat.Beata sane est in medicis nausee priuatio ī his aūt qui presunt.passionū oium uacuatio.Jlli enim si non perturbentur a nausea.Ad ois fetoris curationē impigre decurrēt Hi uero omnem emortuā aīam suscitare poterunt:Atq͂ hec una ex p̄lati orationibus sit q̄ oret intentius:ut oibus secūdū ꝗsingulorū merita affici atq͂ conuenire possit.ne forte ut iacob ipse quoq͂ & dilectū & filios ledat.Quod hi pati maxime solent qui mundū aīe sensus exercitatos habent perfecte ad discretionem boni medii ac mali.Suam sane p̄lato cōfusio est id ut discipulo donetur orare quod mūdū ipse possideat Sicut qui faciem regis aspiciūt eiusq͂ sibi amicitias conciliauerunt: possunt iam ministros eius omnes fortasse & ignotos

siue etiam inimicos:si uelint reconciliare regi sueq; glorie participes facere. Ita uelim & in sanctis intelligas. summos quippe & uere amicos reuerentur amici: eisq; obtemperant. fortassis uero & coguntur ab eis. Conuenit sane multumq; necesse est amicos habere intellectuales. Nemo.n. est que ut illi nobis ad uirtutem conferre atq; opitulari potest. Narrauit mihi quidã famulo atq; amicus dei q; semper si quidem: maxime tamen in solemnitatibus dominicis annuis deus famulos suos gratiis ac muneribus donat. Medicus perfecte debet esse integer ac uitiis liber ut certo tempore possit maxime iracundum se fingere. Nisi enim fuerit huiusmodi perturbationibus liber penitus non poterit rursus absque perturbatione ista simulare. Vidi equum adhuc parum exercitatum: qui cũ freno actus quietus incederet relaxato modice freno domino suo repente insidiatus est. In duobus spiritibus ut plurimum hoc problema consueuit accidere: qui inquirere hoc uolunt cum labore inquirant. Tunc maxime ea que est data medico sapientia a deo cognoscitur cũ eos morbos qui plurimis isanabiles fuerũt ipse curare poterit. Nõ ille magister admirãdus

qui ingeniosos ac peritos pueros sapientes facit:sed qui impitos atq3 insipientes: & eruditos & sapientes efficit.Tunc enim militum laudatur ingenuitas oibusq3 conspicua fuit cum in equis parum ydoneis uicerint:equos q3 seruauerint.Si accepisti a deo gratiam preuidendi tempestates:predic illis aptius qui in naui sunt.Alioqn tu naufragii causa illis eris Qui gubernationem tibi pre omnibus credita negligis securoq3 obdormi :uidi medicos qui cum infirmis morborum causas nō patefecissent & sibi ipsis & illis maximi laboris: & erumne causa fuerunt.Quāto is q preest subditorum atque eorum etiam qui : & extranei & sibi crediti non sunt: maiorem erga se fidē ac deuotionem uiderit tanto debet se ipsum omni studio seruare cautius in oibusq3 uel agit uel loquitur.sciens omnes in se ueluti in propositum exemplar intueri eaq3 omnia q̄ ab eo uel fiūt uel dicuntur diffinitam aliquā legem quam p̄teriri non liceat putari.Verum pastorem caritas indicat propter caritatem.n. pastor ille summus.Cruci fixus est . Bona oia que in aliis uideris tua facere cōtende p imittationis studium nec tibi iam a confuxione metues.Non te pigeat imbecilitatem uerbis contristate ad tempus:ne p tuum execrabile

silentium infirmus lõgo tempore egrotet uel moriatur. Multi cum ex gubernatoris silentio prospere se nauigare arbitrantur: impegerunt repente in saxa & scopulos audiamus quid Paulus ad thimotheũ scribat. Iuxta opportũe: opportune ego dici arbitror eum hii qui arguuntur increpatione libenter sustinent. Importune cũ increpationibus aguntur qui cotempiuntur. Nam: & nemine sepe sitiente fontes emanant aquas. Solent qui presunt plerũq̃ ex humilitate uitare reuerentiã utiliaq̃ discipulis tepidius dicere uel ẽt reticere oĩo. Sed nõ debent in erudiendis formãdisq̃ discipulis magistri officium atq̃ auctoritatẽ declinare: uerum quid fieri debeat p̄cepta dominicã quoque ex diuinis litteris docere. Audiamus diuinam scripturã dicentẽ de quibusdam Abscide eã ut quid etiam terrã occupat. Et aufert te malũ ex uobis ipsis: & rursus noli orare ꝓ populo isto. Et ꝓ saule samuel orare ꝓhibet hec oĩa cognoscere pastorem decet manibus q̃uo & q̃do fieri debeant. Deo q̈ppe nihil ueltius est. si quis scorsũ rep̄hensus nõ confundatur neq̃ erubescit. hic si corã multitudĩe corripiatur ĩpudentior fiet ac spõte salutẽ suã execrabitur. Et illud solicite reuolue qd̃ a multis infirmis prudentibus fieri uidi. Qui cũ infir-

&

mitatem suā nō ignorant medicos ultra de p̄cati sunt ut se ligarent & ui uoluntaria curarent: eo ꝙ spūs quidē promptus esset p̄ futurā spem: caro aūt infirma propter inueteratā consuetudinem. Ego itaque hec uidens medicos ut eis acquiescerent oraui. Neq̧ uero uniuersis aduenientibus dux angustam & arctam uiā semp p̄dicere: sed ne suaue quidem iugū & onus leue omnibus polliceri debet: sed excogitare magis atq̧ miscere antidota & illis quidē qui peccatorū molibus oppressi faciles ac proni in desperationē sunt secūdū antidotū conuenit. Eis uero qui ad elationē suiq̧ inanem extimationē sunt procliuiores: primū illud utile erit. Quidā iter longū profecturi cū uiā ignorent: sciscitādo rectum cursum tenuerūt & absq̧ piculo reuersi sunt. Alii cū uiā se scire putassent: securi profecti circha itineris mediū oberrauerūt aut perierunt uel reuersi ad tribulatiōes ipatati iuenti sunt. Vt hii sunt felices q̄ pitū ducē nacti fuerīt. Ita cōtra intelligendū de his q̄bus cōtra euenit. Vbi amor dei cor tetigit ibi uerborū metus ultra nō preualet. Vbi gehēne tīor illuxit: ibi laborū oīum tolerātia floruit. ubi regni spēs isinuatur ibi inferioꝝ firmatur despectio. Debet bonus ē probus magister militā singuloꝝ q̄ subductione

sua sunt stationē: atq ordinē nosse. forte. n. in ter eos sunt singulares pugnatores: q ultra cō militones suos honorari debeāt: & cū illo pari ter sedere. Nō pōt gubernator solus absq nau tarū misterio seruare nauē neq medicus infir mū curare nisi prius ab eo exoratus fuerit: ac prodendo uulnus tota fide ad illū īfirmus cō uertatur. Qui erubescūt medicos uulnera pu trescere fecerūt. Dū pascūtur oues nō desinat pastor sermonis īstrumēto uti atq id maxie cū obdormire ceperint. Nihil. n. ita lupus metuit ut pastoralis instrumenti cōcentū. Is qui p̄est neq sp seip̄m irrationabiliter humiliare: neq rursus insipienter debet extollere. Cum pau lum uideat in utraque re cautissime pergen tem. Plerunque subditorum oculos ne quos dam ducis sui defectus aspiciant clauditur: quos ipse aperiens in fidelitatem genuit. uidi eum qui preerat sua ex humilitate propriis fi liis consulere. uidi item alium: q uicum insi pientem suam sapientiam pro summa elatio ne manifestare uellet eis maxime nocuit. raro quidem casu tamen aliquo uidi uitiosos cum ab omni labe puris prefuissent: paulatim subditos uereri cepisse propriaque uitia cir cuncidisse: hoc autem: ut reor eorum me rita: qui sub eis saluabantur egerunt: factus

que est eis uitiosus cônatus deponendi uitia occasio.attendendû cautius ne quâdo eaq̄ in portu collegimus disp̄gamus in pellago. norût qđ dictû ê hi q̄ ad exteriores tumultus nûdû exercitati sunt. Magnum quidê re uera & admirabile est equanimiter ac fortiter soli tudinis incendiû tranq̄litatemq̄ & curarum omniû depositionê tollerare:neq̄ extra cellu le nauiculam leues processus & consolaciû culas querere ut faciunt negligentiores nau te quos tranquilitatis tempore in undis nata re delectat. Manus uero incompabiliter atq̄ mirabilius ne tumultus q̄dê trepidare sed in ter illorû crepitus impreteritum & imobilem corde persistere. Cum hominibus quidem ex tra:intus uero cum deo morando sit tibi o admirabilis exteriorum iudiciorum habitus & status nostrorum argumentum. Accedit alius in nostrum terribile ueraxq̄ iudicium Reus:alius insons. Ambo ad dei opus atque seruitium properant. Contrarius oîo est utris q̄ accessus:ueraq̄ ambo indigent iustitutio ne. Interrogentur ante omnia is q̄ reus adue nit seorsum tamen que nâ illius per singulas species fuere opa fiat id utiliter duarû rerum causa ut.s.ex hac côfusionis uerecûdia semp̄ côpungatur. Et nûq̄ fidutiâ sumat & p̄terea

ut sciens nos uulnerum suorũ conscios qua
lisq̃ apud nos peccata deposuerit ad diligen
dũ nos ardentius excitetur. Ne illud quidem
te lateat o uenerande pater sicut neq̃ latet ab
sit penitus id penitus debere.s.considerari &
loca & resipiscentias & habitus eorum apud
deũ.Est enim earum rerum summa uarietas
atq̃ differentia Sepe enĩ is qui fuerit infirmi
or humilior ẽt corde inuenitur quo circa leui
us quoq̃ puniri a spiritualibus iudicibus de
bet.Quid aũt cõtrariũ sit liquet.Equũ non est
ut leo oues pascat Ita nec tutũ est q adhuc ui
tiosus est uitiosis prelit. Turpe spectaculũ est
inter aues uulpes.sed sane turpius iracundo
pastore nihil.Illa enim aues: hic rõnales aĩas
pturbat & pimit.Caue ne sis nimiũ scrupulo
sus minimorũ inquisitor Iam·n.nõ eris dei iu
uitator.habeas ipse quoq̃ deũ moderatorem
ac ducẽ tuorũ oĩum interiorũ & exteriorũ ue
luti gubernatorẽ quẽdã optimũ: ac p illũ uo
lũtatẽ tuã abscidẽs eris tu quoq̃ securior nu
tu illius solo actus & hoc tibi atq̃ oĩbus q̃ten
dũ est.Ne forte ex accedẽtiũ fide & nõ ex no
stra purgatione gratia diuina plurima p nos
opari disposuerit. Nam & pleriq̃ uitiosi. Eo
modo quo prediximus mirabilia fecerunt.Si
multi inquit dicent mihi in illa die.d.domĩe

nonne in nomine tuo pphetauimus & q̄ se-
cuntur. Incredibile nō est id qđ p̄diximus ca-
pitulum. Qui deū sibi proprie ac germāe pla
cauit & germane fecit. Is fatigatis ouibus clā
& sine ullo sensu hominum: fratre opem ua-
let. duoq; maxima lucrabitur: q͂ se ip̄m ab in
ani gloria (ueluti ab ea que dicitur ergo) serua
bit illesum: & eis qbus miseretur soli deo gra
tias agere parabit eis quidem qui cursum. Iu
uenili robore atq; nimium strenue maxima
uie spatia p̄teruolant prestantiores semp atq;
excellentiores cibos prepara eis uero qui re-
tro uel sententia uel moribus eunt lac ueluti
infantibus prebe. habet enim tempus suum
queq; consolatio eadem esca quibusdam ala
critatis aliis defectionis causa plerūq; fuit. Ad
seminū doctrine mutationē p̄sētibus attēden
dū ē atq; ad eis succedētiū receptionē ī tpe p
sona q̄litate & quantitate. Quidam. n. regimi
nis officium ac iudicium nil extimantes aīas
sine ratiōe regere conati sunt & certe cū mul
tas antea diuitias haberēt uacis ide manibus
pfecti sūt. Aliisq; piecerit demones sūt pprii
& legitimi filii & sūt ex bigāia filii ex ācil lis &
alii fornicario ɔcubitu. Ita & huiusmodi assū
ptionū plurima consona esse noscuntur est
igitur assumptio regiminis proprie animam

pro fratris aīa p oīa ponere. Eſt item p̄cedē tium ſolum delictorū & eſt ſequentiū ſolū &ē. p̄ceptorū propriorū ſolū onus: p ſpiritalis uirtutis indigentiam atq; tranquilitatis] iopiam ſubire]. Et in ipſa quoq; prima ac pfecta ſuſceptione regiminis onus etiā ferimus per amputationem proprie uoluntatis carus ac legiptimus filius in abſentia maxime patris agnoſcitur.[nſpitiat diligenter his qui p̄eſt & ſūma cara] denotet qui ſibi ex grege ſuo cōtradicāt & reluctentur eoſq; corā aliquibus maioribus natu' grauiſſimis obiurgationibus increpet ut aliis incutiāt metum etiam ſi grauiter illi p has ignominias agātur. Eſt.n. putile & neceſſarium.]ta unum ledi ut plurimi ex ea leſione corrigantur.]Sunt nonnulli qui ſpirituali caritate inducti ultra uires ſuas onera aliorum ſuſcepunt:]llius mēores qui ait. Maiorem hac dilectionem nemo habet: & que ſecūtur. Sūt item alii qui cum uires ad id onus ſuſcipiendum adeo fortaſſis acceperint.]Non ſe libenter fraterne ſalutis gratia oneribus ſubiciunt.Sed hos ego ut caritatis expertes miſeri mos duxi:] de illis autem. prioribus quodam 'in loco dictum inueni. Si ſeperaueris precioſum ab indigno: quaſi os meum eris &

quemadmodum fecisti fiet tibi & illud queso solicite inspice. Sepe fit ut prelati peccatum sola cogitatione admissum deterius ac pnicio sius indicetur quã q̃ subditus actu etiã admis serit. siquidem & leuius est multis peccatum: quã ducis pessimũ consilium. Admone subiectos: ut corporalia quidẽ atq̃ lasciuiora nõ p speties singula cõfiteantur. Reliqua uero oĩa p speties nocte ac die mente solicita reuolant delicta simplicis quidem omnio esse ad inuicem eos qui tibi subiecti sunt. Iube atq̃ ĩ hoc maxime exerce te ipsum illis exemplũ ad Imitandum p̃bens. Prudẽtes aũt ualde aduersus demones. Non te omniũ tuarũ in suis affectibus lateat intentio. Student. n. lupi solicitos quosq̃ negligentiorũ exemplo dissoluere. Nõ pigeat cum requireris: ẽt p omnino negligẽtibus orare. Nõ id oras ut misericordiã ↄseq̃r̃ hoc. n. iteri possibile nõ ẽ nisi illi cooperentur sed ut adeo exercitentur ad studium postulãs Infirmi q̃dẽ ĩfide cũ hereticis nõ contendãt sicut patrũ regulis sancitũ ẽ q uero in domio potentes atq̃ ĩ fide solidi sunt. Si ab ĩfidelibꝯ orentur: & pgere uolũt: pgant ad gloriã domini. Noli ignorãtiã obtẽdere. Nã q nesciens digna plagis fecerit: iõq̃ nõ didicit uapulabit. Confusio pastori est mortem metuere. Quan

do quidem obedientia mortis cōtēptus esse diffinit? iquire solicitus o beatissime q̄ uirtus ē sine qua nemo uidebit deum: atq; illam pre omnibus filiis tuis conciliare stude molli oī ac feminea facie abste reiecta. Erunt itaq; omnibus qui sub nobis degunt. Instituta atq; habitationes pro corpore: etatis uarietate differentes. Neq;.n. quispiam reici a portu debet ante secularem legiptimamq; prudentiā manus cito nulli imponamus ne forte oues aliq̄ in etate discretionis ignara adducte: Cū postmodum scire iā atq;. intelligere cepint onus atq; estum ferre nō possint atq; ita deuoluātur ad seculum. Quod eis qui obtulerūt neq; tutū erit neq; ītegrū. qs ergo huiusmōi ex deo dispensator ē q suis ultra fontibus laboribusq; nō idigens eis iam pro purgatione aliorū affatū utat ad dominū nūq̄ d̄siuis sordidatas aīas & corpora maxime extergere & diluere: ut nō solū ꝓpriaꝝ sed alienaꝝ quoq; aīaꝝ coronas ab agonitheta nostro publice reqras. uidi infirmū ifirmi alterius morbū ex fide mūdasse i probitate laudabili ad deū ꝑ illo orāte aiamq; suam ꝑ illius aīa i hūilitate tamē ꝓponentem: ac sic pro illius cura se ipm̄ quoq; curauisse. Vidi item qui ex elatione similiter faceret audisse cū increpatione dicentem medice cu

ra te ipsũ.Poteſt id qđ bonũ eſt:maioris bõi cã
deuitari:ut fecit qui martyrium nõ formidãs
ſed ob eorum qui ab ſe ſeruabãtur utilitatem
declinauit.Eſt iterum qui ſe ipſum ob hono-
rem aliorum ignominie exponat:qui tamet-
ſi a pleriſq; uoluptati deditus:exiſtimetur:tañ
ut ſeductor:& uerax perſiſtit. Si is qui ſermo-
nem utilitatis habet eũq; uberti non cõmuni
cat:impunitus nõ erit.q̃to illi ſe periculo expo
nunt:o amicum caput: qui cum poſſint ex ip
ſo quoq; opum ſtudio afflictis opem ferre: &
collaborare:facere id renuũt.libera: qui adeo
liberatus es:ſalua:qui ſaluatus es eos qui du-
cuntur ad mortem.neq; parcas eos eruere: q
a demonibus iam iam necandi erant hoc enĩ
maximi eſt apud deum meriti omnemq; ſiue
actionem ſiue contemplationem mortalium
excedit.Si enim re uera ueluti adiutorem in-
corporearum intellectualiumq; uirtutum idi
cat:qui per idultam ſibi a deo mundĩtiã:alio
rum detergit ſordes atq; de maculatis imma
culata deo munera offert. hoc enim & ſolum
diuinorum miniſteriorum ſemper opus eſt.
Omnes quippe qui ſunt in circuitu eius offe
runt munera & animas. Nihil deniq; ita con
ditoris noſtri bonitatẽ ſummãq; clementiam

indicat ut nonaginta nouem ouium in de-
serto derelictio: & uirus quo ab errauerat stu
diosa inquisitio. Attende igitur & tu o admira
bilis: & omne studium tuum omneq; carita-
tem: & diligentiam feruoremq;: & ad deum
supplicem postulationem super eum q ualde
oberrauerat & ɔtrictus fuerat ostende. Nam
ubi maiores morbi & uulnera deteriora sunt
inde procul dubio maior merces aquiritur.
Inspiciamus obseruemus faciamus. Non eni
semper iustitiam preferre platus debet pptet
imbecilitatem .s. uidi ego duos apud sapiētis-
simum iudicem iudicari: qui in iustū quidem
ueluti leuiorem iustificauit. Iustum uero tan
quam iiustum quia fortem ac magnanimā
sciebat cōdemnauit ne iustitia scissura fieret
maior seorsum tamen ac secretius singulis
postmodū proprie & uere locutus ē & ei ma
xime qui anime morbo tenebatur. Herbidus
campus & uirens ouibus omnibus aptus est.
Doctrina uero mortisq; admonitio rationali
bus omnibus quā accomodatissima est: ex
qua scabies omnis sanari potest. Explora ma
gnanimos eosq; frustra coram infirmioribus
fratribus ignominiis affice: ut per illius me-
dicinam alterius minus ciues: melioresque

patientes fieri doceas. Nūquam auditam cō fessionem deus publicasse cernitur: ne ꝯfitentes per hanc publicationem frangeret iāq; illos insanabiliter egrotare faceret. Etiam si ꝯscientie participes scimus. Nunquam nos lapsis errata sua ante dicere incipiamus sed magis p signa aliqua eos ad confitendum ꝓuocemus. Nō enim mediocris uenia illis ex hac ad nos ꝯfessione promittitur. Post ꝯfessionem uero maiori illos ꝯfidentia quam ante habuerint ad nos maioriq; cura & diligētia dignemur. Ex hoc enim eximie in fide nostra & dilectione proficiunt summe p̄terea humilitatis forma illis ostendere debemus: atq; ut ad nos timorem habeant. Instrue ī omnibus patientissimum te esse oportet preterquam ī eorum que iusseris in obediētia. Caue ne ultra tuum debitum: humilitas carbones ignis supra filiorum tuorum caput exaggeret. Explora solicitus si forte uideas in agro tuo arbores terram occupantes: que in altero agro fructum fortasse ferre possint: eas uero p caritatis euulsionē: cōsilio nostro trāsfere non euitemus. Interdum is qui preest: tuto uidelicet frequentioribus & uoluptati proximis in locis & in propriis uirtutem operatur. Igitur in pecorum susceptione diligenter inspitiāt.

Neque enim omnis transgressio: & simulata auersio nobis adeo interdicitur: si quidem ad sit spiritali medico intima quies animi: non usq; adeo corporali indiget ad egrotantium curam: atsi prioris expers est. utatur secunda. Nullum a nobis deus munus gratius suscipit quam cum illi rationales animas: per penitẽtiam offerimus: mundus totus dignus nõ est qui cum anima una conferatur. Ille enim trãsit: hĕ immortalis est & permanet. Non itaque eos beatos dicas: qui pecunias: uirorum optime: sed qui rationales oues Christo domino litant: Immaculatum fac holocaustum: nihil enim terrenum ac mortale deo gratũ est. Sicut illud. Intelligendum est: oportet quidem tradi filium hominis ue autem homini illi p quem tradetur. Itaq; econtra itellige: multos quidem saluari oportet. Omnis penitus: qui saluari cupiunt. Merces uero illis reddetur: q post dominũ salutis causa illis facti sunt. Ante oĩa spiritali nobis uirtute opus est. o Amãtissime: ut quos in sancta sanctorum ducere nitimur: ex quibus christum in secreta mensa recombentem ostendere conamur cum a turba impedire uolẽtium affligi atq; angustiari uiderimus in ipsis maxime ingressionis ianuis apprehensa illorum ueluti infantium

manu eos a cogitationum turbis liberemus Quod si paruuli adhuc: & nimis imbecilles sũt super humeros nostros eos tollere [& quo usq; ianuam ingressionis uere angustam per transeant portare necesse est. [Illic enim maxime omnis suffocatio omnisq; angustatio fieri solet. Quo circa de illa quidam aiebat Hoc labor est ante me donec intime in sanctuarium dei. Dictum quidem iam a nobis est. O patrum pater etiam in prioribus de illo patre patrum & doctore doctorum cuiusmodi fuerit: superna sapiẽtia totus amictus absq; simulatione reprehensor diligẽs pudicus: pudicus pius misericors animo letus & splendidus & q; mirabilius: est omnibus quiscunque saluari cupientes uidisset: eos excellentiori quadã diligentia erudiebat: Quos item uoluntatem propriam uel affectionem aliquam habere sẽsisset: ita illos ista priuabat: ut iam omnes caute obseruarent nulla prorsus in re uoluntatẽ se habere ullam habebat autem illud in ore iugiter uenerandus ille melius esse aliquam ex monasterio expellere: quam uoluntatem propriam hunc implere permittere. Sepe enim is qui expullit: sic fugatum humiliorem fecit sueq; iam uoluntatis inimicum fecit uel

constituit. Qui uero sub clementie & miseri-
cordie obtentu talibus indulget. facit ut exi-
tus sui tempore se illi miserabiliter: ut qui ma
gis fefellerit quam profuerit execrentur. Erat
igitur dulce spectaculum expletis uespertinis
orationibus uidere magnum illũ ueluti regẽ
in solio sedentem extrinsecus qdẽ ex lignis fa
brefacto. Intrinsecus uero spiritalibus gratiis
ornato. Cui circumstabat ueluti sapiẽtes apes
decorus. Ille cetus & ꝯgregatio eiusq̧ sermões
tanquam dei uerba ascultabant. Et unus qui
dem quinquaginta. Alius triginta. Alius. Cen
tum psalmos ante somnũ memoriter dicere
alius totiens genua flectere. Alius uero sedẽ-
do somnum capere iubebatur. Hic diffinitã
legendi horam: ille similiter ad orationẽ stan
di acceperat. Constituerat adhuc duos fratrũ
inspectores qui quidem congressus & collo-
quia & otiositatem solicite inspicerent & pro-
hiberent. nocte uero intempestiuas uigilatio
nes & q̃ scripture tradere fas est nõ arcerent.
Non solum autem hoc sed in sumendo cibũ
eis magnus ille suum cuiq̧ ordinem distri-
buerat. Neq̧. n. unum erat omnium uiuendi
genus; neq̧ simile sed singulis ꝑ status sui q̃
litate diuisum aliis. n. austeriorẽ aliis remissio
rem uictum preclarus dispensator decernebat

Et q̄ mi𝔷 sit ita absq̄ murmure singuli qd̄ si bi iubebatur pficiebant:quasi id ex dei ore p-cepissent.Erat p̄terea huic laudabili subiecta & lauta i qua ex monasterio eos qui ad solitu dinem essent ydonei constituebat. Is qui p-fectus erat i oībus.noli obsecro. simpliciores quosq̄ uersutiis cogitatione astutos: ac uari-os facere:ymo uero si fieri pōt uarios quodli bet ad simplicitatem transeo. Quod erit pro fecto mirabile.Is qui ad sūmum menditie p-uenit ex trāquilitate sūma: ut diuinus iudex sūma ēt diligentia utetur:defectus.n.huius-mōi trāquilitatis cor iudicis percutit nec finit secundum merita punire atq̄ purgare.Ante oīa fidei in uiolabilis piorūq̄ dogmatū he-reditatem filiis relinque.ut non solum filios: sed etiam totam futuram progeniem ad do-minum per uiam recte fidei pducas.sanos & uegeto corpore iuuenes mortificare ac labo ribus edomare ne desinas.neq̄ illis ut miseri cors parcas:laudababūt.n.& gratias tibi refe-rēt exitus sine tempore.Magnus ille moyses i hoc quoq̄ tibi forma sit. Qui q̄libet obedien tes ysraelitas non prius a pharaone& egypto liberare potuit q̄ cum lactucis agrestibus azi ma comederent. Azimum est anima uolun-tatis proprie anticipatione ex qua inflati:atq̄

extolli possit destituta: azima.n. eum semper psior: atq; humilior fit. lactucas agrestes duritiam & frigiditatem intelligimus: que subditis aliquãdo coniunguntur. Amaritudinẽ uero: ieiunii afflictionem: & laborẽ. Ego itaq; pater patrũ eximie cum ista ad te scriberẽ timui: ne dicentem audirẽ. Qui aliũ doces quare te ipm doces. Jam uero finiendus est orationis cursus: cũ hoc solũ addidero: aĩa que p mundiciã unita deo ẽ: alterius uerbo & doctrina nõ idiget: cũ sempiternũ uerbũ in se ipa mystice ferat a quo secretis mysteriis ibuitur: & a quo deducitur & in se ipa illuminatione: & perfectiõe sua beata est.

Mystica auctoris cõmendatio a Johanne abbate Raytu:

Qualiter esse opportere scripsisti talem profecto esse tuum sanctissimum & mitissimum: & splendidissimum uerticem didici. Didici autem non uerbo exili: sed opere & expimento castissimam uoluntatem tuam: atq; institutũ reliquis uero uirtutibus precipue tamen humilitatem beluarum perditrice ac mansuetudine corruschare penitus agnoscẽs: illius maximi legiferi in morem: cui patientissime atq; per ordinem ueraciter inherens: semperq; ad

altiora progrediens :illum fere etiam diuitiis superasti:per continentie.s.castitatisq; gloriosa certamina:per que melius atq; excellentius q̄ p cetera appropinquare deo possumus:mūdissime.s.uirtutisq; superne tranquilitatis indultori & adiutori:& per eas uirtutes:a terra i celum eos transferenti qui adhuc in terris uersantur:& mare hoc procellosissimū nauigant. Quibus profecto tu super igneum currū: ut ille castissimus helyas apparuisti: Factusq; diuini chori ductor inuigilantie pedibus otiosita te reiecta·Non solū occidisti egyptium:atq; in humilitatis sabulo triumphās opuisti : sed ad montis excelsa cucurristi:deumq; per rubum & dumosam ac beluis in uiā & i accessam cōuersationem uidisti diuinamq; uocem: & luminis fulgorem superne suscepisti:caltiamentū quoq;(mortalia.s.uellamenta oia)suscepisti uel soluisti: & caudam hoc est finem eius: qui ex angelo in draconē conuersus est:app̄hendisti eumq; ueluti in fouea sua.in lacu inferiore:in egypto &in tenebris uinciens in caliginis eterne confusionē tradidisti:sublimēq; superbum pharaonem supasti egyptios quoq; plagis pcusisti.Et q; maius omnibus ē illorum progenita triumphans.occidisti : Atque i deo tibi dominus fratrum principatum cre-

didit:ut te duce illi diligerē quos a pharaōe & sordida luti & laterum operatione libera-ueras ipsisq; diuini ignis ac nubis castitatis.s. flamas omnes uitiorum extinguentis uisionē affatim exhibuisti. Neq; uero id solum sed & rubrum & flammeum mare in quo periclitari soliti sumus diuisisti: tuaq; uirga & pastorali scientia uictores & triumphatores ysraelitas eos omnes qui se persequebantur i finem submergere fecisti. Non solū autem & post modum super amalech: postquam i mari triumphauerant uictoribus cum armis occurentē manuum extensione pugnās debellasti. Ac pro populo tibi credito atq; a deo illuminato: medius inter actionem & contemplationem stans uicisti gentes: & in superne ac felicissime tranquillitatis montem altissimū eos qui tecum sunt induxisti: sacerdotesq; constituens circumcisionem tradidisti per quam q mundati non fuerint uidere deum non poterunt in altitudinem supernam ascendisti: nebulam omnem & caliginem & procellam nebulosas se ignorantie & insipientie tenebras propulsans atq; discutiens appropinquasti luci longe reuerentiori uenerabiliorique atq; clariori quam fuerat olim illa lux rubi dignus effectus es uoce dignus speculatione di

gnus prophia. uidisti fere adhuc itertis degēs que multo post futura sunt. Futuram uideli cet post hoc seculum nouissimam scien-tiā illuminationem deinde per uocem au-disti que non uidebit homo. Quo circa & in profundissimam humilitatis uallem ex dei inspectione deuenisti: Faciemque & corporis & anime glorificatam preferens Attulisti in super & tribulas secrete specialisque ascensio nis. Ve simulacro formati uituli (mee.n.con gregationis hoc est) ue tabulorum confractio ni. deinde apprehensa manu populi desertū peruadasti: qui dum sui ignis flamma estua-ret aliquando fontem lacrimarum per lignū crucifixionem. s. carnis cum uitiis & concupi scentiis perduxisti: expugnans obuias gentes atq; igne domini consumens eas uenisti ad iordanem (nihil enim me prohibet hystoriam paululum pretergredi) diuisisti populum uul ti Iesus priores deniq; aquas defluere in ma-re salsuginis & amaritudinis precepisti carita tis uero sublimes aquas in oculis omniū tuo rum spiritalium ysraelitarum sursum dire-ctas stare fecisti lapides postea duodecim por tari iubes. siue apostolice perfectionis culmē sub eis inferens & super hedificans siue octo gentium uel uitiorum uictoriam: & quatuor

maxime generalium uirtutum assumptionē laudans. Mare demum mortuum & sterile re trorsum omnino conuerti fecisti. Ad urbem inimicorum demens. Tubaq̧ orationis per sonans septeno hoc humane uite circuitu: eā dem diruisti & uicisti. Ita ut. Iam letus contra spiritalem pugnatorem inuisibilemq̧ inimi cum decantes. Inimici mei defecerunt fra mee infinem & uitiorum meorum ciuitates destruxisti. Loquar ex animo atq̧ sinā ist qd omnibus & singularius & potius ē ascendisti in ierusalem uisionem. s. perfecte pacis aiarū xp̄m uides pacis deum collaboras ut bonus ac p̄clarus miles. Concrucifixus ex carne ui tiis & concupiscentiis. Et merito sane quippe & ipse pharaonis totiusq̧ aduerse eius pote statis deus effectus es. Cum sepelieris iā atq̧ una ad. infernum descendis theologie. Latq̧ secretissimorum misteriorum immensam alti tudinem: unguentis postmodum & odoribꝫ profunderis a cognatis & amicis mulieribus siue uirtutibus quid enim p̄hibet me & istud dicere. Quando quidem & in celo ad dex teram sedens consistis. O uulgatum furtum resurgis & ipse die tertia post uictoriā tuum tyrannorum siue forte (ut germanius loquar) post uictoriam corporis & aie: & sp̄s: aut etiā

post purgationem triptite anime affectus.s. Iracondie:& rationis in montē oliuarnm ue- nisti Oportet.n.circūcidere sermonē nec plu ra loqui quam satis fit. Cum potissimum scri- bactus ad te totius sapientie plenum: & scien tia omnes qui ante nos fuerunt antecedentē. De quo mōte ut reor: Cursor qdem optimus aiebat. Montes excelsi cernis: animabus.s.ser- pentes necantibus. Huc igitur & ipse cursu sequens atq; una currens ad montis ascensū puenisti: aspiciensq; in celum & celestis uerbi formam ad sermonis nostri rationē reductā. & nos discipulos tuos benedicens: uidisti pre paratam firmatamq; uirtutum scalam cuius tn secundum datam a deo gratiam ut sapiēs architectus fundamentum posuisti: ymo ue- ro & ipsam perfecisti: quamuis tuis uerbis atq; inseusatis ex humilitate sordidum/ os nec dicente ista mutuasse asseras nec puide- ri uelis nec mirum solummodo: & moysi secundum historie proposita formam se ipsū exilis uocis||impitiori sq; ligue appellare. Sed ille qdem optimo ministerio fruebatur. Aarō cui quid dici uelet iniungeret. At tu o arca norum cognitor nescio undeiduci potueris ut ad fontem sine aqua egvptiis ranis. Imo uero corbōibus plenum aduenires. Quoniā

uero misericordie conuenit orationis ad te cursum imperfectum reliquendo pire : O ce lestis cursor te rursus pulchritudinis breuem narrationem subtexētes ita dicimus. Appro pinquasti item sanctissimo monti intentisq; in celum luminibus atq; in ascensum pedē ponēs & cucuristi & recurristi & exaltatus es & ascendisti super cherubin uirtutum & uolasti & ascendisti in iubilatione uersis in fugā inimicis uiamq; preuius ipse fecisti & perfecisti. Jmo uero nunc quoq; ducis & precedis nos omnes ad ipsum scē scale recurrens uerticem unitusq; caritati. Caritas autem deus est. Amen:

Jmpressum Mediolani per Johannemmariā de Ferrariis. Ad Jmpensas Johannisiacobis & Fratris. De Legnano: Anno domini. Mcccccyi. die. xix. Decembris.